

IZVJEŠĆE O RADU ZA 2022. GODINU

NACIONALNA I SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA U ZAGREBU

Zagreb, 2023.

IMPRESUM

Nakladnik

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

Za nakladnika

prof. dr. sc. Ivanka Stričević

Stručno povjerenstvo

dr. sc. Marina Krpan Smiljanec

dr. sc. Sofija Klarin Zadravec

dr. sc. Aleksandra Pikić Jugović

dr. sc. Mira Miletić Drder

Tanja Buzina

mr. sc. Ivo Tokić

Tomislav Tomašić

Igor Palašti

Lektura

Zrinka Mikulić

Grafičko oblikovanje

Goran Hasanec

ISSN

1333-6193

SADRŽAJ

1. UVOD	6
1.1. BROJKE I ČINJENICE UKRATKO	11
2. SAŽETAK IZVJEŠĆA PREMA CILJEVIMA STRATEGIJE RAZVOJA NSK DO 2026.	14
2.1. STRATEŠKI CILJ 1. DOSTUPNOST GRAĐE, PODATAKA I KNJIŽNIČNIH USLUGA SVIM SKUPINAMA KORISNIKA	14
2.2. STRATEŠKI CILJ 2. OSNAŽIVANJE KAPACITETA NSK	20
2.3. STRATEŠKI CILJ 3. SURADNJA U RAZVOJU I INOVACIJAMA.....	22
3. IZVJEŠĆA USTROJBENIH JEDINICA	26
3.1. HRVATSKI ZAVOD ZA KNJIŽNIČARSTVO.....	26
3.1.1. Centar za razvoj knjižnica i knjižničarstva.....	27
3.1.1.1. Matična djelatnost za narodne knjižnice	28
3.1.1.2. Matična djelatnost za školske knjižnice	29
3.1.1.3. Matična djelatnost za sveučilišne, visokoškolske, znanstvene i specijalne knjižnice na nacionalnoj razini	29
3.1.1.4. Matična djelatnost za visokoškolske i specijalne knjižnice na sveučilišnoj razini.....	30
3.1.1.5. Matična djelatnost za baštinske zbirke	30
3.1.1.6. Normativna djelatnost	31
3.1.1.7. Integrirani knjižnični sustav	32
3.1.2. Centar za razvoj Hrvatske digitalne knjižnice	37
3.1.3. Akademski centar i stalno stručno usavršavanje knjižničara (CSSU).....	40
3.2. ODJEL NABAVA I IZGRADNJA ZBIRKI.....	44
3.2.1. Nacionalna zbirka Croatica	44
3.2.2. Sveučilišna zbirka.....	45
3.2.3. Izgradnja i upravljanje zbirnama	45
3.3. ODJEL OBRADA.....	51
3.3.1. Obrada omeđene građe	52
3.3.2. Obrada neomeđene građe	53
3.3.3. Normativni nadzor i sadržajna obrada.....	54
3.4. ODJEL BIBLIOGRAFSKO SREDIŠTE	56
3.4.1. Tekuća nacionalna bibliografija	56
3.4.2. Objavljene bibliografije.....	57
3.4.3. Retrospektivna nacionalna bibliografija.....	58
3.4.4. Identifikatori.....	60
3.5. ODJEL POSEBNE ZBIRKE.....	63
3.5.1. Zbirka rukopisa i starih knjiga.....	64
3.5.2. Grafička zbirka	66
3.5.3. Zbirka muzikalija i audiomaterijala.....	68

3.5.4.	Zbirka zemljovida i atlasa	70
3.6.	ODJEL ZAŠTITA I POHRANA	73
3.6.1.	Zaštita knjižnične građe.....	74
3.6.2.	Pohrana knjižnične građe	78
3.7.	ODJEL KORISNIČKE SLUŽBE	80
3.7.1.	Zbirke i čitaonice.....	81
3.8.	ODJEL ZAJEDNIČKI POSLOVI.....	92
3.8.1.	Odsjek tajništvo	92
3.8.2.	Odsjek financijski i računovodstveni poslovi.....	93
3.8.3.	Odsjek marketing i komunikacije.....	93
3.8.4.	Odsjek održavanje	94
3.8.5.	Odsjek sigurnost.....	96
3.9.	ODJEL INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE	100
4.	KULTURNE, OBRAZOVNE I ZNANSTVENE AKTIVNOSTI: SURADNIČKI PROGRAMI VIŠE ODJELA I PROCESA	104
4.1.	MEĐUNARODNA SURADNJA	104
4.1.1.	Organizacija međunarodnih izložbi.....	104
4.1.2.	Projekti i programi – prijave na natječaje.....	105
4.2.	PROJEKTI I PROGRAMI	106
4.3.	ZNANSTVENA DJELATNOST	108
4.4.	EDUKACIJA	109
4.4.1.	Centar za stalno stručno usavršavanje knjižničara (CSSU).....	109
4.4.2.	Ostale edukacije	110
4.5.	PORTALI I PROFILI NSK NA DRUŠTVENIM MREŽAMA	113
4.5.1.	Portal NSK (nsk.hr).....	113
4.5.2.	Društvene mreže i servisi	115
4.5.3.	Blog NSK	116
4.5.4.	Portali Digitalne knjižnice NSK i virtualne izložbe	117
4.5.5.	Portal matične djelatnosti knjižnica u Republici Hrvatskoj	118
4.5.6.	Portal Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara.....	118
4.5.7.	Portal Hrvatskih nacionalnih bibliografija	119
4.5.8.	Portal Katalogizacija i klasifikacija.....	119
4.5.9.	Portal Predmetni sustav NSK	119
4.5.10.	Portal Normativne baze UDK	120
4.5.11.	Portal elektroničkih izvora za hrvatsku akademsku i znanstvenu zajednicu.....	120
4.5.12.	Portali Integriranoga knjižničkog sustava NSK, visokoškolskih i specijalnih knjižnica u Republici Hrvatskoj.....	121
4.6.	NAKLADNIČKA DJELATNOST.....	123

4.7. IZLOŽBENA DJELATNOST I PREDSTAVLJANJE RADA NSK	125
4.7.1. Izložbe u NSK	125
4.7.2. Izložbe izvan NSK.....	125
4.7.3. Građa NSK na izložbama vanjskih organizatora.....	125
4.7.4. Virtualne izložbe	126
4.8. SKUPOVI, TRIBINE, SASTANCI I DOGAĐANJA	127
4.8.1. Skupovi.....	127
4.8.2. Sudjelovanje na skupovima s izlaganjem.....	127
4.8.3. Sudjelovanje na skupovima bez izlaganja.....	132
4.8.4. Sudjelovanje na predavanjima.....	134
4.8.5. Sudjelovanje na mrežnim seminarima (webinarima)	134
4.8.6. Sudjelovanje na edukativnim radionicama.....	137
4.8.7. Druga događanja.....	139
4.8.8. Predstavljanje publikacija.....	140
4.8.9. Sajmovi.....	140
4.8.10. Ostala izlaganja	140
4.9. Posebna događanja vanjskih tijela i organizacija u prostoru NSK.....	141
5. UPRAVLJAČKA I STRUČNA TIJELA NSK TIJEKOM 2022.	143
5.1. UPRAVNO VIJEĆE	143
5.2. STRUČNO VIJEĆE	143
5.3. ZNANSTVENO VIJEĆE.....	144
5.4. ZNANSTVENI ODBOR.....	145
5.5. RADNE SKUPINE I KOMISIJE HKD-a.....	145
5.6. POVJERENSTVA	148
5.7. ODBORI, VIJEĆA I UREDNIŠTVA.....	148
5.8. STRUČNI DOKUMENTI I PROCEDURE USVOJENI TIJEKOM 2022. GODINE.....	150
6. BIBLIOGRAFIJA RADOVA DJELATNIKA NSK	151
7. FINACIJSKO IZVJEŠĆE ZA 2022. GODINU	1600
8. PRILOZI.....	1722
8.1. DJELATNICI NSK – PREDAVAČI CSSU-a.....	1722
8.2. KNJIŽNIČNO-INFORMACIJSKI SUSTAV	1744
8.3. MEĐUNARODNA ČLANSTVA NSK	1766

1. UVOD

Djelatnost Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (dalje u tekstu: NSK) zakonski je propisana i određena nizom podzakonskih akata koji uređuju ulogu nacionalne knjižnice, središnje knjižnice Sveučilišta u Zagrebu i njezinu središnju ulogu u izgradnji hrvatskoga knjižničnog sustava. U redovitim i razvojnim programima i projektima NSK je svoje poslovanje provodila u skladu sa *Strategijom razvoja Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu do 2026.* (dalje u tekstu *Strategija razvoja NSK*), *Akcijskim planom provedbe Strategije razvoja NSK do 2024.* (dalje u tekstu *Akcijski plan*) i Planom rada NSK za 2022. godinu.

U 2022. godini na rad NSK u prvome dijelu godine utjecali su posebni uvjeti izazvani pandemijom bolesti COVID-19, pojačana briga za pisanu kulturnu baštinu u vezi s posljedicama potresa u Zagrebu, okolnim županijama i na Banovini, upravljanje rizicima usmjereno prema djelovanju u kriznim situacijama izazvanima ratom u Ukrajini i globalnoj energetske krizi te implementacija podzakonskih akata u knjižničarstvu koji su u poslovanje NSK unijeli nove zadaće usmjerene jačanju njezinih dviju ključnih dimenzija – kulturnoj i znanstvenoj. *Strategija razvoja NSK* sa svoja tri glavna strateška cilja i 11 posebnih ciljeva kao i aktivnosti planirane *Akcijskim planom* omogućile su dobar okvir za proaktivno djelovanje, posebno s obzirom na iskorištavanje prilika i anticipiranje mogućih prijetnji te potaknule i omogućile stabilno stručno i materijalno poslovanje. Upravljanje rizicima na svim razinama poslovnih procesa bilo je uspješno, a programi su se odvijali u sinergiji i komplementarnosti zakonskih uloga i društvene odgovornosti za opće dobro. Međunarodni, nacionalni i lokalni kontekst bio je određen promjenama u okružju koje su utjecale na sve segmente poslovanja NSK – od odgovora na promjene u korisničkim potrebama i ponašanjima do trendova u digitalnoj transformaciji i zelenoj tranziciji. Proces otvaranja nakon razdoblja pandemijskoga zatvaranja bili su usmjereni jačemu otvaranju različitim javnostima i građanima kojima je NSK inspirativno mjesto za osobni, kulturni i društveni razvoj te učenje, ali istodobno i prema potrebama članova NSK – studenata i znanstvenika.

U ovome se Izvješću daje pregled ostvarenoga u redovitoj djelatnosti i posebnim projektima općim pregledom po strateškim ciljevima i konkretnim podacima pojedinih jedinica poslovnih procesa te pregled aktivnosti koje uključuju sinergijsko djelovanje više jedinica i procesa u NSK.

U ostvarivanju glavnih strateških ciljeva valja istaknuti sljedeće:

- Rad na projektu *e-Kultura – Digitalizacija kulturne baštine* koji ulazi u završnu godinu. Ovaj se projekt Ministarstva kulture i medija provodi s partnerima, a NSK njime ojačava infrastrukturu za Hrvatsku digitalnu knjižnicu. Uz digitalizaciju građe NSK i suradnju s Ministarstvom i partnerima na uspostavi središnjega sustava i portala e-Kultura, započela je digitalizacija vrijedne baštine u knjižnicama na terenu.
- Projekt *e-Izvori*, kojim se hrvatskoj znanstvenoj zajednici omogućuje pristup svjetskim bazama znanstvenih informacija i časopisa kao i vidljivost u međunarodnoj znanstvenoj zajednici, nastavlja se dalje. Nakon prethodnoga, uspješno provedenoga projekta financiranoga sredstvima iz Europskoga socijalnog fonda, sredstva u 2022. godini bila su osigurana u državnome proračunu.
- Ujesen 2022. godine započete su pripreme na projektu *e-Sveučilišta*, koji se uz CARNET kao nositelja projekta priprema i provodit će se s dvama partnerima (Srcem i Agencijom za znanost i visoko obrazovanje). Projekt je financiran sredstvima iz Nacionalnoga plana oporavka i otpornosti 2021. – 2026., a glavni su ciljevi NSK u ovome projektu usmjereni izgradnji suvremenoga knjižnično-informacijskog sustava u

oblaku koji će u prvome ciklusu ojačati knjižnične kapacitete sedam sveučilišnih knjižnica i trinaest znanstvenih instituta, odnosno 45 ustanova iz sustava znanosti i obrazovanja u Hrvatskoj, te osigurati infrastrukturu za suvremeni pristup interpretaciji baštine u NSK kao i nove prostorne i programske aktivnosti NSK za potrebe učenja u digitalnome okružju.

- Osnaženi su kapaciteti sveučilišne zbirke NSK nabavom servisa RapidILL digitalne dostave članaka i poglavlja iz knjiga. Usluga je osigurana u suradnji sa Sveučilištem u Zagrebu te će biti dostupna svim korisnicima NSK te knjižnicama u sklopu međuknjižnične suradnje bez naknade sve do kraja 2025. godine. Pokrenuta je suradnja s visokoškolskim knjižnicama Sveučilišta u Zagrebu na programu usklađene nabave građe.
- Nakon osmišljavanja programskih aktivnosti u novouređenome dijelu zgrade, u studenome 2022. godine javnosti je predstavljen prostor CroAtriuma – multimedijškoga laba nacionalne zbirke *Croatica* koji će, kao trajni razvojni program, omogućiti najsuvremenije oblike interpretacije kulturne baštine iz nacionalne zbirke *Croatica* u suživotu tiskanih i digitalnih medija te multimedijških prikaza i formata.
- Započet je Erasmus+ projekt *Citizen-Enhanced Open Science in Southeastern Europe Higher Education Knowledge Hubs (CeOS_SE)* koji se bavi popularizacijom znanosti u kontekstu otvorene znanosti. NSK je partner u ovome međunarodnom projektu, a građanska znanost promiče se u aktivnostima s narodnim knjižnicama u Hrvatskoj radi uspostave modela i budućih suradnji.
- Razni odjeli NSK surađivali su tijekom 2022. na provedbi 18 projekata koji su godinu prije bili prijavljeni na Javni poziv za programe u kulturi Ministarstva kulture i medija te se istodobno radilo na prijavi više od 20 projekata za 2023. godinu. Projekte povezuje interpretacija baštine iz posebnih zbirki i općega fonda NSK, okrenutost potrebama suvremenih korisnika i inkluziji, otvaranje prostora različitim javnostima te uspostavljanje novih modela poslovanja i trajno održivih sustava koji će omogućiti jačanje hrvatskoga knjižničkog sustava, osnaženoga objedinjenim podacima i relevantnim analitikama.
- U 2022. radilo se na pripremi 2. međunarodne konferencije *Let's Go Green* koja će se održati u NSK u studenome 2023. godine, a usmjerena je zelenim knjižnicama kao konceptu za održivi razvoj.
- Tijekom godine u organizaciji NSK ili u suorganizaciji s brojnim partnerima održano je u raznim prostorima NSK više od 60 izložbi, svečanosti, priredbi, koncerata, tribina, predavanja i skupova u kojima je NSK bila organizator ili suorganizator, a tri zapažene izložbe održane su u inozemstvu.
- U 2022. godini provedeno je sveobuhvatno istraživanje zadovoljstva korisnika te je izrađena interna brošura sa smjernicama za poboljšanje rada s korisnicima i razvoj novih usluga. Usluge NSK poboljšane su implementacijom beskontaktnoga *online* upisa i mogućnosti kartičnoga plaćanja.
- Zahvaljujući dobroj internoj organizaciji i pripremama tijekom jeseni 2022., implementirani su sustavi za prelazak s plaćanja u kunama na plaćanje u eurima, što je uspješno provedeno na svim razinama.
- U 2022. NSK je objavila nekoliko izdanja, i to knjigu *Povijest prve javne knjižnice na hrvatskome tlu (1463.): knjižnica samostana sv. Dominika u Dubrovniku u okviru humanističkih gibanja u XV. i XVI. stoljeću* autora Stjepana Krasića, zbornik radova

dvaju stručnih skupova specijalnih knjižnica i zajedno s partnerima radila na pripremi objave faksimilnoga izdanja *Misala po zakonu rimskoga dvora*.

- Tijekom prethodne godine radilo se na izradbi novih mrežnih stranica NSK radi primjene novih tehnoloških rješenja i osiguravanja bolje strukture sadržaja i dizajna koji će omogućiti kvalitetniju uslugu za *online* korisnike NSK, prilagođenost mobilnim uređajima i bolju pristupačnost posebnim korisničkim skupinama.
- Povjerenstvo za praćenje kvalitete i vrednovanja usluga NSK, na temelju uspostavljenih pokazatelja uspješnosti iz prethodne godine, razvilo je sustav za praćenje i vrjednovanje rada djelatnika koji će omogućiti učinkovitije upravljanje kvalitetom. Osim navedenoga, očekuje se da će boljem unutarnjem sustavu kvalitete pridonijeti i niz izrađenih procedura koje povezuju poslovne procese u sklopu NSK, posebno onih koji povezuju rad pravne i kadrovske službe te računovodstva.
- Međunarodna suradnja bilježi veći broj djelatnika koji sudjeluju u radu stručnih tijela i na konferencijama u inozemstvu, što je povezano i s ublažavanjem mjera ograničenja uvedenih zbog pandemije. Istodobno je u NSK zabilježen porast aktivnosti u suradnji sa inozemnim veleposlanstvima u Republici Hrvatskoj, što otvara nove mogućnosti za tekuće i buduće zajedničke programe, a rad NSK u udruživanju ravnatelja europskih nacionalnih knjižnica (CENL), omogućio je prijenos znanja potreban za usklađeno djelovanje na europskoj razini.

Parametri kojima se prati redoviti rad i poslovanje NSK u 2022. godini u odnosu na zakonom određene zadaće, pokazuju ne samo obavljanje tih zadaća nego i niz pozitivnih pomaka koji su istaknuti u nastavku Izvješća. Međutim, treba naglasiti da trendove treba pratiti u duljim razdobljima jer nestabilnost okolinskih čimbenika i promjene u globalnome okružju koje se odražavaju i na lokalni kontekst, često zahtijevaju trenutačna održiva rješenja i niz scenarija. Brojčani podatci pokazuju promjene u kvantitativnim pokazateljima, no potrebno je pratiti i kvalitativne koji rezultate daju u duljem razdoblju. Podatci u Izvješću za 2022. godinu općenito pokazuju pad u nekim aktivnostima, kao npr. u prinovima nekih vrsta građe, te porast u drugim aktivnostima, primjerice u praćenju NSK na društvenim mrežama. Kvalitativni pomaci ističu stvaranje trajnih uvjeta za izgradnju i zaštitu nacionalne zbirke *Croatica* i interpretaciju baštine te osnaživanje znanstvene infrastrukture i uvjeta za učenje i razvoj u digitalnome okružju.

Nabava građe, uključujući i prihvat obveznoga primjerka analogne i digitalne građe, u skladu je s planiranim i rezultat je prihvaćanja provedbe zakonskih odredbi, kvalitetnoga praćenja cjelokupne nakladničke produkcije te pravodobnih reklamacija, istraživanja i provjere fonda s jedne strane, kao i praćenja potreba NSK s druge. Prinovljeno je 96 668 jedinica građe, od čega gotovo 45 posto digitalne. U obradi građe postignuta je ažurnost za sve vrste tekuće građe i intenziviran je rad na rekatalogizaciji te unosu u *online* katalog digitaliziranih kataložnih listića, za što je donesen poseban višegodišnji plan provedbe.

Program objavljivanja tekućih nacionalnih bibliografija ostvaren je u četirima nizovima tekućih nacionalnih bibliografija s ukupno 58 objavljenih sveščića, a uz to je objavljena jedna retrospektivna i devet specijalnih bibliografija.

U NSK je izrađeno 32 917 bibliografskih zapisa, 21 561 normativni zapis i 4992 CIP zapisa. Zbirke građe posebne vrste obogatile su svoje fondove vrijednom i iznimnom građom rukopisa i starih knjiga, ostavštinama, autografima skladatelja, kartama i grafičkim mapama. Sustavna zaštita knjižnične građe iz fonda NSK kao i fondova drugih hrvatskih knjižnica te digitalizacija građe kao sredstvo osiguravanja trajne zaštite i dostupnosti najvrjednije hrvatske knjižnične baštine odvijale su se u okvirima prioriteta i postojećih mogućnosti, a znatan porast

digitalizirane građe uvjetovan je nabavom nove opreme i usluge digitalizacije (studenti) te dodatnim angažmanom djelatnika u projektu *e-Kultura*. Odjel zaštite i pohrane i Hrvatski zavod za knjižničarstvo posebno su bili uključeni u provedbi pomoći knjižnicama stradalima u potresu privremenom pohranom vrijedne građe u NSK i intervencijama na poziv.

Korisničke usluge rastu u količini i kvaliteti što je povezano i s odgovorom na zahtjeve korisnika izražene u istraživanju njihova zadovoljstva za koje su provedena dva anketiranja. Broj fizičkih posjeta NSK postupno ponovno raste. S implementacijom nove mrežne stranice responzivnoga dizajna, nakon zabilježenoga pada u prethodnoj godini, očekuje se porast pristupa stranicama i portalima s obzirom na informacijske navike mlađe populacije koja se primarno služi mobilnim uređajima.

U 2022. u NSK je bilo upisano 8795 članova, što je porast od petnaestak posto u odnosu na 2021. godinu. Ova brojka nije pokazatelj broja svih korisnika jer ne uključuje korisnike javnih događanja u velikome i malome predvorju, CroAtriumu te na mreži. Zabilježeno je više od 132 000 ulazaka u NSK (prolaz kroz sigurnosnu rampu), što je porast za gotovo 30 posto u odnosu na prethodnu godinu, te gotovo sedam milijuna pregleda digitalnih sadržaja na stranici NSK. Osim krajnjih korisnika, NSK osigurava građu i/ili usluge i za druge korisnike – u prethodnoj godini otprilike 2000 nakladnika i 1637 knjižnica u Hrvatskoj.

Centar za stalno stručno usavršavanje knjižničara u Republici Hrvatskoj (CSSU) u sklopu svoje redovite djelatnosti nastavio je održavati mrežne seminare kao uslugu na daljinu, ali bilježi i porast fizičkih edukacija. Djelatnici NSK, stručnjaci pojedinačnih područja, objavili su brojne priloge u hrvatskim i inozemnim časopisima te su održali niz izlaganja na različitim skupovima, seminarima i tečajevima.

Radi uređivanja i boljega funkcioniranja hrvatskoga knjižničnog sustava Hrvatski zavod za knjižničarstvo uspostavlja nova digitalna rješenja. Uz praćenje upisa podataka o knjižnicama u Upisnik knjižnica u Republici Hrvatskoj te praćenje ispravnosti unosa statističkih podataka o poslovanju knjižnica, uspostavljeni su i drugi sustavi – Sustav za identificiranje, upravljanje i predstavljanje baštinskih zbirki te Sustav za upis zvanja u knjižničarskoj struci. Navedeni sustavi značajni su pomoci u digitalizaciji poslovanja NSK i u skladu su sa strateškim projektom *Jačanje kapaciteta NSK*, a njihova se primjena odražava na ojačavanje hrvatskoga knjižničnog sustava.

U 2022. godini moderniziran je dio informatičke opreme i nabavljena su donacijom prijenosna računala za djelatnike i korisnike, a značajniji pomoci, ponajprije za potrebe korisnika i razne programske aktivnosti, očekuju se u sljedećem razdoblju u nabavi opreme za potrebe provođenja projekta *e-Sveučilišta*.

Kadrovska struktura djelatnika pokazuje da su neprekidne promjene nužne jer zahtjevi poslovanja postaju složeniji pa odlaskom djelatnika niže stručne spreme u mirovinu, primjerice srednje stručne spreme, nije više moguće nastaviti rad bez odgovarajućih kompetencija više stručne spreme. Stoga će biti potrebno promišljati o sustavnome kapacitiranju i stalnome podizanju visine stručne spreme za neka radna mjesta, osobito radi uvođenja novih radnih procesa povezanih s nabavom opreme i digitalizacijom poslovanja koja se provodi u projektu *e-Kultura* i ostalim projektima. S druge strane, uočeni su problemi s kadrovima najviše stručne spreme i visokih stručnih zvanja, primjerice savjetnika kojih u Hrvatskoj općenito nedostaje poput knjižničarskih savjetnika i konzervatora savjetnika. Posebno se uočava problem zapošljavanja odgovarajućega kadra u računalnoj struci zbog financijskih razloga, a bez kojega NSK ne može ispunjavati svoje zadaće.

NSK ulaže u obrazovanje i osposobljavanje djelatnika u skladu s potrebama za višim i specijaliziranim kompetencijama. U 2022. godini jedna je djelatnica upućena na postdoktorsko

znanstveno usavršavanje u sklopu stipendije Fulbright (Sveučilište UCLA, SAD), jedna je obranila doktorsku disertaciju, više je djelatnika steklo više stručno zvanje, a neprekidno se održavaju specijalistička stručna usavršavanja.

O postignućima djelatnika govore i tri nagrade koje su djelatnici NSK primili tijekom 2022. – *Kukuljevićeva povelja*, Nagrada *Eva Verona* i međunarodna nagrada *JoVE Librarian Innovation Award*.

Praćenje pokazatelja o nazočnosti djelatnika na radnome mjestu s obzirom na udio u ukupnome fondu sati radnoga vremena na razini godine pokazuje znatan porast broja djelatnika s privremenom nesposobnošću za rad. Privremena nesposobnost zbog bolesti čini gotovo deset posto od ukupnoga godišnjeg fonda radnih sati, što zasigurno utječe na redovito obavljanje poslova.

U skladu s preporukama Hrvatskoga knjižničnog vijeća koje je NSK dobila uz Izvješće o radu za 2021. poduzete su u 2022. godini konkretne mjere. Primjedbe su se odnosile na jačanje znanstvenih aktivnosti djelatnika NSK, od kojih se, uz stručne radove i konferencije, više očekuje sudjelovanje u znanstvenoj komunikaciji. Stoga su se posebno poticala i podupirala sudjelovanja na znanstvenim skupovima te objava znanstvenih radova. Broj znanstvenih radova porastao je gotovo 100 posto, a jasnija kategorizacija u izvješćima omogućit će daljnje praćenje trendova i poduzimanje primjerenih mjera.

Zaključno uz uvod

U tablicama u Izvješću grafički su prikazani pokazatelji usporedbe s prethodnom godinom (↗ ↘ ↔) a na nekim mjestima prikazane su usporedbe više uzastopnih godina s obzirom na plan i/ili ostvarenje kako bi se zornije pokazalo u kojem se smjeru kreću pojedini pokazatelji. Nisu svi trendovi porasta ili pada jednako relevantni s obzirom na to da strelice pokazuju i najmanju, ponekad nerelevantnu promjenu. Značajnija odstupanja objašnjena su uz tablice. Praćenje trendova ponajprije služi djelatnicima NSK kao orijentacija na koje procese uvjetovane unutarnjim i/ili vanjskim čimbenicima treba obratiti posebnu pozornost. Uz bitna odstupanja, dana su i obrazloženja kako bi se trendovi kontekstualizirali. I nadalje će se u izvješćima ovi trendovi pratiti s obzirom na dulje razdoblje i unesene promjene u procese, a njihova tumačenja uzet će u obzir interna, nacionalna i međunarodna kretanja. S metodološkoga stajališta, usporedbe će biti smislenije kada se uspostave jednaka mjerila tijekom vremena, što se očekuje s obzirom na usklađeno praćenje ostvarivanja strateških ciljeva i trogodišnje razdoblje u *Akcijiskome planu*.

1.1. BROJKE I ČINJENICE UKRATKO

PROSTOR ZA KORISNIKE

- 1100 mjesta; 64 mjesta u čitaonicama zbirki građe posebne vrste i osam mjesta za slušanje
- dvije pojedinačne sobe za studijski rad (jedna sadrži sedam, a druga tri odjeljka)
- 100 mjesta u dvoranama za seminare u korpusnome (starome) dijelu zgrade
- 17 dvorana u novouređenome dijelu zgrade
- 150 mjesta u čitaonici za noćni rad od 21 do 24 sata

U skladu s protuepidemijskim mjerama, zahvaljujući aplikaciji kojom se prati trenutačni broj korisnika, u NSK je istodobno mogao boraviti 461 korisnik. Popuštanjem protuepidemijskih mjera tijekom 2022. godine korisnicima je bio osiguran puni kapacitet boravka u korisničkim prostorima.

KORISNICI

- 4077 novoupisanih članova
- 4718 obnovljenih članstava
- 8795 članova ukupno
- 132 404 ulaska članova

DJELATNICI NSK

U NSK je zaposleno 300 djelatnika (na dan 31. prosinca 2022.) čiji se rad financira iz sredstava državnoga proračuna.

Visoku stručnu spremu ima 170 djelatnika ili 57 posto, od kojih je 16 doktora znanosti i 12 magistara znanosti, a prema stručnome zvanju i višem stručnom zvanju 22 knjižničarska savjetnika, 22 viša knjižničara i 72 diplomirana knjižničara, ukupno 116 visokoobrazovanih stručnjaka iz područja knjižničarstva.

Osim stručnih djelatnika iz područja knjižničarstva, zaposleni su i djelatnici s visokom stručnom spremom drugih profila – konzervatori, kustosi, arhivist, informatičari, pravnici, ekonomisti, elektrotehničari i dr.

Višu stručnu spremu ima 20 djelatnika ili sedam (7) posto, srednju stručnu spremu ima 106 djelatnika ili njih 35 posto, a nižu stručnu spremu ima dvoje djelatnika ili jedan (1) posto.

Osim djelatnika čiji se rad financira sredstvima državnoga proračuna, NSK na neodređeno vrijeme zapošljava jednoga djelatnika u Odsjeku sigurnost (SSS) i jednoga djelatnika u Odsjeku održavanje (NSS), čiji se rad financira vlastitim sredstvima NSK.

Tijekom 2022. godine s 28 djelatnika raskinut je ugovor o radu i radni odnos u NSK, od kojih je desetero djelatnika otišlo u mirovinu, s jedanaest djelatnika potpisani su sporazumi o prestanku ugovora o radu, a za sedmero djelatnika istekao je ugovor o radu na određeno vrijeme.

Do kraja 2022. godine s 39 djelatnika zasnovan je radni odnos i potpisan ugovor o radu, od kojih je 21 djelatnik na određeno vrijeme.

Tablica 1. Privremena nesposobnost za rad.

Privremena nesposobnost za rad zbog bolesti			
	Ostvareno 2020.	Ostvareno 2021.	Ostvareno 2022.
Udio u ukupnome fondu sati radnoga vremena	7,35 %	8,30 %	9,51 %

Tablica 2. Rad od kuće.

Rad od kuće			
	Ostvareno 2020.	Ostvareno 2021.	Ostvareno 2022.
Udio u ukupnome fondu sati radnoga vremena	11,68 %	1,89 %	1,61 %

FOND

Ukupni fond NSK broji približno 3,6 milijuna jedinica različite vrste građe te više od milijun bibliografskih zapisa o građi u posjedu NSK.

Tablica 3. Novi bibliografski, normativni i CIP zapisi.

	Ostvareno 2019.	Ostvareno 2020.	Ostvareno 2021.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Bibliografski zapisi	34 995	36 136	36 696	35 576	↘
Normativni zapisi	23 952	20 407	19 896	12 504	↘
CIP zapisi	4628	4269	5169	4992	↘

Tablica 4. Novi deskriptivni metapodatci i koncepti u sustavu Digitalne zbirke NSK.

	Ostvareno 2019.	Ostvareno 2020.	Ostvareno 2021.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Deskriptivni metapodatci	4520	8246	19 129	5583	↘
Koncepti	675	1158	1819	426	↘

TEMELJNI DOKUMENTI

Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti (NN 17/19, 98/19, 114/22)

Zakon o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti (NN 119/22)

Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99 ... 117/21, 114/22)

Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama (NN 56/22)

Pravilnik o matičnoj djelatnosti i sustavu matičnih knjižnica u Republici Hrvatskoj (NN 81/21)

Pravilnik o obveznom primjerku (NN 66/20, 152/22)

Pravilnik o uvjetima i načinu stjecanja stručnih zvanja u knjižničarskoj struci (NN 107/21)

Standard za specijalne knjižnice (NN 103/21)

Standard za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj (NN 103/21)

Standard za digitalne knjižnice (NN 103/21)

Statut Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, 2019.

Pravilnik o radu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, 2019.

Pravilnik o unutarnjem ustroju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, 2016.

Strategija razvoja Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu do 2026.

Plan rada s financijskim planom za 2022.

Pravilnik o uvjetima i načinu korištenja građe i usluga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, 2021.

2. SAŽETAK IZVJEŠĆA PREMA CILJEVIMA STRATEGIJE RAZVOJA NSK DO 2026.

NSK je tijekom 2022. godine provodila informacijsku, obrazovnu i znanstvenu djelatnost i nakladničku, izložbenu i promidžbenu djelatnost kao komplementarne aktivnosti u skladu sa zakonskim odredbama te Planom rada NSK za 2022. godinu koji je temeljen na ciljevima *Strategije razvoja NSK* i *Akcijškome planu*.

Sažetak Izvješća o radu koji slijedi opisuje rezultate aktivnosti NSK ostvarene u sklopu provedbe triju temeljnih strateških ciljeva, a cjelokupno Izvješće o radu prati njezinu organizacijsku strukturu, odnosno devet knjižničnih odjela u sklopu kojih djeluju odsjeci i radni procesi. Završni dio Izvješća donosi prikaz aktivnosti u nekoliko cjelina kojima se nastoji pregledno prikazati knjižnična događanja, skupovi, međunarodna suradnja, znanstvena i stručna produktivnost djelatnika i publikacije objavljene u 2022. godini.

2.1. STRATEŠKI CILJ 1. DOSTUPNOST GRAĐE, PODATAKA I KNJIŽNIČNIH USLUGA SVIM SKUPINAMA KORISNIKA

Svrha je ovoga cilja povećati dostupnost građe zbirke *Croatica* i sveučilišne zbirke primjenom suvremenih informacijskih i komunikacijskih tehnologija svim korisničkim skupinama NSK i javnostima koje građu koriste preko mreže, ali ujedno i poboljšati zaštitu, digitalizaciju i očuvanje izvornika kao temelja knjižničkoga poslovanja.

U skladu s temeljnim zadaćama NSK, prioriteti su redovite djelatnosti NSK cjelovitost obveznoga primjerka, redovita bibliografska obrada i objavljivanje Hrvatske nacionalne bibliografije te učinkovita zaštita građe i osiguravanje dostupnosti građe i usluga korisnicima.

Ostvarenje prvoga cilja *Strategije razvoja NSK* provodi se provedbom posebnih ciljeva koji obuhvaćaju izgradnju i upravljanje zbirkama građe; zaštitu, digitalizaciju i očuvanje građe; znanstvenu refleksiju, kreativnu interpretaciju i predstavljanje građe; te neprekidno komuniciranje i uključivanje šire javnosti razvojem usluga za korisnike kojima se nastoje prevladati digitalni, generacijski jaz i okolnosti ograničenoga pristupa kulturnomu sadržaju i znanstvenim informacijama te povećati pozitivna percepcija NSK u široj javnosti kao pouzdana, otvorena i inovativna ustanova.

Digitalna zbirka *Croatica* dostupnija korisnicima

Nacionalna zbirka *Croatica* stvara se sustavnom nabavom hrvatske knjižne i neknjižne građe na svim medijima, i to dostavom obveznoga primjerka u skladu s odredbama Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti i Pravilnika o obveznom primjerku te zamjenom, darom i kupnjom (Tablice 5. i 6). Posebne zbirke NSK ostvarile su u 2022. godini vrijedne prinove, pri čemu je Zbirka rukopisa i starih knjiga obogaćena vrijednom korespondencijom iz 17. stoljeća koju čine 102 pisma oca hrvatske historiografije Ivana Lučića. Od prinova u Zbirci muzikalija i audiomaterijala treba izdvojiti ostavštinu skladatelja Tome Proševa te rukopisne dnevnik i dnevničke bilježnice skladateljice Ivane Lang. Zbirka zemljovida i atlasa obogaćena je nabavom triju vrijednih karata prostora Hrvatske, nastalih u 19. stoljeću, a Grafička zbirka s jedanaest grafika.

Izgradnja i upravljanje zbirkama u NSK usko su povezani s ostvarenjem cjelovitosti dostave obveznoga primjerka. Radi boljega sagledavanja provedbe dostave i prihvata obveznoga primjerka u 2022. godini proveden je projekt *Razvoj i primjena metodološke osnove za vrednovanje Pravilnika o obveznom primjerku* u kojem je izrađena opsežna analiza primjene Pravilnika te predloženo što je sve potrebno poduzeti kako bi se uskladila praksa s odredbama Pravilnika na svim mjestima koja upućuju na nadosljednosti u provedbi.

Cjelovitost prihvata i trajne pohrane digitalnoga obveznog primjerka zbirke *Croatica* u središtu je aktivnosti projekta *e-Kultura* koji se provodi u suradnji s Ministarstvom kulture i medija do kraja rujna 2023. godine. U sklopu središnjega sustava e-Kultura započeta je uspostava modula za prihvata i pohranu obveznoga primjerka digitalne građe (eOP) s tvrtkom Ericsson Nikola Tesla. Modul eOP omogućit će hrvatskim nakladnicima digitalne građe sigurnu dostavu i pohranu obveznoga primjerka svih vrsta i propisanih formata digitalne građe. Prijava i autentifikacija nakladnika odvijat će se preko sustava NIAS i integracijom sa sustavima ePoslovanje i eGrađani za nakladnike kao pravne i fizičke osobe čime će se ispuniti i ciljevi projekta *e-Kultura* koji se odnose na uspostavu novih e-usluga, ali i ciljevi digitalne transformacije poslovanja i unaprjeđivanja poslovanja s nakladnicima NSK naznačeni *Strategijom razvoja NSK*.

Dostupnost podataka o nacionalnoj nakladničkoj produkciji osigurana je izradbom Hrvatske nacionalne bibliografije koja proizlazi iz zakonske obveze i jedinstvene uloge NSK u trajnome prikupljanju, čuvanju, zaštiti, obradi i dostupnosti fonda. U sklopu rada na Hrvatskoj tekućoj bibliografiji u 2022. objavljeno je 28 sveščića Niza A – Knjige, 17 sveščića Niza B – Prilozi u časopisima i zbornicima, jedan sveščić Niza C – Serijske publikacije te jedan sveščić Hrvatske retrospektivne bibliografije knjiga. Znatno je napredak načinjen u području objave specijalnih bibliografija – u 2022. godini objavljeno je devet sveščića.

Sustavno izgrađivana i dostupnija zbirka inozemne *Croatice* te poboljšana suradnja s organizacijama i udrugama Hrvata izvan Hrvatske

Znatno dio zbirke *Croatica* čini Zbirka inozemne *Croatice* sa zadaćom okupljanja djela hrvatskih autora objavljenih izvan granica Republike Hrvatske te djela inozemnih autora s temom Hrvata i Hrvatske te na hrvatskome jeziku. Nastavljen je rad na projektu *HIT – Hrvatski iseljenički tisak* u suradnji s Filozofskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu digitalizacijom i javnom objavom radova hrvatskih iseljenika, a postdoktorsko znanstveno usavršavanje na temelju stipendije Fulbright za Fulbright Visiting Scholar Program, Sveučilište Kalifornija, Los Angeles, Sjedinjene Američke Države usmjereno je istraživanju arhivske dokumentacije o iskustvima hrvatske dijasporne (*Archival Documentation of Diasporic Croatian Community Experiences*).

Unaprijeđena izgradnja sveučilišne zbirke i relevantne inozemne baze znanstvenih informacija dostupne hrvatskoj znanstvenoj zajednici

Opće-znanstvena/sveučilišna zbirka kao potpora sveučilišnoj ulozi NSK ostvaruje se nabavom hrvatske i inozemne znanstvene i stručne građe, informacijskih izvora usmjerenih obrazovnim, znanstvenim i istraživačkim aktivnostima na Sveučilištu u Zagrebu kao i u široj znanstvenoj zajednici.

Početkom 2022. godine pokrenut je proces usklađene nabave koji uključuje NSK i knjižnice svih sastavnica Sveučilišta u Zagrebu radi racionalizacije troškova nabave građe, izbjegavanja

nepotrebna podvostručavanja publikacija, popunjavanja značajnih praznina u fondovima, informiranja korisnika o raspoloživosti građe, osiguravanja dostupnosti, izgradnje sveučilišnih zbirki i analize korištenja nabavljene građe.

Sredstva za redovitu pretplatu na elektroničke izvore znanstvenih i stručnih informacija za potrebe akademske i znanstvene zajednice osigurana su u Državnome proračunu Republike Hrvatske. U 2022. godini nabavljene su tri citatne baze podataka, sedam bibliografskih baza i baza s cjelovitim tekstom i četiri zbirke e-časopisa. Za objedinjeno pretraživanje baza podataka nabavljena je platforma objedinjenoga pretraživanja svih elektroničkih izvora – *discovery service* kojom se pretražuju sve pretplaćene baze podataka u nacionalnoj i sveučilišnoj licenci i baze podataka u otvorenome pristupu. Tijekom 2022. godine otvoreno je šest probnih pristupa na različite e-izvore u obrazovne i znanstveno-nastavne svrhe te je praćena statistika korištenja.

Podatci o cjelovitome fondu NSK dostupni korisnicima u *online* katalogu NSK

Kako bi se ostvario plan o cjelovitome fondu NSK dostupnomu korisnicima u *online* katalogu NSK, u 2022. izrađena su dva elaborata *Plan provedbe konverzije digitaliziranog kataloga na listićima* i *Obrada ostavština i donacija* kojima je utvrđeno stanje i izrađen plan aktivnosti za 2023. kada će se retrospektivna konverzija primijeniti najprije na katalog od 1976. do 1990. godine. Razrađen je radni proces, izrađeni su popratni materijali i plan za edukaciju djelatnika.

Primjena suvremenih modela i bibliografskih normi u obogaćivanju bibliografskih i normativnih zapisa o građi

Proveden je projekt *Razvoj i održavanje Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima* (u daljnjem tekstu KAM) u kojem je održano osamnaest edukacija za primjenu KAM-a (sedam radionica, jedan e-tečaj i deset mrežnih seminara), provedeno je testiranje KAM-a u radnim procesima u dvadeset i jednoj baštinskoj ustanovi – u šest knjižnica (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Knjižnice grada Zagreba, Gradska knjižnica Zadar, Knjižnica HAZU, Knjižnica Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Knjižnica Hrvatskoga povijesnog muzeja), sedam muzeja (Muzejski dokumentacijski centar, Arheološki muzej u Zagrebu, Hrvatski povijesni muzej, Tehnički muzej Nikola Tesla, Hrvatski prirodoslovni muzej, Muzej suvremene umjetnosti i Muzej Slavonije Osijek) te osam arhiva (Hrvatski državni arhiv, Državni arhiv u Bjelovaru, Državni arhiv u Osijeku, Državni arhiv u Pazinu, Državni arhiv u Dubrovniku, Državni arhiv u Splitu, Državni arhiv u Varaždinu i Državni arhiv u Zadru). U projektu se radilo i na objavljivanju ontologije KAM-a te komunikaciji i diseminaciji rezultata.

U sklopu Alma akademije predstavljena je primjena i način korištenja BIBFRAME-a u sklopu platforme korištenja knjižničnih usluga u oblaku.

Objedinjeno upravljanje podacima o građi svih vrsta

U 2022. godini organizirano je mnoštvo mrežnih seminara s tvrtkom Ex Libris pod nazivom *Alma akademija* kojima je svrha upoznati knjižničarsku zajednicu u Hrvatskoj s funkcionalnostima knjižnično-informacijskih sustava nove generacije, informirati o novitetima u području bibliografskih formata i mogućnostima tranzicije u okružje povezanih podataka (*linked data*), demonstrirati sučelje objedinjenoga upravljanja tiskanom, elektroničkom i digitalnom građom i sučelje koje odgovara na nova očekivanja korisnika te pruža novo digitalno iskustvo.

Unaprijeđena zaštita ugroženih analognih zbirki, povećana kvaliteta upravljanja zaštitom baštinskih i digitalnih zbirki te povećana količina digitalizirane građe

Zaštita građe NSK provodila se preventivnim i kurativnim mjerama zaštite građe te osiguravanjem primjerenih uvjeta smještaja i pohrane. Provođeni su konzervatorsko-restauratorski postupci, izradba mikrofilmova ugrožene građe te digitalizacija mikrofilmova i digitalizacija izvornika. Sudjelovanje u projektu *e-Kultura* omogućilo je NSK korištenje nove opreme za digitalizaciju građe (dva skenera A2, jedan skener A1 i jedan protočni skener). Sudjelovanjem djelatnika NSK u digitalizaciji građe, uz studente angažirane na projektu, osigurana je znatno veća količina digitalizirane građe koja se nakon objave preslika neće nastaviti koristiti u izvornome, već u digitalnome obliku.

Radi provođenja postupka pravne zaštite, a u skladu s odredbama Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti koji nalaže obvezu NSK za donošenjem Rješenja o svojstvu kulturnog dobra za knjižničnu građu, Povjerenstvo za utvrđivanje svojstva kulturnog dobra iz Knjižnice u Zagrebu donijelo je šest Rješenja o svojstvu kulturnog dobra – Zavičajna zbirka Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić“ u Karlovcu (Ilirska zbirka), građa zbirke stare građe u Gradskoj knjižnici Rijeka, zbirka stare građe u Župi Bednja, zbirka stare građe u Župi Ivanec, prvotisak u HAZU Rijeka i zbirka starih knjiga u Pomorskoj školi Bakar. Na temelju Rješenja i dostavljene dokumentacije Ministarstvo kulture i medija građu navedenih zbirki upisalo je u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske.

Nastavljen je višegodišnji projekt *Hrvatski prvotisci: popis i opis prvotiska u hrvatskim crkvenim i svjetovnim ustanovama* te u dvanaest crkvenih i svjetovnih ustanova u devet gradova u kontinentalnome i primorskome dijelu Hrvatske. Ukupno su opisana i fotodokumentirana 172 prvotiska.

Aktivnosti usmjerene zaštiti digitalne zbirke *Croatica* rezultirale su uspostavom infrastrukture za trajnu pohranu digitalne kulturne baštine u sklopu projekta *e-Kultura*, čime su NSK i ostalim knjižnicama osigurani uvjeti trajne pohrane digitalne građe u sustavu u sklopu Centra dijeljenih usluga (CDU) u državnome oblaku.

Unaprijeđena zaštita građe u kriznim uvjetima

Na temelju Izvještaja o procjeni rizika u Projektu zaštite općeg fonda knjižnice i zbirki građe posebne vrste NSK od tehničkih ugroza i katastrofa te Pravilnika o zaštiti knjižnične građe NSK u kriznim uvjetima uspostavljena je Radna grupa za primjenu i praćenje primjene dokumenata o zaštiti građe NSK od tehničkih ugroza i katastrofa.

Unaprijeđen radni proces digitalizacije građe

U provedbi projekta *e-Kultura* radilo se na boljoj organizaciji preslika i pripremi za uporabu novoga modula za praćenje radnoga procesa digitalizacije građe i izradbe arhivskih paketa SIP za dostavu u središnji sustav trajne pohrane Ministarstva kulture i medija.

Osigurani uvjeti za pristup, istraživanje i analizu građe NSK

NSK je postala partner na nacionalnome reformskom projektu *e-Sveučilišta* koji vodi CARNET radi digitalne preobrazbe visokoga obrazovanja u Republici Hrvatskoj poboljšanjem digitalne nastavne infrastrukture, uvođenjem digitalnih nastavnih alata te osnaživanjem digitalnih kompetencija nastavnika za poučavanje u digitalnome okružju. Projekt *e-Sveučilišta* financira

se iz Nacionalnoga plana oporavka i otpornosti 2021. – 2026. Partneri su na projektu Srce, Agencija za znanost i visoko obrazovanje i NSK. Provedba projektnih aktivnosti planira se od ožujka 2022. do prosinca 2025. godine.

Zahvaljujući projektu *e-Kultura*, postignut je i znatan napredak u zaštiti i dostupnosti građe korisnicima digitalizacijom građe i izradbom više od 250 000 digitalnih preslika. NSK je kao partner projekta pokrenula i procese skeniranja u Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici u Osijeku te pripremila početak digitalizacije građe u Sveučilišnoj knjižnici u Puli, čime će se povećati raznovrsnost dostupnoga korpusa digitalne *Croatice* za istraživače.

Povećan broj znanstvenih istraživanja zbirke i na njima temeljenih usluga NSK

Djelatnici NSK sudjelovali su u 2022. godini u 24 razvojnim projektima i programima te objavili 54 rada, od kojih je 21 znanstveni rad. Tijekom 2022. godine provedena su samostalno dva anketna istraživanja u vezi s istraživanjem zadovoljstva korisnika NSK.

Ostvarena je suradnja s Hrvatskim institutom za hrvatski jezik i jezikoslovlje u digitalizaciji hrvatskih gramatika u sklopu projekta *Retrogram – Retrodigitalizacija i interpretacija hrvatskih gramatika do ilirizma* koji financiraju Hrvatska zaklada za znanost i Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje radi izradbe računalno čitljivoga i pretraživoga teksta gramatika te višerazinskoga označivanja transkribiranoga ili prevedenoga teksta hrvatskih dopreporodnih gramatika i njihovo povezivanje sa slikama izvornoga teksta (faksimilima).

Radi uključivanja znanstvenika u istraživanje građe NSK proveden je i natječaj NSK *Baština na mreži: znanstvenici predstavljaju kulturnu baštinu* u kojem će se ostvariti suradnja s Hrvatskim glazbenim zavodom u Zagrebu u izradbi virtualne izložbe *Ostavština skladatelja Blagoja Berse u fondovima Nacionalne i sveučilišne knjižnice i Hrvatskoga glazbenog zavoda u Zagrebu* i Knjižnicom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u izradbi virtualne izložbe *Rane studentice prirodoslovlja i matematike na Sveučilištu u Zagrebu*.

Multimedijsko posredovanje i predstavljanje javnostima zbirke *Croatica* i novi prostor NSK u funkcionalnome programskom korištenju

Zbirka *Croatica* predstavlja polazište, infrastrukturu, sadržaj i nadahnuće za multimedijalne i znanstvene, kulturne, umjetničke i društvene programe i aktivnosti novouređenoga dijela NSK. Jedan je od četiriju ključnih strateških projekata NSK *CroAtrium: multimedijski lab nacionalne zbirke Croatia*, nova programska djelatnost NSK usmjerena na osiguravanje pristupa te predstavljanje djela nacionalne zbirke *Croatice* u novim suvremenim multimedijalnim, interaktivnim te digitalnim oblicima. Tijekom 2022. godine Radna skupina za posebne programske aktivnosti izradila je elaborat s prijedlogom aktivnosti razvoja knjižničnih usluga visoke dodane vrijednosti koje bi NSK mogla ponuditi u sklopu novouređenoga dijela zgrade NSK. Provedena je prva faza razvojnoga projekta *CroAtrium – transmedijski pristup nacionalnoj zbirci Croatia*, zahvaljujući potpori Ministarstva kulture i medija iz sredstava javnih potreba u kulturi, u kojem su ostvarene pripreme aktivnosti uspostave CroAtriuma kao interpretacijskoga centra nacionalne zbirke – izrađen je idejni elaborat, provedena edukacija djelatnika NSK u području interpretacije baštine, kreiran vizualni identitet, obilježen prostor novim imenom i javnosti predstavljen CroAtrium 14. studenoga 2022. godine.

Povećan broj i kvaliteta programa za poticanje čitanja svim skupinama korisnika

Proveden je projekt *Čitam lakše! – pristupačnost čitanja digitalnih sadržaja* pokrenut radi podizanja svijesti o važnosti čitanja i pristupačnosti digitalnih sadržaja osobama s teškoćama čitanja te omogućivanja lakšega čitanja digitalnih sadržaja iz zbirke NSK u pristupačnome okružju. Odabrani sadržaji digitalne građe NSK prilagođeni su i učinjeni pristupačnijima za osobe s disleksijom i drugim teškoćama čitanja. Sadržaji su dostupni na portalu Digitalne zbirke NSK u posebnoj zbirci *Grada lagana za čitanje*, koja će se redovito nadopunjavati novim sadržajima, a dostupni su i u aplikaciji Lexie, suradnika u projektu *Omoguru*. U projekt je uključeno 150 školskih i narodnih knjižnica.

Provođene su redovite aktivnosti u manifestaciji *Noć knjige* u kojoj je NSK partner.

Osigurano neprekidno komuniciranje i uključivanje šire javnosti

U 2022. godini nastavljeni su edukativni programi za javnost kojima se potiče otvorenost NSK građanima. Ukupno je provedeno 112 skupina posjetitelja uz stručno vodstvo. Prethodne je godine NSK organizirala i svoj prvi *pub kviz Veliki europski kviz*, obilježila Europski tjedan sporta na inicijativu i u organizaciji Europskoga dokumentacijskog centra NSK i ugodila norveškoga pisca Joa Nesbøa kojega je u velikome predvorju NSK dočekalo više od 500 čitatelja i čitatelja.

U Erasmus+ projektu *Citizen-Enhanced Open Science in Southeastern Europe Higher Education Knowledge Hubs (CeOS_SE)* promicana je građanska znanost u knjižničarskoj zajednici i široj javnosti. U povodu Festivala znanosti 2. svibnja 2022. godine provedena je aktivnost građanske znanosti *Pčele, život, ljudi* u suradnji s Hrvatskim arhivom weba, Gradskom knjižnicom Ivanić-Grad i Srednjom školom „Ivan-Švear“ Ivanić-Grad na temelju koje je izgrađena i objavljena istoimena tematska zbirka. U povodu Mjeseca hrvatske knjige 14. listopada 2022. godine provedena je aktivnost građanske znanosti *Samopomoć i dobrobit u akademskom mrežnom okruženju* u suradnji s Filozofskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu i znanstvenicom Ivom Žurić Jakovinom. U sklopu projekta objavljena je studija *Upscaling collaboration between academic and public libraries for CeOS in SE Europe*.

Povećana kvaliteta komunikacije NSK s javnošću

Dovršen je proces izradbe nove mrežne stranice NSK koji je započeo 2021. te nastavljen tijekom 2022. godine izradbom dizajna i programiranja stranice. Radilo se na izradbi redizajna logotipa NSK i primjeni na komunikacijskim materijalima NSK. Tijekom 2022. godine zabilježeno je 870 medijskih objava ukupne AVE (*Advertising Value Equivalency*) ekvivalentne vrijednosti u iznosu od 694.630,91 eura (5.233.696,62 kune). Najveći broj evidentiranih objava odnosi se na mrežne medije (portale) – 588 evidentiranih objava, slijede tiskani mediji (dnevne novine i časopisi) sa 176 evidentiranih objava, a zatim elektronički mediji sa 106 evidentiranih objava.

2.2. STRATEŠKI CILJ 2. OSNAŽIVANJE KAPACITETA NSK

Svrha je ovoga cilja unaprjeđivanje poslovanja NSK i njezin organizacijski razvoj, usklađivanje poslovanja s normativnim i drugim dokumentima (UN-ov Program održivog razvoja do 2030., Europski zeleni plan, Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine i dr.) i postizanje učinkovitosti, održivosti i veće kvalitete rada i *online* usluga NSK. Učinkovito poslovanje NSK zahtijeva primjerenu opremu, ICT infrastrukturu te pridržavanje tehničkih i drugih normi, što utječe na visoke troškove poslovanja, održavanja i razvoja. NSK je i dosad pokazala usmjerenost prema ekonomičnosti poslovanja i racionalizaciji troškova, poslovnim aktivnostima koje utječu na smanjivanje negativnoga utjecaja na okoliš i potiču primjenu suvremenih tehnologija (SMART) koje podupiru takve aktivnosti. Ostvarenje cilja provodi se provedbom četiriju posebnih ciljeva koji obuhvaćaju organizacijski razvoj i učinkovito upravljanje ljudskim resursima; digitalnu transformaciju; učinkovito i održivo upravljanje zgradom NSK i zelenu tranziciju; kao i sustavno upravljanje rizicima.

Poboljšana organizacijska struktura

U 2022. godini radilo se na poboljšanju organizacijske strukture, poboljšano upravljanju ljudskim i materijalnim resursima, edukaciji djelatnika radi razvoja profesionalne karijere te poboljšanju komunikacije i međudjelne suradnje, osobito u provedbi projekata i programa.

Zaposlena je jedna djelatnica na poslovima plana i analize te praćenja ostvarenja projekata (preustrojeno radno mjesto).

Ojačana digitalna infrastruktura

Projekt *Jačanje kapaciteta NSK* predstavlja temeljne projektne prijedloge i određuje nužne intervencije na implementiranju novih sustava i digitalnih tehnologija kroz dvije funkcijske skupine: jačanje tehničko-organizacijskih kapaciteta te osiguravanje održivoga knjižnično-informacijskog sustava i digitalizaciju poslovnih sustava i procesa. Provođene su aktivnosti usmjerene digitalnoj transformaciji NSK, a prijedlog prijave programa na javne pozive usmjeravan je poticanju razvojnih iskoraka. Tako je u 2022. godini proveden i razvojni projekt *Knjižnica kao e-servis građana – personalizacija mobilne aplikacije Smart Library NSK*.

U skladu s potrebama NSK provedena je nabava nove IT opreme. U novouređenome prostoru NSK uspješno je implementirana oprema za događanja – audiomiksete, veliki ekrani na mobilnim stalcima, mikrofoni i prijenosna računala. Nabavljena je i prijenosna audiodistribucija sa 16 izlaza. Za djelatnike je nabavljena nova oprema – 75 stolnih računala, 129 monitora, 13 prijenosnih računala i pet pisača. U sklopu prijenosa nefinancijske imovine osigurano je dodatnih 209 računala, od kojih je 109 namijenjeno poboljšanju rada korisnika NSK i 100 za djelatnike.

Radi potrebe pohrane podataka nabavljen je novi sustav, a podatci sa starog sustava pohrane kojemu je isteklo jamstvo uspješno su migrirani na novi. Provedena je nabava dvaju poslužitelja koja će zbog teškoća s isporukom opreme biti dostavljena tijekom 2023. godine.

Poboljšano upravljanje zgradom NSK

U skladu s Odlukom Vlade Republike Hrvatske od 2. srpnja 2020. godine o dopuni Odluke o utvrđivanju NSK jednim od središnjih prostora za provedbu djelatnosti predsjedanja Republike Hrvatske Vijećem Europske unije 2020. u Republici Hrvatskoj, novouređenim prostorom nastavlja upravljati NSK za potrebe korištenja prostora u kulturne, znanstvene i ostale svrhe

državnim tijelima i javnim ustanovama. Tijekom 2022. godine dio novouređenoga prostora upotrebljavao se za potrebe djelatnosti Vlade Republike Hrvatske i tijela državne uprave, a drugi dio za potrebe NSK za javne programe i interne potrebe, u kojem su tijekom 2022. godine održane 163 različite vrste događanja kao što su: seminari, sastanci, konferencije, edukacije, stručni ispiti i druge aktivnosti poput sportskih manifestacija.

Zelena tranzicija NSK i osnažene profesionalne i korisničke zajednice za zelenu tranziciju

Kao jedan od značajnijih ciljeva *Strategije razvoja NSK* zacrtan je put prema uspostavi održive knjižnice i osnaženoj profesionalnoj i korisničkoj zajednici.

S tim ciljevima izrađena je prijava programa *Knjižnice i održivi razvoj – edukacijske radionice namijenjene matičarima i knjižničarima* kojim se namjerava osnažiti matičare i knjižničare u svim vrstama knjižnica za održivi razvoj. Voditelji radionica bit će stručnjaci za zelenu tranziciju, uključujući energetska učinkovitost zgrada i prostora knjižnica, kao i stručnjaci za izradbu zelenoga plana organizacija i ustanova usmjerenih na održivost i osmišljavanje zelenih programa za korisnike.

U 2022. provedene su pripreme za nastavak organizacije međunarodne konferencije *Let's go green* koju je NSK prvi put organizirala 2019., a sada će, u suradnji s međunarodnim udrugama, organizirati u Zagrebu i drugu konferenciju u listopadu 2023. godine.

Proveden je i niz drugih aktivnosti usmjerenih zelenoj tranziciji poput izradbe tematske zbirke *Klimatske promjene* u Hrvatskome arhivu weba, ali i dobrobiti zaposlenika i korisnika NSK kada je tijekom obilježavanja Europskoga tjedna sporta organizirano događanje *Vježbaj u knjižnici* i edukacija *Preživljavanje u prirodi*.

U sklopu rada na zelenoj tranziciji nabavljeni su spremnici za odvajanje reciklažnoga otpada u radnim i korisničkim prostorima.

Za potrebe učinkovitoga korištenja električne energije izrađene su upute za djelatnike, što je već u prvome mjesecu primjene (rujan 2022.) pokazalo znatne uštede u potrošnji.

Osigurano sustavno upravljanje rizicima

NSK je javna ustanova od nacionalnoga značenja, a knjižnična građa i kulturna baština koju NSK čuva izložene su rasponu rizika i zbog katastrofa koje su identificirane u procjeni rizika, radi spremnosti i sigurnosti, odnosno kapaciteta za odziv i oporavak, pristupilo se pripremi nacrtu integriranoga strateškog projekta NSK pod nazivom *Sigurnost i otpornost na rizike u sustavu NSK*.

Provedena je edukacija djelatnika NSK o upravljanju sigurnosnim incidentima u NSK, što predstavlja važan aspekt za osiguravanje integriteta i neprekidnosti knjižničnoga poslovanja. Edukacija je bila posvećena temama poput identifikacije i procjene rizika, prepoznavanja i sprječavanja incidenta kao i postupanja u slučaju da se incident dogodi. Također se raspravljalo o važnosti izradbe sigurnosnih preslika, suradnje s drugim službama i ustanovama u slučaju incidenta i potrebi redovitoga informiranja zaposlenika za suočavanje s takvim situacijama.

Ispitivana je mogućnost suradnje s drugim ustanovama za pohranu digitalnih sigurnosnih preslika zapisa o poslovanju NSK na udaljenoj lokaciji, uz najmanju udaljenost od 80 kilometara. Ta je mjera posebno važna zbog seizmičke aktivnosti i nužna za osiguravanje dostupnosti podataka u slučaju nepredviđenih okolnosti.

2.3. STRATEŠKI CILJ 3. SURADNJA U RAZVOJU I INOVACIJAMA

Svrha je ovoga cilja osnaživanje uloge i položaja NSK kao središnje knjižnice hrvatskoga knjižničnog sustava te istaknute nacionalne kulturne i znanstvene ustanove u europskome i širem međunarodnom kontekstu koja se ostvaruje trima posebnim ciljevima. Prvi će poseban cilj obuhvatiti razvoj knjižničnoga sustava Republike Hrvatske, drugi unutarsektorsku i međusektorsku suradnju, a treći će biti usmjeren razvoju partnerstva na europskoj i svjetskoj razini.

U 2022. godini NSK je vodila poslove nacionalne i područne matične djelatnosti, surađujući sa županijskim narodnim matičnim knjižnicama i sveučilišnim matičnim knjižnicama kao i njihovom mrežom knjižnica na području Republike Hrvatske te s drugim znanstvenim, kulturnim i obrazovnim ustanovama koje djeluju u području knjižničarstva, arhivistike, dokumentacije i informacijskih službi u Republici Hrvatskoj. Poseban značaj za bolje upravljanje sustavom knjižnica ima uporaba Sustava jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica i Upisnika knjižnica u Republici Hrvatskoj, a za suradnju u AKM području izradba Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima (KAM).

Unaprijeđeni skupni katalogi

Skupni katalog nudi mogućnost objedinjenoga pretraživanja 52 kataloga visokoškolskih i specijalnih knjižnica, uključujući Katalog NSK neovisno o obliku ili knjižničnome programu u uporabi. Baza Hrvatskoga nacionalnog skupnog kataloga (HNSK) sadrži 2 081 668 bibliografskih zapisa, a integrirani su fondovi knjižnica koje koriste Aleph, Kohu, Crolist (testno), Metelwin i Zaki (testno).

NSK je uspostavila prvi knjižnični servis u oblaku – RapidILL servis za međuknjižničnu posudbu i digitalnu dostavu članaka i poglavlja iz knjiga, koji je dostupan u sklopu Integriranoga knjižničnog sustava NSK, visokoškolskih i znanstvenih knjižnica u Republici Hrvatskoj. Knjižnični servis u oblaku RapidILL ostvaren je u suradnji sa Sveučilištem u Zagrebu u sklopu programa osnaživanja kapaciteta visokoškolske znanstvene infrastrukture. NSK je na temelju Ugovora o pretplati na servis RapidILL koji je sklopljen 30. rujna 2022. godine s tvrtkom ExLibris, sastavnicom tvrtke Clarivate, pokrenula i financirala implementaciju servisa RapidILL te je preko međunarodnoga protokola OAI osigurala razmjenu zapisa o posjedovanju građe NSK s knjižnicama koje koriste sustav RapidILL. Sveučilište u Zagrebu financijski je poduprlo nabavu servisa RapidILL te preuzelo obvezu podmirenja troškova trogodišnje pretplate, čime je omogućena dostupnost servisa RapidILL bez naknade za krajnje korisnike.

Uspostava Hrvatske digitalne knjižnice

Uspostava Hrvatske digitalne knjižnice temelji se na odredbama Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti, Pravilnika o obveznom primjerku i Standarda za digitalne knjižnice, a predstavlja dio matične razvojne djelatnosti NSK i Centra za razvoj Hrvatske digitalne knjižnice. Uspostava Hrvatske digitalne knjižnice naslanja se na razvoj Digitalne knjižnice NSK i integrira u nacionalnu infrastrukturu za upravljanje digitalnom kulturnom baštinom. U 2022. godini dovršena je integracija sustava Digitalne knjižnice NSK (Indigo ArhivPro) sa Središnjim sustavom trajne pohrane izrađenoga u sklopu projekta *e-Kultura*, a radilo se i na novome modulu za prihvata obaveznoga primjerka svih vrsta digitalne građe (eOP).

Uključivanje drugih ustanova provodilo se edukacijom, suradnjom u digitalizaciji i dodjelom trajnih identifikatora URN:NBN zapisima u digitalnim sustavima radi jednoznačnoga i trajnoga označivanja zapisa digitalne građe.

Unaprijeđen nacionalni sustav matičnosti

Svrha je digitalizacije poslovanja matične djelatnosti objedinjavanje svih informacijskih sustava koje NSK razvija za potrebe poslovanja s knjižnicama i provedbe matične djelatnosti kako bi se osigurali ujednačeni postupci i podaci, bolje dokumentiranje i ekonomičnost u poslovanju knjižnica s NSK.

Kako bi se omogućilo bolje upravljanje podacima o knjižnicama i knjižničnim zbirkama u Republici Hrvatskoj, uspostavljen je Sustav za identificiranje, upravljanje i predstavljanje baštinskih zbirki (SUBAZ) kao prva razvojna faza središnjega sustava knjižnica i zbirki. Sustav polazi od potrebe rješavanja problema nedovoljne obrađenosti građe u baštinskim zbirkama, njihove slabe prisutnosti u mrežnome okružju kao i poboljšanja zaštite, očuvanja i korištenja knjižničnih zbirki u cjelini. Uspostavljeni prototip poslužit će kao temelj za daljnji razvoj središnjega sustava knjižnica i zbirki.

Projekt *Knjižničarska zvanja u Republici Hrvatskoj* temelji se na upisniku koji obuhvaća podatke i procese povezane sa stjecanjem knjižničarskih zvanja svih knjižničara u Republici Hrvatskoj – od ulaska u struku i polaganja stručnoga ispita do napredovanja u viša stručna zvanja, a u skladu s mjerilima propisanim Pravilnikom o uvjetima i načinu stjecanja stručnih zvanja u knjižničarskoj struci (NN 107/21).

Nastavljen je razvoj Sustava jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica, a izrađen je i prijedlog programa Digitalizacija poslovanja matične djelatnosti knjižnica u Republici Hrvatskoj.

Educirana profesionalna zajednica

Sustavna edukacija profesionalne zajednice provodi se u najvećoj mjeri u sklopu Centra za stalno stručno usavršavanje (CSSU) trima oblicima edukacija – tečajevima, odnosno radionicama u fizičkome prostoru, mrežnim seminarima i e-tečajevima te novim modulom Generičke kompetencije. Broj polaznika u 2022. godini bio je 4398, što predstavlja najveći broj polaznika od utemeljenja 2002. godine, odnosno 218,8 posto veći je od planiranoga. Ostvareno je 183,5 sati edukacije. Održano je 80 edukacija – 59 mrežnih seminara, 18 tečajeva u fizičkome prostoru te su za polaznike otvorena tri e-tečaja.

Unaprijeđena suradnja u baštinskome sektoru

Radilo se na provedbi projekta *e-Kultura* te su uspostavljene međusektorske suradnje u razmjeni znanja, digitalizaciji građe, ujednačivanju poslovnih procesa te digitalnome objedinjavanju građe.

Proveden je projekt *Kultura voli prirodu: baština hrvatskih rijeka* radi digitalizacije i digitalnoga okupljanja građe o riječnim krajolicima iz hrvatskih baštinskih ustanova s ujednačenim opisom prema metapodatkovnome profilu koji je utemeljen na Pravilniku za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima (KAM). U projektu je okupljeno i pripremljeno za objavu 128 jedinica građe iz šest partnerskih ustanova – Državni arhiv u Varaždinu, Gradska knjižnica "Juraj Šižgorić" u Šibeniku, Gradski muzej Karlovac, Gradski muzej Varaždin, Muzej likovnih umjetnosti u Osijeku i Zavičajni muzej Ozalj. Projektom se

povećava dostupnost okupljene građe, omogućuje njezina uporaba u obrazovanju, turističkoj promidžbi i drugim djelatnostima lokalnih zajednica te osnažuje uloga AKM ustanova u području održivoga razvoja i zaštite okoliša.

Proveden je projekt *Pisati slobodno: tematski portal o cenzuri periodike krajem 19. i početkom 20. stoljeća* kojemu je svrha virtualno objediniti cenzurirane serijske i arhivsko gradivo iz NSK, Hrvatskoga državnog arhiva i Knjižnica grada Zagreba kako bi se dokumentirala i predstavila cenzura u povijesnim novinama kao temeljnom mediju masovne komunikacije toga vremena. Obuhvaćeno je sedam naslova novina s 5588 stranica te otprilike 1000 stranica arhivskoga gradiva.

Razvijene i implementirane politike otvorene znanosti

Sudjelovalo se u projektu *Hrvatski oblak za otvorenu znanost (HR-OOZ)* u ulozi suvoditelja Radne skupine za definiranje strukture i načela HR-OOZ-a te u radu Radne skupine za CroRIS u sklopu projekta *Informacijski sustav znanosti Republike Hrvatske – CroRIS*.

Osigurana potpora razvoju inovacija

U području zaštite knjižnične građe neprekidno su istraživani i inovativni materijali (nanoceluloza – CNC) radi evaluacije njihove prikladnosti u zaštiti starih uveza, a u suradnji s Grafičkim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu i Agencijom za komercijalnu djelatnost (AKD d.o.o.). Održana je konzervatorsko-restauratorska izložba starih uveza *Uvezi naše prošlosti* tijekom koje je građa NSK koja posjeduje svojstvo kulturnoga dobra prvi put prikazana inovativnim multimedijским elementima (tiskani računalno generirani hologrami).

NSK je bila suorganizator 20. međunarodne izložbe inovacije ARCA 2022 s više od 200 predstavljenih inovacija i novih tehnologija koje su rezultat rada inovatora pojedinaca, istraživačkih timova iz privatnoga i javnoga sektora, akademske zajednice i znanstvenih ustanova te inovativnih uspješnih kao i tek utemeljenih tvrtki.

Na međunarodnoj razini djelatnica NSK dobila je međunarodnu nagradu *2022 JoVE Librarian Innovation Award* za doprinos znanstvenoj komunikaciji u projektu *Podcast u Digitalnom laboratoriju NSK*.

Unaprijeđena suradnja sa zajednicama nakladnika

Uz redovitu suradnju sa zajednicama nakladnika provodili su se projekti kojima se nastoji poboljšati poslovanje s nakladnicima kao ključnim sudionicima izgradnje zbirke *Croatica*. U sklopu sustava eOP koji se gradi unutar sustava *e-Kultura* u suradnji s Ministarstvom kulture i medija određena je uspostava registra nakladnika digitalne građe kao prvoga koraka prema provedbi sustavne i cjelovite digitalizacije poslovanja.

Poticanje razvoja partnerstva na razini Europske unije i globalno te proaktivna uloga u pozicioniranju NSK u stručnoj i znanstvenoj međunarodnoj zajednici

Aktivnosti razvoja međunarodnoga partnerstva ostvarivale su se aktivnim sudjelovanjem djelatnika u međunarodnim strukovnim organizacijama i udruženjima, suradnjom s nacionalnim i ostalim knjižnicama te drugim ustanovama u Europi i svijetu. Djelatnici NSK sudjelovali su u radu brojnih radnih grupa i komisija međunarodnih profesionalnih udruga.

Krajem 2022. godine završen je postupak prijave i učlanjenja NSK u međunarodnu udruhu EBLIDA kao središnju organizaciju knjižničnih udruga i ustanova u Europi.

U suradnji s Europeaninom zajednicom za autorsko pravo dovršen je prijevod Dijagrama za označivanje autorskoga prava (Rights Labelling Flowchart). Izrađen je i prijevod Izjava o pravima (Rights Statements) u suradnji s konzorcijem RightsStatements.org i Državnim zavodom za intelektualno vlasništvo te je dovršena implementacija Izjava o pravima u sustav Digitalne zbirke NSK. U suradnji s Uredom Europske unije za intelektualno vlasništvo sudjelovalo se u testiranju Portala za djela koja su nedostupna na tržištu (Out-Of-Commerce Works Portal).

Usmjerenost na stalno učenje i usavršavanje kao i primjena inovativnih praksi u NSK vidljiva je i u nagradama i priznanjima dodijeljenima 2022. godine našim djelatnicima – kolegici Jasenki Zajec *Kukuljevićeva povelja* i kolegici Moniki Batur nagrada *Eva Verona*. Na međunarodnoj je razini NSK dobila još jedno priznanje za poticanje i provedbu inovacija – kolegici Dragani Koljenik dodijeljena je međunarodna nagrada *2022 JoVE Librarian Innovation Award* za doprinos znanstvenoj komunikaciji u projektu *Podcast u Digitalnom laboratoriju NSK*.

Promidžba hrvatske kulturne baštine u inozemstvu

Hrvatska baština promicana je u inozemstvu na izložbama – *Znanstveno i duhovno nasljeđe Fausta Vrančića* u Mađarskoj, *L'arte del Libro in Croazia* u Italiji (Rim) i *Wealth of color and tradition* u Bugarskoj (Sofija).

Nastavljena je dostava metapodataka u sustav DART-Europe (480 zapisa disertacija iz sedam sveučilišnih repozitorija), a dostava metapodataka za Europeanu pripremala se u sklopu projekta *e-Kultura*. Nastavljen je rad na uspostavi dostave metapodataka portalu Manuscriptorium u suradnji s Nacionalnom knjižnicom Češke.

Na temelju sklopljenoga sporazuma o suradnji s Francuskim institutom u Zagrebu započela je priprema organizacije izložbe u povodu dana Europske kulturne baštine i razmjene stručnjaka u području konzervatorsko-restauratorske djelatnosti.

U udruživanju ravnatelja europskih nacionalnih knjižnica (CENL) nastavljen je rad glavne ravnateljice u Izvršnome odboru, prijavljena je suradnja u sklopu posebnih interesnih skupina (*network groups*) i redovito se aktivnosti NSK predstavljaju na mrežnim stranicama i u glasilu CENL-a.

3. IZVJEŠĆA USTROJBENIH JEDINICA

3.1. HRVATSKI ZAVOD ZA KNJIŽNIČARSTVO

Hrvatski zavod za knjižničarstvo objedinjuje tri organizacijske cjeline – Centar za razvoj knjižnica i knjižničarstva, Centar za razvoj Hrvatske digitalne knjižnice i Akademski centar i stalno stručno usavršavanje. U sklopu tih centara provode se redovite aktivnosti te potiču i provode projekti i programi povezani s razvojem djelatnosti NSK kao i s razvojem djelotvornoga hrvatskog knjižničnog sustava obavljanjem zadaće središnje matične knjižnice u Republici Hrvatskoj radi obavljanja stručnih nadzora te organiziranja i razvoja mreže knjižnica u Republici Hrvatskoj, promicanja stručnoga rada u knjižnicama na načelima suvremene knjižnične teorije i prakse, a radi što kvalitetnijega obavljanja knjižnične djelatnosti u znanosti, obrazovanju, kulturi i društvu općenito.

Zavod koordinira i potiče primjenu normi, informatizaciju knjižnica, digitalizaciju građe i razvoj digitalnih zbirki i usluga te izgrađuje Hrvatsku digitalnu knjižnicu. Razvojni programi temelje se na *Strategiji razvoja NSK, Akcijskim planom* i obvezama koje slijede iz Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti (razvoj i vođenje Sustava jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica, vođenje Upisnika knjižnica i uspostava Hrvatske digitalne knjižnice) kao i ostalih zakona, podzakonskih akata i normativnih dokumenata (pravilnici i standardi za sve vrste knjižnica), obveza koje se odnose na razvoj i unaprjeđenje poslovanja NSK (ustroj, poboljšanje poslovnih procesa i dr.) te provedbu i poticanje znanstveno-razvojnih i stručnih istraživanja u knjižničarstvu.

Uz provođenje redovnih programa, tijekom 2022. godine provedena su četiri nova projekta – *Sustav za identificiranje, upravljanje i predstavljanje baštinskih zbirki (SUBAZ)* i *Knjižničarska zvanja u Republici Hrvatskoj* na temelju kojih su uspostavljena i dva nova, istoimena sustava, a koji proizlaze iz zakonskih obveza NSK te projekti *Čitam lakše!* i *Kultura voli prirodu: baština hrvatskih rijeka*. Radilo se na daljnjoj provedbi EU projekta *e-Kultura – Digitalizacija kulturne baštine* te projekta *Sustav jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica*.

Svojim komentarima Zavod je sudjelovao na e-savjetovanju o Pravilniku o zaštiti, reviziji i otpisu knjižnične građe kao i na e-savjetovanju o Standardu za visokoškolske, sveučilišne i znanstvene knjižnice koji je službeno počeo vrijediti 2022. godine (NN 81/22) te predstavljen na sjednici Središnjega stručnog vijeća svih matičnih razvojnih službi Republike Hrvatske. Na istoj su sjednici članovi Središnjega stručnog vijeća upoznati i s odredbama Zakona o autorskom i srodnim pravima, a koji izravno utječu na knjižničnu djelatnost.

Djelatnici Zavoda održali su ukupno 17 edukacija u sklopu Centra za stalno stručno usavršavanje (CSSU), a sudjelovali su i u većem broju edukacija, od kojih posebno izdvajamo edukacije međunarodnih programa mobilnosti Erasmus+.

3.1.1. Centar za razvoj knjižnica i knjižničarstva

U Centru za razvoj knjižnica i knjižničarstva (dalje u tekstu: CZRKK) obavljaju se sljedeće djelatnosti: matična razvojna djelatnost, normativna djelatnost i rad na održavanju i razvoju knjižnično-informacijskoga sustava.

Matična djelatnost

Matična djelatnost razvojna je djelatnost kojoj je svrha poboljšanje rada knjižnica na temelju suvremene knjižničarske teorije i prakse radi osiguranja kvalitetne knjižnične djelatnosti, promidžba i razvoj znanosti, obrazovanja, kulture i društva općenito. U 2022. godini NSK je vodila poslove nacionalne i područne matične djelatnosti, surađujući sa županijskim narodnim matičnim knjižnicama i sveučilišnim matičnim knjižnicama, njihovim matičnim razvojnim službama, njihovom mrežom knjižnica na području Republike Hrvatske te drugim znanstvenim, kulturnim i obrazovnim ustanovama koje djeluju na području knjižničarstva, arhivistike, dokumentacije i informacijskih službi u Republici Hrvatskoj.

Zadaće matične djelatnosti obuhvaćaju stručne nadzore nad radom knjižnica, stručno-savjetodavnu pomoć knjižnicama povezanu s poslovanjem knjižnica općenito, a posebno s utemeljivanjem, promjenom statusa i prestankom rada knjižnica, otpisom i revizijom knjižničnoga fonda, stručnim osposobljavanjem i usavršavanjem knjižničnoga osoblja te s poslovima koordinacije rada knjižnica, izradbe planova i izvješća o radu. Koordinacija rada ogleдалa se u izradbama preporuka i uputa o radu knjižnica, poticanju i savjetovanju pri provedbi prvoga upisa, upisa posuvremenjenih podataka i pohranjivanja podataka o knjižnicama u Upisnik knjižnica u Republici Hrvatskoj (dalje u tekstu: Upisnik knjižnica), zatim organizaciju unosa i kontrolu statističkih podataka o poslovanju u 2021. godini u Sustav jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica (dalje u tekstu: Sustav knjižnične statistike) te organizaciju i vođenje sjednica stručnih vijeća matičnih razvojnih službi na nacionalnoj razini i sastanaka s voditeljima visokoškolskih i specijalnih knjižnica na područnoj razini.

Tijekom 2022. godine matične službe NSK provele su 25 stručnih nadzora u knjižnicama, izradile su 266 očitovanja o reviziji ili otpisu knjižnične građe te su organizirale i vodile 16 sastanaka s knjižnicama u nadležnosti NSK.

U 2022. godini matične službe NSK organizirale su godišnji unos podataka o poslovanju knjižnica u 2021. godini u Sustav knjižnične statistike tijekom siječnja i veljače. Od ožujka do kraja svibnja kontrolirale su unesene podatke, potom do sredine lipnja izrađene su analize stanja knjižnica u nadležnosti NSK kao sveučilišne matične knjižnice, a od lipnja prikupljale prijedloge izmjena podataka u Sustav. Uzorkovanje za procjenu godišnjega broja posudbi u knjižnici, broja fizičkih posjeta te broja općih upita i informacijsko-referalnih usluga u 2022. godini provelo se krajem travnja i krajem studenoga. Statističke podatke za 2021. godinu unijelo je 1636 knjižnica, a i ove godine ostvarila se suradnja s Državnim zavodom za statistiku i IFLA Library Map of the World.

Portal matične djelatnosti knjižnica u Republici Hrvatskoj središnje je mjesto promidžbe i komunikacije matične djelatnosti prema drugim matičnim knjižnicama i njihovim službama, knjižnicama i ostalom zainteresiranom javnosti. Portal je i tijekom 2022. godine bio pristupno mjesto Upisniku knjižnica i Sustavu knjižnične statistike. Na njemu su se objavljivale sve aktualne novosti i vijesti iz područja knjižničarstva, nove i posuvremenjene upute, preporuke i smjernice, objavljivali su se statistički podatci o poslovanju knjižnica i novi adresari svih vrsta knjižnica. U 2022. godini priređeno je 14 objava, a postojeće mrežne stranice redovito su

posuvremenjene. Portal bilježi neprekidan rast otkako je objavljen u ljeto 2019. godine. Tako je, u odnosu na prethodnu, iznimno uspješnu godinu, i ove godine porastao broj korisnika na ukupnoj razini za 11,3 posto – 7128 korisnika, od kojih je čak 6851 novi (rast od 12,1 posto) te je porastao broj jedinstvenih posjeta – 13 964, što predstavlja porast od 5,2 posto u odnosu na 2021. godinu.

Od strateških dokumenata u području matične djelatnosti tijekom 2022. godine izrađen je *Višegodišnji program djelovanja matičnih knjižnica za razdoblje od 2022. godine do 2030. godine*. Ovim dokumentom utvrđen je okvirni program djelovanja i smjer razvoja matičnih knjižnica do kraja desetljeća.

U 2022. godini broj novoupisanih knjižnica u Upisnik knjižnica iznosi 12, a broj je knjižnica koje su posuvremenile svoje podatke 241, što predstavlja povećanje u odnosu na aktivnosti u 2021. godini.

3.1.1.1. Matična djelatnost za narodne knjižnice

Tijekom 2022. godine redovito je pružana savjetodavna pomoć narodnim knjižnicama. Obavljena su tri redovita i dva izvanredna stručna nadzora županijskih matičnih knjižnica i matičnih službi za narodne knjižnice, a izrađena su dva izvješća o stručnome nadzoru. Održana su četiri sastanka Stručnoga vijeća županijskih matičnih razvojnih službi za narodne i školske knjižnice. Pregledana je dokumentacija o otpisu i reviziji knjižničkoga fonda i napisana su očitovanja na 71 reviziju i/ili otpis. U 2022. godini u Upisniku knjižnica potvrđena su dva nova upisna lista za narodne knjižnice, a za dvadeset narodnih knjižnica potvrđene su nadopune postojećega upisnog lista. Sudjelovalo se u radu Središnjega stručnog vijeća svih matičnih razvojnih službi u Republici Hrvatskoj te Stalnoga odbora za održavanje i razvoj Sustava jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica. U organizaciji CSSU-a surađivalo se u međunarodnim programima mobilnosti u sklopu programa Erasmus+ i edukaciji knjižničara iz Rumunjske i Poljske. Sudjelovalo se na dvadeset skupova, od kojih na šest s izlaganjem, a u CSSU su održana dva tečaja, od kojih je jedan bio mrežni seminar.

Na temelju zaključka Ministarstva kulture i medija utemeljena je Radna skupina Hrvatskoga knjižničkog vijeća za izradbu Nacrta plana razvoja mreže pokretnih knjižnica u Republici Hrvatskoj za desetogodišnje razdoblje od 2023. do 2032., a u Radnoj skupini surađivalo se od lipnja do prosinca 2022. godine te je dokument završen i predan Hrvatskomu knjižničnom vijeću.

Sudjelovalo se u provođenju i predstavljanju projekta *Čitam lakše! – pristupačnost čitanja digitalnih sadržaja* te su prijavljena dva nova programa na natječaj Ministarstva kulture i medija, od kojih je jedan razvojni program u sklopu knjižnične djelatnosti (14. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj – s međunarodnim sudjelovanjem), a drugi je program međunarodne kulturne suradnje (31. godišnja konferencija EBLIDA i NAPLE foruma) za koje su krajem godine odobrene financijske potpore. Krajem 2022. godine u sklopu matične djelatnosti za narodne knjižnice završen je postupak prijave i učlanjenja NSK u međunarodnu udrugu EBLIDA kao središnju organizaciju knjižničnih udruga i ustanova u Europi.

3.1.1.2. Matična djelatnost za školske knjižnice

Rad školskih knjižnica tijekom je 2022. godine praćen na temelju izvješća o radu županijskih matičnih službi za školske knjižnice i usporedbom s planom rada pojedine matične službe. Pregledana je dokumentacija o otpisu i reviziji knjižničnoga fonda u školskim knjižnicama i napisana su očitovanja. U školskim knjižnicama provedeno je 228 revizija i otpisa, a pregledano i napisano 148 mišljenja, te je redovito pružana savjetodavna pomoć. Analizirano je 45 mišljenja o nadzoru koja su u školskim knjižnicama obavili voditelji matičnih razvojnih službi. Održana su četiri sastanka Stručnoga vijeća županijskih matičnih razvojnih službi za narodne i školske knjižnice. Obavljena su tri redovita stručna nadzora matičnih službi za školske knjižnice. Radilo se na komuniciranju i koordinaciji procesa provođenja i posuvremenjivanja podataka u Upisniku knjižnica u Republici Hrvatskoj, a koji se odnose na školske knjižnice. Posuvremenjeno je 140 upisa te odobreno novih 17 upisa školskih knjižnica. Sudjelovalo se na osam skupova, od kojih na dva s izlaganjem. U *Hrvatskome oblaku za otvorenu znanost (HR-OOZ)* aktivno se sudjelovalo na osam sastanaka u Radnoj skupini za izradu prijedloga nacionalnog plana i politika otvorene znanosti.

3.1.1.3. Matična djelatnost za sveučilišne, visokoškolske, znanstvene i specijalne knjižnice na nacionalnoj razini

Tijekom 2022. godine pružana je savjetodavna pomoć sveučilišnim matičarkama, sveučilišnim i znanstvenih knjižnicama te ostalim visokoškolskim i specijalnim knjižnicama. Provedena su tri stručna nadzora rada sveučilišnih knjižnica i izrađena tri izvješća o provedenim nadzorima. Organizirane su i vođene tri sjednice Stručnoga vijeća sveučilišnih matičnih razvojnih službi, a sudjelovalo se u radu Središnjega stručnog vijeća svih matičnih razvojnih službi u Republici Hrvatskoj. Pružana je savjetodavna pomoć knjižnicama u reviziji i otpisu knjižnične građe te su pisana očitovanja na 20 otpisa knjižnične građe. Nacionalna savjetnica za visokoškolske i specijalne knjižnice sudjelovala je na četirima stručnim i znanstvenim skupovima s izlaganjem. U 2022. godini posuvremenjeni su adresari narodnih, školskih, sveučilišnih, visokoškolskih, znanstvenih i specijalnih knjižnica te objavljeni na Portalu matične djelatnosti knjižnica. U organizaciji CSSU-a surađivalo se u međunarodnim programima mobilnosti u sklopu programa Erasmus+ edukacijom knjižničara iz Slovenije. Tijekom 2022. godine nacionalna matična služba za visokoškolske i specijalne knjižnice održala je četiri mrežna seminara u Centru za stalno stručno usavršavanje knjižničara u Republici Hrvatskoj te jedan mrežni seminar za stalno stručno usavršavanje djelatnika NSK.

Razvojni projekt *Razvoj Sustava jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica* uspješno je vođen, a prijavljena su i dva programa na natječaj Ministarstva kulture i medija, od kojih jedan novi i razvojni – *Digitalizacija poslovanja matične djelatnosti knjižnica u Republici Hrvatskoj*. Projekt *Razvoj Sustava jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica* provodio se radi kvalitetnijega vrjednovanja rezultata rada knjižnica te bolje educiranosti i obaviještenosti svih sudionika sustava. Svi skupovi podataka i materijali dostupni su u otvorenome pristupu cjelokupnoj knjižničarskoj, stručnoj i znanstvenoj zajednici, financijerima i zainteresiranoj javnosti na Portalu matične djelatnosti knjižnica. Tijekom 2022. godine sustav knjižnične statistike nadograđen je izračunima kvartila rezultata na pokazateljima uspješnosti za sve vrste knjižnica i pokazateljima ostvarenosti Standarda za narodne knjižnice. Time se dobio mehanizam kategoriziranja knjižnica s obzirom na njihove rezultate prema različitim pokazateljima za izvještajnu godinu.

U 2022. godini broj novoupisanih sveučilišnih, visokoškolskih, znanstvenih i specijalnih knjižnica u Upisnik knjižnica iznosio je dva, dok je broj visokoškolskih i specijalnih knjižnica koje su posuvenile svoje podatke iznosio 57, što predstavlja znatno povećanje u odnosu na aktivnosti u 2021. godini.

3.1.1.4. Matična djelatnost za visokoškolske i specijalne knjižnice na sveučilišnoj razini

Tijekom 2022. godine u visokoškolskim knjižnicama obavljeno je šest stručnih nadzora te izrađeno šest izvješća o stručnim nadzorima, dok je u specijalnim knjižnicama obavljeno osam stručnih nadzora o kojima su izrađena izvješća, uz koje je izrađeno dodatnih 11 izvješća o stručnim nadzorima obavljenima u 2021. godini. Tijekom 2022. godine održan je jedan sastanak s voditeljima visokoškolskih knjižnica i pet sastanaka Radne grupe za usklađenu nabavu knjižnica Sveučilišta u Zagrebu te tri s voditeljima specijalnih knjižnica. Izrađene su i objavljene Analiza visokoškolskih knjižnica u sustavu sveučilišne matične djelatnosti NSK za 2021. godinu i Analiza specijalnih knjižnica u sustavu sveučilišne matične djelatnosti NSK za 2020. godinu. Održan je jedan mrežni seminar CSSU-a za visokoškolske knjižničare. Pregledana je dokumentacija te su napisana i poslana očitovanja o 18 otpisa i revizija u visokoškolskim knjižnicama te devet u specijalnim knjižnicama. U 2022. godini posuvenjeni su adresari visokoškolskih i specijalnih knjižnica. Organiziran je prihvrat privremeno pohranjene građe iz dviju knjižnica visokih učilišta u prostorima NSK.

3.1.1.5. Matična djelatnost za baštinske zbirke

Radi identifikacije stare građe te njezine pravne zaštite provedeno je pet stručnih nadzora u privatnim i javnim knjižnicama/zbirkama koje posjeduju staru građu, i to: Zavičajna zbirka Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić“ u Karlovcu (Ilirska zbirka), Gradska knjižnica Rijeka (zbirka stare građe), Institut Ruđer Bošković (zbirka stare građe), Pomorska škola Bakar (zbirka starih knjiga) i Kapucinski samostan u Rijeci (zbirka stare građe). Stručni nadzori bili su popraćeni izvješćima o stanju i uvjetima pohrane te identifikacijom i opisom najvrjednijih, najstarijih ili rijetkih primjeraka kao i uputama za dalje postupanje.

Radi provođenja postupka pravne zaštite, a u skladu s odredbama Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti koji nalaže obvezu NSK za donošenjem rješenja o svojstvu kulturnoga dobra za knjižničnu građu, Povjerenstvo za utvrđivanje svojstva kulturnog dobra iz NSK u Zagrebu donijelo je šest Rješenja o svojstvu kulturnog dobra – Zavičajna zbirka Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić“ u Karlovcu (Ilirska zbirka), građa zbirke stare građe u Gradskoj knjižnici Rijeka, zbirka stare građe u Župi Bednja, zbirka stare građe u Župi Ivanec, prvotisak u HAZU Rijeka i zbirka starih knjiga u Pomorskoj školi Bakar. Na temelju Rješenja i dostavljene dokumentacije Ministarstvo kulture i medija građu navedenih zbirki upisalo je u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske.

Kako bi se omogućilo bolje upravljanje podacima o knjižnicama i knjižničnim zbirkama u Republici Hrvatskoj, uz pomoć sredstava Ministarstva kulture i medija uspostavljen je Sustav za identificiranje, upravljanje i predstavljanje baštinskih zbirki (SUBAZ) kao prva razvojna faza središnjega sustava knjižnica i zbirki. Sustav polazi od potrebe rješavanja problema nedovoljne obrađenosti građe u baštinskim zbirkama, njihove slabe prisutnosti u mrežnome okruženju kao i poboljšanja zaštite, očuvanja i korištenja knjižničnih zbirki u cjelini. Sustav se temelji na postojećim podacima o knjižnicama, a u prvoj fazi, na uzorku podataka o baštinskim

zbirdkama, uspostavljen je prototip koji će poslužiti kao temelj za daljnji razvoj središnjega sustava knjižnica i zbirdki. U sljedećim će se fazama sustav razvijati u smjeru uspostave radnoga prostora za matičnu službu te po završetku omogućiti bolje upravljanje cjelovitim sustavom knjižnica i knjižničnih zbirdki.

Hrvatski zavod za knjižničarstvo bio je nositelj višegodišnjega programa Hrvatski prvotisci: popis i opis prvotisaka u hrvatskim crkvenim i svjetovnim ustanovama te je posjećeno dvanaest crkvenih i svjetovnih ustanova u devet gradova u kontinentalnome i primorskome dijelu Republike Hrvatske. Ukupno je popisano, opisano te fotodokumentirano 172 prvotiska. Snimljeno je 1667 snimaka, dok su konverzijom i obradom dobivene 3334 nove datoteke, što ukupno s arhivskim datotekama iznosi 5001 slikovnu datoteku.

3.1.1.6. Normativna djelatnost

Tijekom 2022. godine redovite aktivnosti normativne djelatnosti obuhvatile su praćenje međunarodnih (ISO i CEN) norma i normativnih dokumenata te sudjelovanje u donošenju hrvatskih norma članstvom u Tehničkome odboru za knjižničarstvo, dokumentaciju i informacije Hrvatskoga zavoda za norme, sustavnim praćenjem razvoja međunarodnih bibliografskih modela, norma i formata za unos i razmjenu podataka – MARC 21, UNIMARC i BIBFRAME, praćenjem razvoja nadziranih rječnika i klasifikacijskih sustava (UDK), razvojem i održavanjem Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima, posuvremenjivanjem mrežnih stranica Pravilnika, razvojem i održavanjem Hrvatskoga UDK *Online*, prikupljanjem podataka o uporabi normi u hrvatskim knjižnicama i drugim baštinskim ustanovama te osiguranjem savjetodavne potpore i edukacije za primjenu normi.

Proveden je projekt *Razvoj i održavanje Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima* u kojem je održano osamnaest edukacija za primjenu KAM-a (sedam radionica, jedan e-tečaj i deset mrežnih seminara), organizirano je testiranje KAM-a u radnim procesima u dvadeset i jednoj baštinskoj ustanovi – u šest knjižnica (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Knjižnice grada Zagreba, Gradska knjižnica Zadar, Knjižnica HAZU, Knjižnica Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Knjižnica Hrvatskoga povijesnog muzeja), sedam muzeja (Muzejski dokumentacijski centar, Arheološki muzej u Zagrebu, Hrvatski povijesni muzej, Tehnički muzej Nikola Tesla, Hrvatski prirodoslovni muzej, Muzej suvremene umjetnosti i Muzej Slavonije Osijek) te osam arhiva (Hrvatski državni arhiv, Državni arhiv u Bjelovaru, Državni arhiv u Osijeku, Državni arhiv u Pazinu, Državni arhiv u Dubrovniku, Državni arhiv u Splitu, Državni arhiv u Varaždinu, Državni arhiv u Zadru). U projektu se radilo i na objavljivanju ontologije KAM-a te komunikaciji i diseminaciji rezultata.

Proveden je projekt *Kultura voli prirodu: baština hrvatskih rijeka* radi digitalizacije i digitalnoga okupljanja građe o riječnim krajolicima iz hrvatskih baštinskih ustanova s ujednačenim opisom prema metapodatkovnome profilu koji je utemeljen na KAM-u. U projektu je okupljeno i pripremljeno za objavu 128 jedinica građe iz šest partnerskih ustanova (Državni arhiv u Varaždinu, Gradska knjižnica "Juraj Šižgorić" u Šibeniku, Gradski muzej Karlovac, Gradski muzej Varaždin, Muzej likovnih umjetnosti u Osijeku i Zavičajni muzej Ozalj). Projektom se povećava dostupnost okupljene građe, omogućuje njezino korištenje u obrazovanju, turističkoj promidžbi i drugim djelatnostima lokalnih zajednica te osnažuje uloga AKM ustanova u području održivoga razvoja i zaštite okoliša.

3.1.1.7. Integrirani knjižnični sustav

Redoviti program aktivnosti Integriranoga knjižničnog sustava

Integrirani knjižnični sustav čini ukupno 47 knjižnica iz 38 ustanova iz sustava znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske, uključujući NSK. Osim 29 visokoškolskih knjižnica Sveučilišta u Zagrebu (70 posto od ukupno 41 knjižnice) i 12 knjižnica znanstvenih instituta, u sustavu djeluje Sveučilišna knjižnica Hrvatskoga katoličkog sveučilišta, Knjižnica Hrvatskoga državnog arhiva, dvije veleučilišne knjižnice i osnovnoškolska i gimnazijska knjižnica Kreativni razvoj. Sustav osigurava dostupnost građe za koju je izrađeno 1 641 728 bibliografskih zapisa, 651 766 normativnih zapisa, 1 270 516 zapisa o posjedovanju te 1 298 184 zapisa o primjerku, što ga čini najvećim visokoškolskim knjižničnim sustavom u Hrvatskoj. Sustav koristi 18 777 registriranih korisnika koji su tijekom 2022. godine uputili 2 423 505 upita prilikom pretraživanja knjižničnih kataloga. Sustav bilježi 31 232 posudbe građe, 8145 obnova posudbe, 18 rezervacija građe te 31 357 povrata građe. Podatci su analitički i usporedno prikazani u tablicama – *Bibliografski zapisi baza NSK i ZAG, Podatci o posjedovanju i podatci o primjerku – baza NSK i baza ZAG i Broj aktivnih korisnika – sustav NSK i sustav ZAG.*

Radne profile, odnosno ovlasnicu za rad u sustavu ima 341 knjižničar u punome radnom opsegu – katalogizacija, cirkulacija i nabava. Sustav omogućuje automatizaciju knjižničnih poslovanja u dijelu bibliografske obrade i katalogizacije, nabave, kontrole pristizanja serijskih publikacija, cirkulacije, izradbe izvještajnih analiza (inventarne knjige i izvješća), stvaranja biltena prinova i specijalnih izvješća. Sustav se temelji na primjeni međunarodnoga formata MARC 21 i drugih međunarodnih standarda za obradu knjižnične građe te omogućuje razmjenu i izvoz bibliografskih zapisa za hrvatsku i međunarodnu zajednicu preko protokola Z39.50 i OAI-PMH. Od 2011. do danas sustav je korisnicima (knjižnicama i krajnjim korisnicima) omogućio preuzimanje 68 873 bibliografska zapisa, od kojih je tijekom 2022. godine preuzeto 4725 zapisa.

Redovito je pružana stručna i tehnička potpora radu knjižnica u Integriranome knjižničnom sustavu NSK. Proširen je opseg metoda pružanja potpore radu knjižnica koja se odvijala preko *online* sustava za potporu, i to izvođenjem udaljene dijagnostike te uklanjanjem teškoća na daljinu, održavanjem konzultacija preko sastanaka *Zoom* te terenskim radom na lokacijama knjižnica članica. Proveden je ciklus Redovite edukacije za rad u sustavu, a edukacija je održana u prostorijama NSK od 21. do 31. ožujka 2022. godine. Organizirana je i 16. prosinca 2022. godine godišnja konferencija korisnika Integriranoga knjižničnog sustava NSK te knjižnica iz sustava znanosti i visokoga obrazovanja, *Sistemska knjižničarstvo 2022.: Platforme knjižničnih usluga*. Konferencija se održala u NSK u hibridnome obliku, a na Konferenciji je sudjelovalo više od 60 sudionika. Provedbom postupaka javne nabave produžena je redovita godišnja usluga održavanja i tehničke potpore Integriranoga knjižničnog sustava u organizaciji proizvođača knjižničnoga programa.

Sustavni redakcijski nadzor Integriranoga knjižničnog sustava te program Središnjega bibliografskog i normativnoga nadzora

Zbog upražnjenih radnih mjesta analitičara podataka i redaktora bibliografskih baza Integrirani knjižnični sustav smanjenim je kapacitetom radio na redovitim aktivnostima sustavnoga redakcijskog nadzora nad bazama u sustavima NSK i ZAG. Pokrenuto je nekoliko javnih natječaja za popunu tih radnih mjesta, no zbog specifičnosti znanja ovih visoko specijaliziranih

radnih mjesta, Integrirani knjižnični sustav do kraja godine nije se uspio u potpunosti primjereno kapacitirati. Baze znanja na e-adresi <http://buki.nsk.hr> kao podsustava mrežnoga portala <http://iks.nsk.hr> redovito su se posuvremenjivale. Nastavio se redoviti rad u sklopu Radne grupe za MARC 21 na posuvremenjivanju primjene formata.

Razvojne programske aktivnosti Integriranoga knjižničnog sustava

Projekt *e-Sveučilišta* (Nacionalni reformski projekt)

NSK sudjeluje kao partner na nacionalnome reformskom projektu *e-Sveučilišta* na e-adresi <https://www.carnet.hr/projekt/e-sveucilista>. Projekt *e-Sveučilišta* vodi CARNET radi digitalne preobrazbe visokoga obrazovanja u Republici Hrvatskoj poboljšanjem digitalne nastavne infrastrukture, uvođenjem digitalnih nastavnih alata te osnaživanjem digitalnih kompetencija nastavnika za poučavanje u digitalnome okružju. Projekt *e-Sveučilišta* financira se iz Nacionalnoga plana oporavka i otpornosti 2021. – 2026. Nositelj je projekta *e-Sveučilišta* CARNET, a partneri su na projektu Srce, Agencija za visoko obrazovanje i NSK. Provedba projektnih aktivnosti planira se od ožujka 2022. do prosinca 2025. godine.

NSK je započela s pripremnim aktivnostima u sklopu projekta *e-Sveučilišta* u studenome 2022. godine potpisom Partnerskoga sporazuma između NSK i CARNET-a o sudjelovanju na pripremi i provedbi projekta *e-Sveučilišta* u sklopu Nacionalnoga plana oporavka i otpornosti 2021. – 2026., broj investicije: C.3.1. R2-I1. Projektne aktivnosti *e-Sveučilišta* u dijelu koji se odnosi na aktivnosti NSK su unaprjeđenje knjižnično-informacijskoga sustava NSK i knjižnica visokoga obrazovanja i znanosti te opremanje i razvoj CroAtriuma i SciLaba kao suvremenih centara za digitalno učenje i potporu digitalnoj preobrazbi visokoga obrazovanja i *online* učenju.

Pripreme aktivnosti NSK na projektu *e-Sveučilišta* započele su 14. rujna 2022. godine kada je u NSK održan inicijalni sastanak s predstavnicima uprava svih hrvatskih javnih visokih učilišta, uz sudjelovanje i predstavnika Ministarstva znanosti i obrazovanja. Na sastanku je postignut dogovor o projektnoj suradnji s još šest sveučilišnih knjižnica, odnosno suradnju su poduprla sljedeća sveučilišta: Sveučilište Sjever, Sveučilišna knjižnica Pula, Sveučilišna knjižnica Rijeka, Sveučilište u Zadru, Sveučilišna knjižnica Split, Sveučilište Slavonski Brod, Institut Ruđer Bošković, Institut za turizam i Hrvatski geološki institut. Najveći dio knjižnica Sveučilišta u Zagrebu kao i Knjižnica Hrvatskoga katoličkog sveučilišta već su uključeni u projekt u sklopu Integriranoga knjižničnog sustava NSK, visokoškolskih i znanstvenih knjižnica.

NSK je neprekidno obavještavala širu stručnu knjižničarsku zajednicu o planiranim aktivnostima i projektnim ciljevima, pri čemu treba izdvojiti izlaganja glavne ravnateljice NSK prof. dr. sc. Ivanke Stričević i dr. sc. Dijane Machala, voditeljice projektnoga tima NSK u projektu *e-Sveučilišta*, a koja su održana na Skupu s voditeljima specijalnih knjižnica 3. studenoga 2022., Stručnome vijeću županijskih matičnih i razvojnih službi za narodne i školske knjižnice 29. studenoga 2022. te na sastanku knjižničara visokoškolskih knjižnica 8. prosinca 2022. godine. NSK je sudjelovala na prvome sastanku Radne skupine za digitalizaciju visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete pripreme i provedbe projekta *e-Sveučilišta* koji se održao 10. listopada 2022. godine u Ministarstvu znanosti i obrazovanja.

RapidILL servis za međunarodnu posudbu i digitalnu dostavu članaka i poglavlja iz knjiga

NSK je uspostavila prvi knjižnični servis u oblaku – RapidILL servis za međuknjižničnu posudbu i digitalnu dostavu članaka i poglavlja iz knjiga, koji je dostupan u sklopu Integriranoga knjižničnog sustava NSK, visokoškolskih i knjižnica znanstvenih instituta. Knjižnični servis u oblaku RapidILL ostvaren je u suradnji sa Sveučilištem u Zagrebu u sklopu programa osnaživanja kapaciteta visokoškolske znanstvene infrastrukture. NSK je na temelju Ugovora o pretplati na servis RapidILL koji je sklopljen 30. rujna 2022. godine s tvrtkom ExLibris, sastavnicom tvrtke Clarivate, pokrenula implementaciju servisa RapidILL te je preko međunarodnoga protokola OAI osigurala razmjenu zapisa o posjedovanju građe NSK s knjižnicama koje koriste sustav RapidILL. NSK je financirala implementaciju sustava, a Sveučilište u Zagrebu poduprlo je nabavu servisa RapidILL te preuzelo obvezu podmirenja troškova trogodišnje pretplate, čime je omogućena dostupnost servisa RapidILL bez naknade za krajnje korisnike.

RapidILL omogućuje narudžbu digitalne dostave članaka i poglavlja iz knjiga iz više od 500 najvećih svjetskih sveučilišnih i visokoškolskih knjižnica umreženih u sklopu akademskoga *huba* sustava RapidILL. Digitalna dostava članaka i poglavlja iz knjiga ostvaruje se u roku od 72 sata, a naručena građa dostavlja se u formatu PDF izravno iz sustava na adresu elektroničke pošte podnositelja zahtjeva, što izravno doprinosi povećanju kvalitete i kapaciteta sveučilišne nastave, studijskoga obrazovanja te znanstvenih istraživanja.

Suradnja knjižnica umreženih u sustav RapidILL temelji se na načelima međuknjižnične razmjene te sustavu reciprociteta, pri čemu se knjižnice obvezuju međusobno dijeliti podatke o posjedovanju građe te prihvaćati zahtjeve za digitalnom dostavom preslika. Korisnici se preuzimanjem građe obvezuju koristiti istu samo u skladu s odredbama važećih propisa koji reguliraju autorsko pravo i srodna prava, a preslike se mogu koristiti jedino radi znanstvenoga odnosno stručnoga rada, dok bilo kakva komercijalna uporaba ili daljnja distribucija nije dopuštena.

NSK je testirala servis RapidILL u razdoblju od srpnja 2021. do svibnja 2022. godine, a besplatno korištenje servisa RapidILL u testnome razdoblju omogućila je tvrtka ExLibris kao pomoć hrvatskomu visokoškolskom sustavu u prevladavanju posljedica koje su prouzročili razorni potresi u Gradu Zagrebu i okolnim županijama te u Sisačko-moslavačkoj županiji. Tako je cjelokupnoj hrvatskoj akademskoj zajednici pružena potpora i pomoć uslugom besplatne i brze dostave najrecentnije znanstvene literature u digitalnome formatu. Testno razdoblje, analiza korištenja i iskazano zanimanje hrvatskih znanstvenika i studenata za novu uslugu pokazuje kako je servis RapidILL važan izvor znanstvenih informacija koji je lako koristiti, a njegova je primjena operativno jednostavno provediva. Iz statistike korištenja, koja bilježi više od 680 dostavljenih dokumenata, vidljivo je da servis RapidILL ciljano i racionalno upotpunjuje ponudu izvora znanstvenih informacija u sklopu djelatnosti središnje knjižnice Sveučilišta u Zagrebu jer omogućuje dostupnost članaka iz elektroničkih izvora i baza podataka iz širokoga spektra znanstvenih područja, a inače svima nije moguće osigurati pristup pretplatom preko nacionalne licencije. Dostupnost znanstvenih informacija osigurava se prema stvarnim potrebama i zahtjevima znanstvenika, a ne prema procjeni. Prema pokazateljima riješenih zahtjeva međuknjižnične posudbe za 2022. godinu vidljivo je da je 70 posto svih zahtjeva za dostavu članaka ostvareno preko servisa RapidILL. Servis RapidILL zasigurno će

osuvremeniti ulogu koju je nekoć obavljao ISIP – Međunarodna stalna izložba publikacija, a koja u doba suvremene digitalne komunikacije više ne ostvaruje svoje nekadašnje mogućnosti.

Međunarodni projekti

IFLA MLAS Advocacy Impact Evaluation (2021–2023) dvogodišnji je projekt sekcije IFLA MLAS kojemu je svrha istražiti i napraviti sustavni pregled literature iz područja procjene učinka knjižničnoga zagovaranja. Rezultat je projekta objava smjernica *IFLA MLAS Strengthening Advocacy Impact Evaluation in the Library Field: A Review and Recommendations*. Suradnici su na projektu: Halo Locher (Switzerland), Hella Klauser (Germany), Jorge Moisés Kroll Do Prado (Brazil), Susan Haigh (Canada), Dijana Machala (Croatia), Pascal Sanz (France) i Alicia Sellés Carot (Spain). Voditeljica je projekta Dijana Machala.

Online upisi

Koristila se nova aplikacija *Online upisi* u NSK. U 2022. godini pristigla su 283 zahtjeva, zahtjeva za učlanjenjem bilo je 226, dok je zahtjeva za obnovom članstva bilo 57. Ukupno je obrađeno 169 zahtjeva.

Hrvatski skupni katalog knjižnica iz sustava znanosti i visokoga obrazovanja

Portal skupnog kataloga dostupan je na e-adresi <http://skupni.nsk.hr>.

Skupni katalog nudi mogućnost objedinjenoga pretraživanja 52 kataloga visokoškolskih i knjižnica znanstvenih instituta, uključujući Katalog NSK neovisno o formatu ili knjižničnome programu u uporabi. Baza Hrvatskoga nacionalnog skupnog kataloga (HNSK) sadrži 2 081 668 bibliografskih zapisa, a integrirani su fondovi knjižnica koje koriste Aleph, Kohu, Crolist (testno), Metelwin i Zaki (testno).

Hrvatski nacionalni skupni katalog omogućuje korisnicima informacije o statusu primjerka za posudbu u stvarnome vremenu, pruža informacije za međuknjižničnu posudbu te je izvor programa za provođenje usklađene nabavne politike sveučilišne zbirke.

Edukacija i promidžba

Sistemska knjižničarstvo: stručni skup i korisnička konferencija

Ovogodišnji stručni skup *Sistemska knjižničarstvo 2022.: Platforme knjižničnih usluga* održan je 16. prosinca 2022. godine u sklopu redovite godišnje korisničke konferencije Integriranoga knjižničnog sustava visokoškolskih i specijalnih knjižnica u Republici Hrvatskoj. Konferencija se održala u NSK u hibridnome obliku, a program se sastojao od triju tematskih blokova s ukupno devet predavanja. Skupu je nazočilo više od 60 sudionika *online* te u fizičkome prostoru.

Alma akademija: serija mrežnih seminara u sklopu pripreme za prelazak na poslovanje u oblaku

Ex Libris i NSK organizirali su niz mrežnih seminara pod nazivom *Alma akademija*. Serija od sedam mrežnih seminara održala se preko platforme Zoom – *Webinar 1: Up in the Cloud, Webinar 2: Marvelous metadata, Webinar 3: Elegant e-resource management, Webinar 4: Fabulous fulfillment, Webinar 5: Delightful digital, Webinar 6: Primo i Webinar 7: Leganto*. Svrha je Alma akademije bila upoznati knjižničarsku zajednicu u Hrvatskoj s funkcionalnostima knjižnično-informacijskih sustava nove generacije, informirati o novitetima u području bibliografskih formata i mogućnostima tranzicije u okruženje povezanih podataka (*linked data*), demonstrirati sučelje objedinjenoga upravljanja tiskanom, elektroničkom i digitalnom građom i sučelje koje odgovara na nova očekivanja korisnika te pruža novo digitalno iskustvo.

U sklopu Alma akademije održana je *Otvorena rasprava o konzorcijskim funkcionalnostima platforme za knjižnične usluge u oblaku* koja se održala 27. listopada 2022. godine u NSK kao hibridna konferencija.

Praćenje BIBFRAME modela, razvoj Dijeljenih usluga NSK te otvoreni knjižnični podatci

U sklopu Alma akademije predstavljena je primjena i način korištenja BIBFRAME-a u sklopu platforme korištenja knjižničnih usluga u oblaku.

Ostvarena je suradnja u međunarodnome znanstvenom projektu *Triple* na e-adresi <https://project.gotriple.eu> i izradbi višejezičnoga rječnika za označivanje izvora u području društvenih i humanističkih znanosti (SSH). Svrha je projekta izgradnja baze podataka nazivlja na devet europskih jezika koja će se ugraditi u istraživačku platformu i u vidu tezaurusa služiti za poboljšanje označivanja, pretraživanja i pronalaženja izvora u sklopu platforme GoTRIPLE te olakšati pristup znanstvenicima, knjižničarima, studentima i drugim sudionicima kojima su potrebne informacije iz područja društvenih i humanističkih znanosti (SSH). NSK je sudjelovala na dostavi normiranih zapisa iz predmetnoga sustava NSK u obliku povezanih podataka u dijelu prevedenih predmetnica LCSH.

Dijeljene usluge NSK, Podatkovni centar NSK

Repozitorij knjižničnih podataka data.nsk.hr priprema se za korištenje prilikom migracije podataka na platformu u oblaku.

Portal data.nsk.hr – pametna knjižnica razvija se na temelju primjene Direktive 2013/37/EU Europskoga parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. godine o izmjeni Direktive 2003/98/EZ o ponovnoj uporabi informacija javnoga sektora. Podatkovni repozitorij data.nsk.hr omogućuje objavu te pristup otvorenim bibliografskim podacima NSK. Svi podatci dostupni na portalu otvorenih podataka dostupni su pod licencijom CC i slobodni su za ponovnu uporabu. Portal je u razvojnoj fazi, a tijekom 2022. godine pripremljena su za objavu dva nova skupa bibliografskih podataka, i to skup zapisa knjiga zbirke o Domovinske ratu te skup zapisa o hrvatskim autorima u prijevodima na svjetske jezike.

Podatkovni centar NSK razvija se u skladu s Direktivom 2019/1024 Europskoga parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. godine o otvorenim podacima i ponovnoj uporabi informacija

javnoga sektora te u skladu s Pravilnikom o vrstama i sadržaju dozvola kojima se utvrđuju uvjeti ponovne uporabe informacija (NN 67/17), a svrha mu je pridonijeti pronalaženju visokokvalitetnih izvora informacija te omogućiti ponovnu uporabu knjižničnih podataka za potrebe učenja, podučavanja, znanstvenih i stručnih istraživanja i razvoja dijeljenih knjižničnih usluga. Podatkovni centar NSK omogućuje korištenje protokola Z39.50 za prijenos bibliografskih podataka NSK, protokol OAI-PMH za pristup bibliografskoj bazi NSK te se radilo na razvoju sučelja za programiranje aplikacija API NSK za pretraživanje bibliografske baze NSK.

3.1.2. Centar za razvoj Hrvatske digitalne knjižnice

Uvod

Redovita djelatnost Centra za razvoj Hrvatske digitalne knjižnice Hrvatskoga zavoda za knjižničarstvo obuhvaća koordinaciju i razvoj poslovanja Digitalne knjižnice NSK kao dio redovite i projektne djelatnosti više odjela NSK te uspostavu Hrvatske digitalne knjižnice kao dio matične razvojne djelatnosti. U 2022. godini nastavljen je rad na koordinaciji digitalizacije građe i upravljanja digitalnom građom te razvoju sljedećih sustava i portala: Digitalne zbirke NSK, Hrvatski arhiv weba, Nacionalni repozitoriji ocjenskih radova – ZIR i DR, Digitalizirane stare hrvatske novine i časopisi, Repozitorij Sveučilišta u Zagrebu, Repozitorij NSK, Virtualne izložbe NSK i Glagoljica.hr. Centar sudjeluje i u razvoju suradničkih sustava Znameniti.hr i Dabar te održavanju mobilnih aplikacija Pozdrav iz Zagreba, Pozdrav s Krke i *SMART Library* NSK. Uz koordinaciju digitalizacije građe NSK, nastavilo se s radom na koordinaciji digitalizacije na zahtjev, provedbi razvojnih projekata i projekata digitalizacije građe, nadzoru kvalitete preslika i metapodataka, edukaciji, suradničkim projektima, međunarodnoj suradnji, promidžbi i ostalim poslovima povezanim s digitalnom građom te sustavima digitalne knjižnice i usluga. U 2022. godini nastavljen je znatan rad na projektu *e-Kultura – Digitalizacija kulturne baštine* Ministarstva kulture i medija i ostalih projektnih partnera koji se u NSK provodi u više odjela.

Razvoj sustava i portala Digitalne knjižnice NSK

U sklopu sustava i portala Digitalne zbirke NSK na e-adresi <http://digitalna.nsk.hr> koji se temelji na sustavu za upravljanje izvorno digitalne i digitalizirane građe NSK (Indigo) u 2022. godini radilo se na održavanju, razvoju i izradbi nove inačice sustava, koja između ostaloga uključuje bolju administraciju ovlasti i uključivanje zbirke drugih knjižnica, te na integraciji sustava sa Središnjim sustavom trajne pohrane izrađenoga u sklopu projekta *e-Kultura – Digitalizacija kulturne baštine*. Radilo se i na unaprjeđivanju upravljanja i prikaza digitalne građe u sklopu središnjega portala Digitalne zbirke NSK.

Kao priprema izgradnje Hrvatske digitalne knjižnice, čija je uspostava određena odredbama Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti iz 2019., Pravilnikom o obaveznom primjerku te Standardom za digitalne knjižnice iz 2021., radilo se na novome modulu za prihvrat obaveznoga primjerka svih vrsta digitalne građe (eOP) u sklopu projekta *e-Kultura – Digitalizacija kulturne baštine*. U suradnji s Odjelom informacijske tehnologije redovito se radilo na uključivanju drugih ustanova i dodjeli trajnih identifikatora URN:NBN zapisima u digitalnim sustavima NSK radi jednoznačnoga i trajnoga označivanja zapisa digitalne građe. U

sklopu razvoja Hrvatskoga arhiva weba (HAW), uz tehničku potporu Srca i Odjela informacijske tehnologije, radilo se na arhiviranju sadržaja s društvenih mreža (*Twitter*). U 2022. godini provedeno je sedam tematskih pobiranja. Nastavljen je rad na indeksiranju sadržaja domenskoga pobiranja te provedbi 12. pobiranja domene .hr. U sklopu suradnje s istraživačima i rada na poslovima digitalne humanistike objavljeni su skupovi podataka o provedenome prvom pobiranju domene .hr 2011. godine – inicijalni popis URL-ova, distribucija vrsta datoteka i distribucija HTTP odgovora. Osim toga, radilo se na doradbi sučelja OAI-PMH za dostavu metapodataka iz HAW-a.

U sklopu koordinacije obrade preslika proveden je nadzor kvalitete preslika iz različitih odjela NSK, a suradnjom na obradi preslika u Centru je obrađeno 10 512 stranica preslika digitalizirane građe.

Rad na nacionalnim repozitorijima ocjenskih radova ZIR i DR provodio se uz tehničku potporu Srca i suradnju s Koordinacijskim odborom razvoja Dabra. Održavao se i Repozitorij Sveučilišta u Zagrebu te institucijski Repozitorij Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu u koji se pohranjuju i daju koristiti rezultati znanstvenoistraživačkoga, intelektualnoga i kreativnoga rada djelatnika NSK.

Sadržaj Digitalne knjižnice NSK

U sustave Digitalne knjižnice NSK (Digitalne zbirke NSK, HAW, ZIR, DR i Repozitorij NSK) u 2022. uneseno je 42 161 jedinica građe te su sustavi krajem 2022. sadržavali 360 050 objavljenih jedinica građe, što je u odnosu na 2021. godinu povećanje od 42,34 posto. Digitalna knjižnica NSK obogaćena je i 12. pobiranjem hrvatskoga weba gdje je prikupljeno 100 323 URL-a.

U sustavu Digitalne zbirke NSK radilo se na izradbi metapodataka i novih koncepata. Ukupno su izrađena 5583 zapisa metapodataka i 426 koncepata. Na kraju 2022. godine sustav Digitalne zbirke NSK dosegnuo je 70 022 jedinice digitalne građe sa 177 055 datoteka. U 2022. godini dodijeljeno je 52 793 URN:NBN-a za zapise digitalne građe.

U sklopu sustava i portala Virtualne izložbe na e-adresi <http://virtualna.nsk.hr> radilo se na proširenju mreže virtualnih izložbi i poticanju suradnje s drugim ustanovama. Proveden je projekt *Baština na mreži: znanstvenici predstavljaju kulturnu baštinu* i istoimeni natječaj za izradbu virtualnih izložbi na kojem je nagrađen prijedlog Hrvatskoga glazbenog zavoda u Zagrebu za izložbu *Ostavština skladatelja Blagoja Berse u fondovima Nacionalne i sveučilišne knjižnice i Hrvatskoga glazbenog zavoda u Zagrebu* te prijedlog Knjižnice Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za izložbu *Rane studentice prirodoslovlja i matematike na Sveučilištu u Zagrebu*. Radi edukacije budućih suradnika u izradbi virtualnih izložbi 26. travnja 2022. godine organizirana je i radionica CSSU-a – VIII.1. *Virtualne izložbe digitalizirane građe*. Radi dodatne edukacije djelatnika NSK 26. i 27. svibnja 2022. godine organizirana je radionica digitalnoga pripovijedanja *Virtualne poruke i priče*. Tijekom 2022. godine objavljeno je deset virtualnih izložbi, od kojih je sedam izrađeno u sustavu za izradbu virtualnih izložbi NSK. Djelatnici NSK izradili su izložbu *Povijest hrvatskoga jezika: izbor djela od 13. do 19. stoljeća* (Zbirka rukopisa i starih knjiga) te izložbu *Ivana Lang (1912. – 1982.)* (Zbirka muzikalija i audiomaterijala). Preostale izložbe nastale su u suradnji s drugim ustanovama i vanjskim suradnicima: *Ljekarništvo u Bjelovaru* – Medicinska škola Bjelovar, *Karlovački kalendari* – Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić” Karlovac, *Vladimir Nazor* – Državni arhiv u Pazinu,

Hrvatske gramatike – Hrvatski institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje i *Moj grad je mali, ali što će mi veći*: virtualna šetnja Koprivnicom i okolicom – Gradska knjižnica „Fran Galović“ u Koprivnici. U tijeku je izradba novih suradničkih izložbi: *Maja Bošković-Stulli* – Institut za etnologiju i folkloristiku i *Središnja knjižnica FER-a – 60 godina djelovanja* – Središnja knjižnica Fakulteta elektrotehnike i računarstva.

Projekti i suradnja

Provedeno je nekoliko razvojnih projekata i projekata digitalizacije građe, bilo da je riječ o vođenju ili sudjelovanju u provedbi projekata *Čitam lakše! – pristupačnost čitanja digitalnih sadržaja* – vođenje, *Baština na mreži: znanstvenici predstavljaju kulturnu baštinu* – vođenje, *Pisati slobodno: tematski portal o cenzuri periodike krajem 19. i početkom 20. stoljeća u Hrvatskoj* – suradnja, *Pozdrav iz Hrvatske – i moja razglednica pomaže ga tkati!* – suradnja s Grafičkom zbirkom NSK, *Znameniti.hr* (HAZU) – suradnja s Konzorcijem Znameniti.hr, *Hrvatski iseljenički tisak* – suradnja s Filozofskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu i *Hrvatske gramatike* – suradnja s Institutom za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

Proveden je projekt *Čitam lakše! – pristupačnost čitanja digitalnih sadržaja* pokrenut radi podizanja svijesti o važnosti čitanja i pristupačnosti digitalnih sadržaja osobama s teškoćama čitanja te omogućivanja lakšega čitanja digitalnih sadržaja iz zbirke NSK u pristupačnome okruženju. Odabrani sadržaji digitalne građe NSK prilagođeni su i učinjeni pristupačnijima za osobe s disleksijom i drugim teškoćama čitanja. Sadržaji su dostupni na portalu Digitalne zbirke NSK u posebnoj zbirci *Građa lagana za čitanje*, koja će se redovito nadopunjavati novim sadržajima, a dostupni su i u aplikaciji Lexie, suradnika u projektu *Omoguru*. U projekt je uključeno 150 školskih i narodnih knjižnica.

Organiziran je i održan Jedanaesti festival hrvatskih digitalizacijskih projekata (D-fest) – skup posvećen digitalizaciji kulturne i znanstvene baštine, sustavima za upravljanje digitalnom građom, digitalnim proizvodima i uslugama te promidžbi digitalizacijskih projekata. Skup je održan 12. i 13. svibnja 2022. godine u virtualnome okruženju s rekordnim brojem od 234 sudionika, 61 izlagačem i 41 izlaganjem.

Radilo se na izradbi prijave novih programa na natječajne Ministarstva kulture i medija: Upisnik digitalnih zbirki i preslika te Dvanaesti festival hrvatskih digitalizacijskih projekata (D-fest).

Znatno se surađivalo s Ministarstvom kulture i medija na razvoju i testiranju sustava za trajnu pohranu digitalne građe u sklopu provedbe EU projekta *e-Kultura – Digitalizacija kulturne baštine* Ministarstva kulture i medija, NSK, Hrvatskoga državnog arhiva, Muzeja za umjetnost i obrt i Hrvatske radiotelevizije kojemu je svrha povećanje dostupnosti kulturne baštine te uspostava središnjega sustava trajne pohrane digitalne građe baštinskih ustanova. Projekt se provodi od 2019. godine u više odjela NSK, s posebnim angažmanom u provedbi projekta u Centru za razvoj Hrvatske digitalne knjižnice. U sklopu projekta radilo se i na izradbi novoga modula za knjižnice za izradbu i slanje paketa SIP u Središnji sustav *e-Kultura* pomoću sustava Indigo, a započelo se i s digitalizacijom građe na opremi nabavljenoj u sklopu projekta, te je od lipnja do kraja prosinca 2022. godine izrađeno 108 272 digitalne snimke, odnosno 216 544 stranice. Započelo se i s izradbom novoga modula za prihvatanje obveznoga primjerka svih vrsta digitalnih publikacija (eOP). U sklopu projekta organizirana je digitalizacija građe i edukacija

u Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici u Osijeku na opremi nabavljenoj u projektu. Projekt je predstavljen na više skupova i radionica.

Sudjelovalo se u projektu *Hrvatski oblak za otvorenu znanost (HR-OOZ)* u ulozi suvoditelja Radne skupine za definiranje strukture i načela HR-OOZ-a i radu Radne skupine za CroRIS u sklopu projekta *Informacijski sustav znanosti Republike Hrvatske – CroRIS*. Pripremljeni su komentari na Nacrt prijedloga Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti.

U sklopu međunarodne suradnje radilo se u Stalnome odboru IFLA-ine Sekcije za novine i ostale informativne medije (IFLA News Media Section) te organizaciji i sudjelovanju u otvorenim pozivima zajednici za arhiviranje weba u sklopu International Internet Preservation Consortium Membership Engagement Portfolia. Nastavila se suradnja s Europeanom o pitanjima povezanim s digitalizacijom i objavom digitalne građe te je u suradnji s Europeaninom zajednicom za autorsko pravo dovršen prijevod Dijagrama za označivanje autorskoga prava (Rights Labelling Flowchart). Izrađen je i prijevod Izjava o pravima (Rights Statements) u suradnji s konzorcijem RightsStatements.org i Državnim zavodom za intelektualno vlasništvo te je dovršena implementacija Izjava o pravima u sustav Digitalne zbirke NSK. U suradnji s Uredom Europske unije za intelektualno vlasništvo sudjelovalo se u pripremi Portala za djela koja su nedostupna na tržištu (Out-Of-Commerce Works Portal). Nastavljena je dostava metapodataka u sustav DART-Europe – 480 zapisa disertacija iz sedam sveučilišnih repozitorija, a dostava metapodataka za Europeanu provest će se u sklopu projekta *e-Kultura*.

Edukacija i promidžba

Održano je šest radionica (mrežnih seminara) u sklopu Centra za stalno stručno usavršavanje (CSSU), nekoliko pozvanih predavanja na visokim učilištima te više radionica i konzultacija za izradbu virtualnih izložbi. Objavljeno je nekoliko znanstvenih i stručnih radova. U sklopu provedbe prakse studenata knjižničarstva u NSK provedena je edukacija petero studenata knjižničarstva.

Usluge i proizvodi Digitalne knjižnice NSK kao i projekt *e-Kultura – Digitalizacija kulturne baštine* predstavljeni su na 14 izlaganja na hrvatskim i međunarodnim skupovima. U suradnji s Uredništvom Portala NSK radilo se na promidžbi digitalnih sadržaja i usluga na portalima, u medijima i na profilima NSK na društvenim mrežama.

Izrađen je Adventski kalendar s građom s portala Digitalne zbirke NSK i Stare hrvatske novine.

3.1.3. Akademijski centar i stalno stručno usavršavanje knjižničara (CSSU)

Aktivnosti Akademijskoga centra i stalnoga stručnog usavršavanja knjižničara obuhvaćaju provedbu strukturiranoga programa stručnoga usavršavanja knjižničara i informacijskih stručnjaka na nacionalnoj i institucionalnoj razini te koordinaciju Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara u Republici Hrvatskoj i Zbirke za knjižničarstvo. Redoviti poslovi obuhvaćaju i organizaciju praktičnoga rada studentima knjižničarstva, informacijskih i komunikacijskih znanosti te suradnju na programima međunarodne razmjene studenata i stručnjaka iz navedenih područja.

Centar za stalno stručno usavršavanje knjižničara (CSSU)

Tečajevi Centra namijenjeni su knjižničarima iz svih vrsta knjižnica, pomoćnim knjižničarima, studentima knjižnične i informacijske znanosti te široj AKM zajednici.

Djelovanje Centra za 2022. godinu omogućeno je projektnim sredstvima za programe javnih potreba u kulturi Ministarstva kulture i medija te resursima koje osigurava NSK. Elektroničko izdanje godišnjega programa izobrazbe javno je dostupno na e-adresi <http://cssu.nsk.hr>.

Redoviti program stalnoga stručnog usavršavanja

Godišnji program za 2022. godinu raspoređen je u devet osnovnih modula te sadrži 88 različitih edukacija u organizaciji Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara.

Osim osnovnih tečajeva, polaznici mogu izabrati i tečajeve Sveučilišnoga računskog centra (Srca), čiji je program dostupan na mrežnim stranicama Centra. Redovito se distribuiraju elektroničke novosti s pregledom tečajeva Centra. Redovito se posuvremenjuje Adresar elektroničkih adresa predavača i suradnika kao i mrežne stranice Centra.

Tijekom godine ostvarena su tri oblika edukacija: tečajevi, odnosno radionice u fizičkome prostoru, mrežni seminari i e-tečajevi. Novitet u Programu je i modul Generičke kompetencije, koji objedinjuje elemente iz različitih područja kao što su: fleksibilnost, preuzimanje inicijative, sposobnost rješavanja problema, timski rad i sl. Broj polaznika zbog lakše dostupnosti trajne izobrazbe bio je znatno viši nego prethodnih godina te iznosi 218,8 posto planirane vrijednosti (Slika 2. u poglavlju *Edukacija*).

Centar je u ovome razdoblju ostvario 183,5 sati edukacije.

Održano je 80 edukacija – 59 mrežnih seminara, 18 tečajeva u fizičkome prostoru te su za polaznike otvorena tri e-tečaja. Broj održanih edukacija zbog velikoga zanimanja polaznika, osobito za *online* edukacije, veći je od planiranoga, odnosno iznosi 133,3 posto (više u poglavlju *Edukacija*).

E-tečajevi

Godine 2022. u program CSSU-a uvedeni su e-tečajevi. Riječ je o fleksibilnome obliku edukacije u kojem polaznik samostalno upravlja procesom učenja, s obzirom na to da se e-tečaju može pristupiti s bilo kojega mjesta i u bilo koje vrijeme. Time se povećava dostupnost edukacija i potiče usvajanje digitalnih kompetencija. E-tečajevi su za polaznike besplatni i dostupni preko sustava za e-učenje Sveučilišnoga računskog centra Sveučilišta u Zagrebu Moodle u društvu – MoD. Autori e-tečaja pripremaju sadržaj te se nakon toga unosi u sustav i objavljuje. Polaznik e-tečaja na završetku pristupa polaganju testa radi dobivanja potvrde o pohađanju koja se može priložiti radi stručnoga napredovanja. Objavljena su tri e-tečaja koja će biti dostupna do kraja 2023. godine – III.7. Službene publikacije Republike Hrvatske i njihovo pretraživanje, IV.11. Primjena Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: identifikacija i opis agenata te II.23. Osnove preventivne zaštite pisane građe.

Mrežni portal Centra

Mrežni portal Centra dostupan je na e-adresi <http://cssu.nsk.hr> te donosi i okuplja informacije o izvorima i novitetima u području obrazovanja i stručnoga usavršavanja knjižničara, pregled novosti i događanja povezanih s aktivnostima Centra, integrirani sadržaj o novim tečajevima Srca, otvorene obrazovne sadržaje u izboru, slobodan pristup e-izdanjima Centra – izvješćima, znanstvenim publikacijama i sl., informacije o programu studentske prakse kao i mogućnostima razvoja stručne i znanstvene karijere. Posjetitelji se mogu prijaviti kako bi besplatno primali novosti o tečajevima Centra. Snimkama održanih mrežnih seminara CSSU-a koje su bile dostupne na mrežnome portalu (ukupno 14 snimki) posjetitelji su pristupili 706 puta.

Cjeloživotno učenje knjižničara i planiranje karijere

Potvrde o pohađanju programa izražene u bodovima CEU i postignutoj razini kompetencija polaznicima izdaje Centar za stalno stručno usavršavanje knjižničara u Republici Hrvatskoj radi bilježenja postignutoga učenja i usavršavanja. Priređeno je i izdano šest kumulativnih potvrda o aktivnostima stručnoga usavršavanja radi izbora u više stručno zvanje.

Knjižničarska zvanja u Republici Hrvatskoj

Projekt *Knjižničarska zvanja u Republici Hrvatskoj* temelji se na upisniku koji na jednome mjestu obuhvaća podatke i procese povezane sa stjecanjem knjižničarskih zvanja svih knjižničara u Republici Hrvatskoj – od ulaska u struku i polaganja stručnoga ispita do napredovanja u viša stručna zvanja, a u skladu s mjerilima propisanim Pravilnikom o uvjetima i načinu stjecanja stručnih zvanja u knjižničarskoj struci (NN 107/21). Ove godine dovršen je rad na izradbi sustava Knjižničarska zvanja u Republici Hrvatskoj, što uključuje administrativni dio sustava, odnosno upisnik, te pripadajući mrežni portal. Radi ekonomičnosti rada i osiguravanja točnih podataka omogućena je integracija sustava s Upisnikom knjižnica. Podatci o knjižničarskim zvanjima na području Hrvatske koji su dosad prikupljeni u zasebnu bazu uvezeni su u upisnik nakon završetka njegove izradbe i testiranja. Svi podatci o knjižničarskim zvanjima u Republici Hrvatskoj bilježit će se izravno u Sustav te se neprekidno nadopunjavati u skladu s pristiglom dokumentacijom.

Zbirka za knjižničarstvo

Zbirka za knjižničarstvo nalazi se u slobodnome pristupu građi te služi i kao priručna zbirka Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara za potrebe stalnoga stručnog usavršavanja i cjeloživotnoga učenja. U Zbirci se odabiru, prikupljaju, pripremaju i daju na korištenje stručna djela iz područja knjižničarstva te informacijskih i komunikacijskih znanosti. Zbirka okuplja više od tri tisuće naslova omeđenih publikacija u slobodnome pristupu građi te zadnjih pet godišta više od četrdeset hrvatskih i inozemnih časopisa. Tijekom 2022. godine pribavljen je 41 naslov hrvatskih i inozemnih knjiga, a redovito je pristiglo 76 sveščića serijskih publikacija. Posuđeno je 126 jedinica građe za korištenje u čitaonici te izvan NSK.

Studentska praksa u 2022. godini

Zbog nepredvidljive zdravstvene situacije uključen je i *online* model studentske prakse, tijekom koje su studenti dobivali zadatke koje je bilo moguće odraditi od kuće. Studenti su imali i mogućnost prijave na mrežne seminare CSSU-a. Poslovi povezani s organizacijom i koordinacijom studentske prakse uključivali su izradbu uputa studentima za odrađivanje stručne prakse na daljinu, izradbu izvješća o održanoj studentskoj praksi, usklađivanje, komunikaciju i dogovor s voditeljima studentske prakse i studentima kao i vođenje dokumentacije o studentskoj praksi.

Studentsku praksu u NSK odradilo je 14 studenata. Odrađeno je 940 sati praktičnoga rada.

3.2. ODJEL NABAVA I IZGRADNJA ZBIRKI

Nabava i politika izgradnje fondova/zbirki NSK određena je njezinom dvojnomoj zadaćom – nacionalne knjižnice Republike Hrvatske i središnje knjižnice Sveučilišta u Zagrebu. NSK tradicionalno izgrađuje svoje opće i posebne fondove knjižničnom građom u svim analognim i digitalnim pojavnostima svim oblicima nabave – obveznim primjerkom, kupnjom, zamjenom i darom u skladu s Planom rada NSK za 2022. godinu koji je temeljen na ciljevima *Strategije razvoja NSK* i *Akcijskome planu*. U Odjelu je zaposleno 22 djelatnika.

Redoviti poslovi

Redovite aktivnosti Odjela sastoje se u prihvatu građe, njezinu odabiru, označivanju vlasništva građe, opremanju zaštitnim barkodom, inventarizaciji, signiranju pristigle građe u sustavu *numerus currens*, izradbi preliminarnoga zapisa, zapisa o posjedovanju, zapisa o primjerku, sustavnoj kontroli/reklamaciji potpunosti pristizanja građe te njezinu usmjeravanju na pripadajuće lokacije kao i suradnji s nakladnicima, kulturnom, stručnom i znanstvenom zajednicom.

Djelatnici Odjela sudjeluju u različitim stručnim povjerenstvima i radnim grupama, razvojnim aktivnostima povezanim s Integriranim knjižničnim sustavom, izgradnji i razvoju Hrvatskoga nacionalnoga skupnog kataloga te Digitalne knjižnice NSK.

3.2.1. Nacionalna zbirka *Croatica*

Nacionalna zbirka *Croatica* stvara se sustavnim prikupljanjem hrvatske knjižne i neknjižne građe na svim medijima, i to dostavom obveznoga primjerka propisana Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti i Pravilnikom o obveznom primjerku prema kojem su hrvatski nakladnici dužni dostavljati NSK o svojem trošku četiri primjerka publikacija, od kojih NSK u svoj fond pohranjuje dva primjerka, a ostale prosljeđuje Sveučilišnoj knjižnici u Splitu te Sveučilišnoj knjižnici u Mostaru. Ako su knjige (su)financirane javnim sredstvima, nakladnici su dužni dostaviti devet primjeraka u NSK koji se prosljeđuju knjižnicama u sustavu obveznoga primjerka (sveučilišnim i znanstvenim knjižnicama). Mrežna građa dostavljena u NSK pohranjuje se i dostupna je u sustavima Digitalne knjižnice NSK u skladu s propisima kojima se uređuju autorska i srodna prava.

Zbirka *Croatica* upotpunjuje se i kupnjom, zamjenom i darom. Prednosti su izgradnje zbirke točnost, sveobuhvatnost i potpunost obveznoga primjerka (sustavni nadzor i kontrola pristizanja), nabava građe *Croatica* objavljene u inozemstvu (inozemna *Croatica*), popunjavanje nedostataka u fondu (stara *Croatica*) te potpora izgradnji posebnih (sadržajnih) zbirki.

Zbirka inozemne Croatice

Bitan dio zbirke *Croatica* čini Zbirka inozemne *Croatice* (ZIC) sa zadaćom okupljanja djela hrvatskih autora objavljenih izvan granica Republike Hrvatske, djela inozemnih autora s temom Hrvata i Hrvatske te djela na hrvatskome jeziku. Građa, u koju ubrajamo knjige, časopise i novine, pribavlja se najvećim dijelom darovima, zamjenom i/ili ciljanom kupnjom odabranih naslova. Suradnja se s novim darovateljima i suradnicima proširuje, pristiže nova građa te su adresari popunjeni novim podacima.

Zbog pandemije uzrokovane bolešću COVID-19 Tribine ZIC-a nisu se održavale. Prema mogućnostima sudjelovalo se na predstavljanjima knjiga autora hrvatskih korijena koji djeluju izvan Republike Hrvatske, u ocjenjivačkim povjerenstvima i promidžbi hrvatskih autora u inozemstvu.

Sudjelovalo se na plenarnoj sjednici Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske 8. srpnja 2022. godine.

Za Zbirku su nabavljene 894 jedinice građe – 591 primjerak knjiga i 303 sveščića/brojeva časopisa i novina.

3.2.2. Sveučilišna zbirka

Opće-znanstvena/sveučilišna zbirka kao potpora sveučilišnoj ulozi NSK ostvaruje se nabavom hrvatske i inozemne znanstvene i stručne građe, informacijskih izvora usmjerenih obrazovnim, znanstvenim i istraživačkim aktivnostima na Sveučilištu u Zagrebu kao i široj znanstvenoj zajednici. Prednosti su nabava ključnih izvora iz svih područja ljudske znanosti, kulture i civilizacije, nabava ispitne literature, referentnih izvora (općih te prema pojedinim područjima znanosti) i osiguravanje pristupa raznovrsnim relevantnim e-izvorima bitnim za pojedine znanstvene djelatnosti. Osiguran je nastavak koordinirane nabave e-izvora neprekidnom pretplatom i konzorcijskim pristupom e-časopisima i bazama podataka na nacionalnoj i sveučilišnoj razini.

3.2.3. Izgradnja i upravljanje zbirkama

Obvezni primjerak

U skladu s Planom rada NSK za 2022. prihvata se građa u svim analognim i digitalnim pojavnostima obveznoga primjerka u zbirku *Croatica* za 2022. godinu iznosi 77 461 jedinica građe, a od toga:

- 6903 naslova / 13 536 primjeraka omeđenih publikacija – 830 je sitni tisak
- 4174 uvezana sveska serijskih publikacija (časopisa i novina) – 30 837 sveščića/brojeva
- 281 primjerak nota, plakata, zemljopisnih karata i atlasa, razglednica i sl.
- 549 primjeraka zvučne glazbene građe – CD, DVD, dig. zvučni zapisi i gramofonske ploče
- 53 primjerka građe na elektroničkome materijalnom nositelju
- 1238 primjeraka posebne knjižne građe – 806 tiskanih disertacija, 259 disertacija na CD-ROM-u, dva USB-a, 170 tiskanih magistarskih radova i jedan CD

Digitalna zbirka *Croatica* – za obvezni primjerak sustava Digitalne knjižnice NSK na e-adresi <https://digitalna.nsk.hr/pb> uneseno je metapodataka i objekata za:

- e-knjige – 398
- e-časopise – 138 naslova i 2150 sveščića
- e-članke – 355
- integrirajuću građu – 131 naslov.

Prirast u sustavima Nacionalni repozitorij disertacija i znanstvenih magistarskih radova na e-adresi <https://dr.nsk.hr> iznosi 857 primjeraka digitalne građe, a u Nacionalnome repozitoriju završnih i diplomskih radova na e-adresi <https://zir.nsk.hr> iznosi 27 076.

Tablica 5. Obvezni primjerak u 2022. godini.

Obvezni primjerak na materijalnim nositeljima	Ostvareno 2021.	Planirano 2022.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Omeđene publikacije	14 722	14 000	13 536	☒
Neomeđene publikacije	31 582	30 000	30 837	☒
Note, plakati, karte, razglednice i sl.	375	350	279	☒
Zvučna glazbena građa	592	500	549	☒
Građa na e-prijenosnom mediju	527	500	53	☒
Online obvezni primjerak	Ostvareno u 2021.	Planirano 2022.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
E-knjige	477	300	398	☒
E-članci	2794	1000	355	☒
E-časopisi	163 naslova / 1876 sveščića		138 naslova / 2150 sveščića	☑
Integrirajuća građa	127 novih naslova / 9481 arhivirani primjerak	200	131 novi naslov / 8212 arhiviranih primjeraka	☒
Nacionalni repozitorij disertacija i znanstvenih magistarskih radova	860	850	857	☒
Nacionalni repozitorij završnih i diplomskih radova	27 329	27 000	27 076	☒

Broj prihvata građe obveznoga primjerka na materijalnim nositeljima manji je u odnosu na prethodnu godinu zbog nakladničke produkcije u 2022. godini, ali se još uvijek ne može govoriti o trendu smanjivanja građe.

Smanjenje e-obveznoga primjerka uvjetovano je neadekvatnim brojem djelatnika za prihvati i obradu, smanjenjem opsega nakladničke produkcije za neomeđenu građu kao i tehničkih uvjeta za prihvati i pohranu obveznoga primjerka za prihvati te vrste građe. S obzirom na to da je u izradbi novi modul za prihvati svih vrsta građe e-obveznoga primjerka u sklopu projekta *e-Kultura – Digitalizacija kulturne baštine* koji će biti završen krajem lipnja 2023. godine, očekuje se znatniji porast broja pristiglih jedinica građe e-obveznoga primjerka te je potrebno osigurati i adekvatan broj djelatnika za pravodobnu obradu.

Nacionalni repozitoriji imaju mali pad u pohrani građe zbog smanjenoga unosa ocjenskih radova u institucijske repozitorije.

Predakcesijski i akcesijski poslovi

Signirano je 15 535 jedinica građe, izrađeno je 4370 preliminarnih zapisa, 24 827 zapisa o posjedovanju i 25 928 zapisa o primjerku. Reklamiran je 1541 naslov.

U suradnji s Ministarstvom kulture i medija izdano je 4586 potvrda o dostavi obveznoga primjerka, čime nakladnici/izdavači mogu ostvariti potporu Ministarstva za nove naslove.

Tijekom godine pristiglo je i proslijeđeno na obradu 806 tiskanih disertacija, 261 primjerak na prijenosnome elektroničkom mediju na CD-ROM-u i USB-u, 170 tiskanih magistarskih radova i jedan rad na CD-ROMU-u.

Na temelju ugovora sa Sveučilištem u Zagrebu pristigle su i proslijeđene 964 disertacije u Rektoratsku zbirku – zbirku Sveučilišta u Zagrebu koja je u trajnoj pohrani u NSK.

Serijske publikacije

Časopisi

U 2022. godini pristiglo je 1089 naslova (tekućih) hrvatskih časopisa, uključujući i sitni tisak, a ukupno 7975 sveščića (unikata i arhivskih primjeraka) u 2343 mape. Radi potpunosti fonda svakodnevno se obavlja kontrola i reklamiranje nepristiglih brojeva časopisa. Ostali poslovi povezani s časopisima uključuju odabir i odvajanje građe u sitni tisak i *Hrvatsku nacionalnu bibliografiju*, *Niz B-članci* u koju je proslijeđeno 767 sveščića hrvatskih znanstveno-stručnih časopisa.

Novine

Prethodne je godine zaprimljeno 179 tekućih naslova hrvatskih novina i 22 862 sveščića (unikata i arhivskih primjeraka) u 1827 mapa.

U prirastu tiskanih časopisa i novina nastavlja se trend smanjivanja prirasta tiskane građe zbog prelaska nakladništva u mrežno okružje.

Skupno izvješće za ostale vrste građe

Od neknjižne građe, koja obuhvaća note, plakate, zemljopisne karte i atlase, razglednice, izvorne grafičke mape i ostalu građu, pristiglo je 279 jedinica građe, i to 52 primjerka karata, deset atlasa, 169 primjeraka tiskanih nota, 48 plakata i dvije grafičke mape.

Od zvučne glazbene građe pristiglo je 549 jedinica, od kojih 282 primjerka CD-a, 152 primjerka gramofonskih ploča, 16 DVD-a i 99 primjeraka digitalnih zvučnih glazbenih albuma. Od građe na elektroničkome mediju pristigle su 53 jedinice građe – dva primjerka CD-a, 28 CD-ROM-a, 20 kompleta i ostalo tri.

Dvanaesto pobiranje domene .hr provedeno je od 29. prosinca 2022. do 10. siječnja 2023. godine. Iz popisa od 122 571 aktivne domene, dobivene od CARNET-a, kreiran je popis od 100 323 URL-a, a komprimirane datoteke WARC zauzimaju 24,7 TB diskovnog prostora.

Distribucija obveznoga primjerka

Tijekom 2022. godine redovito se distribuirala građa pristigla obveznim primjerkom u Zakonom propisane znanstvene i sveučilišne knjižnice. Svaka je pošiljka popraćena popisima. Tako je razvrstana, popisana, spakirana i ođaslana 571 kutija s 37 690 jedinica različite knjižnične građe, ukupne težine 21 266 kilograma.

Revizija i otpis knjižnične građe u hrvatskim knjižnicama

Na temelju Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti i u skladu s Pravilnikom o reviziji i otpisu knjižnične građe Ministarstva kulture i medija prema kojem su sve knjižnice dužne dostaviti revizijske popise na uvid nadležnim savjetnicama u Hrvatski zavod za knjižničarstvo na odobrenje i mogući odabir za fond NSK, u 2022. godini pristigli su i pregledani popisi otpisa iz 110 knjižnica. Pregledano je 65 788 zapisa, a s ponuđenih je popisa za fond NSK odabrano 1750 naslova hrvatskih knjiga – unikata, arhivskih primjeraka i dubleta, a neki su odabrani za zamjenu.

Kupnjom, zamjenom i darom za opće i posebne fondove/zbirke pribavljeno je 3611 jedinica građe.

Kupnja

U skladu s raspoloživim financijskim sredstvima u 2022. godini za izgradnju zbirke kupljeno je 229 jedinica građe za opće i posebne fondove. Kupljeno je 216 naslova hrvatskih i inozemnih knjiga, tri zemljovida i deset grafika.

Zamjena

Zamjena publikacija sa srodnim profilom knjižnica oblik je međunarodne kulturne suradnje i jedan od načina pribavljanja inozemne knjige. Program zamjene knjižnične građe organiziran je na temelju uzajamnosti njezine vrijednosti. U bazu viškova knjiga ove je godine upisan 2841 naslov koji se koristi za zamjenu s inozemnim knjižnicama ili se nude na dar matičnim županijskim knjižnicama. Na temelju popisa viškova knjiga (150 – 153 popisa po 2500 naslova), knjižnice odabiru naslove za izgradnju svojih zbirki. U prethodnoj su godini popisi poslani u sve nacionalne i sveučilišne knjižnice u svijetu s kojima je NSK u sustavu zamjene te hrvatske sveučilišne, visokoškolske, specijalne i gradske knjižnice kojima je građa ponuđena na dar.

U zamjenu je poslano 1015 knjiga, 1479 sveščića časopisa i 1793 sveščića novina, a u NSK je zamjenom pristiglo 309 jedinica građe, i to 272 knjige, 30 uvezanih sveščića serijskih publikacija, tri sveščića serijskih publikacija, tri tiskane note i jedan CD-ROM.

Svake godine NSK potiče suradnju s hrvatskim nakladnicima kako bi promovirala hrvatsku knjigu i hrvatske pisce te je za potrebe nabave knjiga za sustav međunarodne zamjene publikacija prijavila i dobila sredstva od Ministarstva kulture i medija za 2022. godinu programom *Zamjena publikacija – sinergija različitih jezika, kulture i znanosti*. Program je počeo 2019. godine. Kupljeno je 230 naslova omeđenih publikacija, a neke od njih i u nekoliko primjeraka, te 25 naslova časopisa.

Dar

U skladu sa svojom nabavnom politikom NSK prihvaća darove drugih knjižnica i ustanova te pojedinaca iz zemlje i inozemstva. Tako su u 2022. godini u NSK darom pristigle 3073 jedinice građe, i to 2153 knjige, 42 crteža, 78 uvezanih sveščića serijskih publikacija, dva sveščića serijskih publikacija, 34 grafike, 241 rukopisna nota, 186 tiskanih nota, 97 zemljopisnih karata, 131 plakat, 27 atlasa, deset grafičkih mapa, 67 gramofonskih ploča, dva zvučna zapisa, dva CD-a i jedan CD-ROM.

Na temelju popisa viškova knjiga poslana su na dar hrvatskim gradskim, fakultetskim i srodnim ustanovama 1034 knjige.

Istraživana je i stara građa, nakon čijega je odabira uvršteno u fond 1488 jedinica građe, i to 434 knjige unikatne, 318 arhivskih primjeraka, 464 dublete, 152 naslova za zbirke građe posebne vrste i 120 sveščića serijskih publikacija.

Tablica 6. Kupnja, zamjena i dar u 2022. godini.

Vrsta nabave	Ostvareno 2021.	Planirano 2022.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Kupnja (knjige)	426	450	140	↓
Kupnja (ostalo)	53	50	272	↑
Zamjena (knjige)	253	500	272	↑
Zamjena (ostalo)	255	50	37	↓
Dar (knjige)	2547	2500	2153	↓
Dar (ostalo)	1022	700	862	↓

Za potrebe Sveučilišne zbirke kupljene su knjige u skladu s iskazanim potrebama. Treba imati u vidu i to da su knjige dosta poskupjele u odnosu na prethodnu godinu. Značajnija je nabava kupnja pisama Ivana Lučića koju je financijski omogućilo Ministarstvo kulture i medija izvan sredstava za nabavu. Ponuda je svih vrsta građe u zamjeni ograničena, a prihvata darova radio se u skladu s ponudama.

E-izvori

Nabava inozemnih časopisa i baza podataka provodi se u Odjelu korisničke službe, a poslovi obuhvaćaju utvrđivanje najpovoljnijih uvjeta za pretplatu, pregovaranje, prikupljanje i analizu potreba za pretplatom na nove elektroničke izvore, statistike korištenja, edukacije, pružanje usluga *help desk* korisnicima za osiguravanje pristupa sadržajima i održavanje Portala elektroničkih izvora za hrvatsku akademsku i znanstvenu zajednicu na e-adresi <http://baze.nsk.hr>.

Razvojni programi

Početkom 2022. godine pokrenut je proces usklađene nabave koji uključuje NSK i knjižnice svih sastavnica Sveučilišta u Zagrebu radi racionalizacije troškova nabave građe, izbjegavanja nepotrebna podvostručavanja publikacija, popunjavanja značajnih praznina u fondovima, informiranja korisnika o raspoloživosti građe, osiguravanja dostupnosti, izgradnje sveučilišnih zbirki i analize korištenja nabavljene građe.

Provedena su tri razvojna projekta u 2022. godini: *Razvoj i primjena metodološke osnove za vrednovanje Pravilnika o obveznom primjerku, Zamjena publikacija – sinergija različitih jezika, kulture i znanosti i Elektronička burza: portal za razmjenu knjižnične građe i uredske opreme*, a pripremljeni su i prijedlozi dvaju programa, i to *Zamjena publikacija i Prema novoj funkcionalnosti portala Hrvatski obvezni primjerak*.

U suradnji s HKD-om organiziran je 3. stručni skup *Izgradnja, upravljanje i evaluacija zbirki : željeni dar prema smjernicama*.

3.3. ODJEL OBRADA

U Odjelu obrade radi se deskriptivna obrada inozemnih knjiga, tiskanih doktorskih disertacija, obveznoga primjerka hrvatskih serijskih publikacija, inozemnih serijskih publikacija, obveznoga primjerka sitnoga tiska i mrežne građe te sadržajna obrada cjelokupnoga općeg fonda NSK. Odjel obrade središte je normativnoga nadzora nad normativnom bazom imena, predmetnim sustavom NSK te sustavom za žanr ili oblik. Redoviti i razvojni programi usklađeni su s općim ciljevima *Strategije razvoja NSK*. U Odjelu je zaposleno 38 djelatnika.

Redoviti poslovi

Uz temeljnu djelatnost deskriptivne i sadržajne obrade različitih vrsta građe na analognim i digitalnim medijima, u Odjelu se pratio razvoj normi iz područja bibliografske kontrole i primjena formata MARC 21 za bibliografske i normativne podatke. Radilo se na daljnjoj izgradnji Predmetnoga sustava NSK i Normativne baze UDK oznaka. Održavala se potpuna inačica tablica UDK na hrvatskome jeziku koja je preko platforme Hrvatski UDK *Online* dostupna za korištenje svim knjižnicama u Hrvatskoj.

Nastavljena je suradnja s međunarodnim tijelima – UDK Konzorcij (Hrvatski UDK *Online*), IIPC Konzorcij (The International Internet Preservation Consortium) i VIAF (Virtualna međunarodna normativna baza).

U Odjelu su se uređivali i održavali portali Katalogizacija i klasifikacija, Normativa baza UDK, Predmetni sustav NSK i Hrvatski arhiv weba. U suradnji s drugim odjelima radilo se na poslovima povezanim s Integriranim knjižničnim sustavom i Digitalnom knjižnicom NSK.

U suradnji sa Sveučilišnim računskim centrom povedeno je 12. pobiranje (harvestiranje) domene .hr. U Hrvatskome arhivu weba kreirano je sedam novih tematskih zbirki – *Covid-19*, *Klimatske promjene 2022.*, *Rat u Ukrajini 2022.*, *Pčele, život, ljudi*, *Most Pelješac*, *Ljudska prava i Vatrene brončani*.

U programu CSSU-a djelatnici Odjela održali su devet tečajeva te sudjelovali s izlaganjima na skupovima. Održavali su radionice u sklopu redovitih godišnjih edukacija za sudionike Integriranoga knjižničnog sustava, edukacije za studente i dr.

Djelatnici su sudjelovali u radu različitih povjerenstava, radnih grupa, komisija i odbora.

Povećan je broj zapisa/metapodataka za e-knjige i e-serijske publikacije izrađene u sustavu Digitalne knjižnice NSK.

Povećan je broj novih zapisa u bibliografskoj bazi NSK, i to 8797, od kojih 7797 za knjige i 996 za serijske publikacije.

Izmijenjeno je 3280 bibliografskih zapisa, od kojih 1233 za knjige i 2047 za serijske publikacije, što je manje nego u 2021. godini.

U bibliografskoj je bazi sadržajno obrađeno 12 799 novih bibliografskih jedinica, izmijenjeno 3502 te ujednačeno 6959 bibliografskih jedinica, što je manje nego u 2021. godini.

U normativnoj bazi izrađena su 1024 zapisa za nove predmetne odrednice, a izmijenjeno je 2131. Za osobe, korporativna tijela, sastanke i naslove izrađeno je 15 978 novih zapisa u normativnoj bazi, a izmijenjeno ih je 9532, što je podjednako rezultatima u 2021. godini.

Zapisa o posjedovanju izrađeno je 3078, od kojih 2112 za omeđene jedinice građe – disertacije i sitni tisak te 996 za serijske publikacije. Zapisa o primjerku izrađeno je 2112.

Razvojni programi

U programu *Razvoj i održavanje Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima* djelatnici Odjela sudjelovali su kao članovi Stalnoga odbora i radnih grupa. U sklopu programa, a u suradnji sa županijskim matičnim narodnim knjižnicama, održane su dvije jednodnevne regionalne radionice na temu primjene Pravilnika KAM. Provedeno je testiranje Pravilnika KAM u radnim procesima i informacijskome sustavu.

Izrađen je plan unosa podataka s digitaliziranih listića abecednoga kataloga u *online* katalog NSK. Odabran je postupak retrospektivne konverzije – prijepis podataka s digitaliziranih listića u OPAC. Odlučeno je da se započne s katalogom od 1976. do 1990. godine. Razrađen je radni proces, izrađeni su popratni materijali i plan za edukaciju djelatnika.

Uspostavljen je sustav nadziranih oznaka za žanr ili oblik koji predstavlja dodatni aspekt sadržajne obrade i može se koristiti u zbirkama građe posebne vrste i opisu općega fonda NSK. Završen je *Priručnik za izradu i dodjeljivanje oznaka za žanr ili oblik*.

Obavljala se obrada, prihvata i pohrana *online* obveznoga primjerka e-serijske građe i e-knjiga u sustavu Digitalne knjižnice NSK.

Završen je projekt *Pohrana sadržaja s društvenih mreža – arhiviranje Twittera* s kojim je, uključivanjem sadržaja s društvenih mreža, u Hrvatskome arhivu weba proširen opseg arhiviranja *Croatice*. Nastavlja se suradnja s narodnim knjižnicama u sklopu projekta *Zavičajne zbirke weba*.

Radi unaprjeđenja prikaza, pregledavanja i pretraživanja sadržaja Hrvatskoga arhiva weba radilo se na nadogradnji portala HAW-a.

Radilo se i na projektima *Kultura voli prirodu – baština hrvatskih Rijeka*, *Razvoj i primjena metodološke osnove za vrednovanje Pravilnika o obveznom primjerku* i *CeOS – aktivnost građanske znanosti u NSK*.

3.3.1. Obrada omeđene građe

Redoviti poslovi

U procesu obrade omeđene građe obrađuju se inozemne knjige, tiskane disertacije, sitni tisak, integrirajuća i omeđena mrežna građa koja se pohranjuje u Hrvatski arhiv weba i Digitalnu knjižnicu NSK. Izrađuju se novi i dopunjuju postojeći normativni zapisi za imena te zapisi o primjerku i posjedovanju tiskanih disertacija i sitnoga tiska.

U Hrvatskome arhivu weba identificiraju se i odabiru publikacije za obradu i arhiviranje obveznoga primjerka mrežnih publikacija. Radi kontrole uspješnosti pohrane koristi se nekoliko interno razvijenih alata. Komunikacijom s nakladnicima i urednicima upoznaje ih se s postupkom arhiviranja pojedinačnih publikacija i tematskih zbirki.

Tablica 7. Obrada omeđene građe (knjige, disertacije, sitni tisak, integrirajuća i omeđena mrežna građa).

	Ostvareno 2021.	Planirano 2022.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Novi bibliografski zapisi	5876	7140	7797	↗
Izmijenjeni bibliografski zapisi	2956	1000	1233	↘
Novi normativni zapisi	2787	1580	2292	↘
Izmijenjeni normativni zapisi	351	180	328	↘
Izradba zapisa / metapodataka u sustavu Digitalne knjižnice (HAW)	511	–	556	↗
Uređivanje postojećih zapisa / metapodataka u sustavu Digitalne knjižnice (HAW)	252	–	196	↘
Novi zapisi o posjedovanju	1797	1400	2112	↗
Novi zapisi o primjerku	1804	1400	2112	↗
Signiranje	1489	1100	1725	↗

Primanje novoga katalogizatora na upražnjeno radno mjesto rezultiralo je većim brojem novih bibliografskih zapisa. Bilo je manje potrebe za izmjenama bibliografskih i normativnih zapisa.

Za doktorske i magistarske radove znatno je povećan broj bibliografskih zapisa i zapisa o posjedovanju zbog prihvata otpisanih starih doktorskih i magistarskih radova fakultetskih knjižnica.

3.3.2. Obrada neomeđene građe

Redoviti poslovi

U procesu obrade neomeđene građe izrađuju se bibliografski zapisi i zapisi o posjedovanju za nove naslove hrvatskih i inozemnih serijskih publikacija kao i za stare serijske publikacije (*Croatica*) koje prije nisu bile dostupne u *online* katalogu. Izrađuju se normativni zapisi za korporativna tijela i dodjeljuju normirane predmetne oznake prema Predmetnome sustavu NSK. Obavlja se presigniranje građe koja je obrađena kao knjiga, ali je po svojim obilježjima serijska.

Izradila se Hrvatska nacionalna bibliografija: Niz C – serijske publikacije. Objavljena su dva svešćića za 2019. (uključene su 1974 jedinice) i za 2020. godinu (1676 jedinica). U Niz C uključene su i *online* serijske jedinice građe čiji je obvezni primjerak arhiviran u HAW-u, odnosno Digitalnoj knjižnici NSK.

Obavila se tehnička obrada serijskih publikacija, i to akcesijska obrada časopisa i novina (4763 svešćića), inventarizacija u Alephu (4254 svešćića), uvez u mape (8882 svešćića), označivanje

sveščića pečatom (35 199), priprema građe za uvez u mape (11 185 sveščića) te ulaganje građe na privremeno spremište (13 200 sveščića).

Tablica 8. Obrada neomeđene građe (časopisi i novine).

	Ostvareno 2021.	Planirano 2022.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Novi bibliografski zapisi	940	650	996	↗
Izmjene bibliografskih zapisa	2527	1150	2047	↘
Novi zapisi o posjedovanju	887	520	966	↗
Izmijenjeni zapisi o posjedovanju	4692	3500	4217	↘
Izradba zapisa / metapodataka u sustavu Digitalne knjižnice NSK	2039	900	2288	↗
Uređivanje postojećih zapisa u sustavu Digitalne knjižnice NSK	2002	–	1015	↘

Zbog neprekidne izradbe zapisa za stare serijske publikacije (*Croatica*) koje nisu bile dostupne u *online* katalogu, povećan je broj bibliografskih zapisa i u skladu s time broj novih zapisa o posjedovanju.

Povećan je broj zapisa u sustavu Digitalne knjižnice NSK zbog novoobjavljenih naslova *online* serijskih publikacija kao i postupnoga prebacivanja *online* serijskih publikacija iz sustava HAW u sustav Digitalne knjižnice NSK.

3.3.3. Normativni nadzor i sadržajna obrada

Redoviti poslovi

U procesu normativnoga nadzora i sadržajne obrade održava se i izgrađuje normativna baza za imena, predmetne odrednice, žanrove i klasifikacijske oznake. Obavlja se izradba, redakcija i nadzor normiranih odrednica za imena, žanrove i predmetne odrednice. Izrađuju se normirane odrednice za imena za druge knjižnice uključene u isti Integrirani knjižnični sustav. Na temelju sadržajne analize dodjeljuju se predmetne odrednice i stručne oznake UDK građi u CIP-u, tekućoj bibliografiji knjiga, inozemnim knjigama, doktorskim disertacijama te integrirajućoj i omeđenoj mrežnoj građi. Obavljaju se poslovi ključnih knjižničara za bibliografsku i normativnu bazu u sklopu Integriranoga knjižničnog sustava.

Koordinira se razmjena podataka normativne baze NSK s Međunarodnom virtualnom bazom normativnih podataka (VIAF) i odgovara na upite ISNI Quality Teama (tim ISNI za kvalitetu).

Tablica 9. Normativni nadzor i sadržajna obrada građe.

	Ostvareno 2021.	Planirano 2022.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Sadržajna obrada				
Sadržajna obrada, normativna baza				
Nove predmetne odrednice	1060	1050	1024	↘
Izmijenjene postojeće predmetne odrednice	4179	1850	2131	↘
Nove odrednice za žanr ili oblik	74	50	53	↘
Izmijenjene odrednice za žanr ili oblik	57	150	252	↗
Sadržajna obrada, bibliografska baza				
Obradene bibliografske jedinice	14 112	12 000	12 799	↘
Izmijenjene postojeće predmetne odrednice i oznake UDK	6803	5000	3502	↘
Ujednačivanje	9130	6000	6959	↘
Normativna baza UDK				
Nove oznake UDK	180	150	111	↘
Izmijenjene oznake UDK	645	500	416	↘
Normativni nadzor imena				
	Ostvareno 2021.	Planirano 2022.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Normativni nadzor imena, normativna baza				
Izrađene nove odrednice	12 271	10 000	13 662	↗
Izmijenjene odrednice	10 319	10 000	9204	↘
Normativni nadzor imena, bibliografske baze NSK i ZAG				
Izmijenjene odrednice u bazi NSK	4683	2500	4829	↗
Izmijenjene odrednice u bazi ZAG	2536	–	927	↘

U normativnoj bazi izrađen je podjednak broj novih predmetnih odrednica, a manji je broj izmijenjenih, što je rezultat većega stupnja uređenosti Predmetnoga sustava NSK. Uređen je veći broj normiranih oznaka za žanr ili oblik. Veći broj novih odrednica u normativnoj bazi imena rezultat je znatnijega rada na nadopuni starijih nepotpunih zapisa za nacionalne autore.

Manji broj globalnih izmjena predmetnih odrednica NSK i izmjena u bazi ZAG posljedica je nedostatka redaktora za bibliografsku bazu.

3.4. ODJEL BIBLIOGRAFSKO SREDIŠTE

Hrvatske nacionalne bibliografije

Program nacionalnih bibliografija ostvaruje se u nizovima Hrvatske nacionalne bibliografije: Nizu A – knjige, Nizu B – članci, Nizu C – serijske publikacije, CIP-u – knjige u tisku te izradbom Hrvatske retrospektivne bibliografije u skladu s Planom rada NSK za 2022. godinu koji je temeljen na ciljevima *Strategije razvoja NSK* i *Akcijskome planu*. Pregled svih bibliografskih nizova dostupan je na e-adresi <http://bibliografija.nsk.hr>. U Odjelu je zaposleno 28 djelatnika.

3.4.1. Tekuća nacionalna bibliografija

Redoviti poslovi

Aktivnosti redovite djelatnosti obuhvaćaju obradu različitih vrsta građe u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima koja pristiže obveznim primjerkom i drugim načinima nabave za nacionalnu zbirku *Croatica* te praćenje razvoja normi koje se odnose na bibliografsku kontrolu, razvoj i primjenu formata MARC 21. Usklađuje se rad na izradbi, uređivanju i objavi Hrvatskih nacionalnih bibliografija.

Djelatnici su sudjelovali u radu radnih grupa i povjerenstava.

Tijekom 2022. godine obveznim primjerkom, darom i kupnjom zaprimljeno je i obrađeno 8789 knjiga. Dopunjeno je i ispravljeno više od 450 zapisa za potrebe objavljivanja bibliografskoga Niza A. Ukupno je za sveske bibliografije knjiga uređeno više od 9000 zapisa.

Zaprimljeno je 5020 zahtjeva za izradbu CIP zapisa za knjige u pripremi za tisak. Nakon komunikacije s nakladnicima izrađena su 4992 CIP zapisa.

U procesu obrade članaka stručnih i znanstvenih časopisa obrađeno je 10 487 članaka te su za njih izrađena 1442 normativna zapisa za autore. Dopunjeno je, odnosno ispravljeno 1046 zapisa za autore. Svi članci obrađeni su i sadržajno te im je dodijeljena oznaka UDK i slobodno oblikovane predmetne oznake. Za potrebe Hrvatske nacionalne bibliografije: Niz B – članci uređeno je 10 632 zapisa.

Tablica 10. Tekuća nacionalna bibliografija – bibliografska obrada nacionalne zbirke *Croatica*.

	Ostvareno 2021.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Novi bibliografski zapisi (Niz A)	8646	8789	↗
Izmijenjeni bibliografski zapisi (Niz	749	463	↘ *
Prepublikacijski CIP zapisi	5169	4992	↘ **
Novi bibliografski zapisi (Niz B)	10 146	10 487	↗
Novi normativni zapisi (Niz B)	2039	1443	↘ ***
Dopunjeni normativni zapisi (Niz B)	1294	1046	↘ ***

* U 2022. godini došlo je do više kadrovskih promjena. Novi djelatnici prolazili su edukaciju u koju su bili uključeni odabrani iskusni djelatnici, a bilo je i čestih bolovanja djelatnika.

** Manje je zahtjeva nakladnika za izradbom CIP zapisa.

*** Tijekom 2022. godine nastavljeno je neizrađivanje zapisa za inozemne autore te je to pozitivno utjecalo na količinu obrađenih članaka. Za sve hrvatske autore izrađeni su novi normativni zapisi te su dopunjavani postojeći.

3.4.2. Objavljene bibliografije

Hrvatska nacionalna bibliografija: Niz A – knjige

Objavljeno je 28 sveščića bibliografije. Uredno je praćena tekuća godina, nadopunjeni su sveščići koji su nedostajali u određenim godinama te su objavljeni skupni svesci kako bi objavili neprekidan niz od zadnjega tiskanog izdanja do danas.

Hrvatska nacionalna bibliografija: CIP – knjige u tisku

Objavljeno je 12 brojeva CIP biltena, prateći tekuće mjesece tijekom 2022. godine.

Hrvatska nacionalna bibliografija: Niz B – članci

Objavljeno je 17 sveščića bibliografije članaka.

Hrvatska nacionalna bibliografija: Niz C – serijske publikacije

Objavljen je jedan skupni sveščić za 2020. godinu.

Hrvatska retrospektivna bibliografija knjiga

Objavljen je jedan revidirani sveščić u 2022. godini.

Specijalne bibliografije

Posebna je pozornost bila usmjerena na specijalne bibliografije. U 2022. godini objavljeno je devet sveščića specijalnih bibliografija – od ukrajinskih knjiga koje nalazimo u fondu NSK do bibliografije knjiga iz fonda NSK prevedenih s francuskoga, odnosno engleskoga jezika tijekom zadnjih petnaest godina.

Portal Hrvatskih nacionalnih bibliografija

Portal Hrvatskih nacionalnih bibliografija koji je dostupan na e-adresi <http://bibliografija.nsk.hr> tijekom 2022. godine bilježi 23 732 posjete s višeminutnim pretraživanjem stranica, od kojih je trećina izravno pristupila stranicama bibliografije, što pokazuje na ciljanu posjećenost te korištenje podataka nacionalnih bibliografija. Najposjećenije su bile stranice CIP biltena, a zatim bibliografije knjiga, retrospektivne bibliografije i bibliografije članaka. Veliko je zanimanje i za specijalne bibliografije, od kojih se može istaknuti bibliografija radova Tonka Maroevića. Na portalu se, uz bibliografske nizove, nalaze i dokumenti izravno povezani s prikupljanjem, obradom i predstavljanjem bibliografskih jedinica koje se nalaze u nacionalnim bibliografijama, čineći pretežan dio zbirke

Croatica.

Razvojni programi

Nastavljen je rad na uređenju i ponovnoj uspostavi bibliografske baze *Croatica*.

Rad na razvoju Portala otvorenih povezanih podataka koji je dostupan na e-adresi <http://data.nsk.hr> nastavljen je kao i istraživanja u području primjene BIBFRAME-a.

Održavani su stalni kontakti s nakladnicima te se sudjelovalo u radu Zajednice nakladnika pri Gospodarskoj komori Republike Hrvatske, osobito na uspostavi Portala za nakladnike u sklopu internoga projekta *Centar za knjigu*.

Izrađeno je i više specijalnih bibliografija za potrebe odgovora na upite korisnika.

Imenovani službenik za vezu Međunarodnoga nuklearnog informacijskog sustava (INIS) koji djeluje u sklopu Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA) nastavlja predviđene aktivnosti – edukacije, prikupljanja i obradu bibliografskih podataka, sadržajnu obradu prikupljenih podataka, pripremu za slanje gotovih bibliografskih jedinica u međunarodni sustav INIS, povezivanje i koordinaciju korisnika i INIS-a i sl.

3.4.3. Retrospektivna nacionalna bibliografija

U radnome se procesu bibliografski obrađuju hrvatske knjige objavljene u razdoblju od 1835. do 1991. godine. Izrađuju se normativni zapisi za imena autora. Obavljaju se redoviti poslovi stručnoga i terenskoga istraživanja i prikupljanja građe, izradbe, dopune/izmjene te pregleda bibliografskih i normativnih zapisa kao preduvjeta za izradbu i objavljivanje *Opće Hrvatske retrospektivne bibliografije knjiga*.

Redoviti poslovi

U 2022. godini izrađeno je 4848 bibliografskih zapisa, a izmijenjeno i dopunjeno 2434. U normativnoj bazi izrađena su 1773 nova zapisa, izmijenjena 122 i dopunjeno 235 zapisa. Dopunjena su ili izmijenjena 222 bibliografska zapisa, a izbrisano ih je 39. Izrađena su 83 nova zapisa o posjedovanju, a 224 ih je izmijenjeno. Izrađeno je i 65 zapisa o primjerku, a 32 zapisa o primjerku su izmijenjena. Planiranih 5000 novih bibliografskih jedinica za 2022. godinu nije ostvareno zbog dugotrajnoga bolovanja jedne od djelatnica.

Nastavljen je rad na Hrvatskoj retrospektivnoj bibliografiji knjiga 1835. – 1991. u kronološkome rasporedu na e-adresi <http://bibliografija.nsk.hr/hrb>, čime je omogućen rad na redigiranju bibliografskih zapisa. Dosad su redigirane dvije kronološke mrežne bibliografije i dvije specijalne mrežne bibliografije. Bilo je planirano prikupiti 200 jedinica za dopune građe za Hrvatsku retrospektivnu bibliografiju knjiga, a prikupljeno ih je 244, većinom pregledom kataloga na listićima i istraživanjima u zatvorenim spremištima NSK. Tijekom 2022. godine istraženo je i popisano 900 jedinica građe *Croaticae*.

Nastavljena je bibliografska obrada prigodnica i rad na posuvremenjivanju Deziderata HRB 1835. – 1940. Obradena su i dodana 22 naslova, a izdvojeno ih je šest.

Uređena je i upotpunjena građa iz zbirke *De Franceschi* – knjige, listine, plakati, korespondencija i sl. U obradu je uključena i građa koja nije *Croatica* kako bi Zbirka bila potpuna zbog njezina značaja za Istru i hrvatsku povijest općenito. Građa *Croaticae* iz zbirke *De*

Franceschi priređena je za specijalnu bibliografiju *Croatica iz zbirke De Franceschi* na e-adresi <http://bibliografija.nsk.hr/spec/DeFranceschi/index.html>. Bibliografija sadrži 753 bibliografska zapisa.

Zbirka autografa NSK u 2022. godini upotpunjena je s 19 knjiga s potpisima autora.

Djelatnici retrospektivne bibliografije sudjelovali su na mrežnim edukacijama – mrežnim seminarima Alma akademije, predavanjima u sklopu CSSU-a te drugim mrežnim sastancima. Nazočili su konferencijama i drugim stručnim skupovima.

Tablica 11. Retrospektivna nacionalna bibliografija.

Retrospektivna bibliografija	Ostvareno 2021.	Planirano 2022.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Bibliografski zapisi	9358	–	7282	↘
Novi bibliografski zapisi	4386	5000	4848	
Izmijenjeni bibliografski zapisi	4971	–	2434	
Normativni autorski zapisi	1634	–	1895	↗
Novi normativni zapisi	1474	1000	1773	
Izmijenjeni normativni autorski zapisi	160	200	122	
Prikupljanje i odabir <i>Croaticae</i> u katalogima na listićima	1000 jedinica knjižne građe, od kojih je izdvojeno više od 900 jedinica za obradu.	Istraživanje u spremištima NSK, uređivanje zbirke <i>De Franceschi</i> i istraživanja u katalogima na listićima	Istraženo je i popisano 900 jedinica građe <i>Croaticae</i> za obradu.	→
Dopune Građe za HRB	903	200	371	↘
Posuvremenjivanje Deziderata HRB	32	nastavak rada	32	↗

Porast broja normativnih autorskih zapisa rezultat je pojačanih napora u obradi knjižne građe nakon 1945. godine. Blagi pad u broju bibliografskih zapisa rezultat je dužega bolovanja jedne od djelatnica te obavljanja drugih poslova u Procesu retrospektivne nacionalne bibliografije.

Razvojni programi

U tijeku su dogovori suradnje s Hrvatskom udrugom istraživača dječje književnosti i Centrom za istraživanje dječje književnosti Učiteljskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu na projektu

izradbe specijalne bibliografije *Hrvatska dječja knjiga do 1945. godine*. Za tu je namjenu dosad izdvojeno i obrađeno 1676 jedinica građe.

Obavljena su istraživanja i izdvajanja građe za objavu specijalne bibliografije *Putopisi u NSK*. Dosad su izdvojene i obrađene 473 jedinice građe.

Obavljena je priprema za izdvajanje građe za specijalnu bibliografiju *Niccolo Tommaseo*. Dosad je izdvojeno i obrađeno 88 jedinica.

Ostvarena je suradnja s Working Group on Retrospective National Bibliographies (CERL) kako bi se Retrospektivna nacionalna bibliografija NSK uvrstila na popis mrežnih retrospektivnih nacionalnih bibliografija Europe pri CERL Retrospective National Bibliographies na e-adresi <https://www.cerl.org/collaboration/work/retrospectivenationalbibliographies#croatia>.

3.4.4. Identifikatori

Temeljna je zadaća ureda za identifikatore učlanjivanje i popisivanje hrvatskih nakladnika te identifikacija knjiga i druge omeđene građe, notirane glazbe, serijskih publikacija i druge neomeđene građe i članaka u časopisima. Uredi djeluju prema pravilima međunarodnih sustava ISBN, ISMN, ISSN i DOI. U uredima se daju upute, savjeti i stručna pomoć nakladnicima.

Redoviti poslovi

U uredima za identifikatore obavljaju se redoviti poslovi kao što su: dodjele identifikatora, izradba i osuvremenjivanje metapodataka povezanih s identifikatorima, održavanje i posuvremenjivanje nacionalnih i međunarodnih baza podataka odgovarajućih sustava i adresara nakladnika, bibliografski nadzor, odnosno praćenje navođenja dodijeljenih identifikatora, edukacija i pomoć nakladnicima u pripremi, uređivanju i oblikovanju publikacija, metapodataka i primjeni identifikatora.

Tablica 12. Identifikatori.

Brojčani pokazatelji	Ostvareno 2021.	Planirano 2022.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2022./2022.
Dodjela novih oznaka nakladnika u sustavu ISBN-a	569	550	542	⬇️
Dodjela novih oznaka knjiga	557	550	625	⬆️
ISBN, dostava podataka u međunarodnu bazu	14 016	14 400	14 596	⬆️
Broj učlanjenih nakladnika u ISBN	499	450	453	⬇️
Ukupan broj registriranih nakladnika knjiga	13 139	13 100	13 592	⬆️

Dodjela novih oznaka nakladnika u sustavu ISMN-a	16	10	11	
Dodjela novih oznaka notirane glazbe	3	7	4	
ISMN, dostava podataka u međunarodnu bazu	17	10	13	
Broj učlanjenih nakladnika u ISMN	14	7	6	
Ukupan broj registriranih nakladnika notirane glazbe	269	270	275	
Dodjela ISSN-a	1115	900	939	
ISSN, dostava podataka u međunarodnu bazu	2161	1200	1507	
Izradba bibliografskih zapisa	132	110	114	
Nadopuna/uređivanje zapisa	1183	900	924	
Hrvatske serijske publikacije u Upisniku ISSN-a	15 547	16 200	16 501	
Registracija DOI-ja	3247	3800	3096	
Nadgledanje i nadzor rada nakladnika i registracije DOI-ja	6073	5000	5762	
Broj učlanjenih naslova u DOI	22	30	14	
Broj učlanjenih nakladnika u DOI	15	20	9	
Komunikacija s nakladnicima	5971	5800	5891	

Unatoč godišnjemu povećanju broja nakladnika i časopisa nije došlo do kumulativnoga povećanja broja registracija DOI-ja. Uzrok je tomu i smanjen prosječan broj članaka po sveščiću i godištu te znatno kašnjenje nakladnika u objavljivanju. Osim toga, učlanjen je manji broj naslova i nakladnika u DOI u odnosu na predviđeno jer je većina naslova hrvatskih časopisa koji zadovoljavaju mjerila već učlanjena samostalno ili posredništvom Ureda.

Broj dodjela ISSN-a, dostave bibliografskih zapisa u Upisnik ISSN-a i nadopune/uređivanja bibliografskih zapisa rezultat je i provedenoga posuvremenjivanja zapisa mrežnih tekućih publikacija u Upisniku ISSN-a te zahtjeva iz procesa obrade neomeđene građe za dodjelu ISSN-a hrvatskim serijskim publikacijama koje se više ne objavljuju.

Razvojni programi

Nastavlja se daljnji razvoj sustava DOI-HR, unaprjeđenje poslovanja s nakladnicima preko uspostavljenoga programskog rješenja i unaprjeđenje izvješćivanja za Međunarodni ured za ISBN (ONIX).

Provedeno je posuvremenjivanje zapisa mrežnih tekućih publikacija u Upisniku ISSN-a koje se uglavnom odnosi na promjenu statusa publikacije, URL-a, učestalosti izlaženja i naziva nakladnika, posuvremenjivanje UDK i uvrštavanje podatka o URL-u arhiviranoga primjerka.

3.5. ODJEL POSEBNE ZBIRKE

Odjel posebne zbirke čine četiri jedinstvene baštinske zbirke – Zbirka rukopisa i starih knjiga, Grafička zbirka, Zbirka muzikalija i audiomaterijala te Zbirka zemljovida i atlasa.

U zbirkama je pohranjen najstariji, najdragocjeniji i rijetki dio knjižničkoga fonda, a rad obuhvaća redovite poslove nabave građe, istraživanja, obrade, digitalizacije i zaštite građe, rad s korisnicima te predstavljanje građe i usluga u fizičkome i digitalnome obliku. Redovito se sudjeluje u radu povjerenstava, stručnim i radnim skupinama te ostvaruju različite vrste stručnih i znanstvenih suradnji u zemlji i inozemstvu. U Odjelu posebne zbirke zaposleno je 19 djelatnika.

Zbirke građu nabavljaju darom, kupnjom, zamjenom i obveznim primjerkom u skladu s Planom rada NSK za 2022. godinu te u pojedinim dijelovima anticipiraju ciljeve postavljene u *Strategiji razvoja NSK* i pripadajućem *Akcijskom planu*.

Ostvarenje planirane nabave građe ovisi o ponuđenim visinama otkupa i novčanim sredstvima te mogućnostima pod kojima se građa nabavlja kao dar. U 2022. godini zbirke su sustavno nabavljale građu te je bitno izdvojiti vrijedne prinove u fondovima zbirki.

Najvrjednija prinova u Zbirci rukopisa i starih knjiga bila su 102 pisma iz korespondencije Ivana Lučića. Ovom je nabavom uspostavljena epistolarna zbirka Ivana Lučića, koju uz 102 pisma čini još i 41 pismo nabavljeno 2020. i 2021. godine. Osim analogne zbirke, uspostavljena je i digitalna zbirka pisama Ivana Lučića koja će omogućiti daljnja istraživanja i interpretacije.

Od prinova u Zbirci muzikalija i audiomaterijala za izdvojiti je nabava izvorne glazbene građe odnosno ostavštine skladatelja Tome Proševa te rukopisni dnevnici i dnevničke bilježnice skladateljice Ivane Lang kao komplementarna građa već otprije nabavljenoj notnoj ostavštini.

Zbirka zemljovida i atlasa obogaćena je nabavom vrijednih karata prostora Hrvatske nastalih u 19. stoljeću. Otkupljene su tri vrijedne karte – karta katoličkih provincija u Austrijskome Carstvu, rijetka i slabo poznata crkvena karta talijanskoga autora Girolama Petrija, zatim karta Boke kotorske pariškoga bakroresca, kartografa i izdavača Antoinea François Tardieua, izrađena tehnikom bakroreza, te pomorska karta Kvarnera francuskoga pomorskog inženjera Alexandrea Edmonda Ploixa.

Grafičkoj zbirci umjetnik Boris Bućan darovao je tri vrijedne grafičke mape.

Sve četiri zbirke svoje su djelovanje povezale sa strateškim ciljevima i pripadajućim *Akcijskim planom*.

Radili su se poslovi retroinventarizacije te, ovisno o potrebi, konverzija zapisa u Integrirani knjižnični sustav. Provedbom razvojnih poslova zbirke su svojim aktivnostima pridonosile strateškim ciljevima povećanja i dostupnosti građe u digitalnome obliku. Aktivno su sudjelovale i surađivale u bitnim obljetnicama u prethodnoj godini, posuđivale građu iz svojih fondova za izložbe u sklopu i izvan NSK te promicale svoju građu preko virtualnih izložbi kako bi vrijedna građa iz njihovih fondova bila predstavljena i dostupna što široj zajednici korisnika.

U Mjesecu hrvatske knjige postavljena je izložba *Hrvatska pisana baština u nastavi povijesti i hrvatskog jezika od srednjeg vijeka do 19. stoljeća* Zbirke rukopisa i starih knjiga koja je bila iznimno posjećena, a prati je i virtualna izložba. Zbirka muzikalija i audiomaterijala izradila je i objavila virtualnu izložbu o Ivani Lang u povodu obilježavanja 110. obljetnice rođenja i 40.

obljetnice smrti skladateljice. U 2022. godini ističe se aktivnost Grafičke zbirke u provedbi projekta *Pozdrav iz Hrvatske – i moja razglednica pomaže ga tkati!*. U sklopu projekta namijenjenomu razvoju publike poticalo se sudjelovanje javnosti u prikupljanju digitalnih preslika starih razglednica hrvatskih gradova i malih mjesta.

Zbirke su sudjelovale u razvoju digitalnih usluga projektom *e-Kultura – Digitalizacija kulturne baštine* te objavom građe preko portala za kartografsku, glazbenu, rukopisnu i vizualnu građu u sklopu portala Digitalne zbirke NSK. Tijekom 2022. godine djelatnici su sudjelovali na znanstvenim i stručnim skupovima, u pripremi i ostvarenju programa i projekata te na mrežnim predavanjima i mrežnim seminarima.

3.5.1. Zbirka rukopisa i starih knjiga

Zbirka rukopisa i starih knjiga najstarija je zbirka građe posebne vrste u kojoj su pohranjeni kodeksi i novovjekovni rukopisi te stara i rijetka knjižna građa koja obuhvaća knjige tiskane strojnim tehnikama do sredine 19. stoljeća.

Redoviti poslovi

Nabava

U 2022. godini ostvareno je povećanje u nabavi građe. Kupnjom su nabavljene dvije jedinice rukopisne građe i jedna omeđena publikacija za referentnu zbirku, pri čemu je jedna jedinica građe epistolarna zbirka u kojoj su 102 pisma iz 17. stoljeća. Darom je nabavljeno četrnaest jedinica građe koje su faksimilni pretisci.

Obrada

Obrađivana je rukopisna građa iz ostavština – arhiv lista *Nova Hrvatska*, rukopisi Mirka Meheša (1921. – 1999.) i rukopisi kritičara i publicista Pavla Cindrića (1929. – 1998.). Nastavljena je katalogizacija omeđenih publikacija (*cinquecentine, seicentine*) koje su u riznično spremište Zbirke povučene sa Zatvorenoga spremišta. U odnosu na 2021. godinu ostvaren je znatan porast zapisa unesenih u informacijsko-knjižnični sustav NSK. Izrađeno je 738 novih bibliografskih zapisa, a izmijenjeno ih je 165. U normativnoj bazi izrađeno je 300 novih zapisa, a izmijenjeno 20. Izrađeno je 726 zapisa o posjedovanju. Sređene su i razvrstane 10 462 jedinice iz rukopisnih ostavština. Zadržana je dinamika razvrstavanja i obrade rukopisnih jedinica građe u pojedinačnim ostavštinama fizičkih i pravnih osoba – ostavština književnika i publicista Mirka Meheša i arhiv lista *Nova Hrvatska*.

Digitalizacija

Prema Planu rada obavljao se odabir i priprema građe za digitalizaciju. U 2022. digitalizirano je 120 jedinica građe (rukopisne građe i starih knjiga), što je više nego 2021. godine. U cijelosti je digitalizirana građa za buduću digitalnu zbirku *Flaciana* posvećenu Matiji Vlačiću Iliriku i završena je digitalizacija rukopisne ostavštine književnika Radovana Ivšića (1921. – 2009.). U cijelosti je snimljena i rukopisna ostavština pjesnikinje Vesne Parun (1922. – 2010.). Porastao je broj izrađenih zapisa u sustavu Indigo, dok je izmijenjenih i ispravljenih zapisa za polovicu

manje nego 2021. godine. Razlog je tomu veći broj zapisa s metapodacima za prionvljenu građu u Zbirci.

Konzervatorsko-restauratorski radovi

U suradnji s Odjelom zaštite i pohrane provedene su aktivnosti zaštite građe Zbirke rukopisa i starih knjiga. Uočen je trend smanjena u broju jedinica građe pripremljenih za redovito čišćenje, dok je s druge strane, zaštitno snimljeno četiri puta više jedinica građe nego 2021. godine. U 2022. za korisnike je digitalizirano 17 jedinica građe više nego u 2021., iako je broj korisničkih naloga podjednak kao u 2021. godini. Primjerice, 2021. u postupak su dana 64 naloga, a 2022. godine dano je 60 naloga. Također, primijećen je trend porasta u broju obrađenih digitalnih preslika.

Korisničke usluge

Redovito su se pružale korisničke usluge na upit usmeno, telefonom ili elektroničkom poštom. Studijske posjete zainteresiranih skupina također su jedan oblik korisničkih usluga koje ostvarujemo u suradnji s Informacijskim centrom. Primjetan je blagi pad broja fizičkih posjeta u odnosu na brojke iz 2021., naime Zbirku je 2022. godine posjetilo čak 107 korisnika manje. Ostvareno je povećanje broja pruženih informacija korisnicima, tematskih pretraživanja i odgovora na ciljane tematske upite. Veći broj edukacijskih vodstava u odnosu na 2021. godinu očekivan je s obzirom na postavljenu izložbu o pisanoj baštini u Mjesecu hrvatske knjige. Među posjetiteljima bio je i velik broj školske djece. U cjelini gledano, 2022. godine ostvareni su zadovoljavajući kvantitativni i kvalitativni pokazatelji u pružanju korisničkih usluga.

Izložbena djelatnost

U Zbirci rukopisa i starih knjiga priređene su izložbe *Hrvatska pisana baština u nastavi povijesti i hrvatskog jezika od srednjeg vijeka do 19. stoljeća* i *Epistolarna zbirka Ivana Lučića Trogiranina*. Zbirka je surađivala u organizaciji izložbe *175 godina od uvođenja hrvatskoga jezika kao službenog*.

Razvojni programi

Projektne aktivnosti

Razvojni programi u 2022. ostvareni su u skladu s posebnim ciljevima *Strategije razvoja NSK* – 1.2 Poboljšati procese zaštite, digitalizacije i očuvanja građe; 1.3 Povećati znanstvena istraživanja, kreativnu interpretaciju i posredovanje građe i Osigurati neprekidno komuniciranje i uključivanje šire javnosti prema sljedećim aktivnostima.

U projektu *e-Kultura – Digitalizacija kulturne baštine* digitalizirana je cjelokupna epistolarna zbirka Ivana Lučića, koja je potom objavljena i dostupna na portalu Digitalne zbirke NSK.

Uspostavljena je suradnja na području istraživanja i interpretiranja materijalnih nositelja (papir, pergamen) na kojima je zapisana baština. U 2022. godini povećan je broj znanstvenih istraživanja rukopisne zbirke i zbirke starih knjiga te pojedinačnih jedinica građe. Zbirka je bila uključena u izradbu *Nacrta prijedloga Strateškog programa znanstvenih istraživanja NSK do 2026.*

Kvalitetnom komunikacijom sa širom javnošću, koja je ostvarena u suradnji s Odsjekom marketing i komunikacije i Informacijskim centrom, predstavljena je kulturna baština u zbirkama.

3.5.2. Grafička zbirka

Grafička zbirka jedna je od zbirki građe posebne vrste, a njezina specifičnost u sklopu NSK ogleđa se u tome što prikuplja, čuva, proučava, obrađuje i daje na korištenje likovnu građu nastalu na papiru kao što su: crteži, grafike, grafičke mape, ilustrirani plakati i razglednice.

Redoviti poslovi

Nabava

Građa je u 2022. godini nabavljana darom, kupnjom i obveznim primjerkom. Novonabavljeno je 425 jedinica građe, od kojih je 360 jedinica građe pristiglo darom – 19 grafika, tri mape s 320 crteža, 11 grafičkih mapa i deset razglednica. Kupljeno je 11 grafika te pet svezaka priručne literature. Obveznim primjerkom pristigle su četiri grafičke mape i 45 plakata.

Obrada

Novopridošla građa upisana je u dnevnik i inventarnu knjigu, ovisno o vrsti, te je obrađena u knjižničnome sustavu. U 2022. godini izrađeno je 30 novih normativnih zapisa, 977 novih bibliografskih zapisa, izmijenjeno njih 1390, a retroinventarizirano je 47 jedinica građe. Izrađeni su popisi i napravljena je priprema građe za reviziju fonda razglednica hrvatskih gradova. Revizijom su pregledane 12 794 razglednice.

U sustavu Digitalne knjižnice NSK izrađeno je 1097 novih zapisa te su uređena 374 postojeća zapisa. Za prikaz na portalu Digitalne zbirke NSK uređene su digitalne preslike izvornika te su izrađene poveznice u Integriranome knjižničnome sustavu.

Digitalizacija

Prema Planu rada obavljao se odabir građe za digitalizaciju te je izrađen popis. Digitalizirano je 1487 primjeraka građe. Prema potrebi i zahtjevima korisnika građa je pripremana i poslana na digitalizaciju. Digitaliziran je 131 list.

Konzervatorsko-restauratorski radovi

U suradnji s Odjelom zaštita i pohrana obavljao se odabir građe za koju su potrebni konzervatorsko-restauratorski radovi, pripremila se građa te su izrađeni popisi. Građa se opremala beskiselinskim ovitcima i mapama. Radovi su obavljeni na 311 listova. Redovito su praćeni uvjeti u kojima se građa nalazi u spremištu.

U suradnji s Odjelom zaštita i pohrana sva građa pregledana je i pripremljena za izložbe.

Korisničke usluge

Građu Zbirke koristilo je 312 korisnika, od kojih 19 skupina sa stručnim vodstvom djelatnica Zbirke. Korištene su 3503 jedinice građe. Građa se pregledavala i preko portala Digitalne zbirke NSK te su se preslike naručivale *online*.

Ostali poslovi

Suradivalo se u kampanji *Tradicija dobrih želja* koja se temeljila na božićnim čestitkama iz fonda Grafičke zbirke te na pripremi novoga portala NSK.

Izložbena djelatnost

Pripremljene su i postavljene sljedeće izložbe – *Riznica riječi Tonka Maroevića* koja se održala od 24. veljače do 10. ožujka 2022. uz predstavljanje bibliografije Tonka Marojevića, zatim *Ne(red)* Tina Samaržije od 29. ožujka do 9. travnja 2022. te izložba *Žena koralj, žena hrid* u povodu 100. obljetnice rođenja Vesne Parun 10. travnja 2022. godine.

Građa za izložbe u sklopu NSK

Pripremljena je građa za izložbe *Iz autorova pera: rukopisna građa Miroslava Krleže* 5. srpnja 2022. i *Češka poezija u grafičkim mapama Zdenke Pozaić* od 7. do 17. rujna 2022. godine. Suradivalo se na pripremi izložbe i predstavljanju *Epistolarne zbirke Ivana Lučića Trogirana* i CroAtriuma 14. studenoga 2022. godine.

Građa za izložbe održane izvan NSK

Pripremljena je građa za izložbe – *Sergije Glumac – retrospektiva*, Galerija Klovićevi dvori, 11. studenoga 2021. – 16. siječnja 2022., *Baciti istinu u lice! Ratko Petrić – retrospektivna izložba*, Narodni muzej Zadar, 26. ožujka – 6. lipnja 2022. i *Deveti hrvatski biennale ilustracije*, Galerija Klovićevi dvori, 16. svibnja – 17. srpnja 2022. godine.

Razvojni programi

Projektne aktivnosti

U 2022. godini proveden je projekt *Pozdrav iz Hrvatske – i moja razglednica pomaže ga tkati!* uz financijsku potporu Ministarstva kulture i medija ostvarenom na Javnome pozivu za predlaganje programa koji potiču razvoj publike u kulturi u Republici Hrvatskoj za 2022. godinu. Radi nastavka provedbe programa izrađen je i novi prijedlog za 2023. godinu *Pozdrav iz Hrvatske – i moja razglednica pomaže ga tkati!*

Za projekt *e-Kultura – Digitalizacija kulturne baštine* obavljani su pripremni radovi, provedena je edukacija i nabavljena oprema za preventivnu zaštitu fotostakalaca koji su namijenjeni za digitalizaciju.

U odnosu na prethodnu godinu vidljiva je razlika u broju novonabavljene građe za fond Zbirke zbog većega broja darovane građe. Rad na poslovima povezanim s digitalizacijom i predstavljanjem fonda Zbirke na portalu Digitalne knjižnice NSK malo je veći u odnosu na 2021. godinu. Smanjen je broj obrađene građe u Integriranome knjižničnom sustavu, ali je zato višestruko povećan broj građe koja je prošla reviziju. S obzirom na popuštanje mjera povezanih s pandemijom bolesti COVID-19, povećan je broj korisnika. Ostali poslovi odvijali su se u skladu s Planom rada.

3.5.3. Zbirka muzikalija i audiomaterijala

Zbirka muzikalija i audiomaterijala zbirka je građe posebne vrste koja u svojem fondu prikuplja, čuva, obrađuje i daje na korištenje glazbenu građu kao što su: glazbeni rukopisi, tiskane note te sve vrste zvučne glazbene građe.

Redoviti poslovi

Nabava

U Zbirku je glazbena građa pristizala obveznim primjerkom, darom te zamjenom. U 2022. ukupno je prinovljeno 1219 jedinica građe, što je malo više u usporedbi s prinovom glazbene građe iz 2021. godine. Najveći je broj jedinica glazbene građe pristigao obveznim primjerkom, njih 718, od kojih su 282 kompaktna diska, 152 gramofonske ploče, 169 jedinica tiskanih nota, 16 glazbenih DVD-a te 99 digitalnih zvučnih albuma. Prinova obveznoga primjerka zadržala se u okvirima iz 2021. godine s malo većim prirastom obveznoga primjerka izdanja na gramofonskim pločama. Radi dostave i sustavnoga prikupljanja obveznoga primjerka glazbene građe Zbirka vodi evidenciju o nakladnicima zvučne glazbene građe te redovito održava i posuvremenjuje adresar nakladnika. U Zbirku je kao dar pristiglo 498 jedinica građe, što je povećanje u odnosu na 2021. godinu (315 jedinica). Za istaknuti je nabava rukopisne ostavštine skladatelja Tome Proševa koja se sastoji od više od 227 svezaka autografa te dar više starijih izdanja notnih tiskovina. U 2022. godini otkupljen je preostali dio ostavštine skladateljice Ivane Lang koji obuhvaća dnevničke, dnevničke bilježnice te osobne i službene dokumente. Zamjenom su pristigla tri izdanja tiskanih nota.

Usporedbom s prethodnom godinom, za primijetiti je kako se ukupna prinova zadržala na razini iz 2021. godine, osobito ona pristigla obveznim primjerkom. Trend obveznoga primjerka zvučne građe pokazuje kako se neprekidno povećava broj izdanja na gramofonskim pločama te je u 2022. godini broj gramofonskih izdanja veći od prirasta obveznoga primjerka građe na CD-u. Prethodne je godine povećan broj darovanih starijih notnih tiskovina, dok se broj darovanih notnih rukopisa zadržao na razini onoga iz 2021. godine. Brojevi obrađenih jedinica građe zadržali su se na prošlogodišnjoj razini kao i broj jedinica koje su se zaštitno opremale i uvezivale.

Obrada

Građa Zbirke obrađivala se u Integriranome knjižničnom sustavu. U 2022. godini izrađena su 2134 nova bibliografska zapisa, 773 normativna zapisa, 1702 nova zapisa o posjedovanju, 1219 zapisa o primjerku te je izrađeno 1267 reinventariziranih zapisa. Nastavljena je obrada glazbene građe izradbom normativnih zapisa za žanr ili oblik. U 2022. radilo se na sređivanju rukopisne glazbene građe iz ostavština, osobito one pristigle u 2022. godini. Posao je obuhvaćao

muzikološke poslove istraživanja i sređivanja građe te potom unos u knjižnični sustav. Nastavio se rad na obradi digitalnih preslika građe te se glazbena građa objavljivala na portalu Digitalne zbirke NSK i povezivala s bibliografskim zapisima u Katalogu NSK.

Rad u sustavu Digitalne knjižnice NSK obuhvaćao je izradbu novih zapisa, uređivanje metapodataka u sustavu, izradbu koncepata, analitike, poveznica te uređivanje digitalnih preslika za objavu. U 2022. u Digitalnoj knjižnici NSK uređeno je i objavljeno 3105 datoteka digitalizirane i izvorno digitalne glazbene građe, što je malo manje u odnosu na 2021. godinu.

Digitalizacija, mikrofilmiranje i migracija

Prema Planu rada obavljao se odabir građe i izradba popisa za digitalizaciju u 2022. godini. Radila se redovita digitalizacija glazbene građe – starijih izdanja glazbenih tiskovina i glazbenih rukopisa te je ostvaren plan broja jedinica za zaštitna snimanja koji se zadržao na prošlogodišnjoj razini. Građa se mikrofilmirala te je u 2022. godini završeno snimanje ostavštine Nikole Glassla, Mire Belamarića te se započelo s mikrofilmiranjem ostavštine Prošev.

Završena je digitalizacija rukopisnih nota iz ostavštine Ivane Lang, dnevnicu iz ostavštine Blagoja Berse i pisma iz ostavštine Dinka Fija. Digitalizirano je više izdanja tiskanih nota (57) te naljepnica starijih šelak gramofonskih ploča iz fonda Zbirke. Pripremala se građa za digitalizaciju u sklopu projekta *e-Kultura – Digitalizacija kulturne baštine* (Ivan Zajc, ml.).

Nastavio se program migracije zvučnih sadržaja s kompaktnih diskova iz fonda Zbirke.

Konzervatorsko-restauratorski radovi

U skladu s Planom rada NSK u 2022. godini redovito se radio odabir, priprema i provjera glazbene građe za zaštitna snimanja. Građa se opremala odgovarajućim beskiselinskim ovitcima i mapama te se prema potrebi čistila, konzervirala, restaurirala te uvezivala. Broj jedinica opremljen zaštitnom opremom zadržao se na razini iz 2021. godine, dok je broj restauriranih jedinica malo manji od prošlogodišnjega. Redovito su praćeni mikroklimatski uvjeti u kojima se nalazi glazbena građa.

Korisničke usluge

Redovito su se davale informacije i glazbena građa na korištenje. Korisnicima su se davale informacije osobno, telefonski i elektroničkim putem, a glazbena je građa korisnicima bila dostupna i preko portala Glazbene građe Digitalne zbirke NSK. Osim portala, građu su korisnici mogli koristiti i preko tematske zbirke *Zvuci prošlosti* te virtualnih izložbi o Vatroslavu Lisinskome, Ivanu Zajcu mlađem, digitalnoj zbirci Dinka Fija i novoizrađenoj virtualnoj izložbi u 2022. godini o skladateljici Ivani Lang. U čitaonici Zbirke tijekom 2021. godine pripremljeno je 8816 jedinica građe te približno 6000 jedinica arhivske građe iz glazbenih ostavština. U 2022. godini u Zbirku je primljeno sedam skupina posjetitelja s vođenim obilaskom. Organizirala se studentska praksa za studente informacijskih znanosti Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (118 sati).

Izložbena djelatnost

Pripremljena je i objavljena virtualna izložba o hrvatskoj skladateljici, glazbenoj pedagoginji i pijanistici Ivani Lang (1912. – 1982.). Građa se pripremala i za izložbu *Žena koralj, žena hrid* u povodu obljetnice rođenja Vesne Parun.

Razvojni programi

Projektne aktivnosti

Razvojni programi ostvareni u 2022. godini povezani su s ostvarivanjem 1. strateškoga cilja *Strategije razvoja NSK* – Dostupnost građe, podataka i knjižničnih usluga svim skupinama korisnika, posebnoga strateškog cilja 1.2. Poboljšati procese zaštite, digitalizacije i očuvanje građe te posebnoga cilja 1.3. Povećati znanstvena istraživanja, kreativnu interpretaciju i posredovanje građe kroz programsku aktivnost 1.3.4. Unaprijeđene suradničke platforme za kreativne i obrazovne sadržaje.

Prema navedenim strateškim ciljevima u 2022. godini nastavio se razvoj digitalnih usluga i povećanje dostupnosti digitalnih inačica notne građe preko portala Digitalna glazbena građa gdje je predstavljeno više vrsta glazbene građe te izradbom virtualnih izložbi.

Nastavio se rad na projektu *e-Kultura – Digitalizacija kulturne baštine* pripremnim aktivnostima za digitalizaciju i digitalno objedinjavanje građe Ivana Zajca mlađega iz više suradničkih ustanova. Za potrebe provedbe projekta *e-Kultura* organizirao se i rad studenata na digitalizaciji glazbene građe.

Nastavio se program trajne pohrane digitalne građe provedbom migracije zvučnih sadržaja s kompaktnih diskova.

3.5.4. Zbirka zemljovida i atlasa

Zbirka zemljovida i atlasa organizacijska je jedinica u kojoj se prikuplja, obrađuje, pohranjuje i daje na korištenje kartografska građa.

Redoviti poslovi

Nabava

U 2022. godini Zbirka je obogaćena nabavom vrijednih karata prostora Hrvatske nastalih u 19. stoljeću. Otkupljene su tri vrijedne karte – karta katoličkih provincija u Austrijskome Carstvu, rijetka i slabo poznata crkvena karta talijanskoga autora Girolama Petrija, zatim karta Boke kotorske pariškoga bakroresca, kartografa i izdavača Antoina François Tardieua, izrađena tehnikom bakroreza, te pomorska karta Kvarnera francuskoga pomorskog inženjera Alexandrea Edmonda Ploixa. Karte su vrijedan izvor povijesnih i znanstvenih informacija te su dostupne korisnicima u čitaonici i preko portala Digitalna kartografska građa.

Nabavljeno je 215 jedinica kartografske građe u 189 primjeraka, od kojih 178 listova karata i 37 svezaka atlasa. Obveznim primjerkom nabavljeno je 88 jedinica građe u 62 primjerka. Broj pristiglih jedinica kartografske građe povećan je u odnosu na prethodnu godinu zbog znatno većega prirasta karata nabavljenih darom. Darom su prinovljene 124 jedinice građe. Smanjen

je broj jedinica građe nabavljenih obveznim primjerkom i kupnjom. Zamjenom kao ni prethodne godine nije nabavljena nijedna jedinica građe.

Trendovi naklade kartografske građe mijenjaju se iz godine u godinu te se tako smanjuje ili povećava nabava obveznim primjerkom. Kupnja građe ovisi o ponudi i novčanim mogućnostima kao što su: odobrena sredstva, cijene na tržištu i dr., a nabava darom i zamjenom također se mijenja iz godine u godinu – od nekoliko jedinica građe do nekoliko stotina jedinica te se ni na taj prirast ne može značajnije utjecati.

Obrada

U skladu s Planom rada ostvarena je inventarizacija i deskriptivno-sadržajna kataložna obrada sve nabavljene građe u 2022. godini. Inventarizirano je pristiglih 189 primjeraka za 215 jedinica građe – listova i svezaka, a retroinventarizirano 784 primjerka starije građe. Izrađena su 144 nova bibliografska zapisa, a obavljene su izmjene na 517 zapisa. Povećan je i broj novih normativnih zapisa 188 te zapisa o posjedovanju 152.

Ostvarena je i priprema građe za digitalizaciju te su obrađene 182 digitalne datoteke. Izrađeno je 127 novih zapisa metapodataka objekata i 115 koncepata u sustavu kao i korekcija već postojećih zapisa u Digitalnoj knjižnici NSK za stariju i vrijednu nabavljenu građu kojoj je dopušteno objavljivanje. Ostvareno je i povezivanje bibliografskih zapisa starije kartografske građe s digitalnim inačicama.

Nastavljena je redovita izradba normativnih zapisa geografskih imena te pripadajućih klasifikacijskih oznaka za kartografsku građu i cjelokupni sustav NSK. Nastavljena je i izradba normativnih zapisa za žanr ili oblik kartografske građe.

Unos metapodataka geografskih imena i digitalnih objekata kartografske građe u sustav Digitalne knjižnice NSK povećan je u odnosu na plan zbog povećanoga opsega digitalizacije. Cjelokupan fond rukopisnih karata digitaliziran je, obrađen i dostupan u Digitalnoj knjižnici NSK.

Digitalizacija

Prema Planu rada redovito se obavljao odabir građe i izradba popisa te pregled i priprema građe prema prioritetima za skeniranje s izvornika. U 2022. godini povećan je broj jedinica digitalizirane kartografske građe. Ostvarena je cjelokupna digitalizacija zbirke rukopisnih karata te su priređene i poslane na digitalizaciju 182 stare i rukopisne karte svijeta i europskih država. Prema potrebi i zahtjevima korisnika građa je pripremana i dostavljana na digitalizaciju. Sva je građa dostupna na portalu Digitalna kartografska građa portala Digitalne zbirke NSK, gdje je predstavljen najveći dio vrijednoga fonda Zbirke.

Konzervatorsko-restauratorski radovi

Prema Planu rada obavljao se odabir građe, priprema i izradba popisa građe za konzervatorsko-restauratorske radove. Redovito su praćeni uvjeti u kojima se građa nalazi u spremištu i čitaonici. U suradnji s Odjelom zaštite i pohrane građa se odabirala i pripremala za opremanje beskiselinskim ovitcima te se čistila, restaurirala i uvezivala.

U spremište Zbirke pohranjena je sva građa pristigla u tekućoj godini. Redovito je obavljan nadzor pohranjene građe i mikroklimatski uvjeti te je provedeno i potrebno preslagivanje građe na policama i u ormarima ladičarima.

Korisničke usluge

Pružale su se stručne informacije i ostale usluge za korisnike. Kartografska građa davana je na korištenje te su primani pojedinačni posjetitelji. Rad s najvećim brojem korisnika ostvaren je elektroničkim putem. Nastavlja se trend porasta korištenja mrežno dostupnih usluga s obzirom na to da je znatan dio starije i rukopisne građe koja je najviše korištena, digitaliziran i dostupan preko portala Digitalna kartografska građa. Zbirku je posjetilo šest skupina posjetitelja.

Izložbena djelatnost

Surađivalo se na pripremi izložbe *Epistolarne zbirke Ivana Lučića Trogirana* 14. studenoga 2022. i na izložbi organiziranoj u povodu *175 godina od proglašenje hrvatskog jezika službenim jezikom* 24. i 25. listopada 2022. godine.

Razvojni programi

Projektne aktivnosti

Razvojni programi provodili su se prema *Strategiji razvoja NSK*, uz ostvarivanje 1. strateškoga cilja Dostupnost građe, podataka i knjižničnih usluga svim skupinama korisnika, a posebna strateškoga cilja 1.2. Poboljšati procese zaštite, digitalizacije i očuvanje građe koji se provodio redovitim i razvojnim djelatnostima.

U 2022. godini prema strateškim ciljevima sudjelovalo se u provedbi projekta *e-Kultura – Digitalizacija kulturne baštine* u dijelu koji se odnosi na razvoj digitalnih usluga. Zbirka sudjeluje u provedbi projekta prostornoga pozicioniranja digitalizirane starije kartografske građe u suvremeni kontekst. Provedene su pripreme za provedbu nabave usluge georeferenciranja starih karata i sudjelovalo se u određivanju načina objave georeferenciranih karata.

U odnosu na prethodnu godinu bilježi se porast broja prinovljenih jedinica kartografske građe. U skladu s povećanim brojem pristiglih jedinica građe, povećan je i broj novih bibliografskih zapisa kao i zapisa o posjedovanju. Broj je normativnih zapisa u povećanju. Znatno je povećan broj digitalizirane građe i uređenih zapisa metapodataka za građu (objekte) u sustavu Digitalne zbirke NSK. Ukupan je broj korisnika na razini prethodne godine, ali je povećan intenzitet komunikacije s korisnicima telefonski i elektroničkom poštom.

3.6. ODJEL ZAŠTITA I POHRANA

Odjel zaštita i pohrana provodi preventivne i kurativne mjere zaštite za cjelokupan fond NSK, očuvanje knjižnične građe od propadanja te osiguranje njezine dostupnosti korisnicima preko četiriju poslovnih procesa kao što su: Konzervacija i restauracija, Zaštitna snimanja i izradba preslika, Opremanje i uvez građe te Pohrana knjižnične građe u skladu s Planom rada NSK za 2022. godinu koji se temelji na ciljevima *Strategije razvoja NSK* i *Akcijskome planu*. U Odjelu je zaposleno 46 djelatnika.

Redoviti poslovi

U sklopu redovitih programa zaštite građe provodila se sustavna zaštita knjižnične građe praćenjem uvjeta u kojima se građa nalazi, istraživanjem i procjenom stanja građe, praćenjem uvjeta izlaganja građe na izložbama u NSK i izvan nje te opremanjem, konzerviranjem i restauriranjem. Nastavljeno je čišćenje građe u Zatvorenome spremištu i pregled starijih mikrofilmova, digitalizacija mikrofilmova i suradnja na projektima digitalizacije, zaštita starih hrvatskih novina mikrofilmiranjem, skeniranjem, konzerviranjem i restauriranjem te pružanje savjetodavne i stručne pomoći knjižnicama u vezi sa zaštitom knjižnične građe, snimanjem za potrebe objavljivanja na mrežnim stranicama, nakladničkom djelatnošću i dr. Prednost su imali postupci pripreme građe – pregled, procjena stanja, konzerviranje, restauriranje, opremanje i snimanje za izlaganje na izložbama.

Djelatnici su uključeni u rad povjerenstava, odbora i radnih skupina, sudjeluju na stručnim i znanstvenim skupovima i mrežnim seminarima te objavljuju radove u stručnim časopisima. Uz redovite konzervatorsko-restauratorske poslove, dodatni poslovi bili su rad na nadogradnji nove dokumentacijske baze, prijava različitih programa zaštite za financijske potpore, stručna usavršavanja i edukacije, priprema građe za izložbe, pregled stanja i cjelovitosti popisa građe prije povrata i dr.

Razvojni programi

Razvojne aktivnosti usmjerene su prema povećanju sadržaja na portalu Digitalne zbirke NSK i zaštiti građe te osiguravanju odgovarajućih uvjeta za sigurnu pohranu građe u spremištima u skladu sa *Strategijom razvoja NSK*.

U suradnji s Grafičkim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu provedena su znanstvena ispitivanja optičkih i kvalitativnih svojstava prvotiska, a neprekidno su istraživani i inovativni materijali (nanoceluloza – CNC) radi evaluacije njihove prikladnosti u zaštiti starih uveza. Ova suradnja rezultirala je publikacijom.

Održana je konzervatorsko-restauratorska izložba starih uveza *Uvezi naše prošlosti* u organizaciji Procesa opremanje i uvez građe te u suradnji s Grafičkim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu i Agencijom za komercijalnu djelatnost (AKD d.o.o.) tijekom koje je građa NSK koja posjeduje svojstvo kulturnoga dobra prvi put prikazana inovativnim multimedijским elementima (tiskani računalno generirani hologrami). Promidžbene materijale (plakate i stranicnike) za izložbu dizajnirali su konzervatori i restauratori Procesa konzervacija i restauracija.

Proces opremanje i uvez građe sudjelovao je i u organizaciji edukacije na temu istraživanja građe naprednom metodom multispektralnoga snimanja.

Nastavljeno je snimanje vodenih znakova. Snimanje obuhvaća posebna snimanja IC i UV, fotografiranje i obradu vodenih znakova na papiru na kojem su pisana pisma Ivana Lučića. Obrađena su i opisana 143 pisma s vodenim znakovima.

Nastavljena je izradba dokumentacije o provedenim konzervatorsko-restauratorskim radovima na građi iz fonda NSK u skladu s internom *Uputom za ispunjavanje konzervatorsko-restauratorske dokumentacije*.

Proveden je projekt *Pisati slobodno: tematski portal o cenzuri periodike krajem 19. i početkom 20. stoljeća* kojemu je svrha virtualno objediniti cenzurirane serijske publikacije i arhivsko gradivo iz NSK, Hrvatskoga državnog arhiva i Knjižnica grada Zagreba kako bi se dokumentirala i predstavila cenzura u povijesnim novinama kao temeljnomu mediju masovne komunikacije toga vremena. Obuhvaćeno je sedam naslova novina s 5588 stranica te otprilike 1000 stranica arhivskoga gradiva.

3.6.1. Zaštita knjižnične građe

Konzervacija i restauracija

Tijekom 2022. godine konzervatorsko-restauratorskim postupcima podvrgnuto je 314 jedinica knjižnične građe, što s 431 konzerviranom jedinicom u Procesu opremanje i uvez građe čini veliko povećanje u odnosu na 2021. godinu. Do povećanja je došlo zahvaljujući sustavnomu izdvajanju manje oštećenje građe iz Zatvorenoga spremišta i Zbirke rukopisa i starih knjiga. Djelatnici Procesu konzervacija i restauracija restaurirali su 26 236 listova, što znači da je u odnosu na 2021. godinu očišćeno i neutralizirano manje jedinica, ali više listova. Za sve radove vodila se konzervatorsko-restauratorska dokumentacija i fotodokumentacija te su provedene preliminarnе laboratorijske analize, kao npr. ispitivanje podrijetla vlakana, kiselosti, prisustva lignina i analiza tinte.

Redovitim pregledom građe prije postupaka zaštitnih snimanja i izradbe preslika pregledano je približno 1500 jedinica knjižnične građe s više od 60 000 listova, uz nužnu konzervaciju i restauraciju pojedinih jedinica. Redovito se provodilo čišćenje knjižnične građe iz fonda NSK te je u 2022. godini očišćeno više od 18 000 listova.

Obavljeni su ugovoreni konzervatorsko-restauratorski radovi na knjižnim jedinicama vanjskih imatelja – devet jedinica iz šest ustanova: Franjevački samostan i crkva sv. Bernardina Sijenskoga u Kaporu na Rabu, Samostan sv. Frane u Zadru, Manastir Uspenja Presvete Bogorodice u Krupi, Zbirka Crkvene općine Topusko – Eparhija gornjokarlovačka i Eparhije pakračko-slavonske, a za Knjižnicu Jurja Habelića na Jordanovcu obrađena je prva faza konzervatorsko-restauratorskih radova. Izrađen je troškovnik, a potom obavljena preventivna konzervacija na knjižničnoj građi Građevinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Nastavno na ove projekte izrađena su izvješća o provedenim radovima.

Napisana je i konzervatorsko-restauratorska dokumentacija s troškovnicima za radove koje nismo izvodili ove godine – za jedinicu građe iz općine Cerna, jedinicu građe privatnoga vlasnika iz Macinca pokraj Nedelišća, jedinicu građe Povijesne knjižnice Požeške biskupije, 17 jedinica Samostana sv. Frane u Zadru i jedinice građe koje pripadaju Francuskomu institutu, a pohranjene su u NSK u sklopu čega je izrađen prijedlog i ogledni primjerak retuša za patiniranje hrpta preuvezanih primjeraka.

Izrađeni su prijedlozi programa i izradba troškovnika za sljedeću godinu za konzervatorsko-restauratorske radove na knjižnoj građi iz Manastira Uspenja Presvete Bogorodice u Krupi,

Knjižnicu Samostana sv. Frane u Zadru, Knjižnicu Jurja Habelića u Zagrebu i više jedinica knjižnične građe iz Eparhije pakračko-slavonske.

Za potrebe izložbi provedena su istraživanja, fotografiranje i obrada vodenih znakova na papiru radi potvrđivanja vjerodostojnosti rukopisa Ivana Lučića i datacije papira. Pregledana je građa za izložbu *Riznica riječi Tonka Maroevića u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu*. Za retrospektivnu izložbu *Oton Iveković – antologija djela* pregledano je 58 jedinica iz fonda Grafičke zbirke NSK te je za njih izrađen zapisnik o stanju građe. Na izložbi će biti zastupljene skice, crteži olovkom ili ugljenom i akvareli kao knjiga i s autorovim likovnim priložima. Izložba će biti postavljena u Galeriji Klovićevi dvori.

Ostvarene su planirane aktivnosti na terenu – radovi na preventivnome konzerviranju knjižne građe, stručni očevidi o stanju građe, mjerenje okolišnih uvjeta te davanje preporuka o pohrani knjižnične građe. Stručni očevidi obavljeni su u suradnji s Hrvatskim zavodom za knjižničarstvo u Knjižnici Građevinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu sa svrhom utvrđivanja količine i stanja građe na više lokacija radi izradbe troškovnika za preventivnu zaštitu. Očišćeno je približno 200 jedinica knjižnične građe na terenu, a radove su tijekom jednoga radnog dana izvodili konzervator restaurator i trojica restauratora majstora.

U vanjskim spremištima NSK na čuvanju je građa Osnovne škole Tituša Brezovačkoga iz Zagreba i petrinjskoga Odsjeka Učiteljskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Građa vanjskih imatelja redovito se kontrolira uz provjeravanje prostora spremišta i mikroklimatskih uvjeta.

Tijekom 2022. godine imatelji poput Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Osnovne škole Dr. Ivan Merz u Zagrebu preuzeli su svoju građu koja je kod nas bila na čuvanju.

Ostvarena je suradnja s Prehrambeno-biotehnološkim fakultetom u konzervatorsko-restauratorskim radovima na prvotisku iz fonda Knjižnice Jurja Habelića u Zagrebu radi uzimanja uzoraka mikroorganizama.

Prijavljen je program javnih potreba u kulturi Ministarstva kulture i medija za 2023. godinu naslovljen *Uloga knjižnične djelatnosti u stvaranju konzervatorsko-restauratorske dokumentacije* koji je odobren.

Djelatnici Odjela redovito sudjeluju na stručnim skupovima i edukacijama, a za 2022. godinu ističe se sudjelovanje na skupu – 22. strokovno srećanje konzervatorjev-restauratorjev u Brežicama i radionici *Primjena mikoloških metoda u konzervaciji pisane kulturne baštine* na Sveučilištu u Zadru. O radionici je pripremljeno i predstavljanje kako bi se sa zaključcima upoznao i druge djelatnike NSK.

Tijekom 2022. godine aktivnosti Odjela zaštita i pohrana bile su medijski popraćene u više navrata.

Žurne intervencije

U ranim jutarnjim satima 21. lipnja 2022. godine izbio je požar u Gradskoj knjižnici i čitaonici Pula, a prostor je bio ispunjen dimom i čađom. Poslije neutralizacije požarišta i policijskoga očevida započelo se sa sanacijom prostora knjižnice koja je bila privremeno zatvorena za korisnike. Konzervator restaurator i diplomirani knjižničar Odjela zaštita i pohrana pozvani su u obilazak radi utvrđivanja stanja i izradbe smjernica za postupanje s knjižničnom građom. U prostoru stradale knjižnice napravljene su probe čišćenja kako bi se pronašao najbolji i najučinkovitiji način sanacije oštećenoga fonda te je izrađeno Izvješće o stanju građe nakon požara s preporukama za daljnja postupanja.

Zaštitna snimanja i izradba preslika

Tijekom 2022. godine u Procesu zaštita snimanja i izradba preslika za snimanje novina i časopisa pregledano je i pripremljeno 141 360 stranica (73 335 u 2021.).

Na mikrofilm su snimljena 25 283 nova snimka periodike (18 341 u 2021.), većinom novina (57 koluta, 46 803 stranice). Na svakome novom mikrofilmu provjerena je cjelovitost, odnosno potpunost snimljenoga sadržaja i tehnička ispravnost, te uporabljivost filma prije preslikavanja i nakon preslikavanja. Nastavljen je pregled i prilagođavanje starijih mikrofilmova novina za uporabu. Pregledano je 25 300 snimaka, odnosno 26 506 stranica na filmu, te je naknadnim snimanjem 472 snimka za uporabu osposobljeno 60 koluta. Za Zbirku rukopisa i starih knjiga izrađeno je 73 718 snimaka (49 217 u 2021.) na 226 koluta, a snimana je većinom građa *Zbirke Kušević*, dok je za Zbirku muzikalija i audiomaterijala izrađeno 11 510 snimaka (10 500 u 2021.) na 23 koluta (ostavštine Lalošević, Belamarić, Prošev i dr.). Proizvedeno je 110 511 novih snimaka (prema 78 456 snimaka u 2021.), a planirano je 80 000. Razvijeno je 315 koluta te je preslikano 48 871 snimak (32 896 u 2021.). Pregled *master* negativna novina odvijao se i u 2022. godini u sklopu redovitoga programa digitalizacije novina s mikrofilma.

Redovitim programom digitalizacije mikrofilmova izrađeno je 43 452 skena (33 662 u 2021.), a programom digitalizacije izvornika, odnosno rukopisne ili tiskane građe, 52 678 skenova (28 262 u 2021.), od kojih je dio preslika izrađen u sklopu projekta *e-Kultura*. Ukupno je izrađeno 90 130 skenova (61 924 u 2021.), odnosno digitalnih datoteka. Obrađeno je 55 608 digitalnih datoteka (87 443 u 2021.), od čega se, uz redovite programe, dio obrađenih preslika odnosi i na projekte/programe kao što su: *Hrvatski prvotisci: popis i opis svih prvotisaka u hrvatskim svjetovnim i crkvenim ustanovama*, *e-Kultura*, *Pisati slobodno – tematski portal o cenzuri u 19. i 20. stoljeću*, *Kultura voli prirodu: baština hrvatskih rijeka*, *Hrvatska pisana baština u nastavi hrvatskog jezika i povijesti*, *Hrvatski iseljenički tisak (HIT)* i dr.

Ukupno je u zaštitnim snimanjima izrađeno 206 641 snimak (140 380 u 2021.). Ukupan približan broj svih izrađenih preslika u ZSIP-u podrazumijeva izradbu preslika radi zaštite kao i sve ostale preslike izrađene u svim oblicima rada Procesu kao što su: snimanja radi zaštite, fotodokumentacije, konzervatorsko-restauratorskih radova, snimanja prema korisničkim zahtjevima, događanja, monografije, izložbe, za potrebe djelatnika, objava na stranicama NSK i dr. U svaku svrhu i prema potrebama svaki se snimak ili datoteka još posebno obrađuje.

Za potrebe korisnika obrađena su 154 zahtjeva koji se odnose na uslugu skeniranja izvornika ili mikrofilma. Izrađeno je 13 743 analogna i digitalna snimka za korisnike (13 813 u 2021.), 1194 digitalna snimka izvornika (3033 u 2021.) i 12 549 digitalnih preslika s mikrofilma (10 208 u 2021.). Snimljeno je 18 CD/DVD-a za korisnike. Osim za programe mikrofilmiranja i digitalizacije, snimalo se i za potrebe fotodokumentacije konzervatorsko-restauratorskih radova te su snimljena 4743 snimka (5080 u 2020.). Istraživanje vodenih znakova nastavljeno je u sklopu konzervatorsko-restauratorskih radova i fotografiranja radi fotodokumentacije (ove godine i suradnja s Fakultetom elektronike i računarstva u pripremi za istraživanja za diplomski rad studentice).

U manjem broju obavljena su snimanja za izložbe i monografije. Različita događanja u NSK zabilježena su na približno 1800 snimaka (2302 u 2021.).

Nastavljen je rad na projektu *Hrvatski prvotisci: popis i opis svih prvotisaka u hrvatskim svjetovnim i crkvenim ustanovama*. Ukupno je na ovome projektu na službenome putu jedan djelatnik proveo devet radnih dana. Prvotisci su popisivani i opisivani *de visu*, a digitalnom su kamerom snimani njihovi najvažniji dijelovi radi objave u monografiji. Snimljene su 42 jedinice prvotisaka (316 u 2021.) te je napravljeno 757 novih snimaka.

Od projekata treba istaknuti sudjelovanje djelatnika u projektu *e-Kultura*, ispitivanju mogućnosti novoga skenera i edukaciji, u što je uložena znatan broj radnih sati, te projekt *Pisati slobodno – tematski portal o cenzuri periodike krajem 19. i početkom 20. stoljeća* s pregledom velikoga broja stranica. Povećanje broja izrađenih preslika može se umnogome pripisati radu na različitoj opremi (zbog dugotrajnoga kvara skenera velikih formata povećao se broj snimaka građe manjih formata) te radu većega broja zaposlenika, dok povećanje broja snimaka na mikrofilmu proizlazi iz uhodane pripreme građe Zbirke. Neznatno smanjenje broja pregledanih stranica može se povezati s plaćenim dopustom djelatnika. Može se zapaziti i izostanak korisničkih zahtjeva za izradbom mikrofilma i konstantan broj zahtjeva za skeniranjem s mikrofilma, a češće je bilo i korištenje pohranjenih datoteka. Do maloga smanjenja broja snimaka u fotodokumentaciji konzervatorsko-restauratorskih radova došlo je zbog povećanoga rada na lakše oštećenim jedinicama koje zahtijevaju manje snimaka.

Osim nabrojanih ključnih poslova, usporedno se odvija čitav niz poslova bez kojih nabrojani poslovi ne bi bili mogući, kao npr. strojno i ručno ispisivanje, lijepljenje naljepnica, pranje, održavanje, servisi, nabava uređaja i potrošnoga materijala te radni dogovori, sastanci i edukacije.

Opremanje i uvez građe

U 2022. godini konzervirana je 431 jedinica. Rad na uvezu obavljen je na 855 jedinica od 750 planiranih. Zbog većega udjela manje zahtjevnih i lakše oštećenih jedinica u ukupnome broju uveza kao i sustavnoga zaštićivanja građe iz Zbirke rukopisa i starih knjiga te Zatvorenoga spremišta napravljeno je više uveza u odnosu na plan, ali samo šest jedinica manje nego u 2021. godini.

Opremljeno je 21 597 jedinica od planiranih 19 000, što predstavlja povećanje broja zaštitnih opremanja 12,7 posto u odnosu na 2021. godinu. Navedenu povećanju pridonijela je znatnija izradba manje zahtjevnih oblika opremanja (košuljica) radi zaštite neuvezane građe (rukopisa, pisama i sl.) iz Zbirke rukopisa i starih knjiga. Očišćene su 602 jedinice građe iz Zatvorenoga spremišta.

Djelatnici su sudjelovali u konzervatorsko-restauratorskim radovima na uvezu i opremanju građe vanjskih imatelja te su izrađivali troškovnike i izvješća konzervatorsko-restauratorskih radova.

Tablica 13. Podatci za Odjel zaštita i pohrana.

Zaštita građe	Jedinica	Ostvareno 2021.	Planirano 2022.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Digitalizacija izvornika	Snimak	28 262	35 000	52 678	↗

Digitalizacija mikrofilma	Snimak	33 662	45 000	43 452	
Mikrofilmiranje građe	Snimak	78 456	80 000	110 511	
Pregled novina i časopisa	Stranica	153 061	160 000	141 360	
Fotodokumentacija konzervatorsko-restauratorskih radova	Snimak	5080	5000	4743	
Snimanje prema korisničkim zahtjevima	Snimak	13 813	15 000	13 743	
Konzerviranje i restauriranje građe	Svezak / broj jedinica*	511	720	731	
Opremanje zaštitnom ambalažom (ovitak, košuljica, mapa, kutija, paspartu i dr.)	Komada	19 165	19 000	21 597	
Uvezivanje građe	Svezak	861	750	855	

* U povezanosti s konzervacijom i restauracijom građe naziv jedinica odnosi se na svu građu koju se zbog fizičkih obilježja ne može nazvati sveskom. Prije svega, misli se na većinu građe Grafičke zbirke i Zbirke zemljovida i atlasa kao što su: crteži, grafike, plakati, zemljopisne karte i planovi, a rjeđi su primjeri letci i prigodnice koji također često dolaze na jednome listu. Sva ostala građa smatra se sveskom ili svešćićem.

3.6.2. Pohrana knjižnične građe

Tijekom godine signirano je i pohranjeno 23 503 sveska nove građe – knjiga, časopisa, novina, elektroničke građe i hrvatskoga sitnog tiska. Osim nove građe, signirano je 1170 svezaka građe koja je u fond vraćena nakon obavljenih konzervatorsko-restauratorskih zahvata.

U fond Rektoratske zbirke doktorskih disertacija pohranjena su 964 sveska doktorskih disertacija.

Za potrebe popunjavanja fonda iz donacija za Odjel nabava i izgradnja zbirke provjerene su 6942 signature u fondovima arhivskoga primjerka, dubleta i unikata.

U radu s korisnicima riješeno je 59 120 zahtjeva i dano je na korištenje 60 490 jedinica građe. Za potrebe izložbi izdvojeno je 95 jedinica građe. Ukupno je vraćeno, razduženo i uloženo na mjesto 59 996 jedinica građe. Provjeren je status vraćenih knjiga za 10 555 svezaka.

Provedeno je usklađivanje te provjera evidencija zadužene i vraćene građe za 3555 jedinica građe koje su tražili korisnici.

Nastavljena je revizija knjižnične građe. Pregledan je dio fonda od signature 392.210 do 406.210, što ukupno iznosi 19 330 svezaka. Tako je u razdoblju od 2006. do 2022. godine pregledano 444 576 svezaka knjiga. U bazu revizije upisano je 21 974 sveska. Obavljena je i djelomična revizija novinskoga fonda – 6399 mapa.

Presloženo je 64 481 jedinica građe radi boljega iskorištavanja prostora, a očišćeno je 4555 jedinica građe.

Iz fonda unikata časopisa – mape koje su u vrlo lošem stanju zamijenjene su novima – 967 mapa, i to zamjena mapa, naljepnice s podacima, naljepnice sa signaturama i dr.

Djelatnici procesa Pohrana knjižnične građe rade i reinventarizirane zapise o primjerku – 5543 sveska i nove zapise o posjedovanju – 5692 sveska, u što ulazi i izdvajanje i vraćanje na mjesto te građe.

U odnosu na prethodnu godinu došlo je do povećanja zahtjeva za korištenje građe, a malo je manji prirast nove građe.

3.7. ODJEL KORISNIČKE SLUŽBE

Odjel korisničke službe ustrojben je jedinicama s dvama poslovnim procesima – Informacijskim centrom te Čitaonicama i posebnim zbirka građe (znanstvene i specijalističke informacije) u kojima se omogućuje propisani pristup analognoj i digitalnoj građi iz fonda NSK te njezino korištenje kao i pristup visokovrijednim informacijskim izvorima. Pružaju se informacijske usluge, podupire se učenje i obrazovanje te se pridonosi razvoju kapaciteta znanstvene infrastrukture u skladu s Planom rada NSK za 2022. koji se temelji na ciljevima *Strategije razvoja NSK* i njezinu *Akcijskom planu*. U Odjelu je zaposleno 48 djelatnika.

Redoviti poslovi

Planira se, organizira i provodi bibliografska i informacijska djelatnost, obuhvaćajući citiranost i indeksiranost, tematska i predmetna pretraživanja za korisnike te se osigurava dostupnost informacijskih usluga na daljinu preko aplikacija Pitajte knjižničara i e-pošte @Informacijski centar i @illnsk. Obavljaju se usluge upisa korisnika, posudbe i vraćanja građe te međuknjižnične posudbe. Organizira se edukacija korisnika i vođenje skupina posjetitelja uz stručno vodstvo te se izgrađuju i organiziraju zbirke u otvorenome pristupu s čitaonicama. Predlažu se i priređuju tematske izložbe te se izrađuju bibliografski popisi ili katalogi izložbi. U suradnji s Institutom za hrvatski jezik i jezikoslovlje tijekom 2022. godine dovršena je bibliografija o Ignacu Kristijanoviću, a započeta je suradnja s Odsjekom za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu na projektu o ilircima. U sklopu Odjela te radi izgradnje znanstvene i sveučilišne infrastrukture osigurava se redovita pretplata na elektroničke izvore znanstvenih i stručnih informacija za potrebe akademske i znanstvene zajednice. Poslovi obuhvaćaju utvrđivanje najpovoljnijih uvjeta za pretplatu, pregovaranje, prikupljanje i analizu potreba za pretplatom na nove elektroničke izvore, statistike korištenja, edukacije, pružanje usluge *help desk* korisnicima za osiguravanje pristupa sadržajima te održavanje Portala elektroničkih izvora za hrvatsku akademsku i znanstvenu zajednicu na e-adresi <http://baze.nsk.hr>.

Tijekom 2022. godine stručno vodstvo po NSK organizirano je za 112 skupina s ukupno 2847 posjetitelja. Tijekom pretpandemijske 2019. godine NSK je posjetilo 4235 posjetitelja uz ukupno 245 stručnih vodstava i edukativnih programa, dok je u 2021. kao zadnjoj pandemijskoj godini zbog epidemioloških mjera bilo 17 skupina s 251 posjetiteljem.

Obavijesti o novoj građi u čitaonicama i posebnim zbirka građe dostupne su korisnicima u *e-Biltenu prinova* na e-adresi http://iks.nsk.hr/bilten_prinova.

Tijekom 2022. godine djelatnici Odjela korisničke službe sudjelovali su u radu pet razvojnih projekata, nazočili su uživo i na daljinu na 17 stručnih i znanstvenih skupova u zemlji i inozemstvu, sudjelovali na 50 mrežnih seminara, održali 17 izlaganja, izložili pet postera te objavili osam radova.

Tijekom 2022. godine nastavljen je rad na reviziji i reinventarizaciji referentne građe Informacijskoga centra. Obraden je 4901 primjerak. Manji dio te građe mora proći proces reklasifikacije, resigniranja ili inventarizacije.

Članstvo i korisnici

U NSK se 2022. godine upisalo uživo i *online* 4077 novih korisnika, dok je u 2021. bilo 3465 novih korisnika. Članstvo je obnovilo 4718 korisnika, što je također povećanje u odnosu na 2021. godinu za približno 900 korisnika kada su bila 3834 korisnika s obnovljenim članstvom. Ukupno je u 2022. godini bilo upisano 8795 korisnika.

Radno vrijeme

Tijekom 2022. godine redovito radno vrijeme bilo je raspoređeno od ponedjeljka do petka od 8 do 24 sata, a subotom od 9 do 14 sati. NSK je bila otvorena ukupno 289 dana. U razdoblju od 18. srpnja do 13. kolovoza 2022. godine NSK bila je otvorena ponedjeljkom, utorkom, četvrtkom i petkom od 8 do 15 sati, a srijedom od 12 do 19 sati. Subotom je u tome razdoblju bila zatvorena.

Aplikacija na ulaznoj sigurnosnoj rampi zabilježila je 132 404 ulaska korisnika, što je gotovo 31 500 ulazaka više nego prethodne godine (100 979). Prosječan je broj dnevnih ulazaka u NSK bio 458, što je povećanje od 340 u odnosu na 2021. godinu. Mjesečni prosjek ulazaka bio je 11 033, što je više nego u prethodnoj godini (8415), a najveća posjećenost zabilježena je ponovno u lipnju, i to 18 451, što je približno 6500 više nego u lipnju 2021. godine (11 976).

Večernji rad

Uz prethodnu predbilježbu radnoga mjesta, korisnicima NSK omogućena je usluga Večernji rad u prostoru na ulaznoj razini u razdoblju od 21 do 24 sata, i to 15 sati tjedno. Korisnicima je omogućeno i samostalno prijavljivanje na navedenu uslugu preko mrežne aplikacije. Korisnicima je na raspolaganju 150 mjesta za rad, a ukupan broj ulazaka za potrebe večernjega rada iskoristilo je 20 005 članova. Vidljivo je znatno povećanje u odnosu na 2021. godinu (7754 korisnika usluge), ali s obzirom na to da je prethodne godine usluga bila omogućena samo sedam mjeseci tijekom godine sa smanjenim brojem mjesta (73), brojevi nisu usporedivi.

3.7.1. Zbirke i čitaonice

Odjel korisničke službe zadužen je za zbirke i čitaonice u prizemlju (nulta razina), na prvome, trećem i četvrtome katu. Na nultoj razini nalazi se Referentna zbirka, a na katovima se nalaze Zbirke građe prema znanstvenim područjima, Zbirka disertacija i magistarskih radova, Zbirka knjižnične građe o Domovinskom ratu, Zbirka službenih publikacija, Europski dokumentacijski centar NSK i Zbirka časopisa u otvorenom pristupu. U tijeku je utemeljivanje Stalne izložbe stranih donacija u kojoj će se nalaziti darovi veleposlanstava i inozemnih izaslanstava.

Referentna zbirka

U Informacijskome centru nalazi se bogata referentna zbirka koju čine enciklopedije, leksikoni, rječnici, bibliografije, priručnici, biografije i drugo na hrvatskom i stranim jezicima. Zbirka broji više od 8000 svezaka. Navedena građa koristi se u čitaonici u Informacijskome centru i dostupna je korisnicima u radnome vremenu od 8 do 24 sata. U Informacijskome centru u suradnji sa sistemskim knjižničarom obavljene su organizacijske i stručne pripreme za reviziju i reinventarizaciju Referentne zbirke na ulaznoj razini. Fond Zbirke uvećan je za 43 jedinice građe.

Zbirke građe prema znanstvenim područjima

Zbirke građe prema znanstvenim područjima sastoje se od stručno-znanstvene literature u slobodnome pristupu raspoređene od prvoga do četvrtoga kata sa 110 441 jedinicom građe bez časopisa u otvorenome pristupu. Odabir, izgradnju i organizaciju zbirki obavljaju predmetni stručnjaci na temelju internoga dokumenta *Smjernica za izgradnju sveučilišne zbirke*. U 2022. godini broj građe sveučilišne zbirke u slobodnome pristupu uvećan je za 1890 knjiga, što je povećanje u odnosu na 2021. kada je u slobodnome pristupu u Zbirkama građe prema znanstvenim područjima bio porast za 1509 knjiga. Obavljeno je izdvajanje potrebne građe s ISIP-a te je u tijeku pridruživanje izdvojene građe Zbirci.

Zbirka disertacija i magistarskih radova

Zbirka sadrži tiskane znanstvene magistarske radove i doktorske disertacije svih hrvatskih sveučilišta kao i radove hrvatskih autora koji su akademski stupanj stekli u inozemstvu. Zbirka se izgrađuje u skladu sa Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, dostavljanjem jednoga tiskanog primjerka obranjene doktorske disertacije. Fond se izgrađuje i darom pojedinaca i ustanova. Digitalne inačice radova dostupne su u Nacionalnome repozitoriju disertacija i znanstvenih magistarskih radova na e-adresi <https://dr.nsk.hr>.

U Zbirci se u otvorenome pristupu nalazi 40 545 tiskanih radova, a tijekom 2022. godine fond je uvećan za 1048 jedinica. U 2022. godini primljena je i veća donacija magisterija i doktorata s Građevinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Zbirka knjižnične građe o Domovinskom ratu

Zbirka prikuplja građu o Domovinskom ratu objavljenu u Hrvatskoj ili izvan nje, a sadrži gotovo 4000 jedinica građe. U prostoru Zbirke dostupno je računalo na kojem je omogućen pristup i pregledavanje digitaliziranih članaka iz prvoga sveska bibliografije *Rat u Hrvatskoj* koja okuplja članke o Domovinskome ratu iz dnevnoga i tjednoga hrvatskog i inozemnoga tiska. Kupnjom, darom i zamjenom fond Zbirke u 2022. godini uvećan je za 39 novih jedinica građe.

Zbirka službenih publikacija i Europski dokumentacijski centar NSK

Zbirka službenih publikacija obrađuje, pohranjuje i osigurava dostupnost službenih publikacija i informacijskih izvora Republike Hrvatske, Europske unije, stranih država i međunarodnih organizacija. Zbirka, obuhvaćajući i Europski dokumentacijski centar NSK (EDC NSK) koji djeluje u sastavu Zbirke, predstavlja potporu sveučilišnoj zajednici u nastavno-istraživačkome radu kao i vrijedan izvor informacija široj korisničkoj populaciji.

U 2022. godini fond Zbirke uvećan je za 102 sveska monografija, 815 sveščića serijskih publikacija, 40 sveščića sitnoga tiska, 45 CD-ROM-a i 371 mikrofiš.

Tijekom 2022. godine na mrežnoj stranici EDC NSK objavljena je mrežna izložba *Europski dan zaštite žrtava kaznenih djela*, a EDC je sa Zbirkom sudjelovao u prikupljanju mrežnoga sadržaja dviju tematskih zbirki na Hrvatskome arhivu weba pod nazivom *Klimatske promjene i Rat u Ukrajini*. U povodu Dana Europe održan je pub kviz *Veliki europski kviz* u lokalnu *Spunk*, a ujedno je obilježena i Europska godina mladih. Ostvarena je i suradnja s Kineziološkim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, a uz potporu Predstavništva Europske komisije u Republici Hrvatskoj i Ministarstva turizma i sporta provedene su dvije aktivnosti u manifestaciji

Europskoga tjedna sporta – *Vježbaj u knjižnici i Preživljavanje u prirodi*. U predavanjima o preživljavanju u prirodi uključila se i HGSS – Stanica Zagreb.

Djelatnici EDC NSK sudjelovali su i na godišnjem sastanku mreže Europe Direct u Opatiji i radionicama *European Documentation Centers' Training Seminar* u Bruxellesu te dostupnim mrežnim seminarima.

Posudba i korištenje građe

Objedinjeni broj primjeraka građe posuđenih izvan NSK i onih koji su bili korišteni u prostorima NSK znatno se povećao. U 2021. ukupan broj korištenih i posuđenih primjeraka građe iznosio je 89 396, a u 2022. godini 101 976 primjeraka građe, što je povećanje više od 10 posto. No, pokazuju se razlike u trendovima – posuđuje se manje građe, a više se građe koristi u prostorima NSK. S obzirom na prestanak važenja strožih pandemijskih mjera i ograničenja za korisnike iz prethodne godine, vidljiv je porast korištenja građe u čitaonicama uz pad posudbe te iste građe izvan NSK. Broj radnih mjesta namijenjen korisnicima vraćen je na onaj broj koji je bio omogućen prije pandemije. Protuepidemijske su mjere ukinute i broj korisnika koji dolazi u NSK i koristi građu u njezinu prostoru višestruko je porastao. S druge strane, NSK nije primarno posudbena knjižnica te je većina građe dostupna za korištenje u prostorima NSK. Potrebno je spomenuti i ponovno uvođenje usluge dostave dokumenata preko servisa RapidILL.

Posudba

Tijekom 2022. godine izvan NSK posuđene su 7432 knjige, obnovljen je rok posudbe za 1690 knjiga, a razduženo je 7550 knjiga. Samostalnu *online* obnovu roka posudbe koristilo je 38 korisnika. Primijećen je porast korištenja građe u čitaonicama, a smanjen posuđene građe. To se može objasniti time što su korisnici ukidanjem protuepidemijskih mjera počeli sve više dolaziti u prostor NSK, a manje su htjeli posuđivati građu.

Tablica 14. Posudba knjiga, obnova roka posudbe i povrat knjiga.

	Ostvareno 2021.	Planirano 2022.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Posudba	8118	9500	7432	▾
Obnova	2052	2000	1690	▾
Povrat	8230	9500	7550	▾

Korištenje građe u čitaonicama

U Čitaonici društveno-humanističkih znanosti koristilo se 17 747 knjiga iz slobodnoga pristupa, Čitaonici prirodnih i primijenjenih znanosti 6999 knjiga, Zbirci disertacija i magistarskih radova 1630 radova, Zbirci knjižnične građe o Domovinskom ratu 1299 knjiga te u Zbirci službenih publikacija 1180 omeđenih publikacija i 225 sveščića serijskih publikacija. Korišteno

je 547 sveščića hrvatskih i inozemnih časopisa. Za rad u čitaonicama koristila se i građa iz Proforske čitaonice, i to 71 jedinica.

Vidljiv je pad broja korištenih knjiga i časopisa iz Zbirke službenih publikacija i časopisa u otvorenome pristupu. Službene publikacije u zadnjih desetak godina posebno se objavljuju na internetu i slobodno su dostupne. S obzirom na to, uporaba se tiskanih publikacija smanjuje. Zbirka časopisa u otvorenome pristupu okuplja zadnjih pet godišta odabranih naslova. Svi se naslovi nalaze i u Zatvorenome spremištu i dostupni su i u Čitaonici periodike. Veći je dio hrvatskih naslova slobodno dostupan preko portala Hrčak, a inozemni se naslovi također mogu naći na internetu, i to slobodno dostupni ili preko pretplate.

Tablica 15. Korištenje građe iz čitaonica i posebnih zbirki.

Knjige	Ostvareno 2021.	Planirano 2022.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Čitaonica društveno-humanističkih znanosti	16 242	n/a	17 747	↗
Čitaonica prirodnih i primijenjenih znanosti	6066	n/a	6999	↗
Zbirka disertacija i magistarskih radova	1472	n/a	1630	↗
Zbirka knjižnične građe o Domovinskom ratu	979	n/a	1299	↗
Zbirka službenih publikacija	1639	n/a	1180	↘
Serijske publikacije	Ostvareno 2021.	Planirano 2022.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Čitaonica tekućih časopisa	1186	n/a	547	↘
Zbirka službenih publikacija	462	n/a	225	↘

Posudba građe iz Zatvorenoga spremišta za korištenje u čitaonicama

Za potrebe korisnika iz područja društveno-humanističkih znanosti za rad u čitaonicama naručene su 11 903 knjige sa Zatvorenoga spremišta, a iz područja prirodnih, tehničkih i primijenjenih znanosti 716 knjiga. Očigledno je da se korištenje tiskane građe u Čitaonici prirodnih i primijenjenih znanosti u kojoj je primarno smještena građa, odnosno knjige iz prirodnih, tehničkih, biomedicinskih i zdravstvenih te biotehničkih znanosti, naručuje sve manji broj građe iz Zatvorenoga spremišta. Opće je poznato da se većina znanstvene komunikacije iz tih područja provodi preko e-izvora, odnosno e-časopisa, a da je rjeđa preko knjiga i tiskanih časopisa.

Tablica 16. Posudba građe iz Zatvorenoga spremišta za korištenje u čitaonicama.

Knjige	Ostvareno 2021.	Planirano 2022.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Čitaonica društveno-humanističkih znanosti	10 493	n/a	11 903	↗
Čitaonica prirodnih i primijenjenih znanosti	841	n/a	716	↘
Serijske publikacije	Ostvareno 2021.	Planirano 2022.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Čitaonica prirodnih i primijenjenih znanosti	54	n/a	58	↗

Čitaonica periodike

U Čitaonici periodike mogu se koristiti hrvatske i inozemne serijske publikacije te knjige sa Zatvorenoga spremišta objavljene do 1900. godine kao i mikrofilmirana građa koja je smještena u Čitaonici. Tijekom 2022. godine korišteno je 25 280 sveščića novina, 18 871 sveščić časopisa, 2943 knjige i 5079 mikrofilma.

Za potrebe korisnika izrađeno je 82 218 (prethodne godine 50 648) preslika novina i časopisa te 80 666 (prethodne godine 60 889) pojedinačnih preslika s mikrofilмова, što je znatan porast. Porast korištenja građe u Čitaonici periodike može se tumačiti ukidanjem protuepidemijskih mjera i povratka većega broja korisnika.

Tablica 17. Korištenje građe u Čitaonici periodike.

		Ostvareno 2021.	Planirano 2022.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Iz čitaonice	Mikrofilm	4521	n/a	5079	↗
Sa Zatvorenoga spremišta	Knjige	1570	n/a	2943	↗
	Novine	19 682	n/a	25 280	↗
	Časopisi	16 037	n/a	18 871	↗

Zbirka časopisa u otvorenome pristupu

U čitaonici Zbirke časopisa na četvrtome katu smješteno je pet zadnjih godišta hrvatskih i inozemnih časopisa, ukupno 669 naslova, od kojih 427 hrvatskih te 242 inozemna časopisa.

Tijekom 2022. godine pristiglo je 786 sveščića, od kojih 242 hrvatska i 544 sveščića inozemnih časopisa.

Međuknjižnična posudba

Tijekom 2022. godine primljeno je 2256 zahtjeva za posudbu knjiga i izradbu preslika iz fonda NSK. Posuđeno je 167 knjiga te je izrađeno 1936 preslika članaka. Godine 2021. bila su 2182 zahtjeva za posudbu građe i izradbu preslika iz fonda NSK. Dio zahtjeva nije riješen zbog ograničavanja posudbe Pravilnikom i trajnoga ili trenutačnoga nepostojanja tražene građe u fondu.

Tijekom 2022. godine primljena su 1033 zahtjeva za nabavu građe iz drugih knjižnica. Uspješno su nabavljene 423 knjige i 581 članak.

Ukupan broj zahtjeva veći je u odnosu na ono što je planirano te je u odnosu na prethodnu godinu vidljiv porast broja zahtjeva za preslikama iz fonda NSK – 1992 zahtjeva za izradbu preslika u 2022. (1872 zahtjeva u 2021.) i iz inozemstva – 600 zahtjeva za člancima iz inozemstva (393 zahtjeva u 2021. godini). Tijekom 2022. godine situacija se potpuno popravila te je većina knjižnica u Hrvatskoj i svijetu ponovno uspostavila uslugu međuknjižnične posudbe i nabave dokumenata. Povećan broj zahtjeva za člancima iz drugih knjižnica i njihova visoka dostupnost (samo rekordnih tri posto neriješenih zahtjeva za člancima iz inozemstva) rezultat je pristupa globalnomu servisu za dostavu članaka RapidILL, odakle je nabavljeno dvije trećine svih naručenih članaka.

Tablica 18. Međuknjižnična posudba i dostava dokumenata – ukupan broj riješenih zahtjeva.

Međuknjižnična posudba	Broj zahtjeva	2021.	2022.	Usporedba 2021./2022.
Primljeni zahtjevi za međuknjižničnu posudbu	Ukupan broj zahtjeva primljenih od drugih knjižnica u Hrvatskoj	1872	1787	↘
	Ukupan broj zahtjeva upućenih drugim knjižnicama u Hrvatskoj	27	10	↘
	Ukupan broj zahtjeva primljenih iz drugih zemalja	310	583	↗
	Ukupan broj zahtjeva upućenih drugim zemljama	754	1023	↗
	Ukupno primljenih zahtjeva	2963	403	↗
Riješeni zahtjevi međuknjižnične posudbe	Broj riješenih zahtjeva primljenih od drugih knjižnica u Hrvatskoj	1741	1651	↘
	Broj riješenih zahtjeva upućenih drugim knjižnicama u Hrvatskoj	27	10	↘
	Broj riješenih zahtjeva iz drugih zemalja	282	580	↗

	Broj riješenih zahtjeva upućenih drugim zemljama	706	952	
	Ukupno riješenih zahtjeva	2756	3193	

3.7.2. Informacijske usluge

Korisnici samostalno ili uz pomoć knjižničara mogu pretraživati sve dostupne izvore informacija. Polazište za pružanje informacijskih usluga sa stranica NSK su: Katalog NSK, Hrvatski nacionalni skupni katalog, portal Stari hrvatski časopisi, portal Stare hrvatske novine, Hrvatski arhiv weba, Digitalne zbirke NSK, Virtualne izložbe, Portal elektroničkih izvora za hrvatsku akademsku i znanstvenu zajednicu i portal Europski dokumentacijski centar NSK. Zahtjeve za opsežnijim pretraživanjima rješavaju predmetni stručnjaci.

Za svoje korisnike te ostale članove hrvatske znanstvene i akademske zajednice NSK izdaje potvrde o zastupljenosti i citiranosti radova znanstvenika te potvrde o statusu časopisa indeksiranih radova u relevantnim bazama kao i potvrde o zastupljenosti i statusu časopisa u bazama za potrebe uredništava i izdavača hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa.

Online informacijske usluge Pitajte knjižničara i @Informacijski centar

Tijekom 2022. godine odgovoreno je na 213 upita u sklopu usluge Pitajte knjižničara i 991 upit koji je pristigao na adresu @Informacijski centar kao i na brojne upitir telefonom. Navedene usluge Pitajte knjižničara i @Informacijski centar zabilježile su pad aktivnosti u usporedbi s 2021. godinom kada je odgovoreno na 316 upita u sklopu usluge Pitajte knjižničara, a preko aplikacije @Informacijski centar na 1250 upita. Razlog je tomu da su završetkom primjene strogih epidemijskih mjera u 2022. godini korisnici mogli ponovno više koristiti NSK osobnim dolaskom nego tijekom provedbe mjera kada su se više oslanjali na pomoć knjižničara na daljinu. Djelatnici Informacijskoga centra izrađuju tematske bibliografske analize za pripremu izložbi, kataloga i knjiga te na zahtjev korisnika.

Obrazac Pitajte knjižničara – tematsko pretraživanje namijenjen je upitima za pretraživanje literature prema određenoj temi za potrebe pisanja svih vrsta ocjenskih radova, projekata, istraživanja i dr. Predmetni stručnjaci čitaonica i posebnih zbirki građe (znanstvenih i specijalističkih informacija) zaprimili su i riješili 1736 tematskih zahtjeva. Došlo je do pada u broju zaprimljenih zahtjeva u odnosu na prethodnu godinu (2111).

Bibliometrijska pretraživanja

Ukupan broj riješenih zahtjeva u 2022. godini iznosio je 567 zahtjeva individualnih znanstvenika i 17 zahtjeva uredništava časopisa. Izrađena je analiza 250 hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa za potrebe Ministarstva znanosti i obrazovanja, petogodišnja analiza znanstvene produkcije NSK te petogodišnja i jednogodišnja analiza znanstvene produkcije NSK za potrebe izradbe Strateškoga programa znanstvenih istraživanja NSK.

U 2022. godini radilo se na edukaciji korisnika (znanstvenika i knjižničara), usmjeravanju zahtjeva na matične knjižnice te nastavku razvoja Središnjega sustava za bibliometrijska pretraživanja i pripadajućega portala prema zahtjevu Nacionalnoga vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj.

Edukativni programi za javnost – otvorenost NSK građanima

Edukativna uloga Informacijskoga centra ogleda se i u stručnome vodstvu skupina posjetitelja. Nakon što je u većem dijelu 2021. zbog epidemijskih mjera protiv bolesti COVID-19 bila prekinuta usluga stručnoga vodstva, ona je popuštanjem mjera u 2022. godini ponovno uspostavljena. Tako NSK od proljeća 2022. godine ponovno započinje s organiziranim vođenjem skupina posjetitelja, među kojima izdvajamo studente povijesti i komparativne književnosti Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, polaznike XIX. naraštaja Ratne škole „Ban Josip Jelačić“ te ostale skupine posjetitelja iz Hrvatske i inozemstva. Ukupno je uz stručno vodstvo provedeno 112 skupina posjetitelja.

Nabava e-izvora

Budući da je projekt *Povećanje pristupa elektroničkim izvorima znanstvenih i stručnih informacija – e-Izvori* završio 31. prosinca 2021. godine, sredstva za redovitu pretplatu na elektroničke izvore znanstvenih i stručnih informacija za potrebe akademske i znanstvene zajednice osigurana su u Državnome proračunu Republike Hrvatske.

U 2022. godini nabavljene su tri citatne baze podataka, i to Scopus (Elsevier), Web of Science Core Collection, Web of Science Citation Connection i Journal & Highly Cited Data (Clarivate Analytics), sedam bibliografskih baza i baza s cjelovitim tekstom te četiri zbirke e-časopisa. S izdavačem IOP Publishing (IOPP) potpisan je transformativni ugovor s neograničenim brojem *Article Processing Charges (APC)* vaučera te je u 2022. godini objavljeno šest radova u otvorenome pristupu bez troškova objave. Za objedinjeno pretraživanje baza podataka nabavljena je platforma objedinjenoga pretraživanja svih elektroničkih izvora – *discovery service* kojom se pretražuju sve pretplaćene baze podataka u nacionalnoj i sveučilišnoj licenci i baze podataka u otvorenome pristupu. Tijekom 2022. godine otvoreno je šest probnih pristupa na različite e-izvore u obrazovne i znanstveno-nastavne svrhe te je praćena statistika korištenja.

Istraživanje zadovoljstva korisnika NSK

Provedeno je istraživanje zadovoljstva korisnika uslugama NSK. Ukupno su odgovorila 504 ispitanika. Izrađena je opsežna analiza njihovih odgovora i komentara prema skupinama korisnika i ukupno, u kojima su oni iskazali svoje stavove i zadovoljstvo knjižničarima, različitim knjižničnim ulogama te uvjetima rada i boravka u NSK. Posebno se ističe podatak da je 75 posto ispitanika ljubaznost i stručnost knjižničnoga osoblja ocijenilo ocjenama izvrstan i vrlo dobar.

Razvojni programi

U Odjelu se provodi mentorstvo novih djelatnika radi njihova uspješnijega educiranja i nadzora tijekom početnoga vremena rada na poslovima Odjela. Pri tome se cijeni i podupire angažiranost, inovativnost i kreativnost djelatnika na rješavanju zadataka iz djelokruga njihova rada.

U vezi s razvojem novih usluga i unaprjeđenjem kvalitete postojećih usluga provedeno je istraživanje zadovoljstva korisnika NSK u 2022. godini, za koje je izrađena i opsežna analiza pripremljena za objavu kao interni dokument. Na temelju toga istraživanja planira se program sustavnoga provođenja istraživanja zadovoljstva korisnika svake tri godine. Iz istih se razloga

u Informacijskome centru planira i eksperimentalno uvođenje ocjenjivanja usluge knjižničara na informacijskome pultu od korisnika usluga na daljinu (e-poštom).

Povjerenstvo za praćenje kvalitete rada i vrednovanja usluga NSK – sudjelovalo se u radu Povjerenstva koje je izradilo izvješće o elementima sustava za praćenje kvalitete i vrjednovanja usluga NSK.

Povjerenstvo za uvođenje promjena u kvartalnom izvještavanju djelatnika NSK – vodilo se Povjerenstvo koje je izradilo novu shemu kvartalnoga izvješćivanja djelatnika NSK radi unaprjeđivanja dosadašnjega sustava izvješćivanja i omogućivanja poboljšanoga praćenja ostvarenja procesa.

Radilo se na Modelu usklađene nabave za izgradnju knjižničnih zbirki knjižnica sastavnica Sveučilišta u Zagrebu i Sveučilišne zbirke NSK.

Središnji sustav za bibliometrijska pretraživanja – radi unaprjeđenja usluga povezanih s bibliometrijom i analizom znanstvene produktivnosti na poticaj NSK i Nacionalnoga vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj nastavljen je rad na razvoju Središnjega sustava za bibliometrijska pretraživanja. Ciljevi su Sustava ujednačivanje prakse i bibliometrijskih potvrda, uključivanje svih knjižnica iz sustava znanosti i visokoga obrazovanja te pružanje redovitih edukacija i ažurnih informacija knjižničarima i krajnjim korisnicima.

SciLab – u sklopu projektnih aktivnosti NSK u reformskome projektu *e-Sveučilišta* planirano je ulaganje u nabavu opreme za razvoj digitalno zrele okoline za učenje te uspostavu inovativnih oblika digitalnoga učenja i poučavanja u sklopu novih programskih aktivnosti NSK. Radi osnaživanja digitalnih kompetencija studenata i doprinosa razvoju inovativnih oblika učenja i poučavanja u sklopu CroAtriuma, nove programske aktivnosti NSK, izrađen je plan aktivnosti paketa suvremene digitalne te računalne i komunikacijske opreme te namjene primjerenoga pripadajućeg namještaja koji će omogućiti studentima i znanstveno-nastavnomu osoblju nove oblike učenja, poučavanja i otkrivanja novoga znanja pomoću izrađenih digitalnih sadržaja koji se temelje na digitalizaciji i interpretaciji hrvatske kulturne baštine i znanstvenih izvora. Ulaganje se provodi radi poticanja digitalnoga učenja i usavršavanja digitalnih kompetencija poduprto novim suvremenim multimedijalnim, interaktivnim i digitalnim formatima u slobodno vrijeme studenata te u skladu s organizacijom rada i vremena prema osobnome shvaćanju.

Također, u sklopu projektnih aktivnosti NSK u projektu *e-Sveučilište* izrađen je plan ulaganja u nabavu paketa digitalne, računalne, komunikacijske i multimedijalne opreme te u svrhu toga primjerenog pripadajućeg namještaja koji će omogućiti stvaranje inovativnih zona za samostalno ili suradničko učenje poduprto digitalnim tehnologijama u prostoru SciLaba NSK. Preko SciLaba poseban je naglasak usmjeren na poticanje kulture inovacija te se mladim naraštajima studenata, kojih u ukupnoj populaciji korisnika NSK čini više od 80 posto, nastoji osigurati siguran prostor za upoznavanje i eksperimentiranje s novim digitalnim tehnologijama, i to sve kako bi se potaknula digitalna inkluzija te ublažile posljedice digitalnoga jaza.

Ulaganje u nabavu digitalne opreme u sklopu programskih aktivnosti NSK – CroAtriuma i SciLaba, pridonijet će osnaživanju digitalnih kapaciteta NSK kao središnje knjižnice Sveučilišta u Zagrebu te povećanju prilika za stjecanje digitalnih kompetencija izvan formalnoga sustava visokoga obrazovanja, i to oblicima samostalnoga ili suradničkoga učenja, što se iz rezultata MZO-EC-OECD istraživanja o stupnju digitalne zrelosti visokoga

obrazovanja¹ pokazalo iznimno važnim te je izraženo visokom ocjenom značaja (4,16) razvoja digitalnih kapaciteta u dijelu razvoja e-arhipelaga/e-laboratorija javnih mjesta za učenje (E-archipelago/e laboratories public spaces for learning individual computer stations, pair/group learning, project rooms, libraries for quiet learning, linkable via video conferencing).

NSK je planirao i opremanjem digitalnom opremom svojih posebnih programskih aktivnosti NSK – CroAtriuma i SciLaba, pridonijeti povećanju prilika namijenjenih studentima za stjecanje i usavršavanje digitalnih kompetencija izvan sustava formalnoga visokog obrazovanja. Ulaganje digitalne opreme omogućit će preoblikovanje knjižničnoga prostora NSK tradicionalne namjene u suvremene digitalne centre učenja prilagođene različitim oblicima za samostalno ili suradničko učenje poduprto digitalnim tehnologijama. Ulaganje u razvoj široko dostupne digitalno zrele okoline za učenje u NSK pridonijet će smanjenju digitalnoga jaza, povećati dostupnost digitalne tehnologije stvaranjem jednakih prilika za sve te poticati digitalnu inkluziju.

Internacionalna stalna izložba publikacija – ISIP

Posebna programska aktivnost bila je usmjerena na integriranje fonda Internacionalne stalne izložbe publikacija – ISIP u fond NSK. Internacionalna stalna izložba publikacija – ISIP bila je dugo vremena jedini izvor nabave inozemne stručne i znanstvene literature koja je bila dostupna korisnicima NSK u sklopu područne čitaonice u slobodnome pristupu građi. U 2022. godini dovršen je odabir građe iz ISIP-a te je odabrano 4026 jedinica za uvrštavanje u fond sveučilišne zbirke, zbirki građe posebne vrste te posebnih zbirki građe prema *Hodogramu postupanja s građom zbirke Internacionalne stalne izložbe publikacija – ISIP u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu*. Odabrane jedinice poslane su na obradu prije uvrštavanja u fondove pripadajućih zbirki.

Osim što su redovito praćene aktivnosti izgradnje e-izvora za potrebe znanstvene i akademske zajednice, pokrenute su i aktivnosti na integraciji zapisa nakladnika za kupljene zbirke e-knjiga kojima NSK ostvaruje trajan pristup te im želi omogućiti pristup preko Integriranoga knjižničnog sustava te Kataloga NSK.

Projektom *CeOS_SE* Odjel korisničke službe posvetio se promicanju građanske znanosti u knjižničarskoj zajednici i široj javnosti. U povodu Festivala znanosti 2. svibnja 2022. godine provedena je aktivnost građanske znanosti *Pčele, život, ljudi* u suradnji s Hrvatskim arhivom weba, Gradskom knjižnicom Ivanić-Grad i Srednjom školom „Ivan-Švear“ Ivanić-Grad na temelju koje je izgrađena i objavljena istoimena tematska zbirka. U povodu Mjeseca hrvatske knjige 14. listopada 2022. godine provedena je aktivnost građanske znanosti *Samopomoć i dobrobit u akademskom mrežnom okruženju* u suradnji s Filozofskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu i znanstvenicom Ivom Žurić Jakovinom. Za projektne partnere u rujnu je održan *Face to face meeting kao i Learning/Training/Teaching Activity* radi usvajanja novih znanja i iskustava. Za širu knjižničarsku zajednicu održana su predavanja i radionica *Train-the-trainers*. Događanje je okupilo 20-ak knjižničara željnih znanja o praksama građanske znanosti u Hrvatskoj te važnosti građanske znanosti za knjižnice. U sklopu projekta objavljena je studija *Upscaling collaboration between academic and public libraries for CeOS in SE Europe*

¹ Golden, Gillian. (October 2022). *Digital maturity of higher education institutions in Croatia: findings to date from the MZO EC OECD joint project*. OECD Higher Education Policy Team. URL: https://www.carnet.hr/wp-content/uploads/2022/10/5_OECD_E_Universities_October_2022.pdf.

autorica Dolores Mulelaš, Alise Martek i Dorje Mučnjak koja je slobodno dostupna na mrežnim stranicama Zenoda na e-adresi <https://doi.org/10.5281/zenodo.7414551>.

3.8. ODJEL ZAJEDNIČKI POSLOVI

Odjel zajednički poslovi u svojem radu tijekom 2022. godine obavljao je redovite i izvanredne zadaće na pet stručnih područja koja se svrstavaju u njegov djelokrug rada. U Odjelu je zaposleno 67 djelatnika, a ostatak potreba opskrbljuje se angažmanom vanjskih provoditelja usluga.

3.8.1. Odsjek tajništvo

Tijekom 2022. godine Odsjek je obavljao redovite opće, pravne, kadrovske poslove, poslove javne nabave i davao stručnu potporu Upravnomu i Stručnomu vijeću na čijim su se sjednicama donosile odluke povezane s poslovanjem NSK. U Odsjeku je zaposleno 13 djelatnika.

U izvještajnome razdoblju održano je 11 sjednica Upravnoga vijeća NSK i 16 sjednica Stručnoga vijeća NSK. Odsjek administrativno sudjeluje u svim projektima i programima NSK, a između ostalih u 2022. godini vrijedno je istaknuti međuodjelne aktivnosti na povećanju pristupa elektroničkim izvorima znanstvenih i stručnih informacija – *e-Izvori*, odnosno rad na pravnim poslovima kao i na javnoj nabavi istoga predmeta nabave izvan dosadašnjega projektnog okružja.

Tijekom godine objavljeno je devet natječajna za popunjavanje većega broja radnih mjesta oslobođenih uglavnom odlascima u mirovinu i sporazumnim raskidima radnoga odnosa. Odsjek administrativno podupire i provođenje stručnih ispita za stjecanje stručnih zvanja u knjižničarskoj struci.

U Odsjeku su obavljani poslovi pravne potpore u vezi sa zahtjevima i potrebama ustrojbenih jedinica u sklopu NSK, zbog čega su izrađivane odluke, dopisi i ugovori, održavani sastanci i vođeni pregovori. Prema potrebi izrađivani su novi, odnosno revidirani postojeći interni akti NSK.

U suradnji s odvjetničkim uredom koji zastupa NSK, pripremana je i zaprimana dokumentacija povezana sa sudskim postupcima, pri čemu je poseban naglasak bio na 247 postupaka radi isplate razlike plaće na temelju odredbe čl. III. Izmjena i dopuna Dodatka Sporazumu o osnovici plaće u javnim službama sklopljena 26. listopada 2011. između Vlade Republike Hrvatske i sindikata javnih službi te arbitražne odluke od 7. prosinca 2011. kojima je ugovoreno povećanje osnovice za izračun plaća u javnim službama za šest posto u 2007., 2008. i 2009. godini. Tijekom godine većina je prethodno navedenih postupaka pravomoćno završena i započela je isplata dosuđenih iznosa. Tijekom godine aktivno je 13 postupaka u radnim i prekršajnim predmetima koji se vode pred općinskim, upravnim i prekršajnim sudovima. Provedeno je i samostalno zastupanje NSK u postupcima pred sudovima i drugim državnim tijelima.

U Odsjeku se provodilo planiranje i obavljanje javne nabave za proračunsku 2022. te je napravljeno 14 izmjena i dopuna Plana nabave tijekom 2022. godine. Angažiranjem vanjske usluge za složene postupke, tijekom je godine provedeno 12 složenih postupaka javne nabave i 835 postupaka jednostavne nabave. Opseg i intenzitet provođenja postupaka tijekom je godine djelomično modificiran s obzirom na aktualnu globalnu društveno-ekonomsku situaciju. U skladu s važećim Planom nabave i Financijskim planom tijekom godine pribavljena je roba te se naručivalo izvođenje radova i usluga za potrebe NSK.

U Odsjeku se pratila i primjena pravila fiskalne odgovornosti, zaštite dostojanstva djelatnika i sprječavanja diskriminacije, zaštite osobnih podataka i korištenja osobnih podataka djelatnika

NSK, zaštita autorskoga prava i srodnih prava kao i briga o pravodobnome pristupu informacijama na temelju prava na pristup informacijama.

3.8.2. Odsjek financijski i računovodstveni poslovi

Odsjek financijski i računovodstveni poslovi obavljao je sve poslovne aktivnosti u sklopu svoje nadležnosti. Obavljeni su redoviti poslovi proračunskoga računovodstva koji su osigurali podloge za zakonima propisane obračune kao i za planiranje, praćenje i analiziranje financijskih pokazatelja poslovanja, prikupljanje, pripremu i osiguravanje informacija ekonomskoga sadržaja koje su namijenjene Upravi NSK u svim fazama poslovnih aktivnosti. U Odsjeku je zaposleno šestoro djelatnika.

Slijedom obveze proračunskoga planiranja obavljene su pripreme i izrađen je Financijski plan NSK s projekcijama za sljedeće dvije godine. Tijekom godine, a u skladu s izmjenama državnoga proračuna za tekuću godinu, izradile su se Izmjene i dopune Financijskoga plana NSK. U suradnji s drugim odsjecima, Odsjek je sudjelovao u pripremi Plana potreba te odobravanju financijskoga dijela Plana nabave NSK i njegovim izmjenama.

Odsjek je zadužen za praćenje provedbe Financijskoga plana NSK te je izradio sva zakonska izvješća provedbe za kvartale, polugodište i godinu.

Uz suradnju odgovornih procesa/odsjeka Odsjek je izradio i predao Izvješća o fiskalnoj odgovornosti čelnika ustanove za proračunsku godinu.

U skladu s obvezama o provođenju državnoga proračuna i zahtjeva nadležnoga ministarstva Odsjek je izrađivao mjesečna i kvartalna izvješća u pismenome obliku i aplikacijama koje su u nadležnosti državne riznice.

U odgovornosti Odsjeka obavljani su i poslovi upravljanja novčanim sredstvima, poslovi povezani s naplatom potraživanja, nadzorom troškova poslovanja, obavljanjem platnoga prometa, pregledom dugotrajne imovine, obračunom plaća i blagajničkim poslovanjem.

Odsjek je zadužen za financijsko praćenje svih projektnih aktivnosti u NSK te je u skladu s time izrađivao troškovnike projekata i sudjelovao u pripremi podloga za izmjene projektnih planova nabave. Tijekom godine Odsjek je sudjelovao u financijskome praćenju i provođenju aktivnosti projekta *e-Kultura* koji se financira iz EU fondova te projektu u kojem NSK sudjeluje u Erasmus+ projektu pod nazivom *Citizen-Enhanced Open Science in Southeastern Europe Higher Education Knowledge Hubs (CeOS_SE)*. Odsjek je sudjelovao u pripremi za prijavljivanje svih projekata koji su zahtijevali financijsku sastavnicu.

Tijekom 2022. godine Odsjek je napravio sve potrebne radnje u sklopu svojega djelokruga kako bi NSK mogla uspješno primijeniti Zakon o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj, odnosno od rujna dvojno iskazati cijene.

Prema potrebi drugih odsjeka, Odsjek financijski i računovodstveni poslovi pružao je pomoć i u dijelu koji je činilo nalogom raspoređeno radno mjesto za provođenje poslovnih aktivnosti koje su u tome trenutku bile u značajnome interesu za uspješno djelovanje NSK.

3.8.3. Odsjek marketing i komunikacije

Odsjek marketing i komunikacije NSK u 2022. godini u sklopu svojih redovitih programa obavljao je poslove promidžbe građe, usluga i proizvoda NSK, predstavljanjem tema bitnih za NSK u javnosti preko Portala i društvenim mreža NSK te odnosa s medijima, organizacijom hrvatskih i međunarodnih izložbi, skupova te različitih manifestacija tematski povezanih s područjima knjižničarstva, kulture i znanosti. U Odsjeku je zaposleno 12 djelatnika.

Odsjek je i u 2022. godini radio na nakladničkim projektima NSK, a u Odsjeku su se obavljali redoviti poslovi lekture, korekture i prevođenja, grafičkoga oblikovanja i tiska, grafičke obrade preslika za proces digitalizacije, marketinških aktivnosti, interne komunikacije, obrađivanja upita korisnika, novinarskih upita i upita za snimanja/fotografiranja u prostoru NSK te upita za najam prostora NSK.

Odsjek je u 2022. godini sudjelovao u pripremi 63 događanja, od kojih 17 izložbi te u izradbi osam publikacija.

U skladu s Planom rada NSK za 2022. godinu, Odsjek je koordinirao proces izradbe nove mrežne stranice NSK od *discovery* faze započete u 2021. godini do faze dizajna i programiranja stranice.

U sklopu marketinške aktivnosti Odsjek je sudjelovao u izradbi redizajna logotipa NSK i koordinirao je primjenu novoga logotipa na komunikacijske materijale NSK. Koordinacija procesa dosljedne primjene novoga vizualnog identiteta NSK nastavlja se i u 2023. godini.

Zbog široke tematike djelovanja Odsjek je redovito međudjelno surađivao u izradbi natječajne dokumentacije za prijavu programa i projekata za financiranje, od sadržajnoga oblikovanja prijave, popunjavanja prijavnih obrazaca, preko izradbe troškovnika i doradbe dokumentacije, do sastavljanja izvješća o raspolaganju prikupljenih sredstava i nadzora nad financiranim programima ili projektima.

Odsjek je međudjelno surađivao i u ostvarenju projekata NSK, a djelatnici Odsjeka sudjelovali su u radu velikoga broja organizacijskih odbora projekata i programa NSK te radnih skupina i povjerenstava.

NSK i njezini programi i aktivnosti redovito su bili zastupljeni u medijima što se koristilo i kao temelj za zagovaranje njezinih ciljeva.

U sklopu odnosa s medijima radilo se na neprekidnome medijskom izvješćivanju o poslovima i programima NSK prema televizijama, tiskovinama, radijima, portalima i društvenim mrežama. U sklopu odnosa s medijima djelatnici Odsjeka koordinirali su snimanja građe radi različitih dokumentarnih, znanstvenoobrazovnih i informativnih emisija, odnosno priloga, te odgovarali na pristigle novinarske upite.

Tijekom 2022. godine zabilježeno je na temelju usluge tvrtke Pressclipping 870 medijskih objava ukupne AVE (*Advertising Value Equivalency*) ekvivalentne vrijednosti u iznosu od 694.630,91 eura (5.233.696,62 kune). Najveći broj evidentiranih objava odnosi se na mrežne medije (portale) – 588 evidentiranih objava, slijede tiskani mediji (dnevne novine i časopisi) sa 176 evidentiranih objava, a zatim elektronički mediji sa 106 evidentiranih objava. Treba napomenuti da uslugom praćenja medijskih objava nisu zabilježene sve medijske objave o NSK, projektima, programima i događanjima u NSK kao ni sve objave u kojima se spominje NSK.

NSK je davan znatan medijski prostor kvalitetnoga sadržaja koji se bavi NSK (ne samo sadržaj u kojem se NSK usputno spominje) afirmativnoga tona. Najčešće se radilo o izvješćima i vijestima, zatim reportažama, a s iznimkama i drugim novinskim vrstama.

3.8.4. Odsjek održavanje

Odsjek održavanje tijekom 2022. godine obavljao je pripremu, organizaciju, koordinaciju i nadzor nad poslovima kontrole i održavanja funkcionalnosti tehničko-tehnoloških sustava, interijera i eksterijera zgrade NSK redovitim i povremenim aktivnostima održavanja te ispitivanja tehničko-tehnoloških sustava koja proizlaze iz zakonskih, internih i drugih obveza.

U Odsjeku je zaposleno 18 djelatnika. Ostatak potreba opskrbljuje se angažmanom vanjskih provoditelja usluga.

Djelatnosti predviđene Planom rada NSKza 2022. godinu u vezi s redovitim održavanjem zgrade kao što su: održavanje elektroinstalacija, vodovodnih instalacija, opreme zgrade, čišćenja, dezinfekcije prostora radi zaštite od bolesti COVID-19, deratizacijsko-dezinsekcijske mjere i dr., provedene su u organizaciji djelatnika Odsjeka i vanjskih provoditelja usluga. Djelatnosti povezane s redovitim i povremenim ispitivanjima tehničko-tehnoloških sustava i postrojenja u cijelosti su ostvarene u organizaciji ugovornih provoditelja, ovlaštenih tijela i osoba te u suradnji s djelatnicima Odsjeka. Obavljane su zadaće povezane s aktivnostima i događanjima u organizaciji Vlade Republike Hrvatske i drugih državnih tijela te programske aktivnosti NSK.

Obavljeni su poslovi investicijskoga održavanja. Odsjek je aktivno sudjelovao i priveo kraju sljedeće postupke započete krajem 2021. i tijekom 2022. godine.

Klima strojarnice

Nabavljena je nova izravna ekspanzija za klimatsku komoru mikrofilmova koja je zamijenila staru dotrajalu.

Nabavljen je novi zamjenski kompresor zraka za potrebe elektropneumatskoga upravljanja količinama zraka u klimatskim komorama u klima strojarnici na petome katu.

Zbog dotrajalosti saća ovlaživača zraka pokrenut je zahtjev za nabavu novih, ali nisu dostavljeni u prethodnoj godini.

Obavljena je zamjena regulatora DDC u klima strojarnici u lateralnome dijelu s vanjskim izvođačima.

Obavljeni su radovi kemijskoga pranja i čišćenja klimatskih komora s vanjskim izvođačem te radovi na kemijskome pranju saća ovlaživača klimatskih komora.

Rashladna stanica

Obavljena je reparacija osovine rashladnoga tornja u suradnji s vanjskim izvođačem.

U nekoliko navrata naručivani su radovi na rashladniku vode RK4. Isti nije uspješno pušten u pogon te će se radovi nastaviti u 2023. godini.

Radovi na redovitome održavanju strojarških instalacija izvedeni su kvalitetno i na vrijeme, a izvanredni zahvati i popravci obavljeni su u skladu s mogućnostima nabave rezervnih dijelova.

Hidrotehničke instalacije – potopne crpke

Obavljenim godišnjim servisom utvrđena je nepopravljivost jedne crpke te je trebalo nabaviti novu, a isto tako i rezervne dijelove za ostala crpna postrojenja. Budući da u trenutku potrebe nije bila moguća prenamjena sredstava, isto će se žurno obaviti tijekom 2023. godine.

Dizelski agregati

Nabavljeno je dizelsko gorivo (čisto, bez dodatka biodizela za dugotrajno čuvanje) kao i potrebni aditivi za dugotrajno čuvanje.

Odvajanje otpada

Nabavljeni su spremnici za odvajanje reciklažnoga otpada.

Od ostalih radova obavljenih tijekom 2022. godine izdvaja se:

- zamjena vanjskih fasadnih reflektora
- montaža LED rasvjete na VIP ulazu
- uređenje vanjskoga poslovnog prostora broj 3
- sanacija mehaničkoga transporta jarbola za zastave
- zamjena unutarnjih i vanjskih zastava
- moderniziranje parkirne rampe s novim kontrolerima za petlje na poljima 1, 3 i 5
- sanacija sanitarnoga čvora (pisoara) na katovima 4, 3, 1 i –1
- zamjena hidranata na zapadnoj strani zgrade NSK
- nabava novih alata i strojeva za poslove održavanja eksterijera i interijera
- izobrazba djelatnika za uporabu pesticida prilikom hortikulturnih radova.

U tijeku su postupci:

- zamjene parkirališnih rampi na poljima 1, 2, 3, 4 i 5
- sanacija procurijevanja kupola za odimljavanje u lateralnome dijelu zgrade
- zamjena fasadnih reflektora u dvorištu.

NSK je javna ustanova od nacionalnoga značenja, a knjižnična građa i kulturna baština koju NSK čuva izložene su rasponu rizika i zbog velikih incidenata i katastrofa koje su identificirane u procjeni rizika, radi spremnosti i sigurnosti, odnosno kapaciteta za odziv i oporavak, pristupilo se pripremi nacrtu integriranoga strateškog projekta NSK pod nazivom *Sigurnost i otpornost na rizike u sustavu NSK*.

Djelatnici Odsjeka održavanje u skladu s aktivnostima u 2022. godini imenovani su članovima povjerenstava, radnih grupa i operativno-tehničkih timova te su aktivno sudjelovali na sastancima radi implementacije i ostvarenja svih projektnih zadataka.

3.8.5. Odsjek sigurnost

Djelatnici Odsjeka obavljali su zadaće u svojem djelokrugu rada radi jedinstvenoga upravljanja zaštitom zdravlja i sigurnošću koja obuhvaća zajedničke ciljeve i funkcionalnosti provođenja pravila uz prihvaćanje važećih propisa. Usklađenost aktivnosti Odsjeka osigurana je zaštitarskom službom, i to svakodnevnim 24-satnim dežurstvom na poslovima tjelesne zaštite, tehničke zaštite i vatrogastva, dok su se aktivnosti zaštite na radu i zaštite od požara provodile praćenjem rizika unutarnjim nadzorima, koordinacijom s odgovornim osobama i Odborom za zaštitu na radu. U Odsjeku je zaposleno 17 djelatnika. Ostatak potreba opskrbljuje se angažmanom vanjskih provoditelja usluga.

Poslovi su podijeljeni na područja privatne zaštite, zaštite na radu i zaštite od požara i obrane. U sklopu privatne zaštite obavljali su se poslovi tehničke i tjelesne zaštite, a u sklopu zaštite od požara, obavljali su se i poslovi vatrogasnoga dežurstva.

Opseg poslova Odsjeka bio je tijekom godine znatno veći zbog preuzetoga novouređenog prostora zgrade NSK u kojem se održavaju različite vrste događanja. Budući da su završetkom predsjedanja Republike Hrvatske Vijećem Europske unije 2020. Vlada Republike Hrvatske i druga državna tijela nastavila koristiti spomenuti prostor, Odsjek je i dalje pojačano angažiran na poslovima osiguravanja korisnika, djelatnika i prostora te prema potrebi surađuje s angažiranim posebnim sigurnosnim snagama Vlade Republike Hrvatske.

U nastavku na organizaciju rada NSK u 2022. godini održana su dva događanja koja su organizacijski i sigurnosno bili najzahtjevniji u prostoru NSK. Prvo događanje održano je u travnju, i to u povodu prvoga održavanja najveće utrke ikada održane u Hrvatskoj pod nazivom *WRC Croatia Rally 2022* te drugo događanje u listopadu – Prvi parlamentarni sastanak Međunarodne krimiske platforme.

Privatna zaštita – poslovi tehničke i tjelesne zaštite

Poslovi tjelesne zaštite ostvarivani su 24-satnim dežurstvom na poslovima tjelesne zaštite koju provode djelatnici na radnim mjestima službenoga, glavnoga i gospodarskoga ulaza u osiguranju građe, korisnika, zaposlenika i imovine kao i posjetitelja prilikom održavanja priredbi i manifestacija u zgradi NSK.

Poslovi tehničke zaštite ostvarivani su 24-satnim dežurstvom operatera u Centralnome nadzornom upravljačkom sustavu uz primjenu različitih oblika tehničkoga šticeanja – intervencije operatera u vezi s protuprovalnim i protupožarnim sustavom zgrade NSK, obuhvaćajući dodatnih 7200 m² površine novouređenoga dijela zgrade, nadzora elektroenergetskoga sustava, nadzora teleliftova, videonadzora, nadzora sustava klimatizacije, *sprinkler* stanice, internoga razglasa te telefonske centrale.

Tijekom 2022. godine obavljeno je unaprjeđenje sustava tehničke zaštite, provedeno je programiranje dodatnih zona na sustavu protuprovale (čuvari ključeva) za evakuacijske izlaze na razinama –2 i –1 te njihovo dodavanje u sustav Centralnoga nadzora i upravljanja PSM 2000.

Zaštita od požara

Tijekom godine stručne službe i za to osposobljeni djelatnici provode niz preventivnih i edukativnih aktivnosti u zaštiti od požara te veliki broj internih i službenih inspekcijskih nadzora.

Nastavljene su aktivnosti na poboljšavanju i usklađivanju sustava za zaštitu od požara s važećim propisima koje su se posebno očitovale pokretanjem postupka izradbe revizije Pravilnika o zaštiti od požara, uvođenjem pružatelja usluge vatrogasnoga dežurstva samo vatrogasne djelatnosti te pokretanjem postupka stjecanja beneficiranoga radnog staža djelatnika – vatrogasaca uz suradnju kadrovske službe NSK.

U vezi s Terminskim planom provedbe organizacijskih i tehničkih mjera iz Procjene ugroženosti od požara NSK za razdoblje od 2021. do 2025. provedene su ili se provode organizacijske i pojedine tehničke mjere navedene u Terminskome planu za 2022., odnosno mjere iz Procjene ugroženosti od požara NSK 2017. godine.

Vatrogasno dežurstvo

Poslovi vatrogasnoga dežurstva ostvarivani su 24-satnim dežurstvom na poslovima zaštite od požara koju provode djelatnici raspoređeni na razinama –2, mezanina i drugoga kata u preventivnome dežurstvu radi provjere i osiguranja prostora, obavljanju intervencija i održavanju evakuacijskih izlaza.

U 2022. godini obavljen je veći broj intervencija na dojavu vatrodojavnoga alarma (provjera i otklanjanje nedostataka). Prema potrebi obavljena su spašavanja korisnika kod zastoja dizala, a svakodnevno su se obavljali preventivni obilasci unutarnjih i vanjskih prostora NSK u smjeni. Obavljena su i preventivna dežurstva profesionalnih vatrogasaca kod takozvanih vrućih radova (zavarivanja, rezanja i sl.) u organizaciji vanjskih izvođača kod izvođenja radova.

Na temelju organizacijskih mjera iz Revizije procjene ugroženosti od požara i tehnološke eksplozije za NSK, uspostavljeno je vatrogasno dežurstvo s tri profesionalna vatrogasca u smjeni tijekom korištenja novouređenoga dijela građevine radi smanjenja opasnosti od nastajanja i širenja požara i eksplozija.

Nova dežurstva profesionalnih vatrogasaca omogućuju u stručnome i organizacijskome smislu pojačan rad u preventivi navedenoga prostora, a posebno tijekom održavanja različitih događanja i aktivnosti Vlade Republike Hrvatske. Posebna je briga posvećena obilasku prostora NSK te uočavanju i otklanjanju nedostataka u vezi sa zaštitom od požara.

Tijekom godine obavljeno je osposobljavanje novoprimitljenih djelatnika za provedbu mjera zaštite od požara, gašenja požara i spašavanja ljudi i imovine ugroženih požarom. Održana je pokazna taktička vježba u gospodarskome dvorištu radi provjere ispravnosti vatrogasne tehnike i uvježbanosti vatrogasaca kao i interna edukacija o sustavima vatrodojave.

Zaštita na radu

Poslovi Zaštite na radu u 2022. godini bili su usmjereni na sprječavanje ozljeda na radu, profesionalnih bolesti i drugih bolesti u vezi s radom te zaštite radnoga okoliša uz primjenu osnovnih i posebnih pravila zaštite na radu na temelju Plana mjera iz procjene opasnosti.

Svakodnevno su bile osigurane radne i pomoćne površine i radni prostor gdje su djelatnici koristili osobna zaštitna sredstva na mjestima rada. Djelatnici raspoređeni na poslovima s posebnim uvjetima rada obavili su zdravstvene preglede prema utvrđenim terminima kod odabranoga specijalista medicine rada za pružanje usluga povremenih zdravstvenih pregleda.

Nastavljene su aktivnosti na poboljšavanju i usklađivanju sustava za zaštitu na radu s važećim propisima koje su se posebno očitovale provođenjem epidemioloških mjera od zaraze bolešću COVID-19. Iako su u travnju 2022. godine ukinute protuepidemijske mjere protiv bolesti COVID-19, donesen je interni Protokol postupanja pri dezinfekciji prostora NSK u slučaju oboljenja djelatnika. Obavljeni su povremeni stručni nadzori iz područja zaštite na radu nad sredstvima rada, radnoj okolini i načinu obavljanja poslova. Predlagane su mjere unaprjeđenja zaštite na radu te je pružana stručna pomoć odgovornim osobama i povjerenicima pri obavljanju poslova zaštite na radu.

Ugovorom o poslovnoj suradnji preko zamjenskih kvota s tvrtkom URIHO nabavljena je zaštitna obuća i odjeća za zaposlenike, dok su za potrebe djelatnika na radnim mjestima s računalom nabavljene ergonomske stolne LED svjetiljke. Pripremljeno je atomsko sklonište za prihvat djelatnika u slučaju izvanrednih situacija nabavom pitke vode i opreme za punjenje i pražnjenje rezervoara za vodu. Provedena je i nabava dodatne opreme za evakuaciju i spašavanje u skladu s Planom evakuacije i spašavanja.

Na području zdravstvene ekologije u suradnji s Nastavnim zavodom za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“ iz Zagreba provedeno je ispitivanje kvalitete zraka u radnim i korisničkim prostorijama NSK kao i u novouređenome dijelu zgrade.

Provedeno je osposobljavanje novozaposlenih djelatnika u sklopu metoda e-učenja. Metoda osposobljavanja vođeno je samoobrazovanje koje se oslanja na primjenu internetskih tehnologija uz korištenje posebno pripremljene dokumentacije za osposobljavanje te instrumentarija za provjeru znanja i provjeru primjene stečenih znanja u praksi.

Tijekom 2022. godine održana je redovita sjednica Odbora za zaštitu na radu. Na sjednici Odbora raspravljalo se o različitim temama u vezi sa stalnim unaprjeđenjem zaštite na radu, planiranjem i nadzorom primjene pravila zaštite na radu, obavješćivanjem i obrazovanjem iz zaštite na radu te provođenjem politike sprječavanja ozljeda na radu i profesionalnih bolesti.

Pokrenuta je izradba nove Revizije procjene rizika čiji se završetak očekuje početkom 2023. godine kada će za njezino usvajanje biti sazvana izvanredna sjednica Odbora za zaštitu na radu NSK.

Poslovi upravljanja garderobama

Navedeni poslovi ostvarivani su provjerom stanja garderoba, rukovanjem stvarima korisnika, provjerom ormarića za večernji rad NSK, stanja brojeva garderoba i ključeva ormarića te upoznavanjem korisnika s pravilima Kućnoga reda NSK, a sve to u zahtjevnim uvjetima provođenja protuepidemijskih mjera usmjerenih sprječavanju širenja bolesti COVID-19 među korisnicima, djelatnicima, suradnicima i gostima.

U 2022. godini obavljena je nabava garderobnoga ormarića s pretincima za privremenu pohranu stvari tijekom dogovorenih posjeta učenika i obilaska prostora NSK. Obavljena je i nabava garderobnih stalaka i pomičnih vješalica za potrebe različitih vrsta događanja u prostorima korpurnoga i lateralnoga novouređenog dijela zgrade NSK.

3.9. ODJEL INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE

Odjel osigurava informatičku potporu sveukupnomu poslovanju NSK, unutarnjoj mreži, izgradnju, razvoj i održavanje aplikacija te informatičkoga sustava kao i održavanje računala – mrežnih poslužitelja, osobnih računala i drugih informatičkih uređaja. U Odjelu je zaposleno 13 djelatnika.

Kako bi se osigurali redoviti poslovi i procesi u NSK, nužno je neprekidno ulaganje u računalnu opremu, mrežnu i poslužiteljsku opremu. Potrebne zamjene zastarjele opreme dogovorene su u fazama i u skladu s osiguranim sredstvima na godišnjoj razini.

Redoviti poslovi

Tijekom 2022. godine nastavljene su redovite stručne aktivnosti u sklopu održavanja i razvoja Integriranoga knjižničnog sustava NSK te visokoškolskih i znanstvenih knjižnica u Republici Hrvatskoj. Knjižnicama članicama IKS-a osiguran je produkcijski rad u modulima Katalogizacija, Nabava/Serijske publikacije i Cirkulacija, a redovito su usklađivane funkcionalne dopune te razvoj u sklopu informatičke potpore i redaktorskoga nadzora.

Na razini sustava aktivnosti su obuhvaćale administraciju i pružanje pomoći preko uspostavljenoga sustava za potporu koji predstavlja glavni komunikacijski kanal s korisnicima IKS-a u slučaju tehničkoga i stručnoga problema u radu ili zahtjeva/prijedloga za unaprjeđenjem sustava. Redovito je posuđenjen i održavan i mrežni portal sudionika IKS-a s pripadajućom dokumentacijom. Aktivnosti su obuhvatile održavanje bibliografske i nacionalne normativne baze, edukaciju, praćenje razvoja i usvajanje dopuna odgovarajućih normi na razini sustava, središnje administriranje sustava i njegovo funkcionalno podešavanje, izradbu modularnih i SQL izvješća s analizom podataka, izradbu inventarnoga popisa, održavanje i razvoj WebOPAC-a, održavanje funkcionalnoga rada zajedničkoga mrežnog poslužitelja te sustavno konfiguriranje sustava. Svim sudionicima u Integriranome knjižničnom sustavu administrirani su korisnički računi u Integriranome knjižničnom sustavu s pripadajućim ovlastima za rad te korisnički računi za pristup portalu IKS, Sustavu za podršku i portalu BUKI. Organizirana je i provedena sigurnosna zaštita podataka na zajedničkome mrežnom poslužitelju uz izradbu sigurnosne preslike (pohranjivanja podataka) u utvrđenim vremenskim razmacima. Prilagođavane su konfiguracijske datoteke radi rješavanja problema i unaprjeđenja procesa rada. Pružana je tehnička pomoć i potpora pri uporabi sustava za djelatnike NSK i članice Sustava, što je uključivalo i stručnu posjetu zbog instalacije i posuđenjivanja klijenata u knjižnicama članicama Sustava.

Odjel je surađivao kao tehnička potpora procesima digitalizacije građe i razvoja Digitalne knjižnice NSK, upravljanja i zaštite digitalnoga sadržaja te aplikacijama koje su izrađene u Odjelu informacijske tehnologije ili su ih za NSK izradili vanjski suradnici. Provođena je dodjela ključa API za digitalne zbirke i repozitorije koji su zatražili dodjelu trajnoga identifikatora URN:NBN u suradnji s Centrom za razvoj Hrvatske digitalne knjižnice. Održavao se sustav Digitalizirane stare novine i časopisi (DNC) koji je potrebno što prije zamijeniti novim kako ne bi došlo do prekida usluge za korisnike. Suradivalo se u tehničkim pitanjima povezanim sa sustavom Digitalne zbirke NSK i migracijom podataka na poslužitelj NSK. Suradivalo se u EU projektu *e-Kultura – Digitalizacija kulturne baštine* kao tehnička potpora u sklopu digitalizacije građe koja se provodi u prostoru Odjela informacijske tehnologije te suradnjom u tehničkoj pomoći za druge knjižnice.

Radno vrijeme – elektroničko bilježenje radnoga vremena (ERV)

Uz redovitu administraciju, pružana je i potpora za potrebe sustava ERV. Pružana je tehnička pomoć pri uspostavljanju te korištenju računalnoga programa za naplatu usluga u korisničkim službama i računovodstvu NSK.

Aplikacije

Održavane su i dorađene aplikacije koje su izradili programeri NSK – URN:NBN, Tematska pretraživanja, Pitajte knjižničara, Obrazac CIP, Bibliografije, Autorska naknada, Hrvatska baza nakladnika knjiga (ISBN) i Hrvatska baza nakladnika notirane glazbe (ISMN), UDK, Registar ugovora, Spremište, BRKLJA, Sustav za DOI, Upravitelj časopisa, aplikacija za predbilježbu večernjega rada, aplikacija za predaju izvješća, aplikacija za elektroničku predbilježbu dvorana i opreme za sastanke, seminarske dvorane i e-učionice, Znanstvena indeksiranost i citiranost te Viškovi. Izrađivana su te prilagođavana i brojna druga programska rješenja – Bibliografska baza *Croatica* i Hrvatski nacionalni skupni katalog, uz redovito održavanje, razvoj i pružanje tehničke potpore.

Korisnicima je omogućen *online* upis, a izrađeno programsko rješenje dostupno je na e-adresi <https://upisi.nsk.hr>.

Planirani razvoj aplikacije Konzervatorsko-restauratorski informacijski sustav nije ostvaren zbog bolovanja djelatnika.

Infrastruktura

U 2022. godini epidemiološka se situacija nastavila pratiti, što je dovelo do potrebe za neprekidnim korištenjem tehnologije Virtual Private Network (VPN) za omogućavanje rada od kuće u skladu s općim i pojedinačnim situacijama. Osigurano je održavanje više od 300 stolnih računala i više od 50 raznovrsnih poslužitelja. Zabilježeno povećanje udaljenih povezivanja na računala i korištenje više kolaborativnih *online* alata upozorili su na potrebu nadogradnje postojeće računalne opreme, stoga je u 2022. godini provedena nadogradnja opreme u skladu s osiguranim sredstvima.

U skladu s potrebama NSK provedena je nabava nove opreme koja je raspoređena na temelju mjerila stanja i starosti postojeće opreme kao i planiranih projekata i prioritarnih servisa.

U dvoranama *Judita*, *Pomet* i *Tena* uspješno je provedena implementacija osnovnih setova opreme za događanja, uključujući audiomiksete, velike ekrane na mobilnim stalcima, mikrofone i prijenosna računala. Osim toga, za potrebe audiodovezivanja na događanjima nabavljena je i prijenosna audiodistribucija sa 16 izlaza.

U području pohrane podataka nabavljen je novi sustav, a podatci sa staroga sustava kojem je isteklo jamstvo uspješno su migrirani na novi.

Provedena je nabava dvaju poslužitelja koja će zbog teškoća s isporukom opreme biti dostavljena u 2023. godini. Svrha je bila prioritarno migrirati važne servise NSK na nove poslužitelje s aktivnim jamstvom.

Nužnost zamjene opreme koja nema aktivno jamstvo, od koje su kritični dijelovi opreme proizvedeni prije 2010. godine, umnogome je utjecala na odluku kako rasporediti novčana sredstva za nabavu. Glavnina sredstava bila je usmjerena prema nabavi nove djelatničke opreme, obuhvaćajući 75 stolnih računala, 129 monitora, 13 prijenosnih računala i pet pisača.

Računalna oprema isporučena je krajem 2022. godine te je prošla fizičku i tehničku provjeru. Tom prilikom provodila su se osnovna podešavanja opreme kao prva faza prije isporuke opreme djelatnicima. Zamjena opreme odrađivala se u skladu s prioritetnim poslovima povezanim s Odjelom informacijske tehnologije, stoga će raspodjela trajati do sredine 2023. godine. Navedena nabava računalne opreme u 2022. godini nastavila je trend nabave i zamjene djelatničke opreme iz 2021. godine kako bi se osigurali najmanji uvjeti za rad djelatnika.

Radi informatizacije obrazovnoga sustava Republike Hrvatske NSK je suradnjom dogovorila prijenos nefinancijske imovine koja se sastojala od 100 prijenosnih računala. Ova oprema korištena je za omogućavanje rada od kuće, povećanje fleksibilnosti rada u NSK te za potrebe projekata istraživanja kataloga, revizije građe u čitaonicama s otvorenim pristupom ili istraživanja građe u spremištu građe. Osim toga, NSK je zaprimila još 109 prijenosnih računala za korisnike koji se trenutačno pripremaju za isporuku u čitaonice s otvorenim pristupom u skladu s licencijama za sigurnost operativnoga sustava i brojem slobodnih mjesta za rad s računalom. U tijeku je prva faza nadogradnje korisničke opreme prijenosnim računalima, a u dogovoru s Odjelom korisničke službe opremanje korisničkoga prostora prema dostupnim funkcionalnim mjestima za rad s računalom nastavit će se u 2023. godini.

Na projektu *e-Kultura – Digitalizacija kulturne baštine* Odjel informacijske tehnologije surađivao je kao tehnička potpora i prema zahtjevu posuđivao računalnu opremu.

Nastavljena je suradnja s Digitalnim laboratorijem NSK.

Odjel je aktivno sudjelovao i surađivao te pružao tehničku potporu u organizaciji različitih događanja, od kojih se posebno ističu:

- *WRC Croatia 2022*
- događanje organizirano u organizaciji Europske komisije
- Prvi parlamentarni sastanak Međunarodne krimiske platforme.

Obavljena je neprekidna suradnja s vanjskim provoditeljima usluga te je pružana tehnička potpora korisnicima u novouređenome dijelu NSK.

U sklopu sigurnosne pohrane podataka administriran je sustav Bacula sa sigurnosnom preslikom podataka NSK. Osim pohrane podataka na opremu smještenu u NSK, kako bi se osigurala dodatna sigurnost, ispitivana je mogućnost suradnje s drugim ustanovama za pohranu sigurnosne preslike na udaljenoj lokaciji, uz najmanju udaljenost od 80 kilometara. Ta je mjera posebno važna zbog seizmičke aktivnosti te je nužna za osiguravanje dostupnosti podataka u slučaju nepredviđenih okolnosti. Nužna je oprema u fazi nabave, a odabir lokacije i instalacija nabavljene opreme trebali bi biti ostvareni tijekom 2023. godine.

Provodilo se neprekidno održavanje i upravljanje elektroničkim identitetima preko sustava imenika AAI@EduHr uz provođenje provjera usklađenosti (certificiranja) matičnih ustanova i davatelja usluga s normama AAI@EduHr. Službenom provjerom usklađenosti matičnih ustanova s normama Autentikacijske i autorizacijske infrastrukture znanosti i visokoga obrazovanja u Republici Hrvatskoj – AAI-EduHr za 2022. godinu ostvarena je ocjena izvrsne usklađenosti.

Neprekidno su provedene i brojne aktivnosti u vezi s uređajem Fortigate Firewall, upravljanjem i održavanjem preklopnika, aktivnoga direktorija i poslužitelja DHCP-a, održavanjem sustava WSUS, upravljanjem i održavanjem sustava MS Office 365 u NSK, održavanjem servisa i poslužitelja u vezi s projektom *DNC*, revizijom skupnih elektroničkih popisa, korisničkih računa i ovlasti, sustavnom administracijom i prilagođavanjem mreže te tehničkom potporom za sustav videoobavijesti.

Mrežni portali

Ostvarena je izradba novih portala, ali i tehničko održavanje s potporom za postojeće portale i mrežne stranice. Napravljene su nadogradnje WordPressa i dodataka, što je obuhvaćalo i testiranje nakon nadogradnje za brojne stranice i portale, a tom su prilikom rađene i brojne doradbe na stranicama. Izrađeni su novi tematski portali na e-adresama <http://hop.nsk.hr>, <http://upisnik.nsk.hr/upisnik-knjiznica/> i <http://virtualna.nsk.hr> (izrađen velik broj novih izložbi). Opseg posla u najvećem se obujmu svodio na tehničko održavanje postojećih mrežnih stranica te razvijanje novih funkcionalnosti za iste.

Infrastruktura

Tijekom godine pružana je informatička potpora djelatnicima NSK, tvrtkama i pojedincima koji su organizirali događanja, izložbe i predstavljanja u NSK, što je obuhvaćalo postavljanje mreže, računala i projektor. Kao tehnička i stručna potpora Odjel je sudjelovao u ostvarenju različitih događanja koja su organizirana u prostorima NSK, a na kojima se koristila računalna mreža radi *online* prijenosa uživo. Usporedno organizirana događanja umnogome upozoravaju na potrebu zapošljavanja dodatnoga djelatnika kao potpore *online* sastancima i organizaciji događanja u novouređenome dijelu zgrade.

Na računalima i mrežnim uređajima implementirana je sigurnosna zaštita od neovlaštena korištenja, prijave te uporabe računala i mrežne opreme. Računala i poslužitelji redovito su nadograđivani dostupnim nadogradnjama koje su objavljivali proizvođači programske potpore. Sva računala zaštićena su najnovijom sigurnosnom programskom potporom protiv zlonamjernih programa. Računalna sigurnost zahtijeva povezivanje više ustanova i suradnju s nadzornim tijelom (CERT).

U 2022. godini ugovorena je vanjska potpora na održavanju specijalne opreme spojene u klaster rješenje s virtualizacijom. Produženo je jamstvo proizvođača za navedenu opremu.

Pružena je tehnička potpora te je Odjel surađivao u pripremi ili razvoju projekata koji su nužni za modernizaciju NSK, a ključni su za poboljšanje usluge prema korisnicima:

- Sustav kontrole ulaza/izlaza korisnika
- Sustav ispisnoga rješenja za korisnike
- Uređaji POS za naplatu usluga korisnicima
- Postavljanje dodatne nadzorne kamere u prostor u kojem se isporučuje roba u NSK.

4. KULTURNE, OBRAZOVNE I ZNANSTVENE AKTIVNOSTI: SURADNIČKI PROGRAMI VIŠE ODJELA I PROCESA

4.1. MEĐUNARODNA SURADNJA

Organizirani su stručni posjeti i pripremljena su dva programa u sklopu programa Erasmus+ tijekom 2022. godine. Redovito je odgovarano na upite o mobilnosti, i to na dva upita iz Poljske i jedan iz Austrije, no oni nisu ostvareni zbog odustajanja kandidata.

Tablica 19. Sudjelovanje u međunarodnim programima mobilnosti, razmjena stručnjaka i posjeti.

Vrsta posjeta / boravka u NSK	
<i>Erasmus+</i>	Iuliana Camelia Pirvu, Ruralna knjižnica Sirna (Biblioteca Comunală Șirna), Rumunjska, 4. – 8. srpnja 2022. U posjetu je bilo 11 sudionika programa.
<i>Erasmus+</i>	Joanna Cieślińska i Urszula Maciąg, Wojwodzka narodna knjižnica u Olsztynu (Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Olsztynie), Poljska, 17. – 21. listopada 2022.
<i>Stručna razmjena</i>	Nataša Knap i Polona Marinšek, Nacionalna i sveučilišna knjižnica (Narodna in univerzitetna knjižnica), Slovenija, 5. – 6. svibnja 2022.

4.1.1. Organizacija međunarodnih izložbi

Izložbe u NSK

- Međunarodna izložba inovacija ARCA 2022., 13. – 15. listopada 2022., Hrvatska zajednica inovatora i NSK

Izložbe izvan NSK

- Izložba *Znanstveno i duhovno nasljeđe Fausta Vrančića*, Muzej sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj u Prisiki, 14. svibnja – 1. rujna 2022., Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Mađarski tehnički i prometni muzej, Arhiv Jurske biskupje / Győri Egyházmegyei Leváltár i NSK
- Izložba *L'arte del Libro in Croazia*, Europska knjižnica u Rimu, 19. rujna – 3. listopada 2022., Veleposlanstvo Republike Hrvatske pri Svetoj Stolici i NSK
- Izložba *Wealth of color and tradition*, Nacionalna knjižnica Bugarske, stalna izložba

Građa NSK na izložbama vanjskih organizatora

- *Deveti hrvatski biennale ilustracije*, Galerija Klovićevi dvori, 2. lipnja – 17. srpnja 2022.
- *Baciti istinu u lice! Ratko Petrić – retrospektivna izložba*, Narodni muzej Zadar – Providurova palača u Zadru, 20. travnja – 20. lipnja 2022.

4.1.2. Projekti i programi – prijave na natječaje

Usklađivale su se i izrađivale prijave na natječaj Ministarstva znanosti i obrazovanja za plaćanje članarina u međunarodnim znanstvenoistraživačkim tijelima za CENL, ISBN, ISSN, IIPC i UDCC za 2022. godinu.

Izrađena je prijava za Ministarstvo kulture i medija za 2022. u vezi s ICOM Triennial Conference 2023; Valencija, Španjolska.

Izrađene su prijave za Ministarstvo kulture i medija za 2022. u vezi sa sastancima ISSN i konferenciju CENL.

4.2. PROJEKTI I PROGRAMI

Međunarodni suradnički razvojni projekti

- *CeOS_SE Project – Citizen-Enhanced Open Science in Southeastern Europe Higher Education Knowledge Hubs*

Suradnički projekti u području kulture i znanosti

- *e-Kultura – Digitalizacija kulturne baštine*
- *e-Sveučilišta*
- *Znanstveno i tehnologijsko predviđanje – nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja, aktivnost Informacijski sustav znanosti Republike Hrvatske – CroRIS*
- *Hrvatski oblak za otvorenu znanost (HR-OOZ)*
- *DARIAH-HR – Digitalna istraživačka infrastruktura za umjetnost i humanistiku u Republici Hrvatskoj*
- *Znameniti.hr*

Razvojni projekti i programi

- *Sustav za identificiranje, upravljanje i predstavljanje baštinskih zbirki*
- *Razvoj i primjena metodološke osnove za vrednovanje Pravilnika o obveznom primjerku*
- *Knjižničarska zvanja u Republici Hrvatskoj*
- *CroAtrium: centar za istraživanje, razvoj i prezentaciju zbirke Croatice – multimedijски lab zbirke Croatica*
- *Razvoj i održavanje Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima*
- *Zavičajne zbirke weba*
- *Čitam lakše! – pristupačnost čitanja digitalnih sadržaja*
- *Knjižnica kao e-servis građana: personalizacija mobilne aplikacije Smart Library NSK*
- *Pohrana sadržaja s društvenih mreža – arhiviranje Twittera*
- *Elektronička burza: portal za razmjenu knjižnične građe i uredske opreme*
- *Centar za stalno stručno usavršavanje knjižničara u Republici Hrvatskoj*
- *Razvoj Sustava jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica*
- *Baština na mreži: znanstvenici predstavljaju kulturnu baštinu*
- *Pozdrav iz Hrvatske – i moja razglednica pomaže ga tkati!*
- *Hrvatski prvotisci: popis i opis prvotisaka u hrvatskim svjetovnim i crkvenim ustanovama*

Projekti digitalizacije građe

- *Kultura voli prirodu: baština hrvatskih rijeka (suradnički program digitalizacije)*
- *Pisati slobodno: tematski portal o cenzuri periodike krajem 19. i početkom 20. stoljeća u Hrvatskoj*
- *Hrvatski iseljenički tisak – HIT, u suradnji s Filozofskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu*

Ostali projekti i programi

- *Zamjena publikacija – sinergija različitih jezika, kulture i znanosti*

- *SciLab*
- *Središnji sustav za bibliometrijska pretraživanja*
- *Revizija i reinventarizacija referentne građe u Informacijskom centru*

4.3. ZNANSTVENA DJELATNOST

Znanstvena djelatnost NSK provodila se na temelju potvrde o obavljanju znanstvene djelatnosti koju je izdalo Ministarstvo znanosti i obrazovanja 30. siječnja 2020. te Strateškome programu znanstvenih istraživanja za razdoblje od 2015. do 2020., dok je izrađen Nacrt prijedloga Strateškoga programa znanstvenih istraživanja do 2026. godine. Znanstvena djelatnost NSK organizirana je radom Znanstvenoga vijeća te Znanstvenoga odbora. Znanstveno vijeće broji 13 magistara znanosti i 17 doktora znanosti. Ukupno je devetero zaposlenika u postupku izradbe doktorskoga rada.

Djelatnici NSK sudjelovali su u 2022. godini u 24 razvojnim projektima i programima kao što su:

- dva suradnička znanstvena projekta
- jedan međunarodni suradnički razvojni projekt
- dvadeset i jedan razvojni projekt i program.

Jedna djelatnica NSK koristila je postdoktorsko znanstveno usavršavanje na temelju stipendije Fulbright za Fulbright Visiting Scholar Program, Sveučilište Kalifornija, Los Angeles, SAD.

Tijekom 2022. godine djelatnici NSK objavili su 54 rada, a od kategoriziranih radova:

- 14 izvornih znanstvenih radova
- pet preglednih radova
- dva prethodna priopćenja
- 11 stručnih radova
- 18 priloga
- jedan prikaz
- jedna e-knjiga
- jedna knjiga sažetaka
- jedna brošura.

Djelatnici NSK sudjelovali su na 22 stručnim i znanstvenim skupovima s 47 izlaganja te 14 posterskih izlaganja.

Tijekom 2022. godine provedena su samostalno dva anketna istraživanja u vezi s istraživanjem zadovoljstva korisnika NSK i motivacijom knjižničara za rad u informacijskoj službi, a sudjelovalo se u pripremi i provedbi jednoga anketnog istraživanja o stavovima stručnoga osoblja o načinima pružanja informacijsko-referalnih usluga, obrazovanju i kompetencijama potrebnima za obavljanje tih poslova u narodnim knjižnicama.

NSK izgrađuje i znanstvenu infrastrukturu za hrvatsku znanstvenu zajednicu. Bitno je osiguranje pristupa e-izvorima, a sredstva za redovitu pretplatu na elektroničke izvore znanstvenih i stručnih informacija za potrebe akademske i znanstvene zajednice osigurana su u Državnome proračunu Republike Hrvatske.

NSK sudjeluje u razvoju mreže akademskih repozitorija Dabar u visokim učilištima Republike Hrvatske sa Srcem i ostalim ustanovama. Ocjenski radovi hrvatskih sveučilišta pohranjuju se u repozitorije sveučilišta i visokih učilišta te u Nacionalni repozitorij disertacija i znanstvenih magistarskih radova na e-adresi <https://dr.nsk.hr> i Nacionalni repozitorij diplomskih i završnih radova na e-adresi <https://zir.nsk.hr>.

NSK je zadužena i za održavanje i razvoj Repozitorija Sveučilišta u Zagrebu na e-adresi <https://repozitorij.unizg.hr/en> i Repozitorija NSK na e-adresi <https://repozitorij.nsk.hr>.

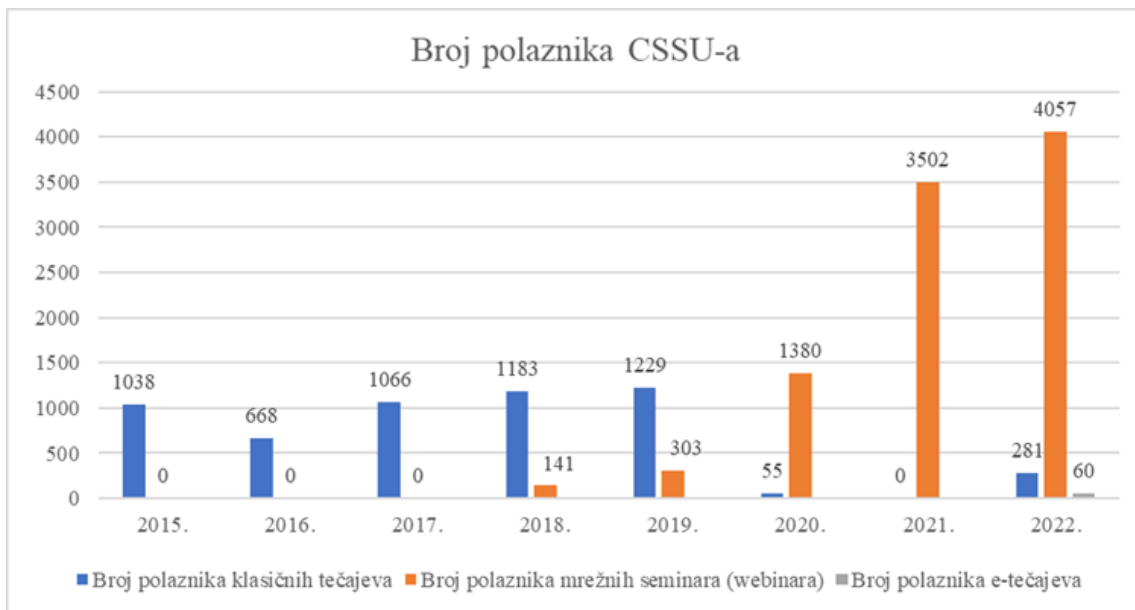
Za hrvatsku akademsku zajednicu NSK provodi bibliometrijska pretraživanja.

4.4. EDUKACIJA

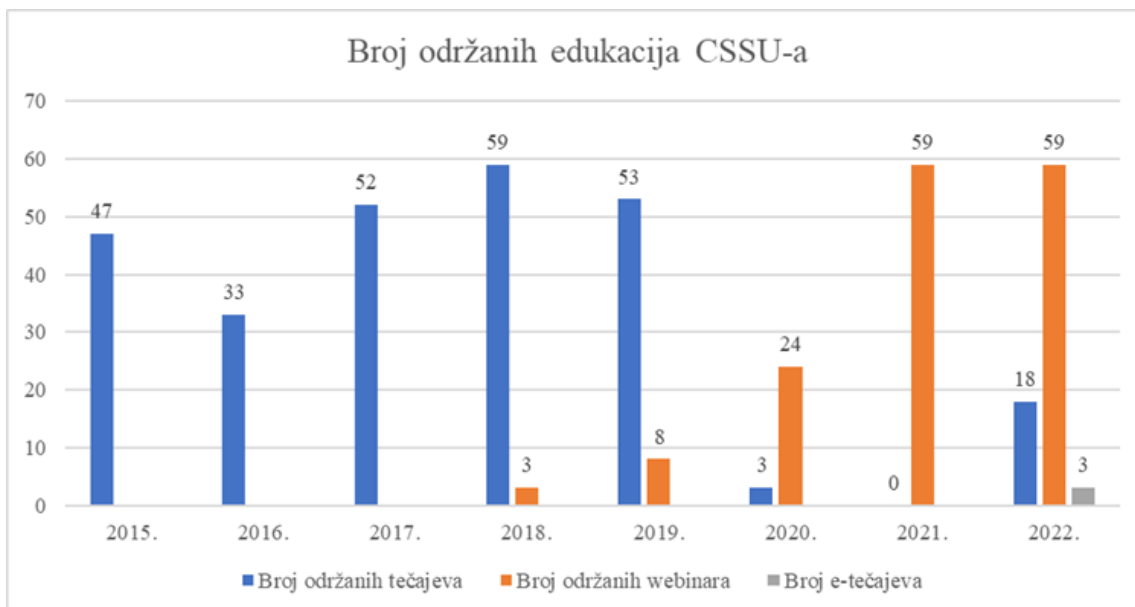
4.4.1. Centar za stalno stručno usavršavanje knjižničara (CSSU)

Redoviti program

Tijekom 2022. godine u programu trajne izobrazbe Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara ostvarena su tri oblika edukacija: tečajevi, odnosno radionice u fizičkome prostoru, mrežni seminari i e-tečajevi. Zbog velikoga zanimanja polaznika za edukacije, osobito preko mrežnih seminara, porastao je broj organiziranih edukacija, ali i broj polaznika.

Slika 1. Broj polaznika CSSU-a od 2015. do 2022. godine.

Slika 2. Broj održanih edukacija CSSU-a od 2015. do 2022. godine.

Tijekom 2022. godine u programima trajne izobrazbe Centra sudjelovalo je 4398 polaznika, od kojih najviše iz školskih knjižnica (34 posto), nakon čega slijede narodne (23 posto), visokoškolske (15,5 posto), NSK (13,6 posto) te specijalne knjižnice (7,2 posto).

U kategoriji *Ostali* (polaznici iz muzeja, arhiva i sl.) je 4,7 posto polaznika.

Za 1,9 posto polaznika nije poznata ustanova zaposlenja.

U 2022. godini došlo je do promjene u trendovima pohađanja trajne izobrazbe te je uočljiv porast udjela polaznika iz visokoškolskih i specijalnih knjižnica te NSK u ukupnome broju polaznika, a smanjen udio polaznika iz narodnih i školskih knjižnica te kategorije *Ostali* (Slika 1.)

Studentska praksa

Studentsku praksu u NSK ostvarilo je 14 studenata. Ostvareno je 940 sati praktičnoga rada.

Zbog izvanredne zdravstvene situacije, uz praksu u prostorima NSK, bilo je potrebno uključiti i *online* model studentske prakse tijekom koje su studenti dobivali zadatke koje je bilo moguće odraditi od kuće. Studenti su također imali mogućnost prijave na mrežne seminare CSSU-a.

Tablica 20. Broj sati praktičnoga rada tijekom prakse studenata knjižničarstva.

Naziv programa	Broj sati u programu
CSSU i Zbirka za knjižničarstvo	77
Matična služba za narodne knjižnice (otpis građe)	414
Program digitalizacije	315
Zaštita i restauracija knjižnične građe	16
Zbirka muzikalija i audiomaterijala	118
Ukupno	940

4.4.2. Ostale edukacije

Rudomino, I. Edukacija školskih knjižničara (KGZ) *Hrvatski arhiv weba kao izvor informacija*, 7. prosinca 2022.

Ekinović Micak, E. Radionica *Primjena Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima*, Gradska knjižnica Marka Marulića Split, 21. travnja 2022.

Ekinović Micak, E. Radionica *Primjena Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima*, Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek, 26. travnja 2022.

Ekinović Micak, E. Radionica *Testiranje Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima*, Knjižnica Filozofskoga fakulteta, Zagreb, 8. srpnja 2022.

Rudomino, I. ; Horvat, P. *Erasmus+ Mobility Agreement for Adult Education Staff*, 4. – 10. srpnja 2022. izlaganje: *Croatian Web Archive*.

Knežević Cerovski, A. Predavanja *Normativna kontrola imena – autorske i korporativne odrednice*, studentima 5. godine Informatologije na Filozofskome fakultetu u Osijeku, 19. siječnja 2022.

Vukadin, A. Radionica *Primjena Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima*, Art kompleks Benčić, Rijeka, 8. travnja 2022.

Vukadin, A. Radionica *Primjena Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima*, Gradska knjižnica Zadar, 12. travnja 2022.

Dorja Mučnjak, Ingeborg Rudomino, Dolores Mumelaš, Alisa Martek. *Radionica građanske znanosti za učenike Srednje škole „Ivan Švear“ Ivanić-Grad u suradnji s Gradskom knjižnicom Ivanić-Grad*. Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2. svibnja 2022.

Alisa Martek, Dorja Mučnjak, Dolores Mumelaš, Ljiljana Anušić. *CeOS_SE Learning/Training/Teaching Activity*. Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 12. – 16. rujna 2022.

Dolores Mumelaš, Mia Vladović. *CeOS_Se – Learning-by-doing – radionica građanske znanosti za učenike FFZG-a*, Filozofski fakultet u Zagrebu, 14. studenoga 2022.

Alisa Martek, Dorja Mučnjak, Dolores Mumelaš, Ljiljana Anušić. *CeOS_Se – Train the Trainers*. Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 21. studenoga 2022.

Portal E-izvori: pristup znanstvenim bazama podataka i zbirkama časopisa, 24. listopada 2022.

Edukacije za rad u Integriranome knjižničnom sustavu NSK, visokoškolskih i specijalnih knjižnica u Republici Hrvatskoj

Osnove funkcionalnoga rada u modulu Nabava, 21. ožujka 2022.

Osnove funkcionalnoga rada u modulu Cirkulacija (dio 1.), 22. ožujka 2022.

Osnove funkcionalnoga rada u modulu Cirkulacija (dio 2.), 23. ožujka 2022.

Osnove funkcionalnoga rada u modulu Katalogizacija, 24. ožujka 2022.

Osnove pretraživanja baza, preuzimanje zapisa, kopiranje zapisa, preuzimanje i integracija, 25. ožujka 2022.

Normativna baza NSK, 28. ožujka 2022.

Servisi u modulu Cirkulacija, 30. ožujka 2022.

Pretraživanje normativne baze NSK, 31. ožujka 2022.

Osnove funkcionalnoga rada u modulu Katalogizacija, 18. lipnja 2022.

Edukacija u projektu e-Kultura

Edukacija djelatnika KGZ-a, 25. i 26. siječnja 2022. i 1. veljače 2022.

Edukacija djelatnika i studenata u Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici u Osijeku, 14. – 16. rujna 2022.

Predstavljanje projekta *e-Kultura – Digitalizacija kulturne baštine* za školske knjižničare (srednja škola) u organizaciji Matične i razvojne službe, Knjižnice grada Zagreba, 14. siječnja 2022.

Predstavljanje projekta *e-Kultura – Digitalizacija kulturne baštine* za školske knjižničare (osnovna škola) u organizaciji Matične i razvojne službe, Knjižnice grada Zagreba, 21. siječnja 2022.

Predstavljanje projekta *e-Kultura – Digitalizacija kulturne baštine* na Godišnjem sastanku voditelja specijalnih knjižnica, NSK, 29. lipnja 2022.

Dariah Day 2022. Predstavljanje projekta *e-Kultura – Digitalizacija kulturne baštine*, 12. prosinca 2022.

4.5. PORTALI I PROFILI NSK NA DRUŠTVENIM MREŽAMA

4.5.1. Portal NSK (nsk.hr)²

Portal NSK, odnosno mrežna stranica <https://nsk.hr> u 2022. godini imala 795 027 pregleda³, 229 421 korisnika⁴, a novih korisnika⁵ bilo je 223 287. Ostvareno je 392 775 sesija⁶, a prosječni broj sesija po korisniku bio je 1,71 s prosječno 2,02 stranice po sesiji⁷. Stopa napuštanja⁸ iznosila je 63,7 posto.

Što se tiče strukture prema spolu, 60 posto korisnika Portala NSK bile su žene, a 40 posto korisnika bili su muškarci. Prema dobnoj strukturi najveći udio odnosi se na dobnu skupinu od 35. do 44. godine koji u ukupnome broju zauzimaju 22 posto. Zatim slijedi dobna skupina od 25. do 34. godine koji u ukupnome broju zauzimaju 21 posto. Najmanje je korisnika iz dobne skupine starije od 65 godina.

Portal NSK u 2022. godini najviše se pristupalo iz Hrvatske (81 posto), i to najviše iz Zagreba (66 posto), a zatim slijede pristupi iz Bosne i Hercegovine (pet posto), Sjedinjenih Američkih Država (dva posto), Srbije (dva posto) i Slovenije (0,6 posto).

Portal NSK najviše se pristupalo s mobilnih uređaja (55 posto), a zatim sa stolnih računala (43,5 posto) i u manjem postotku s tablet uređaja (1,5 posto). Najveći broj pristupa ostvaren je preko internetskih preglednika Google Chrome (68 posto), Safari (15 posto) i Firefox (4,5 posto).

Što se tiče podataka o akviziciji korisnika, 78 posto ih je na Portal NSK došlo tzv. organskom pretragom, 13,6 posto pristupilo je izravno, 6,2 posto preko neke druge stranice koja vodi na Portal NSK, a 2,5 posto prometa prema Portalu NSK generirano je preko društvenih mreža. Ukupno je ostvareno 7586 sesija preko preporuka s društvenih mreža, od kojih 92,2 posto dolazi s društvene mreže *Facebook*. Stopa napuštanja iz organske pretrage iznosi 64,4 posto, a s društvenih mreža 85 posto.

U odnosu na 2021. godinu ističe se pad parametara broja korisnika za 18 posto kao i novih korisnika stranice za 18 posto, ali i ukupnoga broja sesija u odnosu na prethodnu godinu za 17 posto te pregleda stranice za 29 posto.

Zabilježen je i pad parametara stranica po sesiji za 14 posto i prosječnoga trajanja sesije za 12 posto. Nastavilo se i povećanje stope napuštanja stranice za četiri (4) posto. Zabilježen je rast broja sesija po korisniku za jedan (1) posto. Negativni trendovi u svim relevantnim parametrima analitike mrežnih stranica mogu se dovesti u izravnu korelaciju s tehničkom zastarjelošću stranice (ukupna starost više od deset godina), što utječe na dva najvažnija čimbenika koja izravno utječu na posjećenost mrežnih stranica, a to su: neresponzivnost, odnosno neprilagođenost stranice za mobilne uređaje (54,8 posto korisnika stranici je pristupilo s mobilnoga uređaja), te nemogućnost kvalitetne optimizacije stranice i sadržaja na njoj za tražilice (SEO-a). Kvalitetan SEO ključan je za pronalazak i rangiranje sadržaja na mrežnim tražilicama s kojih je na mrežnu stranicu NSK u 2022. godini došlo čak 77,7 posto korisnika.

² Izvor podataka: Google Analytics.

³ Ukupan broj pregledanih stranica; ubrajaju se i ponovljeni prikazi stranice.

⁴ Korisnici koji su pokrenuli barem jednu sesiju tijekom razdoblja.

⁵ Broj korisnika koji prvi put posjećuju stranicu tijekom razdoblja.

⁶ Označava ukupan broj sesija; sesija je razdoblje u kojem korisnik koristi mrežnu stranicu.

⁷ Prosječan broj stranica koje su pregledane tijekom sesije; ubrajaju se i ponovljeni prikazi stranice.

⁸ Označava broj sesija s napuštanjem početne stranice podijeljen s brojem svih sesija ili postotkom svih sesija na mrežnoj stranici.

Tablica 21. Posjećenost Portalu NSK.

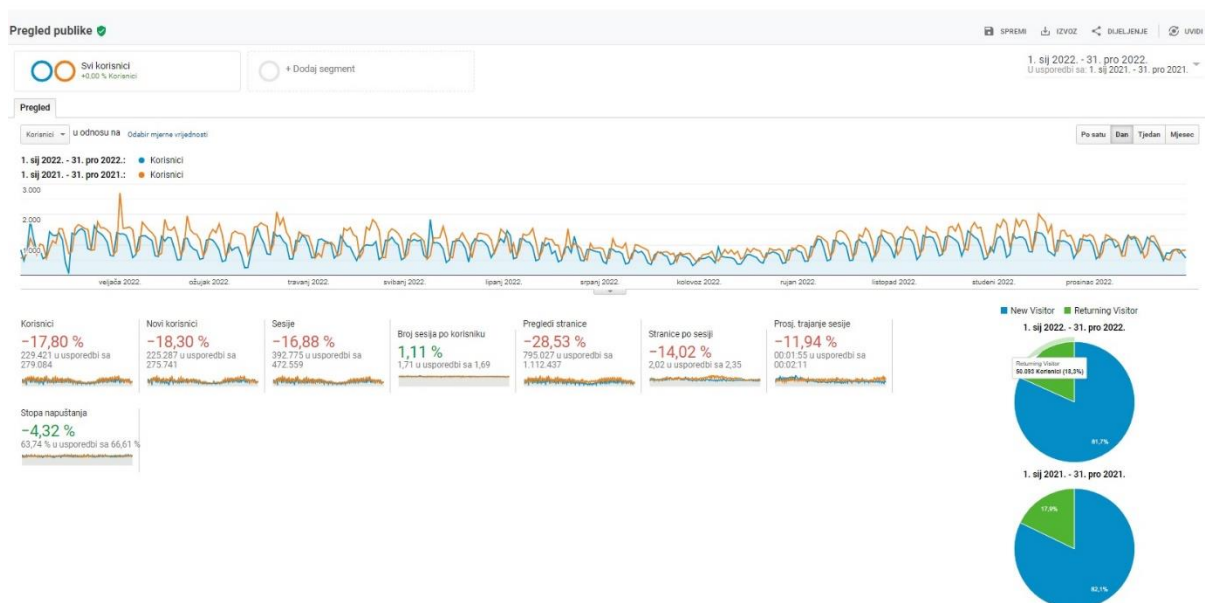
	Ostvareno 2021.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Sesije ili posjeti	472 559	392 775	↓
Pregledi stranice	1 112 437	795 027	↓
Broj korisnika	279 084	229 421	↓

Negativni trendovi mogu se dovesti u izravnu korelaciju s općom zastarjelošću i neprilagođenošću mrežne stranice za mobilne uređaje te nemogućnošću kvalitetne optimizacije stranice i sadržaja.

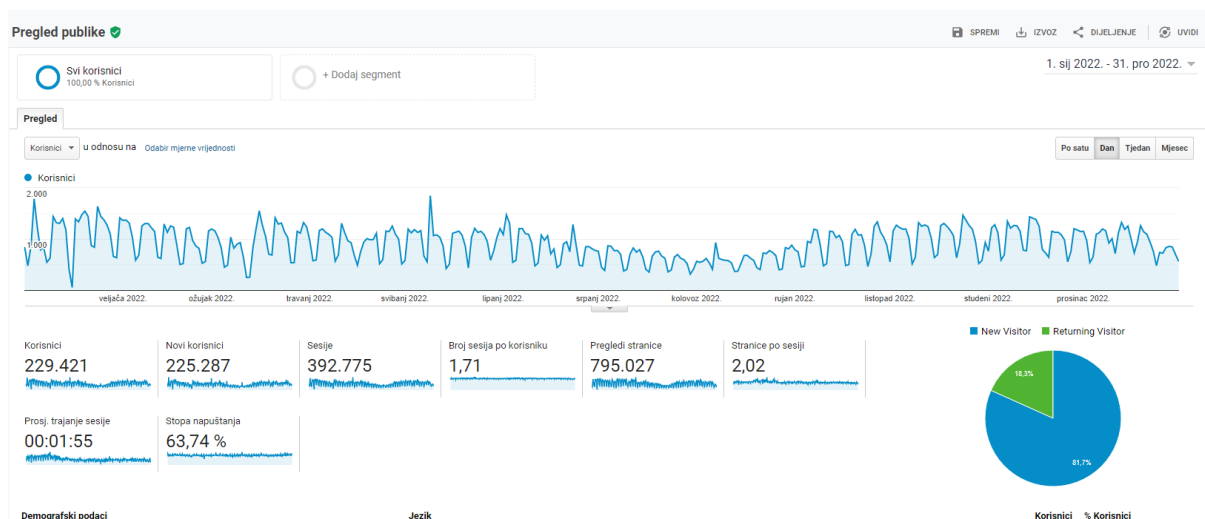
Tablica 22. Broj objava na Portalu NSK u 2022. godini.

Portal NSK	Portal NSK – na engleskome	Facebook	Instagram	LinkedIn	Twitter
250	121	287	210	180	240

Grafički prikaz podataka za Portal NSK.

Slika 3. Usporedni prikaz za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2022. s razdobljem od 1. siječnja do 31. prosinca 2021. godine.

Slika 4. Prikaz podataka za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2022. godine.

Tablica 23. Trend korištenja portala Katalog NSK u trogodišnjem razdoblju.

	Ostvareno 2020.	Ostvareno 2021.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Sesije ili posjeti	422 942	260 362	271 734	↗
Pregledi stranice	3 767 593	3 700 915	3 657 717	↘
Broj korisnika	260 837	85 172	94 509	↗

Nakon znatnijega povećanja korištenja portala Katalog NSK u pandemijskoj 2020., a potom pada trenda u 2021., tijekom 2022. godine zabilježen je ponovni porast korištenja Portalom.

4.5.2. Društvene mreže i servisi⁹

U 2022. godini ostvaren je porast na svim službenim profilima NSK na društvenim mrežama i servisima u odnosu na prethodnu 2021. godinu u vezi s parametrima broja pratitelja.

U 2022. godini službena stranica NSK na društvenoj mreži *Facebook* imala je 13 638 pratitelja, što je porast od 4 posto u odnosu na 2021. godinu.

U 2022. godini službeni profil NSK na društvenoj mreži *Twitter* imao je 1321 pratitelja, što je porast od 12 posto u odnosu na 2021. godinu.

U 2022. godini službeni profil NSK na društvenoj mreži *Instagram* imao je 1427 pratitelja, što je porast od 11 posto u odnosu na 2021. godinu.

U 2022. godini službeni profil NSK na društvenoj mreži *LinkedIn* imao je 638 pratitelja, što je porast od 12 posto u odnosu na 2021. godinu.

⁹ Izvor podataka: Facebook Analytics za *Facebook* i *Instagram* i analitike u profilima za *Twitter*, *LinkedIn* i *YouTube*.

U 2022. godini službeni kanal NSK na servisu *YouTube* imao je 193 pretplatnika, što je porast od 42 posto u odnosu na 2021. godinu.

Tablica 24. Posjećenost društvenim mrežama i servisima.

Mreža ili servis	Pratitelji u 2021.	Pratitelji u 2022.	Usporedba 2021./2022.
<i>Facebook</i>	13 092	13 638	
<i>Instagram</i>	1286	1427	
<i>LinkedIn</i>	528	638	
<i>Twitter</i>	1182	1321	
<i>YouTube</i>	136	193	

Rast na svim službenim profilima NSK na društvenim mrežama i servisima rezultat je promjena u uređivačkoj politici društvenih mreža i servisa, povećana produkcija kvalitetnih organskih sadržaja te edukacija djelatnika Uredništva NSK.

U 2022. godini službena stranica NSK na društvenoj mreži *Facebook* ostvarila je doseg¹⁰ od 438 463 ljudi, odnosno profila, što je porast od 5,3 posto u odnosu na 2021. godinu.

U 2022. godini službeni profil NSK na društvenoj mreži *Instagram* ostvario je doseg od 10 224 ljudi, odnosno profila, što je porast od 28 posto u odnosu na 2021. godinu.

Uglavnom je riječ o organskome (neplaćenome) doseg, koje *Facebook* iz godine u godinu drastično smanjuje.

Svi ostali pokazatelji koji mjere stopu angažiranosti sa sadržajem, također su u porastu u odnosu na 2021. godinu.

Najveći udio pratitelja na društvenoj mreži *Facebook* su žene od 25. do 34. godine (3633), zatim žene od 35. do 44. godine (2351), a na trećem su mjestu muškarci od 25. do 34. godine (1390).

Tablica 25. Doseg društvenih mreža i servisa.

Mreža ili servis	Doseg u 2022.	Kretanje u odnosu na 2021.
<i>Facebook</i>	438 463	
<i>Instagram</i>	10 224	

4.5.3. Blog NSK

U 2022. godini Blog NSK ostvario je 14 824 pregleda stranice, što je pad od 35 posto u odnosu na 2021. godinu. U 2022. godini ostvareno je 11 835 posjeta ili sesija, što je pad od tri (3) posto

¹⁰ Broj ljudi koji su vidjeli bilo koji sadržaj sa stranice ili o stranici, uključujući objave, priče, oglase i informacije od ljudi koji su u interakciji sa stranicom i dr.

u odnosu na 2021. godinu. Korisnika stranice u 2022. godini bilo je 9918, što je pad od 34 posto u odnosu na 2021. godinu.

Tablica 26. Posjećenost Blogu NSK.

	Ostvareno 2021.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Sesije ili posjeti	16 926	11 835	⬇️
Pregledi stranice	22 820	14 824	⬇️
Broj korisnika	15 133	9 918	⬇️

Negativni trendovi u parametrima posjećenosti i konzumiranja sadržaja na Blogu NSK kao i u slučaju s mrežnom stranicom NSK u izravnoj su korelaciji s općom zastarjelošću i neprilagođenošću stranice za mobilne uređaje i nemogućnošću kvalitetne optimizacije stranice i sadržaja.

4.5.4. Portali Digitalne knjižnice NSK i virtualne izložbe

Korištenje usluga Digitalne knjižnice NSK na e-adresi <https://digitalna.nsk.hr> i virtualnih izložbi u 2022. godini bilježi trend pada. Broj korisnika i posjeta sustavima Digitalne knjižnice NSK u 2022. godini pao je prosječno 25 posto, dok je broj pregleda stranica pao 21 posto. Na portalu Nacionalnoga repozitorija završnih i diplomskih radova (ZIR) smanjen je broj pregleda, a na portalu Nacionalnoga repozitorija disertacija (DR) rastao je broj pregleda u 2022. godini. Odvojeni prikaz podataka za nacionalne repozitorije i ostale sustave Digitalne knjižnice NSK uvodi se u prikaz podataka od 2022. godine zbog nemogućnosti praćenja istih kategorija podataka za sve navedene portale.

Tablica 27. Posjećenost portala sustava Digitalne knjižnice NSK i virtualnih izložbi prema podacima Google Analyticsa.

	Ostvareno 2020.	Ostvareno 2021.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Sesije ili posjeti	305 882	241 932	184 721	⬇️
Broj korisnika	223 938	172 977	127 457	⬇️
Pregledi stranice	1 210 350	851 503	669 460	⬇️

Smanjenje posjećenosti portalima Digitalne knjižnice NSK uvjetovano je starim inačicama pojedinih portala i slabim marketinškim aktivnostima zbog zaposlenosti djelatnika drugim prioritetima.

Tablica 28. Posjećenost portala nacionalnih repozitorija ocjenskih radova u sustavu Dabar.

	Ostvareno 2020.	Ostvareno 2021.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Pregledi zir.nsk.hr	1 588 392	1 313 327	1 218 290	↘
Pregledi dr.nsk.hr	53 413	50 671	51 245	↗

Smanjenje broja pregleda Nacionalnomu repozitoriju završnih radova može se tumačiti smanjenjem zainteresiranosti studenata za takvu vrstu izvora.

4.5.5. Portal matične djelatnosti knjižnica u Republici Hrvatskoj

Korištenje Portala matične djelatnosti knjižnica u Republici Hrvatskoj na e-adresi <http://maticna.nsk.hr> bilježi trend rasta i u 2022. godini. Porastao je broj posjeta za jedan (1) posto i korisnika portala za 11 posto, dok se broj pregleda stranica smanjio za šest (6) posto.

Tablica 29. Posjećenost Portala matične djelatnosti knjižnica u Republici Hrvatskoj.

	Ostvareno 2020.	Ostvareno 2021.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Broj korisnika	5408	6406	7128	↗
Sesije ili posjeti	10 988	13 275	13 964	↗
Pregledi stranice	28 809	28 473	26 884	↘

4.5.6. Portal Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara

Korištenje uslugama portala Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara na e-adresi <http://cssu.nsk.hr> u 2022. godini bilježi trend rasta (broj korisnika porastao je za 25 posto, broj posjeta 28 posto, a broj pregleda stranica šest posto), što se može tumačiti većim brojem organiziranih edukacija te brojem polaznika u odnosu na prethodnu godinu. Trendu rasta pridonijela je i trajna dostupnost snimaka mrežnih seminara kojima su polaznici i svi zainteresirani posjetitelji portala mogli naknadno pristupiti.

Tablica 30. Posjećenost portala Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara.

	Ostvareno 2020.	Ostvareno 2021.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Broj korisnika	5568	9854	12 275	↗
Sesije ili posjeti	14 717	21 634	27 629	↗
Pregledi stranica	57 575	75 410	79 970	↗

4.5.7. Portal Hrvatskih nacionalnih bibliografija

Portal Hrvatskih nacionalnih bibliografija koji je dostupan na e-adresi <http://bibliografija.nsk.hr> tijekom 2022. godine bilježi 23 732 posjete s višeminutnim pretraživanjem stranica, od kojih je jedna trećina izravno pristupila stranicama bibliografije, što pokazuje ciljanu posjećenost i korištenje podataka nacionalnih bibliografija. Portal Hrvatskih nacionalnih bibliografija dostupan je i preko mrežnih tražilica, što dodatno utječe na vidljivost i prepoznatljivost. Najposjećenije su bile stranice CIP biltena, a zatim bibliografije knjiga, retrospektivne bibliografije i bibliografije članaka. Veliko je zanimanje i za specijalne bibliografije, od kojih se može istaknuti bibliografija radova Tonka Maroevića. Na portalu se, uz bibliografske nizove, nalaze i dokumenti izravno povezani s prikupljanjem, obradom i predstavljanjem bibliografskih jedinica koje se nalaze u nacionalnim bibliografijama, čineći pretežan dio zbirke *Croatica*.

Tablica 31. Podatci o korištenju portala Hrvatskih nacionalnih bibliografija.

	Ostvareno 2020.	Ostvareno 2021.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Broj korisnika	13 931	15 293	14 737	↘
Sesije ili posjeti	16 539	20 182	17 372	↘
Pregledi stranice	22 380	27 528	23 732	↘

4.5.8. Portal Katalogizacija i klasifikacija

Portal Katalogizacija i klasifikacija na e-adresi <http://katalogizacija.nsk.hr> namijenjen je knjižničarima koji se bave deskriptivnom i sadržajnom obradom građe te bilježi blagi porast broja korisnika u odnosu na 2021. godinu.

Tablica 32. Podatci o korištenju portala Katalogizacija i klasifikacija.

	Ostvareno 2020.	Ostvareno 2021.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Broj korisnika	362	265	274	↗
Sesije ili posjeti	612	404	452	↗
Pregledi stranice	1996	1982	2735	↗

4.5.9. Portal Predmetni sustav NSK

Portal Predmetni sustav NSK na e-adresi <http://ps.nsk.hr> skup je uputa koje opisuju načela predmetnoga označivanja i postupak predmetne obrade te bilježi porast broja korisnika u odnosu na 2021. godinu.

Tablica 33. Podatci o korištenju portala Predmetni sustav NSK.

	Ostvareno 2020.	Ostvareno 2021.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Broj korisnika	451	265	432	↗
Sesije ili posjeti	1120	804	499	↘
Pregledi stranice	2976	1366	1551	↗

4.5.10. Portal Normativne baze UDK

Portal Normativna baza UDK na e-adresi <http://udk.nsk.hr> predstavlja standardizaciju primjene i interpretacije UDK u bibliografskoj bazi NSK te bilježi porast broja korisnika u odnosu na 2020. i 2021. godinu.

Tablica 34. Podatci o korištenju portala Normativna baza UDK.

	Ostvareno 2020.	Ostvareno 2021.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Broj korisnika	686	972	1129	↗
Sesije ili posjeti	6569	8108	8326	↗
Pregledi stranice	38 584	43 000	47 467	↗

4.5.11. Portal elektroničkih izvora za hrvatsku akademsku i znanstvenu zajednicu

Portal elektroničkih izvora za hrvatsku akademsku i znanstvenu zajednicu na e-adresi <http://baze.nsk.hr> središnje je mjesto za pristup zbirkama e-časopisa i bazama znanstvenih i akademskih radova s nacionalnom licencijom i licencijom Sveučilišta u Zagrebu. Na Portalu elektroničkih izvora za hrvatsku akademsku i znanstvenu zajednicu također se objavljuju informacije i novosti o pretplaćenim e-izvorima, probnim pristupima, mrežnim seminarima i radionicama, objavi znanstvenih radova u inozemnim časopisima te srodnim sadržajima za hrvatsku akademsku i znanstvenu zajednicu.

Tablica 35. Posjećenost portala Elektronički izvori za hrvatsku akademsku i znanstvenu zajednicu.

	Ostvareno 2020.	Ostvareno 2021.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Broj korisnika	60 556	48 829	46 110	↘
Sesije ili posjeti	127 701	116 483	108 334	↘
Pregledi stranice	334 437	300 247	268 161	↘

Trend pada korištenja portala ne podrazumijeva nužno i smanjenje korištenja e-izvora. Edukacije knjižničara visokoškolskih i znanstvenih knjižnica u Hrvatskoj te preporuke matične službe zasigurno utječu na kvalitetu i intuitivnost portala visokoškolskih i sveučilišnih knjižnica, što smanjuje potrebu korištenja središnjega portala na stranicama NSK. Budući da je projekt *EFS* završen i nabava je e-izvora malo smanjena, moguće je da je i to razlog za manju posjećenost portalu.

4.5.12. Portali Integriranoga knjižničkog sustava NSK, visokoškolskih i specijalnih knjižnica u Republici Hrvatskoj

Portali Integriranoga knjižničkog sustava NSK, visokoškolskih i specijalnih knjižnica u Republici Hrvatskoj dostupni su na e-adresama <http://buki.nsk.hr> i <http://iks.nsk.hr>.

Mrežni portal Integriranoga knjižničkog sustava NSK te knjižnica iz sustava znanosti i visokoga obrazovanja nalazi se na e-adresi <http://iks.nsk.hr>. Sustav IKS temelji se na primjeni nacionalne licencije za korištenje knjižničkoga programa Aleph (ExLibris) za sve knjižnice iz sustava znanosti i visokoga obrazovanja u Republici Hrvatskoj. Portal članicama sustava donosi novosti i obavijesti o radu sustava, pristup internim dokumentima, redovite godišnje edukacije, godišnju i polugodišnju statistiku te baze autoriziranih predložaka.

Tablica 36. Posjećenost portala Integriranoga knjižničkog sustava (IKS).

	Ostvareno 2020.	Ostvareno 2021.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Broj korisnika	2452	4465	2891	▾
Sesije ili posjeti	3608	6525	3523	▾
Pregledi stranice	7055	12 586	5795	▾

Premda pokazatelji o broju korisnika, posjeta i pregleda stranica portala IKS u 2022. pokazuju smanjenje u odnosu na 2021., svi pokazatelji zadržali su se u vrijednostima koje je portal bilježio u pandemijskoj 2020. godini kada je naglo porastao interes za *online* sadržaje koji se poslije disperzira na rastuću ponudu digitalnih sadržaja općenito.

Na e-adresi <http://buki.nsk.hr> nalazi se portal BUKI – Knjižnični informacijski sustav Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu kao podsustav mrežnoga portala <http://iks.nsk.hr>. Portal donosi informacije povezane s razvojnim aktivnostima Integriranoga knjižničkog sustava NSK te knjižnica iz sustava znanosti i visokoga obrazovanja kao i novostima o primjeni informacijske i telekomunikacijske tehnologije u razvoju suvremenih digitalnih knjižničnih usluga. Na portalu je dostupna i baza znanja Integriranoga knjižničkog sustava koja registriranim korisnicima sustava omogućuje pristup službenoj dokumentaciji sustava, pravilnicima za rad, edukacijskim materijalima te prezentacijskim materijalima. U razvoju sadržaja portala i programskih aplikacija sudjeluju članovi povjerenstava za knjižnični informacijski sustav.

Tablica 37. Posjećenost portala BUKI.

	Ostvareno 2020.	Ostvareno 2021.	Ostvareno 2022.	Usporedba 2021./2022.
Broj korisnika	2480	1669	1893	↗
Sesije ili posjeti	3101	2306	3247	↗
Pregledi stranice	5832	5127	6422	↗

4.6. NAKLADNIČKA DJELATNOST

TISKANA IZDANJA

Knjige i pretisci

Misal po zakonu rimskoga dvora / urednici Vida Vukoja, Josip Galić. Roč : Katedra Čakavskog sabora ; Zagreb : Staroslavenski institut; Mozaik knjiga; Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2022.

Mreža narodnih knjižnica – suradnja u razvoju digitalnih usluga i predstavljanju javnosti : zbornik radova / 11. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj – s međunarodnim sudjelovanjem. Promjene u narodnom knjižničarstvu – stvarnost, potrebe i suvremeni trendovi : zbornik radova / 12. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj – s međunarodnim sudjelovanjem ; urednice Dunja Marija Gabriel, Frida Bišćan. Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2022.

Povijest prve javne knjižnice na hrvatskome tlu (1463.) : knjižnica samostana sv. Dominika u Dubrovniku u okviru humanističkih gibanja u XV. i XVI. stoljeću / Stjepan Krasić ; urednica Nela Marasović. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2022.

Časopisi

Glas@NSK : časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu / urednica Nela Marasović, Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, God VIII., br. 18, 2022.

MREŽNA IZDANJA

Hrvatska nacionalna bibliografija

Hrvatska nacionalna bibliografija. Niz A, Knjige / glavni urednik Lobel Machala. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2021. Dostupno na: <http://bibliografija.nsk.hr/a>.

Hrvatska nacionalna bibliografija. Niz B, Članci / glavni urednik Lobel Machala. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2021. Dostupno na: <http://bibliografija.nsk.hr/b>.

Hrvatska nacionalna bibliografija. Niz C, Serijske publikacije / urednica Sonja Pigac. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2021. Dostupno na: <http://bibliografija.nsk.hr/c>.

Hrvatska nacionalna bibliografija. CIP, Knjige u tisku / glavni urednik Lobel Machala. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2021. Dostupno na: <http://bibliografija.nsk.hr/cip>.

Hrvatska retrospektivna bibliografija knjiga / urednik Robert Ravnić. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2021. Dostupno na: <http://bibliografija.nsk.hr/hrb>.

Specijalne bibliografije

Specijalne bibliografije iz fonda NSK / urednik bibliografija Lobel Machala. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2021. Dostupno na: <http://bibliografija.nsk.hr/spec>.

Časopisi

Glas@NSK: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu / urednica Nela Marasović, Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, God VIII., br. 18, 2022. Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/GLAS_NSK_e_izdanje_broj_18.pdf.

Programske knjižice

Jedanaesti festival hrvatskih digitalizacijskih projekata : programska knjižica / urednice Renata Petrušić, Iva Adžaga Ašperger. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2022. Dostupno na: https://dfest.nsk.hr/wp-content/uploads/2022/04/D-fest_programska-knjizica_2022.pdf.

Sistemska knjižničarstvo 2022.: Platforme knjižničnih usluga / urednica Dijana Machala. Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2022. Dostupno na: http://buki.nsk.hr/wp-content/uploads/2022/12/Konferencija2022-za-web3_final.pdf.

4.7. IZLOŽBENA DJELATNOST I PREDSTAVLJANJE RADA NSK

4.7.1. Izložbe u NSK

- *Riznica riječi Tonka Maroevića*, 24. veljače – 10. ožujka 2022.
- *Kroz maglu*, Zagrebački foto kino savez i NSK, 11. – 25. ožujka 2022.
- *Ne(red) Tina Samaržije*, 29. ožujka – 9. travnja 2022.
- *Žena koralj, žena hrid povodom 100. obljetnicu rođenja Vesne Parun*, 10. travnja 2022.
- *Andrija Mutnjaković Kinetic architecture 1964–1990*, Hrvatski muzej arhitekture Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i NSK, 26. travnja – 7. svibnja 2022.
- *Izložba Krležinih rukopisa u sklopu 11. festivala Miroslava Krleže*, 5. srpnja 2022.
- *Hrvatska i Češka 1992. – 2022. kroz fotografije*, Hrvatsko češko društvo i NSK, 5. – 17. rujna 2022.
- *Češka poezija u grafičkim mapama Zdenke Pozaić*, 7. – 17. rujna 2022.
- *Uvezi naše prošlosti*, 22. – 27. rujna 2022.
- *Međunarodna izložba inovacija ARCA 2022*, Hrvatska zajednica inovatora i NSK, 13. – 15. listopada 2022.
- *175. obljetnica proglašenja hrvatskog jezika službenim*, 24. – 25. listopada 2022.
- *Hrvatska pisana baština u nastavi povijesti i hrvatskog jezika od srednjeg vijeka do 19. stoljeća*, 2. – 12. studenoga 2022.
- *Epistolarna zbirka Ivana Lučića*, 14. studenoga 2022.
- *40. Zagreb salon*, Fotoklub Zagreb i NSK, 19. prosinca 2022. – 13. siječnja 2023.

4.7.2. Izložbe izvan NSK

- *Krka u oku istraživača: rijeka u sedam priča*, 15. ožujka – 15. travnja 2022., Knjižnica Novi Zagreb; 16. svibnja – 28. svibnja 2022., Knjižnica Sesvete; 1. lipnja – 30. srpnja 2022., Knjižnica Medveščak; 1. kolovoza – 23. kolovoza, Knjižnica Voltino; 16. studenoga – 16. prosinca 2022.
- *Znanstveno i duhovno nasljeđe Fausta Vrančića*, Muzej sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj u Prisiki, 14. svibnja – 1. rujna 2022.
- *L'arte del Libro in Croazia*, Europska knjižnica u Rimu, 19. rujna – 3. listopada 2022.
- *Hrvatska pisana baština u nastavi povijesti i hrvatskog jezika od srednjeg vijeka do 19. stoljeća*, Gimnazija Sesvete, 24. – 28. studenoga 2022.; Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 29. studenoga – 15. prosinca 2022.
- *Wealth of color and tradition*, Nacionalna knjižnica Bugarske, stalna izložba

4.7.3. Građa NSK na izložbama vanjskih organizatora

- *Baciti istinu u lice! Ratko Petrić – retrospektivna izložba*, Narodni muzej Zadar, 26. ožujka – 6. lipnja 2022.
- *Deveti hrvatski biennale ilustracije*, Galerija Klovićevi dvori, 16. svibnja – 17. srpnja 2022.
- *Sergije Glumac – retrospektiva*, Galerija Klovićevi dvori, 11. studenoga 2021. – 16. siječnja 2022.

4.7.4. Virtualne izložbe

- *Europski dan zaštite žrtava kaznenih djela*. Dostupno na: <http://edc.nsk.hr/europski-dan-zastite-zrtava-kaznenih-djela>.
- *Hrvatske gramatike*, objavljena u suradnji s Institutom za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Dostupno na: <http://virtualna.nsk.hr/hrvatske-gramatike>.
- *Ivana Lang (1912- 1982)*. Dostupno na: <http://virtualna.nsk.hr/ivana-lang>.
- *Karlovački kalendari*, objavljena u suradnji s Gradskom knjižnicom „Ivan Goran Kovačić” Karlovac. Dostupno na: <http://virtualna.nsk.hr/karlovacki-kalendari>.
- *Moj grad je mali, ali što će mi veći: virtualna šetnja Koprivnicom i okolicom*, objavljena u suradnji s Knjižnicom i čitaonicom „Fran Galović“ Koprivnica. Dostupno na: <http://pozdravizhrvatske.nsk.hr/koprivnica>.
- *Povijest hrvatskog jezika: izbor djela od 13. do 19. stoljeća*. Dostupno na: <http://virtualna.nsk.hr/portfolio/povijest-hrvatskoga-jezika>.
- *Vladimir Nazor*, objavljena u suradnji s Državnim arhivom u Pazinu. Dostupno na: <http://virtualna.nsk.hr/vladimir-nazor>.

4.8. SKUPOVI, TRIBINE, SASTANCI I DOGAĐANJA

4.8.1. Skupovi

NSK je organizirala četiri skupa samostalno ili u suradnji:

- Treći stručni skup *Izgradnja, upravljanje i evaluacija zbirke : Dar kao način izgradnje zbirke*, Zagreb, 16. rujna 2022.
- 6. godišnja otvorena konferencija korisnika Integriranoga knjižničnog sustava Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, visokoškolskih i specijalnih knjižnica *Sistemska knjižničarstvo 2022.: Platforme knjižničnih usluga*, Zagreb, 16. prosinca 2022.
- Jedanaesti festival hrvatskih digitalizacijskih projekata, virtualno izdanje, 12. – 13. svibnja 2022.
- 18. okrugli stol za knjižnične usluge za osobe s invaliditetom i osobe s posebnim potrebama *Gluhe, nagluhe i gluhoslijepe osobe – ravnopravni korisnici knjižničnih usluga*, Zagreb, 23. rujna 2022.

4.8.2. Sudjelovanje na skupovima s izlaganjem

- Charism and Creativity. Rim, 4. – 5. svibnja 2022.
 - Krista Mijatović i Breza Šalamon-Cindori. *Libraries of Religious Communities: Heritage from the Past and Vision for the Future. Example of the Croatian Franciscan Province of Saints Cyril and Methodius*
- Jedanaesti festival hrvatskih digitalizacijskih projekata, virtualno izdanje s *online* izlaganjima uz postere, 12. – 13. svibnja 2022.
 - Sofija Klarin Zadravec: *e-Kultura u knjižnicama*
 - Karolina Holub, Matilda Justinić, Sanja Lapiš i Iva Adžaga Ašperger: *Skriveno blago u knjizi*
 - Sanja Lapiš i Iva Adžaga Ašperger: *Digitalizacija – brzo, lako, jednostavno?*
 - Stjepan Horvat i Dolores Mumelaš: *Prikaz procesa izrade digitalne tematske zbirke na primjeru zbirke „Klimatske promjene”*
- 22. strokovno srećanje konservatorjev-restavradorjev, Slovenija, 23. svibnja 2022.
 - Stevo Leskarac: *Opravdanost retuša u doživljaju vizualne cjeline*
- 14th Qualitative and Quantitative Methods in Libraries. Atena, 24. – 27. svibnja 2022.
 - Aleksandra Pikić Jugović: *Development of a system for the performance measurement of Croatian libraries na međunarodnoj konferenciji*
- Web Archiving and Digital Libraries (WADL): Virtual Workshop in conjunction with JCDL 2022, 24. srpnja 2022.
 - Karolina Holub: *History of Web Archiving at the National and University Library in Zagreb*

- INOS project conference multiplier event, Sveučilište u Leidenu. Leiden, 31. kolovoza 2022.
 - Alisa Martek: *Citizen Science in Europe – examples in conducting*
- PUBMET2022: The 9th Conference of Scholarly Communication in the Context of Open Science *Citizen Science activities in cooperation of university and public libraries*, Sveučilište u Zadru. Zadar, 14. – 16. rujna 2022.
 - Alisa Martek, Dorja Mučnjak i Dolores Mumelaš: *Citizen Science in Europe— Challenges in Conducting Citizen Science Activities in Cooperation of University and Public Libraries*
- Treći stručni skup *Izgradnja, upravljanje i evaluacija zbirki : Dar kao način izgradnje zbirki*. Zagreb, 16. rujna 2022.
 - Mira Miletić Drder: *Zbirka Novak – najznačajnija donacija kartografske građe u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu*
 - Tatjana Mihalić: *Dar kao važan segment izgradnje zbirke : primjer posebne zbirke u sastavu knjižnice*
 - Kristina Romić, Amelia Kovačević i Vesna Golubović: *Upravljanje sustavom dara u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu*
 - Jelena Šančić: *Željeni dar kroz uslugu međuknjižnične posudbe*
- 18. okrugli stol za knjižnične usluge za osobe s invaliditetom i osobe s posebnim potrebama *Gluhe, nagluhe i gluhoslijepo osobe – ravnopravni korisnici knjižničnih usluga*, NSK. Zagreb, 23. rujna 2022.
- 1st International Conference of DRL *Exhibition of the Heritage Items*, Dubrovnik Research Library. Dubrovnik, 28. – 30. rujna 2022.
 - Lucija Ašler i Tatjana Mihalić: *Virtual exhibitions in the role of safeguarding and presentation of music resources: from restoration and conservation to virtual contextuality and interpretation of digital content*
 - Jelena Duh i Lucija Ašler. *Conservation decision making in short notice big exhibitions. Case study of Sergije Glumac retrospective in Klovićevi dvori gallery*
- 47. Skupština Hrvatskoga knjižničarskog društva. Zadar, 5. – 7. listopada 2022.
 - Elia Ekinović Micak: *Pravilnik KAM – opis knjižnične građe u novim tehnološkim i društvenim okolnostima*
 - Vesna Golubović i Amelia Kovačević: *E-praktikum obveznog primjerka: podrška sustavu i pristup podacima*
 - Ingeborg Rudomino, Petra Horvat i Karolina Holub: *Arhiviranje društvenih medija: izazovi arhiviranja Twittera u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu*
 - Matilda Justinić: *Vrednovanje digitalnih proizvoda i usluga: neke dileme oko primjenjivosti normi ISO 2789 i ISO 11620*
 - Sofija Klarin Zadravec, Karolina Holub i Renata Petrušić: *Standard za digitalne knjižnice*
 - Jelena Rubić, Sofija Klarin Zadravec, Karolina Holub, Renata Petrušić, Matilda Justinić, Iva Adžaga Ašperger i Sanja Lapiš: *Radionica Projekt e-Kultura*

- Sofija Klarin Zadravec, Iva Adžaga Ašperger i Sanja Lapiš: Natječaj *Baština na mreži: suradnja u izradi virtualnih izložbi*
 - Dunja Marija Gabriel, Frida Bišćan i Iva Adžaga Ašperger: Radionica *Upisnik knjižnica – pomoć u praćenju razvoja mreže knjižnica Republike Hrvatske*
 - Dolores Mumelaš, Dorja Mučnjak i Alisa Martek: *Građani i knjižničari – zajedno do znanja!*
 - Dijana Machala: *Mrežna strategija u cilju osnaživanja digitalne komponente nacionalne strukovne udruge*
 - Dijana Machala: *IFLA MLAS advocacy impact evaluation project*
 - Ivo Tokić: *Čovjek s druge strane: ljudska strana odnosa korisnika i knjižničara u informacijskoj službi*
 - Ivo Tokić: *Što nam to rade po knjižnici? Definiranje parametara izvještavanja o radnom učinku djelatnika u velikoj knjižnici – slučaj NSK*
 - Dorja Mučnjak: *Status (de)reguliranosti profesije: nenamjeravane posljedice*
 - Dorja Mučnjak: *Zagrebačko dvoglasje – rekonceptualizacija izdavaštva službenog glasila ZKD-a*
 - Aleksandra Pikić Jugović: *Razvoj sustava za mjerenje uspješnosti hrvatskih knjižnica*
- Znanstveno-stručni skup *Održivost kulturne baštine*. Ministarstvo kulture i medija RH, Grad Velika Gorica, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Velika Gorica, Institut za turizam, Velika Gorica, 13. – 14. listopada 2022.
 - Ivo Tokić i Ksenija Tokić: *Kulturna baština u knjižnicama kao čimbenik održivog razvoja kulturnog turizma*
- 21. Dani hrvatske knjige i riječi, dani Balinta Vujkova : *Storytelling – pripovijedanje priča*. Hrvatska čitaonica Subotica, Gradska knjižnica Subotica, Zagrebačko knjižničarsko društvo i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata. Subotica, 19. – 22. listopada 2022.
 - Ivo Tokić: *Crni storytelling*
 - Dorja Mučnjak: *Prostor slobode – priča o jednom knjižničarskom društvu*
- The 2nd Virtual International Conference on Library & Information Science (VICLIS). 25. listopada 2022.
 - Martina Žugaj i Iva Adžaga Ašperger: *New Information Professionals – the missing piece among librarians*
- The 11th professional and scientific GRID22 symposium. Novi Sad, 3. studenoga 2022.
 - Gabriela Aleksić, Tomislav Cigula i Katarina Itrić Ivanda: *Influence of multilayered films containing cellulose nanocrystals on the properties of Japanese paper*
- 25. Seminar *Arhivi, knjižnice, muzeji: mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture*. Poreč, 23. – 25. studenoga 2022.
 - Elia Ekinović Micak i Tanja Buzina: *Proces testiranja Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima*

- Ana Vukadin i Monika Batur: *Kultura voli prirodu: digitalno okupljanje i interpretacija građe o hrvatskim rijekama*
 - Matilda Justinić i Ana Vukadin: *Pisati slobodno: cenzura periodike krajem 19. i početkom 20. stoljeća u Hrvatskoj*
 - Marina Krpan Smiljanec: *Privatni život stare knjige: interpretacija baštine, oživljavanje duha vremena i mjesta*
- *Online stručni skup s međunarodnim sudjelovanjem Informacijska služba – tradicija, sadašnjost i budućnost.* Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“, Koprivnica, 25. studenoga 2022.
 - Ivo Tokić: *Zašto odlaze koji odlaze, zašto ostaju koji ostaju? – motivacija knjižničara za rad u informacijskoj službi na primjeru Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Knjižnica grada Zagreba – Gradske knjižnice*
- *Međunarodni znanstveni skup Hrvatske dopreporodne gramatike u europskome kontekstu.* Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Hrvatska zaklada za znanost i Hrvatsko kulturno društvo Napredak. Zagreb, 1. – 2. prosinca 2022.
 - Irena Galić Bešker: *Dopreporodna gramatička tradicija: gramatike o hrvatskom jeziku i gramatike na hrvatskom jeziku*
- *LIBER Winter Event, Sveučilište u Amsterdamu, Amsterdam, Nizozemska, 1. – 2. prosinca 2022.*
 - Alisa Martek: *Citizen-enhanced open science in Southeastern European Higher Education knowledge hubs (CeOS_SE)*
 - Alisa Martek, Adam Sofronijević i Giannis Tsakonas: *Citizen-enhanced Open Science in Southeastern European Higher Education knowledge hubs (workshop)*
- *Stručni skup 15 godina projekta Digitalizirana zagrebačka baština: 2007. – 2022.* Zagreb, 1. prosinca 2022.
 - Sofija Klarin Zadravec: *e-Kultura*
 - Karolina Holub, Sanja Lapiš i Sofija Klarin Zadravec: *Projekti digitalizacije knjižnične građe u Hrvatskoj*
- *22. okrugli stol o slobodnom pristupu informacijama: Knjižnice u sferi ostvarivanja ljudskih prava – pravo na obrazovanje i autorsko pravo.* 9. prosinca 2022.
 - Aleksandra Pikić Jugović i Dunja Marija Gabriel: *Potrebe za komercijalnim bazama podataka narodnih i školskih knjižnica*
 - Tatjana Petrić i Dolores Mumelaš: *Dostupnost izvora o ljudskim pravima*
- *MDC-ov Program edukacije unutar sustava muzeja.* 15. prosinca 2022.
 - Tanja Buzina: *Preliminarni rezultati testiranja pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima*
- *6. godišnja otvorena konferencija korisnika Integriranoga knjižničnog sustava Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, visokoškolskih i specijalnih knjižnica*

Sistemska knjižničarstvo 2022.: Platforme knjižničnih usluga. Zagreb, 16. prosinca 2022.

- Suzana Dimovski, Anita Katulić i Marina Zorić: *Predmetni sustav Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu u razmjeni podataka u knjižničnom okružju*
 - Ana Knežević Cerovski i Petra Pancirov: *Pravilnik KAM u normativnoj bazi NSK na primjeru entiteta osobe i obitelji*
 - Igor Baj, Jelena Šančić i Maja Veić Božulić: *Suvremeno susreće pristupačno: sustav RapidILL u međuknjižničnoj posudbi NSK*
 - Igor Baj i Maja Veić Božulić: *Iz kune u euro: od analitičkog pristupa podacima do sistemskih prilagodbi u Integriranom knjižničnom sustavu*
 - Dorja Mučnjak i Ivo Tokić: *Gdje nas vode veliki podaci u knjižnicama?*
 - Dijana Machala: *Platforme knjižničnih usluga u svjetlu digitalne transformacije knjižnica*
- *Od klasifikacije do brisanja nosa – kompetencije dječjeg knjižničara.* Zagreb, 25. ožujka 2022.
 - Dijana Machala: *Usavršavanje knjižničarskih kompetencija: kompetencijski pristup*
 - *Život u doba bolesti COVID-19 – socijalne implikacije za sigurnost i dobrobit ranjivih skupina u europskom kontekstu.* Rijeka, 7. – 8. srpnja 2022.
 - Ivanka Stričević i Dijana Machala: *Scientific Production and Publishing of Croatian Researchers on the Subject of COVID-19: Preliminary Insights*
 - *Digital Education for Crisis Situations: Times when there is no alternative (DECriS).* Zagreb, 24. – 25. studenoga 2022.
 - Dijana Machala: *Role of Libraries in Digital Education* (pozvano izlaganje na panel raspravi)
 - *Digitalno u knjižnici: izazovi digitalne posudbe i digitalnih usluga.* Pula, 2. prosinca 2022.
 - Dijana Machala: *Digitalne kompetencije: uloga knjižničara u razvoju digitalnih usluga*

Postersko izlaganje

- Jedanaesti festival hrvatskih digitalizacijskih projekata, virtualno izdanje, 12. – 13. svibnja 2022.
 - Karolina Holub, Matilda Justinić, Sanja Lapiš i Iva Adžaga Ašperger: *Skriveno blago u knjizi*
 - Sanja Lapiš i Iva Adžaga Ašperger: *Digitalizacija – brzo, lako, jednostavno?*
 - Stjepan Horvat i Dolores Mumelaš: *Prikaz procesa izrade digitalne tematske zbirke na primjeru zbirke „Klimatske promjene”*
- 22. strokovno srećanje konservatorjev-restavradorjev. Slovenija, 23. svibnja 2022.
 - Stevo Leskarac: *Opravdanost retuša u doživljaju vizualne cjeline (poster)*
 - Gabriela Aleksić: *Investigating the possibility of using low-cost microcontrollers for safeguarding heritage collections*

- LIBER 2022, 52. godišnja konferencija LIBER (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche / Association of European Research Libraries), Sveučilište Južne Danske. Odense, 6. – 8. srpnja 2022.
 - o Sonja Borak, Alisa Martek i Ivona Milovanović: *E-resources: Croatian science on its way to openness*
 - o Ivana Matijević, Anja Majstorović i Maja Mihalić: *Central bibliometric research system – a step towards standardizing the role of libraries in providing bibliometric services*
- 87th IFLA World Library and Information Congress (WLIC). Dublin, 26. – 29. srpnja 2022.
 - o Antonija Filipeti, Marta Matijević i Aleksandra Pikić Jugović: *Librarians and Distance Education: Perspectives of the Digital Environment*
 - o Borna Udatny, Lucija Prusac i Iva Adžaga Ašperger: *New Information Professionals – inspiring young librarians*
 - o Dunja Marija Gabriel: *Croatian Public Libraries in uncertain times – Creative and Innovative Library Programs and Activities in the Year of Reading 2021*
- 47. Skupština Hrvatskoga knjižničarskog društva. Zadar, 5. – 8. listopada 2022.
 - o Dolores Mumelaš i Ingeborg Rudomino: *Tematske zbirke Hrvatskog arhiva weba: središnja točka arhiviranog sadržaja za dobrobit zajednice*
 - o Tomislav Čop, Jelena Grbavec, Sonja Martinović, Filip Matišić, Hrvoje Špac, Ljiljana Tadić, Darije Toplak i Ivo Tokić: *(I)reverzibilno knjižničarstvo 180°x2*
- 25. Seminar *Arhivi, knjižnice, muzeji: mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture*. Poreč, 23. – 25. studenoga 2022.
 - o Antonija Filipeti i Marta Matijević: *Upisnik Knjižničarska zvanja u Republici Hrvatskoj*
 - o Ingeborg Rudomino, Petra Horvat i Karolina Holub: *Pohrana društvenih medija u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu kroz primjer Twittera*

4.8.3. Sudjelovanje na skupovima bez izlaganja

- 24. ZKD forum – *Knjižničari u otvorenoj znanosti – nove uloge i novi poslovi knjižničara*. 26. siječnja 2022. (online)
- Springer Nature Summit for Eastern Europe and Central Asia 2022. 8. veljače 2022.
- Open Science Conference 2022. 8. – 10. ožujka 2022.
- Zoom webinar i stručni skup *Od klasifikacije do brisanja nosa – kompetencije dječjeg knjižničara*. Zagreb, 25. ožujka 2022.
- OA2020 Summit of Chief Negotiators. 28. – 29. ožujka 2022.
- Dani e-infrastrukture *Srce DEI 2022*, hibridno izdanje. Zagreb, 29. – 30. ožujka 2022.
- Srce DEI, Sveučilišni računski centar. 6. – 7. travnja 2022.
- 27. ZKD forum – *Djeluj lokalno, misli knjižnično*. 27. travnja 2022. (online)
- INOS project conference. 3. – 4. svibnja 2022.
- Skup DKSBS – *Na dobrom glasu: uloga službenih glasila regionalnih knjižničarskih društava i znanstveno-stručnih časopisa u razvoju knjižničarske struke*. 4. svibnja 2022. (online)
- Jedanaesti festival hrvatskih digitalizacijskih projekata (D-fest). 12. – 13. svibnja 2022.

(virtualno)

- IIPC General Assembly. 17. – 19. svibnja 2022. (virtualno)
- IIPC Web Archiving Conference. 23. – 25. svibnja 2022. (virtualno)
- Okrugli stol *Potencijali razvitka manjih mjesta i gradova promicanjem knjige i čitanja*. Prelog, 10. lipnja 2022.
- *Tribina o otvorenom pristupu znanstvenim knjigama*. Zagreb, 13. lipnja 2022.
- MICC 2022 (Medical Information Conference Croatia): *Kroz sito i rešeto: što i kako vrednovati u znanosti i visokom obrazovanju?*. Zagreb, 14. lipnja 2022.
- Godišnja konferencija EBLIDA-e. Atena, 14. – 16. lipnja 2022.
- 51st LIBER Annual Conference. Odense, Danska, 6. – 8. srpnja 2022.
- SHARP 2022. Power of the written word. Amsterdam, 11. – 15. srpnja 2022.
- 87th IFLA World Library and Information Congress: Inspire, Engage, Enable, Connect. Dublin, 25. – 28. srpnja 2022.
- VIAF Council Annual Meeting. 25. – 28. srpnja 2022.
- *IFLA WLIC 2022, IFLA Inspire: How the SDGs can change your life?*. 27. srpnja 2022.
- *IFLA WLIC 2022, IFLA workshop: The Use of Transformative Agreements: Do they increase the access to research?*. 27. srpnja 2022.
- *Kultura čitanja: što nam govore istraživanja o čitanju*. Zagreb, 8. rujna 2022.
- PUBMET2022 – The 9th Conference on Scholarly Communication and Publishing in the Context of Open Science, hibridno izdanje. Zadar, 14. – 16. rujna 2022.
- *Izgradnja, upravljanje i evaluacija zbirki: željeni dar prema smjernicama* – 3. stručni skup. Zagreb, 16. rujna 2022.
- Radionica *BIBFRAME Workshop in Europe 2022*. 21. rujna 2022. (online)
- Hibridna knjižničarska (ne)konferencija *kcConnect*. Koprivnica, 22. – 24. rujna 2022.
- 18. okrugli stol za knjižnične usluge za osobe s invaliditetom i osobe s posebnim potrebama *Gluhe, nagluhe i gluhoslijepi osobe – ravnopravni korisnici knjižničnih usluga*. Zagreb, 23. rujna 2022.
- Europeana 2022 – *Making digital culture count*. Hag, Nizozemska, 28. – 30. rujna 2022.
- *Tomislav Krizman i njegov doprinos hrvatskoj kulturi i umjetnosti*, znanstveno-stručni skup u povodu 140. obljetnice rođenja Tomislava Krizmana (1882. – 1955.). Zagreb, 29. – 30. rujna 2022.
- 47. Skupština Hrvatskoga knjižničarskog društva. Zadar, 5. – 7. listopada 2022.
- 13. okrugli stol za školske knjižnice : *Proaktivno djelovanje školskih knjižnica u Godini čitanja (online)*. 7. listopada 2022.
- *Science Europe Open Science Conference 2022, online* stručni skup. 18. – 19. listopada 2022.
- *Digital transformation in the data space for cultural heritage*. Europeana, online, 11. studenoga 2022.
- 25. Seminar Arhivi, knjižnice, muzeji. Poreč, 22. – 25. studenoga 2022.
- Međunarodna autorska kreativna konferencija. Zagreb, 24. – 25. studenoga 2022.
- Online stručni skup s međunarodnim sudjelovanjem *Informacijska služba – tradicija, sadašnjost i budućnost*. Koprivnica, 25. studenoga 2022.
- 31. ZKD forum – *Lutanja knjižničarskim bespućima*. 29. studenoga 2022. (online)
- Stručni skup : *15 godina projekta Digitalizirana zagrebačka baština: 2007. – 2022*. 1. prosinca 2022.
- Međunarodni 22. okrugli stol o slobodnom pristupu informacijama *Knjižnice u sferi ostvarivanja ljudskih prava – pravo na obrazovanje i autorsko pravo*. Zagreb, 9. prosinca 2022.

- 6. godišnja otvorena konferencija korisnika Integriranoga knjižničnog sustava Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, visokoškolskih i specijalnih knjižnica *Sistemska knjižničarstvo 2022.: Platforme knjižničnih usluga*. Zagreb, 16. prosinca 2022.
- Polugodišnji sastanak IFLA MLAS. St. Gallen, Švicarska, svibanj 2022.

4.8.4. Sudjelovanje na predavanjima

- Anne J. Gilliland: *Critical interventions in information and media literacy in schools and universities*. 13. travnja 2022.
- *User Experience Design*. 23. lipnja 2022.
- Europeana Aggregators' Forum. 11. srpnja 2022.
- *Kultura čitanja: što nam govore istraživanja o čitanju*. 8. kolovoza 2022.
- *Multispektralna slikovna analiza povijesne pisane kulturne baštine* dr. sc. Vladimira Cviljušca i izv. prof. dr. sc. Damira Modrića s Grafičkoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 5. rujna 2022.
- Vladimir Cviljušac, Damir Modrić i Alan Divjak: *Multispektralna slikovna analiza povijesne pisane kulturne baštine*. 17. listopada 2022.
- Kristina Pavuna: *Sagorijevanje na radnome mjestu*. 24. listopada 2022.
- Željka Kamenov: *Komunikacija u knjižnici: kako izbjeći nesporazume u komunikaciji*. 25. listopada 2022.
- Alma akademija: *Otvorena rasprava o konzorcijalnim funkcionalnostima platforme za knjižnične u oblaku*. 27. listopada 2022.
- *TECH.LIBRARY – Enhance public library services for visually impaired users through ICT tools and training*. Ljubljana, strokovna konferenca: *Zmoremo – videti naprej*. Knjižnica Otona Župančiča, 10. studenoga 2022.
- Radionica za mentoriranje stručne prakse i učenja kroz rad. 15. studenoga 2022.
- *Multispektralna slikovna analiza povijesne pisane kulturne baštine*, djelatnici Grafičkoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u Zbirci rukopisa i starih knjiga NSK, 20. prosinca 2022.

4.8.5. Sudjelovanje na mrežnim seminarima (webinarima)

- ICOLC monthly webinar (EMEA). 18. siječnja 2022.
- *Talk with the experts about the new ESAC Resources on Transformative Agreements*. 19. siječnja 2022.
- Copyright Training for Europe Direct Centres. 19. siječnja 2022.
- IIPC Archiving Social Media Workshop. 19. siječnja 2022.
- 24. ZKD forum – *Knjižničari u otvorenoj znanosti – nove uloge i novi poslovi knjižničara*. 26. siječnja 2022.
- *Making Open Access Agreements More Transparent for Authors*, Inicijativa OA2020. 27. siječnja 2022.
- Meet National Libraries – The National Library of Finland, 27. siječnja 2022.
- *Bibliometrijske analize i vrednovanje znanstvene produktivnosti znanstvenika hrvatske znanstvene zajednice: parametri koji se prikazuju u potvrdama i izvori iz kojih se povlače*. 17. veljače 2022.
- ChronosHub: *Making Open Access Agreements More Transparent for Authors*. 27. veljače 2022.

- Sonja Pigac: *Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: novine, časopisi i druga serijska tekstualna građa: radni procesi*. 15. veljače 2022. i 29. rujna 2022.
- Exploring Information Retrieval *User-centred design of search applications*. 3. ožujka 2022.
- LIBER Europe: *Making Open Research Europe future-proof; plans for a sustainable and robust publishing platform*. 4. ožujka 2022.
- *Razvijanje kritičkog mišljenja kod djece pomoću biblioterapijskog pristupa* (temeljena na tradicionalnim pričama). 9. ožujka 2022.
- Bentham Science: *Publishing and Journal Selection to Maximize Career Potential decisions for your papers*. 9. ožujka 2022.
- *Publishing and Journal Selection to Maximize Your Career Potential*. 9. ožujka 2022.
- Passport (Euromonitor) – *How to use the Passport Database*. 14. ožujka 2022.
- ICOLC monthly webinar (EMEA). 15. ožujka 2022.
- *Unlocking the Potential of Citizen Science Collaborations*. European Citizen Science Association, 16. ožujka 2022.
- American Chemical Society (ACS) on Campus: *10 Tips for Scholarly Publishing*. 16. ožujka 2022.
- Copyright and Open Access. 16. ožujka 2022.
- Adrijana Hadžić: *Mentalno zdravlje na radnome mjestu*. 17. ožujka 2022.
- ProQuest: *University of Zagreb: presentation of your ProQuest databases in business & economy*. 22. ožujka 2022.
- *How are transformative agreements actually transforming the subscription system and enabling an open paradigm?*. ESAC Community of Practice call, 23. ožujka 2022.
- *Preservation of Digitised and Born-Digital Collections: Interconnections, Policies and Workflows*, u organizaciji The Open Preservation Foundation (OPF), The Impact Centre of Competence in Digitisation (IMPACT) i The International Internet Preservation Consortium (IIPC) – virtualni panel. 24. ožujka 2022.
- *Cataloguing, Metadata, and Discovery of Digital Music Materials*. 25. ožujka 2022.
- Dimovski, S. i Katulić, A.: *Načela izgradnje predmetnog sustava* (webinar). 28. ožujka 2022.
- 26. ZKD forum – *Od informacije do senzibilizacije – Interkulturalne veze, multikulturalnost i knjižnice nacionalnih manjina*. 30. ožujka 2022.
- *What's Up with APCs and How Do I Deal with Them?* Chronos.Hub, 31. ožujka 2022.
- *Scopus content selection: an overview*. 5. travnja 2022.
- *IEEE Xplore Update for Librarians and Administrators* – Webinar for Croatian librarians. 6. travnja 2022.
- 25. (online) ZKD forum radionica: *Okružen idiotima na poslu i u životu*. 6. travnja 2022.
- CSSU: *Critical interventions in information and media literacy in schools and universities*. 13. travnja 2022.
- EDC Training session – *The European year of Youth*. 26. travnja 2022.
- ICOLC EMEA April session_Croatia: razmjena iskustava u vezi s nabavom e-izvora, kratko predstavljanje procesa nabave e-izvora u Hrvatskoj. 19. travnja 2022.
- *Digital Practice in Heritage Collections during the COVID-19 pandemic* u sklopu programa Towards a National Collection. 22. travnja 2022.
- University of Zagreb: presentation of your ProQuest databases in science & technology. 26. travnja 2022.
- 27. ZKD forum – *Djeluj lokalno, misli knjižnično*. 27. travnja 2022.

- *Summon: Introduction to Summon/Link administration*. 28. travnja 2022.
- *University of Zagreb: presentation of your ProQuest databases in SciTech*. 5. svibnja 2022.
- *University of Zagreb: presentation of your ProQuest databases in humanities & social sciences*. 11. svibnja 2022.
- *Shadow Libraries and Access to Knowledge: Origins, Policies, Legality, and Accessibility*. 12. svibnja 2022.
- *Enabling open access: author engagement and article submission processes under transformative agreements, ESAC Community of Practice call*. 19. svibnja 2022.
- *10 Things You Need to Know About Open Access & Transformative Agreements*. 25. svibnja 2022.
- 28. ZKD forum – *Knjižnice, kulturni turizam & kultura čitanja*. 25. svibnja 2022.
- CSSU: *Metodologija anketnog istraživanja*. 1. lipnja 2022.
- *From open and citizen science to activism: roles for academic staff*. 7. srpnja 2022.
- *Europeana Aggregators' Forum*. 11. srpnja 2022.
- *Training session on Citizen Science: What is Citizen Science? (And what is not?)*. 13. srpnja 2022.
- *Web of Science Essentials: Advanced – Clarivate, Web of Science*. 26. srpnja 2022.
- *Foundations of Citizen Science/Libraries as Hubs for Citizen Science* (Medical Library Association). 9. kolovoza 2022.
- *Webinar Orientation for Admins: the new JSTOR Admin site*. 16. kolovoza 2022.
- Pre-VICLIS (Virtual International Conference on Library and Information Science) 2022: Webinar No : 1: *Writing the abstracts: the art with many motifs*. 30. kolovoza 2022.
- IIPC Webinar: *Archiving the War in Ukraine Confirmation*. 31. kolovoza 2022.
- 4th Forum of *The Silk Road International Library Alliance*. 6. rujna 2022
- Pre-VICLIS (Virtual International Conference on Library and Information Science) 2022: Webinar No : 2 : *Supporting the SDGs: Experience of the Librarians Association of Malaysia*. 7. rujna 2022.
- Marin Vuković i Tamara Štefanac: *Kibernetička sigurnost u poslovanju baštinskih ustanova*. 12. rujna 2022.
- Aleksandra Šutalo. *Vizualni identitet knjižnice ili kako učiniti knjižnicu prepoznatljivom* (gostujuće online predavanje). 14. rujna 2022.
- *Indoor Air Quality in Heritage and Historic Environments*. 14. – 16. rujna 2022.
- Stručni skup *Izgradnja, upravljanje i evaluacija zbirki: željeni dar prema smjernicama*. 16. rujna 2022.
- *Web of Science Open House Sessions – Clarivate, Web of Science*. 22. rujna 2022.
- Ekinović Micak, E.: *Primjena Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima : knjige i druga omeđena tekstualna građa*. 23. rujna 2022.
- *The next generation of Web of Science Researcher Profiles – Clarivate, Web of Science*. 28. rujna 2022.
- 2022 LIS-Bibliometrics Conference – *Measuring what matters*. 5. listopada i 12. listopada 2022.
- Mira Miletić Drder: *Primjena Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: odnosi između jedinica opisa – kartografska građa*. 14. listopada 2022.
- *Mitigating Fire Risk for Heritage*. International Symposium. 17. – 18. listopada 2022.
- Kristina Pavuna: *Sagorijevanje na radnome mjestu*. 24. listopada 2022.
- Igor Palašti, Maja Priselac i Dragana Koljenik: *Primjena grafičkih standarda u*

Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. 24. listopada 2022.

- *Towards implementing Collections as Data in GLAM institutions.* 25. listopada 2022.
- Tamara Horvat Klemen: *Digitalna pristupačnost u knjižnicama.* 25. listopada 2022.
- Željka Kamenov: *Komunikacija u knjižnici: kako izbjeći nesporazume u komunikaciji.* 25. listopada 2022.
- *Book Digitisation, Online Access and Lending: What Infrastructure is Needed for Success?.* 26. listopada 2022.
- 30. (online) ZKD forum: *Knjige iza rešetaka.* 26. listopada 2022.
- Ekinović Micak, E. i Knežević Cerovski, A.: Webinar u sklopu tečaja IV.10. *Primjena Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima Nadzor nad imenima i nazivljem.* 7. studenoga 2022. / *Odnosi između jedinica opisa.* 11. studenoga 2022.
- Alma akademija: *5. mrežni seminar Delightful Digital.* 8. studenoga 2022.
- *ProQuest: ProQuest One Academic.* University of Zagreb, 10. studenoga 2022.
- Ana Vukadin: *Primjena Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: odnosi između jedinica opisa.* 11. studenoga 2022.
- Aleksandra Pikić Jugović: *Osnove deskriptivne statistike za knjižničare s praktičnom primjenom u MS Excelu.* 14. studenoga 2022.
- *EuropeanaTech and IIF Webinar.* 21. studenoga 2022.
- *Osnove deskriptivne statistike za knjižničare s praktičnim primjerom u MS Excelu.* 21. studenoga 2022.
- 31. (online) ZKD forum: *Lutanja knjižničarskim bespućima.* 30. studenoga 2022.
- Alma akademija: *6. mrežni seminar – Primo.* 30. studenoga 2022.
- Katulić, A.: *Načela i praksa zaštite osobnih podataka u knjižnicama* (webinar). 5. prosinca 2022.
- *Komunikacija u knjižnici: kako izbjeći nesporazume u komunikaciji – CSSU.* 6. prosinca 2022.
- *Machine learning, metrics & merit: the future of research assessment* (Research on Research Institute, Research England, Future of Research Assessment Programme (FRAP)). 12. prosinca 2022.

4.8.6. Sudjelovanje na edukativnim radionicama

- CSSU: Uvod u Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima
- CSSU: Knjige i druga omeđena tekstualna građa
- CSSU: Novine, časopisi i druga serijska tekstualna građa
- CSSU: Kartografska građa
- CSSU: Nadzor nad imenima i nazivljem
- CSSU: Odnosi između jedinica opisa
- CSSU: Ontologija (imenski prostor)
- CSSU: Objekti kulturne i prirodne baštine
- CSSU: Digitalna glazbena građa u knjižnici – kako do nje i kako s njom?
- CSSU: Mentalno zdravlje na radnom mjestu
- CSSU: Od sagorijevanja do ravnoteže – radionica za prevenciju burnouta
- CSSU: Metodologija anketnog istraživanja .
- CSSU: Kibernetička sigurnost u poslovanju baštinskih ustanova
- CSSU: Osnove deskriptivne statistike za knjižničare s praktičnom primjenom u MS Excelu

- CSSU: Službene publikacije Republike Hrvatske i njihovo pretraživanje
- CSSU: Komunikacija u knjižnici: kako izbjeći nesporazume u komunikaciji
- CSSU: Digitalna pristupačnost u knjižnicama
- CSSU: Načela i praksa zaštite osobnih podataka u knjižnicama
- CSSU: Metodologija znanstvenog istraživanja
- CSSU: Critical interventions in information and media literacy in schools and universities. Anne J. Gilliland s Kalifornijskoga sveučilišta u Los Angelesu
- WAAT radionica za uređivanje videomaterijala o baštini, *online*. 24. siječnja 2022.
- Datathon for Out-of-commerce Works Portal, European Union Intellectual Property Office and Europeana, *online*. 26. travnja, 10. svibnja, 24. svibnja i 28. lipnja 2022.
- Digital Storytelling Festival – Europeana i The Heritage Lab, *online*. 10. i 11. svibnja 2022.
- Radionica *Primjena mikoloških metoda u konzervaciji pisane kulturne baštine*. Code Hub, Sveučilište u Zadru, Zadar, 12. svibnja 2022.
- Dragana Lucija Ratković Aydemir; Iva Klarić Vujović i Meri Vesanović: Edukacija interpretacijskoga planiranja baštine u sklopu razvojnoga projekta *CroAtrium* – Muze d.o.o. 23. – 24. svibnja 2022.
- Iva Silla: *Virtualne pouke i priče*. 26. – 27. svibnja 2022.
- Radionica *Active & intelligent Packaging materials and display cases as a tool for preventive conservation of Cultural Heritage*. Nacionalni muzej Mađarske. Budimpešta, 29. lipnja 2022.
- Alma Academy: *Up in the Cloud*. 1. srpnja 2022.
- Alma Academy: *Elegant e-resource management*. 2. rujna 2022.
- CSSU: *Procjena rizika od katastrofa za knjižničnu građu*. Saša Tkalec. 8. rujna 2022.
- *CeOS_SE Learning/Training/Teaching Activity*. 12. – 16. rujna 2022.
- Plan upravljanja istraživačkim podacima u povodu objavljena natječaja *Istraživački projekti IP 2022-10 Hrvatske zaklade za znanost (HRZZ)*. 22. rujna 2022.
- CSSU: *Identifikatori i identifikacijski sustavi: međunarodni identifikatori knjižnične građe u NSK*. 27. rujna 2022.
- ZKD seminar *Učinkovitija suradnja i upravljanje konfliktima*. 29. rujna 2022.
- Alma Academy: *Fabulous fulfillment*. 4. listopada 2022.
- Pisanje tekstova za web i društvene mreže. 11. listopada 2022.
- Sastanak mreže Europe Direct i partnera. Opatija, 24. – 25. listopada 2022.
- Alma Academy: *Library Service Platform Consortial Functionalities*. 27. listopada 2022.
- Alma Academy: *Delightful Digital*. 8. studenoga 2022.
- *European Documentation Centres' Training Seminar*. Bruxelles, 17. – 18. studenoga 2022.
- Alma Academy: *Primo*. 30. studenoga 2022.
- Alma Academy: *Leganto*. 12. prosinca 2022.
- 6. godišnja otvorena konferencija korisnika Integriranoga knjižničnog sustava Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, visokoškolskih i specijalnih knjižnica. 16. prosinca 2022.

4.8.7. Druga događanja

- Dan NSK. 22. veljače 2022.
- *Pčele, život, ljudi* – aktivnost građanske znanosti, organizacija 2. svibnja 2022. (NSK u suradništvu)
- Pub kviz *Veliki europski kviz* u povodu Dana Europe. 9. svibnja 2022. (NSK u suradništvu)
- Vježbanje u povodu Europskoga tjedna sporta *Vježbaj u Knjižnici!*. 26. – 30. rujna 2022.
- *Preživljavanje u prirodi* – Europski tjedan sporta. 27. rujna 2022. (NSK u suradništvu)
- *Tematski kolokvij o pjesnikinji Vesni Parun (1922. – 2010.)*. 14. listopada 2022.
- Predstavljanje skupova na kojima su sudjelovali djelatnici NSK: Dorja Mučnjak, Ivo Tokić i Monika Batur: 47. izborna Skupštine Hrvatskoga knjižničarskog društva, Zadar, 5. do 8. listopada 2022. i 25. listopada 2022.
- Izložba *Hrvatska pisana baština u nastavi hrvatskoga jezika i povijesti od srednjeg vijeka do 19. stoljeća*, studeni 2022.
- Predstavljanje projekta *Čitam lakše! – pristupačnost čitanja digitalnih sadržaja*. NSK, 10. studenoga 2022.
- Okrugli stol – *Plakati – kulturna i tržišna vrijednost*. MDC, 16. studenoga 2022.
- *Samopomoć i dobrobit u akademskom mrežnom okruženju*, organizacija – Mjesec hrvatske knjige, 14. studenoga 2022. (NSK u suradništvu)
- Deveti međunarodni zagrebački harfistički festival. 7. prosinca 2022.
- Komemoracija za Zorana Šeparovića. 11. veljače 2022., Sveučilište u Zagrebu i Ministarstvo vanjskih i europskih poslova
- Konferencija za novinare *WRC Croatia Rally*. 25. veljače 2022., Hrvatski auto i karting savez
- Predstavljanje projekta *BLINDA – mobilna knjižnica za slijepu i slabovidne osobe*. 25. travnja 2022., Zaklada *Čujem, vjerujem, vidim*, Hrvatsko knjižničarsko društvo i NSK
- Sesija *Konferencije o budućnosti Europe*. 6. svibnja 2022., Vlada Republike Hrvatske i Ministarstvo vanjskih i europskih poslova
- Obilježavanje Dana hrvatske diplomacije i 20. obljetnice Hrvatskoga diplomatskog kluba. 7. lipnja 2022., Ministarstvo vanjskih i europskih poslova
- Svečano potpisivanje i uručivanje ugovora u sklopu Poziva *Zaželi program – zapošljavanje žena – faza III*. 28. srpnja 2022., Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike
- Svečano potpisivanje i uručivanja ugovora u sklopu Poziva *Zaželi program – zapošljavanje žena – faza III*. 14. rujna 2022., Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike
- 18. okrugli stol za knjižnične usluge za osobe s invaliditetom i osobe s posebnim potrebama. 23. rujna 2022., Komisija za knjižnične usluge za osobe s invaliditetom i osobe s posebnim potrebama Hrvatskoga knjižničarskog društva
- Aktivnost građanske znanosti pod nazivom *Samopomoć i dobrobit u akademskom mrežnom okruženju*. 14. studenoga 2022., Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i NSK
- Prva godišnja konferencija o hrvatskome Planu za oporavak i otpornost – *Spremni za sutra*. 12. prosinca 2022., Vlada Republike Hrvatske i Predstavništvo Europske komisije u Republici Hrvatskoj
- Božićno primanje za diplomatski zbor akreditiran u Republici Hrvatskoj. 20. prosinca 2022., Ministarstvo vanjskih i europskih poslova

4.8.8. Predstavljanje publikacija

U prostoru NSK predstavljene su publikacije:

- Knjiga Gordana Bandova, Jelene Perleta i Ivane Petrović *Diplomatski pečat – Sasvim osobno*. 14. siječnja 2022., Sveučilište u Zagrebu
- Bibliografija *Riznica riječi Tonka Maroevića*. 24. veljače 2022.
- Knjiga Krešimira Ćosića *Između prošlosti i budućnosti*. 4. svibnja 2022., Krešimir Ćosić i Real grupa
- Knjiga prof. dr. sc. Stjepana Kراسića *Povijest prve javne knjižnice na hrvatskome tlu (1463.), knjižnica samostana sv. Dominika u Dubrovniku u okviru humanističkih gibanja u XV. i XVI. stoljeću*. 5. svibnja 2022., NSK
- Knjiga Younga Shina *Susret u Dubrovniku*. 10. svibnja 2022., Veleposlanstvo Republike Koreje u Republici Hrvatskoj i Nacionalna knjižnica Koreje
- Monografija Herci Ganze *Nima vaki testamenta – biografija Ljube Stipišića Delmata*. 24. svibnja 2022., Zaklada Ljubo Stipišić Delmata
- Zbirka Željka Božića *Mir utrobe i neki promišljaji*. Zaklada NSK i Društvo hrvatskih književnika, 4. studenoga 2022.
- Novonabavljena *Epistolarna zbirka Ivana Lučića Trogiranina*. 14. studenoga 2022.
- *Herojski Vukovar: povijest grada i život Vukovarki i Vukovaraca tijekom 30 godina (1991. – 2021.)*. Hrvatsko katoličko sveučilište, Zagreb, 16. studenoga 2022.
- Predstavljanje UNESCO-ova priručnika *Svjetska baština u rukama mladih*. 13. prosinca 2022., Hrvatsko povjerenstvo za UNESCO

4.8.9. Sajmovi

Djelatnici NSK bili su na knjižarskim sajmovima:

- *Interliber*, 8. – 13. studenoga 2022.
- 28. *Sa(n)jam knjige u Istri*. Pula, 29. studenoga – 1. prosinca 2022.

4.8.10. Ostala izlaganja

- Sonja Borak: 24. ZKD (*online*) forum – *Knjižničari u otvorenoj znanosti – nove uloge i novi poslovi knjižničara*. 26. siječnja 2022.
- Renata Petrušić: *Autorsko pravo i kulturna baština*. MOOC tečaj *Digital Education with Cultural Heritage = Digitalno obrazovanje s kulturnom baštinom*. European Schoolnet Academy i Europeana, *online* predavanje. 5. travnja 2022.
- Mira Miletić Drder: *Kartografska građa : obrada, digitalizacija i objava u suvremenom kontekstu*. Muzejski dokumentacijski centar; Hrvatski povijesni muzej, *online* predavanje na predstavljanju kataloga *Karte vojnogeografskih instituta u Hrvatskome povijesnom muzeju*. 17. svibnja 2022.
- Karolina Holub i Renata Petrušić: *Digitalne zbirke NSK*. Kolegij Povijest vijesti, Fakultet političkih znanosti Zagreb, *gostujuće predavanje*. 25. svibnja 2022.
- Matilda Justinić: *Hrvatska digitalna knjižnica: uvid u praksu*. Kolegij Digitalna knjižnica II, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, *gostujuće predavanje*. 5. prosinca 2022.
- Sofija Klarin Zadravec, Matilda Justinić, Sanja Lapiš i Iva Adžaga Ašperger: *Projekt e-Kultura : Od skeniranja građe do Središnjeg sustava, portala e-Kultura i Europeane*.

Kolegij Digitalne zbirke, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, NSK, predavanje. 15. prosinca 2022.

- Iva Adžaga Ašperger: Predstavljanje Radne grupe Zagrebačkoga knjižničarskog društva *Novi informacijski stručnjaci* sudionicima Erasmus+ programa *Biblioteca comunală Șirna/ Șirna rural library*. 8. srpnja 2022.
- Dunja Marija Gabriel: *Preporuke za rad zatvorskih knjižnica*. 30. (online) ZKD forum: *Knjige iza rešetaka*. 26. listopada 2022.
- Iva Adžaga Ašperger: Predstavljanje Radne grupe Zagrebačkoga knjižničarskog društva *Novi informacijski stručnjaci* studentima na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. 9. studenoga 2022.

4.9. Posebna događanja vanjskih tijela i organizacija u prostoru NSK

Osim programa državnih tijela i drugih organizacija koje su svoje programe održavale u novouređenome dijelu zgrade NSK poput sjednica, skupova, predstavljanja, seminara, edukacija i dr., tijekom 2022. godine održano je u velikome i malome predvorju NSK (glavni ulaz u korpusni dio zgrade) četrnaest događanja vanjskih tijela i organizacija kojima je NSK bila domaćin i osigurala prostor i prateću infrastrukturu. Navedeno se ne odnosi na programe i aktivnosti kojima je NSK organizator ili suorganizator.

- Komemoracija u spomen na profesora emeritusa Zvonimira Šeparovića, 11. veljače 2022., Sveučilište u Zagrebu, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova i Ministarstvo pravosuđa i uprave
- Sesija Konferencija o budućnosti Europe, 6. svibnja 2022., Vlada Republike Hrvatske i Ministarstvo vanjskih i europskih poslova
- Obilježavanje Dana hrvatske diplomacije i 20. obljetnice Hrvatskoga diplomatskog kluba, 7. lipnja 2022., Ministarstvo vanjskih i europskih poslova
- Svečano potpisivanje i uručivanje ugovora u sklopu Poziva Zaželi program – zapošljavanje žena – faza III, 28. srpnja 2022., Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike
- Svečano potpisivanje i uručivanje ugovora u sklopu Poziva Zaželi program – zapošljavanje žena – faza III, 14. rujna 2022., Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike
- Dodjela nagrada najboljim obrazovnim djelatnicima, 5. listopada 2022., Ministarstvo znanosti i obrazovanja
- Dodjela godišnje nagrade udomiteljima, 7. listopada 2022., Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike
- Obilježavanje 30. obljetnice diplomatskih odnosa između Republike Hrvatske i Švicarske Konfederacije, 18. listopada 2022., Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
- 1. Parlamentarni sastanak Međunarodne krimiske platforme, 24. i 25. listopada 2022., Hrvatski sabor
- Prstenov poslovni forum 2022., 27. listopada 2022., Udruga Prsten (pod pokroviteljstvom Vlade Republike Hrvatske)
- Predstavljanje reforme zdravstvenoga sustava Ministarstva zdravstva, 11. studenoga 2022., Ministarstvo zdravstva
- Prva godišnja konferencija o hrvatskome Planu za oporavak i otpornost – Spremnost za

sutra, 12. prosinca 2022., Vlada Republike Hrvatske i Predstavništvo Europske komisije u Republici Hrvatskoj

- Predstavljanje UNESCO-ova udžbenika Svjetska baština u rukama mladih, 13. prosinca 2022., Ministarstvo kulture i medija
- Božićno primanje za diplomatski zbor akreditiran u Republici Hrvatskoj, 20. prosinca 2022., Ministarstvo vanjskih i europskih poslova

5. UPRAVLJAČKA I STRUČNA TIJELA NSK TIJEKOM 2022.

5.1. UPRAVNO VIJEĆE

Članovi

dr. sc. Jozo Ivanović, predsjednik Upravnoga vijeća te predstavnik Ministarstva kulture i medija

dr. sc. Sofija Klarin Zadravec, zamjenica predsjednika Upravnoga vijeća te predstavnica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

akademik Krešimir Nemeč, predstavnik Ministarstva kulture i medija

prof. dr. sc. Marko Petrak, predstavnik Ministarstva kulture i medija do 17. siječnja 2022.

Ivana Prgin, predstavnica Ministarstva kulture i medija od 14. veljače 2022.

Ivan Milanović Litre, predstavnik Ministarstva znanosti i obrazovanja

Ivana Puljiz, prof., predstavnica Ministarstva znanosti i obrazovanja

dr. sc. Hrvoje Meštrić, predstavnik Ministarstva znanosti i obrazovanja

Jasenska Zajec, prof., predstavnica NSK do 14. srpnja 2022.

Sandi Antonac, predstavnik NSK od 15. srpnja 2022. do 20. listopada 2022.

mr. sc. Tamara Ilić Olujić, predstavnica NSK od 21. listopada 2022.

Biserka Grečl, predstavnica radnika NSK do 1. srpnja 2022.

Tomislav Milković, predstavnik radnika NSK od 26. listopada 2022.

5.2. STRUČNO VIJEĆE

Članovi

prof. dr. sc. Ivanka Stričević, glavna ravnateljica NSK

dr. sc. Sofija Klarin Zadravec, pomoćnica glavne ravnateljice za djelatnost nacionalne knjižnice Republike Hrvatske

dr. sc. Dijana Machala, pomoćnica glavne ravnateljice za djelatnost središnje knjižnice Sveučilišta u Zagrebu

Tatjana Marincel Borković, pomoćnica glavne ravnateljice za financijske i pravne poslove

dr. sc. Marina Krpan Smiljanec, pročelnica Hrvatskoga zavoda za knjižničarstvo

dr. sc. Vesna Golubović, rukovoditeljica Odjela nabava i izgradnja zbirki

Tanja Buzina, rukovoditeljica Odjela obrada

dr. sc. Lobel Machala, rukovoditelj Odjela bibliografsko središte

mr. sc. Tamara Ilić Olujić, predstavnica Odjela posebne zbirke od 19. kolovoza 2022.

dr. sc. Dragica Krstić, rukovoditeljica Odjela zaštita i pohrana do 30. travnja 2022.

Đuro Singer, predstavnik Odjela zaštita i pohrana od 17. svibnja 2022.

Dorja Mučnjak, rukovoditeljica Odjela korisničke službe
Tomislav Tomašić, rukovoditelj Odjela zajednički poslovi
dr. sc. Marko Orešković, rukovoditelj Odjela informacijske tehnologije

Pridruženi članovi

Jasenka Zajec, knjižničarska savjetnica za međunarodnu suradnju do 14. srpnja 2022.
Sandi Antonac, rukovoditelj Odsjeka marketing i komunikacije do 26. listopada 2022.
Igor Palašti, voditelj posebnih programskih aktivnosti
mr. sc. Tamara Ilić Olujić do 18. kolovoza 2022.
dr. sc. Irena Galić-Bešker do 18. kolovoza 2022.
dr. sc. Tatjana Mihalić do 18. kolovoza 2022.
dr. sc. Mira Miletić Drder do 18. kolovoza 2022.

5.3. ZNANSTVENO VIJEĆE

Članovi – svi djelatnici s doktoratima i magisterijima znanosti

prof. dr. sc. Ivanka Stričević
dr. sc. Sofija Klarin Zadravec
dr. sc. Dijana Machala
dr. sc. Marina Krpan Smiljanec
mr. sc. Ivana Devila do 22. ožujka 2022.
mr. sc. Nataša Dragojević
mr. sc. Darko Furač
dr. sc. Irena Galić Bešker
mr. sc. Danijela Getliher
dr. sc. Vesna Golubović
mr. sc. Tamara Ilić Olujić
dr. sc. Dragica Krstić do 30. travnja 2022.
mr. sc. Mirjam Lopina
dr. sc. Željka Lovrenčić
dr. sc. Lobel Machala
mr. sc. Alisa Martek
mr. sc. Sonja Martinović
dr. sc. Tatjana Mihalić
dr. sc. Mira Miletić Drder
dr. sc. Marko Orešković

mr. sc. Roko Pešić
mr. sc. Sonja Pigac
dr. sc. Aleksandra Pikić Jugović
mr. sc. Branka Purgarić-Kužić
dr. sc. Kristina Romić
mr. sc. Kristina Silaj
dr. sc. Breza Šalamon-Cindori
dr. sc. Tamara Štefanac
mr. sc. Ivo Tokić
dr. sc. Ana Vukadin

5.4. ZNANSTVENI ODBOR

Prema Pravilniku o znanstveno-istraživačkoj djelatnosti Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu Znanstveni odbor čine djelatnici izabrani u znanstveno zvanje:

prof. dr. sc. Ivanka Stričević, znanstvena savjetnica
dr. sc. Dragica Krstić, znanstvena suradnica do 30. travnja 2022.
dr. sc. Dijana Machala, znanstvena suradnica
dr. sc. Marko Orešković, znanstveni suradnik
dr. sc. Aleksandra Pikić Jugović, znanstvena suradnica

5.5. RADNE SKUPINE I KOMISIJE HKD-a

- Radna grupa za izradu plana unosa podataka s digitaliziranih listića abecednog kataloga u OPAC
- Radna grupa za edukaciju i primjenu Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima
- Radna grupa za MARC 21
- Radna grupa za portal Obvezni primjerak
- Radna skupina za izradu Uputa za pripremu građe za digitalizaciju (*e-Kultura*)
- Radna skupina za posebne programske aktivnosti u novootvorenom prostoru Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
- Radna skupina za izradu nove mrežne stranice NSK
- Timovi za izradu *Strategije razvoja NSK za razdoblje 2021. – 2026.* i Akcijskoga

plana za provedbu *Strategije razvoja NSK za razdoblje 2021. – 2024.*

- Radna skupina za izradu prijedloga nacionalnog plana i politika otvorene znanosti, Hrvatski oblak za otvorenu znanost (HR-OOZ)
- Radna skupina za definiranje strukture i načela HR-OOZ-a, Hrvatski oblak za otvorenu znanost (HR-OOZ)
- Radna skupina Hrvatskoga knjižničnog vijeća za izradu Nacrta plana razvoja mreže pokretnih knjižnica u Republici Hrvatskoj
- Stručni tim za provedbu projekta *e-Kultura – Digitalizacije kulturne baštine*
- Radna skupina za Smjernice za pristupačnost narodnih knjižnica
- Radna skupina za istraživačke podatke u Dabru
- Radna skupina za ocjenjske radove u Dabru
- Radna skupina za autorska prava u Dabru
- Radna skupina za opis znanstvenih i srodnih radova, kontrolirane rječnike i identifikatore u Dabru
- Radna skupina za korisničke funkcionalnosti u Dabru
- Radna skupina za edukaciju i podršku u Dabru
- Radna skupina za opis znanstvenih i srodnih radova, kontrolirane rječnike i identifikatore Dabra
- Radna grupa *Novi informacijski stručnjaci* Zagrebačkog knjižničarskog društva
- Radna grupa za normizaciju Hrvatskog knjižničarskog društva
- Komisija za državne informacije i službene publikacije Hrvatskog knjižničarskog društva
- Komisija za sadržajnu analizu i pristup Hrvatskog knjižničarskog društva
- Komisija za slobodni pristup informacijama i slobodu izražavanja Hrvatskog knjižničarskog društva
- Komisija za slobodan pristup informacijama i slobodu izražavanja Hrvatskog knjižničarskog društva
- Komisija za autorsko pravo i otvoreni pristup Hrvatskog knjižničarskog društva
- Komisija za državne informacije i službene publikacije Hrvatskog knjižničarskog društva
- Komisija za obrazovanje i stalno stručno usavršavanje Hrvatskog knjižničarskog društva
- Komisija za informacijske tehnologije Hrvatskog knjižničarskog društva
- Komisija za visokoškolske knjižnice Hrvatskog knjižničarskog društva
- Komisija za statistiku i pokazatelje uspješnosti u knjižnicama Hrvatskog

knjižničarskog društva

- Komisija za knjižničarsko nazivlje Hrvatskog knjižničarskog društva
- Komisija za nabavu i međuknjižničnu posudbu Hrvatskog knjižničarskog društva
- Komisija za narodne knjižnice Hrvatskog knjižničarskog društva
- Komisija za knjižnične usluge za osobe s invaliditetom i osobe s posebnim potrebama Hrvatskog knjižničarskog društva
- Komisija za glazbene knjižnice Hrvatskog knjižničarskog društva
- Komisija za zaštitu knjižnične građe Hrvatskog knjižničarskog društva
- Komisija za nabavu knjižnične građe i međuknjižničnu posudbu Hrvatskog knjižničarskog društva
- Radna grupa za društvene medije Hrvatskog knjižničarskog društva
- Hrvatska udruga muzičkih knjižnica, arhiva i dokumentacijskih centara – HUMKAD (hrvatski ogranak međunarodnog udruženja IAML).
- Hrvatski zavod za norme, Tehnički odbor HZN/TO 46, Bibliotekarstvo, dokumentacija i informacije
- IFLA News Media Section
- IFLA-ina Radna grupa za pregled bibliografskih konceptualnih modela (BCM Review Group)
- ISBD Manifestation Task Force, subgroup Examples
- VIAF Council
- International Internet Preservation Consortium (IIPC) Membership Engagement Portfolio
- The International Nuclear Information System (INIS)
- DARIAH-HR
- CLARIN-ERIC
- Europeana Out of Commerce works Working Group
- Radna grupa Impact Lite Training & Community Building pri Europeani
- Konzorcij UDK (UDC Consortium)
- EURIG (European RDA Interest Group)
- LIBER Citizen Science Working Group

5.6. POVJERENSTVA

- BUKI povjerenstvo
- Povjerenstvo za popis i opis ostavština koje su pohranjene u NSK
- Povjerenstvo za reviziju fonda Grafičke zbirke
- Povjerenstvo za uvođenje promjena u kvartalnom izvještavanju djelatnika NSK
- Povjerenstva za postupak provedbe natječaja za popunu upražnjenih radnih mjesta
- Povjerenstvo za dodjelu *Kukuljevićeve povelje* (HKD)
- Povjerenstvo za predlaganje viših zvanja u knjižničarskoj struci
- Povjerenstvo za otkrivanje, evidentiranje i zbrinjavanje otpada
- Povjerenstvo za polaganje stručnih ispita u knjižničarskoj struci
- Povjerenstvo za usklađivanje nabave NSK i Sveučilišta u Zagrebu
- Povjerenstvo za dodjelu nagrade *Baština na mreži* za 2022. godinu, Natječaj *Baština na mreži: izradi virtualnu izložbu u NSK*
- Povjerenstvo za donošenje Rješenja o svojstvu kulturnog dobra
- Povjerenstvo za izradu smjernica za izgradnju sveučilišne zbirke
- Povjerenstvo za izradu novog portala NSK
- Stručno povjerenstvo za subvencioniranje troškova školarine
- Stručno povjerenstvo za izradu Izvješća o radu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
- Stručno povjerenstvo za izradu Plana o radu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

5.7. ODBORI, VIJEĆA I UREDNIŠTVA

- Upravno vijeće NSK
- Hrvatsko knjižnično vijeće
- Stručno vijeće NSK
- Znanstveno vijeće NSK
- Središnje stručno vijeće svih matičnih razvojnih službi u Republici Hrvatskoj
- Stručno vijeće sveučilišnih matičnih razvojnih službi
- Stručno vijeće županijskih matičnih razvojnih službi za narodne i školske knjižnice
- Glavni odbor Hrvatskoga knjižničarskog društva

- Stručni odbor Hrvatskoga knjižničarskog društva
- Izvršni odbor Hrvatskoga knjižničarskog društva
- Upravni odbor Zagrebačkog knjižničarskog društva
- Nadzorni odbor Zagrebačkog knjižničarskog društva
- Koordinacijski odbor Dabra
- Programski odbor Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara u Republici Hrvatskoj
- Stalni odbor za razvoj i održavanje Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima
- Stalni odbor za održavanje i razvoj Sustava jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica
- Znanstveni odbor NSK
- Odbor za nakladničku djelatnost Hrvatskoga knjižničarskog društva
- Programski odbor 25. Seminara Arhivi, knjižnice, muzeji
- Programsko-organizacijski odbor Trećeg stručnog skupa *Izgradnja, upravljanje i evaluacija zbirki: Željeni dar prema smjernicama*
- Stručni odbor za realizaciju programa Razvoj i primjena metodološke osnove za vrednovanje Pravilnika o obveznom primjerku
- Programski i organizacijski odbor Trećeg stručnog skupa *Izgradnja, upravljanje i evaluacija zbirki: Dar kao način izgradnje zbirki*
- Programski i organizacijski odbor Jedanaestog festivala hrvatskih digitalizacijskih projekata
- Programski i organizacijski odbor 22. okruglog stola o slobodnom pristupu informacijama: *Knjižnice u sferi ostvarivanja ljudskih prava - pravo na obrazovanje i autorsko pravo*
- Programski i organizacijski odbor 18. okruglog stola za knjižnične usluge za osobe s invaliditetom i osobe s posebnim potrebama *Gluhe, nagluhe i gluhoslijepe osobe - ravnopravni korisnici knjižničnih usluga*
- Programski i organizacijski odbor *online* stručnog skupa s međunarodnim sudjelovanjem *Informacijska služba – tradicija, sadašnjost i budućnost*
- Programski i organizacijski odbor 21. Dana hrvatske knjige i riječi, dani Balinta Vujkova : *Storytelling – pripovijedanje priča*. Hrvatska čitaonica Subotica, Gradska knjižnica Subotica, Zagrebačko knjižničarsko društvo i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata. Subotica, 19. – 22. listopada 2022.
- Ocjenjivački odbor za Nagradu i priznanje NSK
- Ocjenjivački odbor za dodjelu Nagrade *Eva Verona*
- Izborni odbor za provođenje izbora predstavnika radnika u Upravno vijeće NSK
- Uredništvo časopisa *Knjižnica: revija za područje bibliotekarstva in informacijske znanosti*

- Uredništvo časopisa *Glas@NSK.hr*
- Uredništvo HKD Novosti
- Uredništvo biltena *Bez uveza* : e-biltena ZKD-a
- Uredništvo zbornika Seminara *Arhivi, knjižnice, muzeji : mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastructure* : zbornik radova
- Uredništvo mrežnih stranica Katalogizacija i klasifikacija
- Uredništvo mrežnih stranica Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima
- Uredništvo mrežnih stranica Predmetni sustav Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
- Uredništvo portala HAW
- Uredništvo portala Digitalne zbirke NSK
- Zaklada dr. Ljerka Markić-Čučković

5.8. STRUČNI DOKUMENTI I PROCEDURE USVOJENI TIJEKOM 2022. GODINE

Model usklađene nabave za izgradnju knjižničnih zbirki knjižnica sastavnica Sveučilišta u Zagrebu i Sveučilišne zbirke NSK

Upute za upis podataka u Upisnik knjižnica u Republici Hrvatskoj

Opis nove usluge RapidILL u NSK

Stalna izložba donacija pisane svjetske baštine

6. BIBLIOGRAFIJA RADOVA DJELATNIKA NSK

Knjige

Brbora et al. (2022). Brbora, S.; R. Gjurković Govorčin; A. Horvat; J. Leščić; M. Lončar; D. Machala; M. Mihalić i suradnici. *Rječnik hrvatskoga knjižničarskog nazivlja = Croatian dictionary of librarianship = Kroatisches Wörterbuch des Bibliothekswesens*. Zagreb : Hrvatska sveučilišna naklada.

Mumelaš, D.; A. Martek; D. Mučnjak (2022). *Upscaling collaboration between academic and public libraries for CeOS in SE Europe: study*. [citirano: 2022-12-12]. Dostupno na: https://ceosse-project.eu/wp-content/uploads/2022/04/CeOS_SE_PR2A3_Study_FINAL_version-1.pdf

Znanstveni radovi

Aleksić, G.; T. Cigula; K. Itrić Ivanda (2022). Influence of multilayered films containing cellulose nanocrystals on the properties of Japanese paper. In: G. Vladić (ed.). *Proceedings – The eleventh International Symposium GRID 2022*. (Pp 459–466). Novi Sad: University of Novi Sad, Faculty of Technical Sciences, Dept. of GRID. doi:10.24867/GRID-2022-p50. [izvorni znanstveni rad]

Aleksić, G.; T. Cigula; S. Pasanec Preprotić (2022). An analysis of targeted properties of materials used for preservation and storage of heritage collections. *Journal of graphic engineering and design*, 13, 1: 5–12. doi:10.24867/JGED-2022-1-005. [izvorni znanstveni rad]

Duh, J.; A. Pikić Jugović; L. Ašler (2022). Academic and special libraries in Croatia and their crisis preparedness: a survey. *Libellarium: časopis za istraživanja u području informacijskih i srodnih znanosti*, 13, 1: 161–178. doi:10.15291/libellarium.3461. [izvorni znanstveni rad]

Faletar Tanacković, S.; D. M. Gabriel; M. Dragija Ivanović (2022). Recent trends in Croatian prisons library collections and services. *Knjižnica*, 66, 1–2: 75–104. doi:10.55741/knj.66.1-2.4 [izvorni znanstveni rad]

Filipeti, A. (2021)[2022]. Mrežni seminari Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara u Republici Hrvatskoj (CSSU) od 2018. do 2020.: pokazatelji uspješnosti. U: T. Šarić i M. Willer (ur.). *Arhivi, knjižnice, muzeji: mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture* (Str. 17–36). Zagreb: Hrvatsko arhivističko društvo. [izvorni znanstveni rad]

Gabriel, D. M.; A. Kovačević; Ž. Miščin (2021)[2022]. Provedba Nacionalne kampanje za osobe s teškoćama čitanja i disleksijom „I ja želim čitati“ 2016. – 2019. U: T. Ileš (ur.). *Osobe s invaliditetom u umjetnosti, znanosti, odgoju i obrazovanju : zbornik radova* (Str. 278–299). Osijek: Akademija za umjetnost i kulturu Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku. [citirano: 2022-12-12]. Dostupno na: <http://www.uaos.unios.hr/wp-content/uploads/2021/12/OSI-Zbornik-FINAL-WEB-2.pdf>. [pregledni rad]

Gabriel, D. M.; A. Pikić (2022). Sustav narodnih knjižnica u Hrvatskoj. U: D. M. Gabriel; F. Bišćan (ur.). *Mreža narodnih knjižnica – suradnja u razvoju digitalnih usluga i predstavljanju javnosti: zbornik radova. Promjene u narodnom knjižničarstvu – stvarnost, potrebe i suvremeni*

trendovi: zbornik radova (Str. 46–69). Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. [pregledni rad]

Galić Bešker, I (2022). Tragovi franjevac kapucina u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici i u Metropolitani. U: A. Barišić (ur.). *Franjevci kapucini 400 godina u Zagrebu : 1618. – 2018. : zbornik radova s Međunarodnog znanstvenog simpozija o 400. obljetnici djelovanja franjevac kapucina u Zagrebu (1618. – 2018.)* (Str. 169–194). Zagreb: Hrvatska kapucinska provincija sv. Leopolda Bogdana Mandića: Katolički bogoslovni fakultet: Kršćanska sadašnjost. [izvorni znanstveni rad]

Hudika, T.; T. Cigula; F. Golub; G. Aleksić (2022). Lightfastness of lithographic primary colours coated with nanocomposites composed of tio2 and water-based varnish. In: G. Vladić (ed.). *Proceedings – The eleventh International Symposium GRID 2022* (Pp 145–152). Novi Sad: University of Novi Sad, Faculty of technical sciences, Dept. of GRID. doi:10.24867/GRID-2022-p15. [izvorni znanstveni rad]

Hudika, T.; M. Rožić; T. Cigula; G. Aleksić (2022). Influence of light induced accelerated ageing on surface properties of cardboard packaging coated by tio2 nanocomposites. In: G. Vladić (ed.). *Proceedings – The eleventh International Symposium GRID 2022* (Pp 153–161). Novi Sad: University of Novi Sad, Faculty of technical sciences, Dept. of GRID. doi:10.24867/GRID-2022-p16. [izvorni znanstveni rad]

Justinić, M.; I. Milovanović (2021)[2022]. Doktorske disertacije Sveučilišta u Zagrebu objavljene u časopisima u razdoblju od 1880. do 1952. godine. *Knjižničar/Knjižničarka*, 12, 12: 11–30. [citirano: 2022-12-12]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/271951>. [prethodno priopćenje]

Katulić, A. (2022). Koncept kontrolirane e-posudbe: mogućnosti primjene u hrvatskim knjižnicama. *Bosniaca: journal of the National and University Library of Bosnia and Herzegovina*, 27: 145–168. doi:10.37083/bosn.2022.27.145. [pregledni rad]

Katulić, A.; T. Katulić; I. Hebrang Grgić (2022). Application of the principle of transparency in processing of European national libraries patrons' personal data. *Digital Library Perspectives*, 38, 4: 399–411. doi:10.1108/DLP-11-2021-0097. [istraživački rad]

Klein, M.; L. Balakireva; K. Holub; D. Celjak; I. Rudomino (2022). Investigating bloom filters for web archives' holdings. In : A. Aizawa, T. Mandl, Z. Carevic, A. Hinze, P. Mayr, P. Schaer (eds.). *JCDL '22: Proceedings of the 22nd ACM/IEEE Joint Conference on Digital Libraries* (Pp 1–10). New York: Association for Computing Machinery. doi: 10.1145/3529372.3530934. [istraživački rad]

Kolarić, A.; I. Stričević (2022). Odabiranje izvora informacija potrebnih u svakodnevnim životnim situacijama: istraživanje među adolescentima u Rijeci. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, 65, 1: 153–176. doi:10.30754/vbh.65.1.934 [izvorni znanstveni rad]

Krpan Smiljanec, M. (2022). Lokalna/zavičajna povijest i mrežna stranica: model mrežne stranice zavičajne zbirke Knjižnice u Klanjcu. U: D. M. Gabriel; F. Bišćan (ur.). *Mreža narodnih knjižnica – suradnja u razvoju digitalnih usluga i predstavljanju javnosti: zbornik radova. Promjene u narodnom knjižničarstvu – stvarnost, potrebe i suvremeni trendovi: zbornik radova* (Str. 173–191). Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. [izvorni znanstveni rad]

Martek A.; D. Mučnjak; D. Mumelaš (2022). Citizen science in Europe - challenges in conducting citizen science activities in cooperation of university and public libraries. *Publications*, 10, 4: 52. doi: 10.3390/publications10040052 [znanstveni rad]

Mihalić, T. (2022). Skladatelj u procijepu vremena (i prostora): ostavština Antuna Kopitovića. U: G. Doliner, S.; H. Tuksar; H. Beban (ur.). *Glazba i iskustvo povijesti : svečani zbornik za Sanju Majer-Bobetko = Music and historical experience: essays in honour of Sanja Majer-Bobetko* (Str. 461–476). Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti: Hrvatsko muzikološko društvo. doi:10.21857/yq32oh2rz9. [izvorni znanstveni rad]

Pikić, A. (2022). Građanska znanost (Citizen Science) : kako se narodne knjižnice mogu uključiti. U: D. M. Gabriel; F. Bišćan (ur.). *Mreža narodnih knjižnica – suradnja u razvoju digitalnih usluga i predstavljanju javnosti: zbornik radova. Promjene u narodnom knjižničarstvu – stvarnost, potrebe i suvremeni trendovi: zbornik radova* (Str. 477–491). Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. [pregledni rad]

Romić, K.; L. Machala Poplašen; G. Mitrović (2022). Korištenje akademskih društvenih mreža: primjer Sveučilišta u Zagrebu. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, 65, 1: 347–362. doi:10.30754/vbh.65.1.904. [prethodno priopćenje]

Vrbanc, T. (2022). Zajednički pseudonimi: od osobe do kolektivnog agenta. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, 65, 1: 321–346. doi:10.30754/vbh.65.1.935. [pregledni rad]

Stručni radovi

Aleksić, G. (2022). Raziskovanje možnosti uporabe niskocenovnih mikrokrmilnikov za varovanje dedičinskih zbirki. U: I. Porekar Kacafura (ur.). *Konservator-Restavrador: Povzetki mednarodnega strokovnega srečanja 2022* (Str. 85). Ljubljana: Skupnost muzejev Slovenije: Društvo restavradorjev Slovenije. [stručni rad]

Bišćan, F.; K. Holub; D. Koljenik (2022). TRACE – projekt Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu u sklopu ERASMUS+ programa. U: D. M. Gabriel; F. Bišćan (ur.). *Mreža narodnih knjižnica – suradnja u razvoju digitalnih usluga i predstavljanju javnosti: zbornik radova. Promjene u narodnom knjižničarstvu – stvarnost, potrebe i suvremeni trendovi: zbornik radova* (Str. 602–611). Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. [stručni rad]

Gabriel, D. M.; D. Koljenik (2022). Središnji sustav za narodne knjižnice : upravljanje i distribucija sadržaja. U: D. M. Gabriel; F. Bišćan (ur.). *Mreža narodnih knjižnica – suradnja u razvoju digitalnih usluga i predstavljanju javnosti: zbornik radova. Promjene u narodnom knjižničarstvu – stvarnost, potrebe i suvremeni trendovi: zbornik radova* (Str. 313–324.). Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. [stručni rad]

Katulić, A. (2022). Usklađivanje pravilnika knjižnice s pravilima zaštite osobnih podataka. U: D. M. Gabriel; F. Bišćan (ur.). *Mreža narodnih knjižnica – suradnja u razvoju digitalnih usluga i predstavljanju javnosti: zbornik radova. Promjene u narodnom knjižničarstvu – stvarnost, potrebe i suvremeni trendovi: zbornik radova* (Str. 428–442). Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. [stručni rad]

Petrušić, R. (2022). Označivanje autorskoprogovnog statusa digitalne građe: izjave o pravima i njihova primjena u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, 65, 3: 287–300. doi:10.30754/vbh.65.3.1019. [stručni rad]

Silaj, K. (2022). Zašto bi djeca i mladi trebali čitati književna djela i važnost čitateljske sposobnosti u oblikovanju ponašanja i razvoja kritičkog mišljenja djece i mladih danas. U: K. Čeliković (ur.). *Dani hrvatske knjige i riječi: zbornik radova s međunarodnog znanstveno-stručnog skupa* (Str. 261–278). Subotica: Hrvatska čitaonica: Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata. [stručni rad]

Knjiga sažetaka

Izgradnja, upravljanje i evaluacija zbirke : željeni dar prema smjernicama : zbornik sažetaka / uredništvo Vesna Golubović et al. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2022.

Jedanaesti festival hrvatskih digitalizacijskih projekata : programska knjižica / urednice Renata Petrušić i Iva Adžaga Ašperger. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2022. [citirano: 2022-12-12].

Dostupno na: https://dfest.nsk.hr/wp-content/uploads/2022/04/D-fest_programska-knjizica_2022.pdf.

Sistemska knjižničarstvo 2022. : platforme knjižničnih usluga : knjiga sažetaka / urednica Dijana Machala. Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. [citirano: 2022-12-12].

Dostupno na: http://buki.nsk.hr/wp-content/uploads/2022/12/Konferencija2022-za-web3_final.pdf.

Prilozi

Adžaga Ašperger, I. (2022). Ni s kućom ni bez kuće: nakladnička djelatnost Hrvata u Novome Zelandu / Ivana Hebrang Grgić, Ana Barbarić ; [izrada kazala Monika Batur]. Zagreb: Naklada Ljevak, 2021. *Novi uvez*, 19, 36: 56–58. [citirano: 2022-12-12]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/272891>.

Antonac S. (2022). Svečano obilježen Dan Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu 2021. *Glas@nsk.hr: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 8, 18: 52–53. [citirano: 2022-12-12].

Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/GLAS_NSK_e_izdanje_broj_18.pdf.

Gabriel, D. M.; F. Bišćan (2022). Godina čitanja 2021. *Glas@NSK.hr: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 8, 18: 14–15. [citirano: 2022-12-12]. Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/GLAS_NSK_e_izdanje_broj_18.pdf.

Gabriel, D. M.; A. Malkoč Bišćan; J. Sočo (2022). Završna konferencija EU projekta TECH.LIBRARY : Zmoremo – videti naprej (Možemo – vidjeti naprijed). *Bez uveza: E-bilten Zagrebačkoga knjižničarskog društva*, 2, 5. [citirano: 2022-12-12].

Dostupno na: <https://sites.google.com/view/bez-uveza/arhiva-brojeva/god-2-br-5-2022/tech-library>.

Gabriel, D. M.; M. Priselac (2022). Održano 13. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj. *Glas@NSK.hr: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 8, 18: 64–65. [citirano: 2022-12-12].

Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/GLAS_NSK_e_izdanje_broj_18.pdf.

Galić Bešker, I. (2022). Pola tisućljeća Marulićeva spjeva o hrabroj betulijskoj udovici. *Glas@NSK.hr: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 8, 18: 48–49. [citirano: 2022-12-12].

Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/GLAS_NSK_e_izdanje_broj_18.pdf.

Golubović, V. (2022). Drugi stručni skup Izgradnja, upravljanje i evaluacija zbirke: obvezni primjerak – razvoj i uloga. *Glas@NSK.hr: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 8, 18: 61–62. [citirano: 2022-12-12].

Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/GLAS_NSK_e_izdanje_broj_18.pdf.

Golubović, V. (2022). E-praktikum obveznog primjerka. *Glas@NSK.hr: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 8, 18: 26–27. [citirano: 2022-12-12].

Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/GLAS_NSK_e_izdanje_broj_18.pdf.

Golubović, V. (2022). Suradnja Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Knjižnice „Ljudevit Gaj“ u Donjoj Lastvi. *Glas@NSK.hr: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 8, 18: 36–37. [citirano: 2022-12-12].

Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/GLAS_NSK_e_izdanje_broj_18.pdf.

Klarin Zadravec, S. (2022). Nova Strategija razvoja Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. *Glas@nsk.hr: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 8, 18: 8–10. [citirano: 2022-12-12].

Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/GLAS_NSK_e_izdanje_broj_18.pdf.

Klarin Zadravec, S. (2022). Virtualne izložbe NSK – deset godina pričanja priča o baštini. *Glas@nsk.hr: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 8, 18: 22–23. [citirano: 2022-12-12].

Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/GLAS_NSK_e_izdanje_broj_18.pdf.

Koljenik D. (2022). Podcast u Digitalnome laboratoriju NSK – produciranje i distribucija kulturnih i obrazovnih sadržaja. *Glas@nsk.hr: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 8, 18: 28–29. [citirano: 2022-12-12].

Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/GLAS_NSK_e_izdanje_broj_18.pdf.

Krpan Smiljanec, M. (2022). Godina zakonodavstva u knjižničarskoj struci. *Glas@NSK.hr: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 8, 18: 11–13. [citirano: 2022-12-12].

Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/GLAS_NSK_e_izdanje_broj_18.pdf.

Krpan Smiljanec, M. (2021)[2022]. Prikaz knjige: Directory of rare book and special collections: in the United Kingdom and the Republic of Ireland. 3. izd. London: Facet Publishing, 2021. ISBN: 9781783304264. *Libellarium: časopis za istraživanja u području informacijskih i srodnih znanosti*, 12, 1–2. doi: 10.15291/libellarium.3513.

Krpan Smiljanec, M. (2021)[2022]. Registracija knjižnične građe kao kulturnoga dobra u baštinskim ustanovama. U: T. Šarić; M. Willer (ur.). *Arhivi, knjižnice, muzeji: mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture* (Str. 145–154). Zagreb: Hrvatsko arhivističko društvo.

Krstić, D.; S. Leskarac (2022). Dani europske baštine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. *Glas@NSK.hr: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 8, 18: 63.

[citirano: 2022-12-12].

Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/GLAS_NSK_e_izdanje_broj_18.pdf.

Machala, D.; D. Mučnjak; I. Tokić (2022). Beskontaktne usluge Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. *Glas@NSK.hr: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 8, 18: 20–21. [citirano: 2022-12-12].

Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/GLAS_NSK_e_izdanje_broj_18.pdf.

Machala, D.; M. Orešković (2022). Prema digitalnoj transformaciji NSK – digitalizacija poslovanja i ulaganje u razvoj računalne infrastrukture. *Glas@NSK.hr: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 8, 18: 18–19. [citirano: 2022-12-12].

Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/GLAS_NSK_e_izdanje_broj_18.pdf.

Marasović, N. (2022). Darko Čižmek, dobitnik Nagrade Nacionalne i sveučilišna knjižnice u Zagrebu za 2021. godinu. *Glas@NSK.hr: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 8, 18: 38–39. [citirano: 2022-12-12].

Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/GLAS_NSK_e_izdanje_broj_18.pdf.

Marasović, N. (2022). Gostovanje izložbe Marko Marulić – europski humanist u Središnjoj knjižnici u Solothurnu. *Glas@NSK.hr: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 8, 18: 72–73. [citirano: 2022-12-12].

Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/GLAS_NSK_e_izdanje_broj_18.pdf.

Marasović, N. (2022). Hommage Sonji Avalon. *Glas@NSK.hr: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 8, 18: 46–77. [citirano: 2022-12-12].

Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/GLAS_NSK_e_izdanje_broj_18.pdf.

Marasović, N. (2022). Svečano obilježen Dan Nacionalne i sveučilošne knjižnice u Zagrebu. *Bez uveza: E-bilten Zagrebačkoga knjižničarskog društva*, 2, 2. [citirano: 2022-12-12].

Dostupno na: <https://sites.google.com/view/bez-uveza/arhiva-brojeva/god-2-br-2-2022/dan-nsk-a>.

Marasović, N. (2022). U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu otvorena izložba „Judita“. *Glas@NSK.hr: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 8, 18: 66–67. [citirano: 2022-12-12].

Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/GLAS_NSK_e_izdanje_broj_18.pdf.

Marasović, N. (2022). Uvodnik. *Glas@NSK.hr: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 8, 18: 15–17. [citirano: 2022-12-12].

Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/GLAS_NSK_e_izdanje_broj_18.pdf.

Mučnjak, D. (2022). ZKD na 47. izbornoj skupštini HKD-a. *Bez uveza: E-bilten Zagrebačkoga knjižničarskog društva*, 2, 3. [citirano: 2022-12-12].

Dostupno na: <https://sites.google.com/view/bez-uveza/arhiva-brojeva/god-2-br-4-2022/zkd-na-47-izbornoj-skup%C5%A1tini-hkd-a>.

Mumelaš, D. (2022). Aktivnosti Europskog dokumentacijskog centra NSK u 2021. godini. *Bez uveza: E-bilten Zagrebačkoga knjižničarskog društva*, 2, 1. [citirano: 2022-12-12].

Dostupno na: <https://sites.google.com/view/bez-uveza/arhiva-brojeva/god-2-br-1-2022/aktivnosti-europskog-dokumentacijskog-centra-nsk-a-u-2021-godini>.

Mumelaš, D. (2022). Europski dokumentacijski centri – dodatna podrška knjižničnom poslovanju. *Novi uvez: glasilo Zagrebačkoga knjižničarskog društva*, 19, 36: 1–9. [citirano: 2022-12-12]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/272867>.

Mumelaš D. (2022). Građanska znanost u NSK. *Bez uveza: E-bilten Zagrebačkoga knjižničarskog društva*, 2, 5. [citirano: 2022-12-12]. Dostupno na: <https://sites.google.com/view/bez-uveza/arhiva-brojeva/god-2-br-5-2022/gra%C4%91anska-znanost-u-nsk>.

Mumelaš, D.; T. Čop (2022). Pub kviz kao način promoviranja knjižnice. *Bez uveza: E-bilten Zagrebačkoga knjižničarskog društva*, 2, 3. [citirano: 2022-12-12]. Dostupno na: <https://sites.google.com/view/bez-uveza/arhiva-brojeva/god-2-br-3-2022/pub-kviz-kao-na%C4%8Din-promoviranja-knji%C5%BEnice>.

Paurić, J. (2022). Prof. dr. sc. Mirna Willer – poticateljica vrijednosti kao što su različitost, uključenost i jednakost. *Glas@NSK.hr: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 8, 18: 42–43. [citirano: 2022-12-12].

Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/GLAS_NSK_e_izdanje_broj_18.pdf.

Paurić, J. (2022). Velimir Deželić st. (1864. – 1941.): vizionar i predvodnik hrvatskoga knjižničarstva prvih desetljeća 20. stoljeća. *Glas@NSK.hr: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 8, 18: 44–45. [citirano: 2022-12-12]. Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/GLAS_NSK_e_izdanje_broj_18.pdf.

Petrušić, R. (2022). Jubilarni Deseti festival hrvatskih digitalizacijskih projekata. *Glas@NSK.hr: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 8, 18: 56. [citirano: 2022-12-12]. Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2022/08/GLAS_NSK_e_izdanje.pdf.

Priselac M. (2022). Suradnja Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Večernjega lista na zapaženim programima u 2021. godini. *Glas@nsk.hr: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 8, 18: 34–35. [citirano: 2022-12-12]. Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/GLAS_NSK_e_izdanje_broj_18.pdf.

Priselac, M.; H. Špac (2022). Obljetnicu pada Vukovara NSK obilježila izložbom „Sloboda se njegovim imenom zove“. *Bez uveza: E-bilten Zagrebačkoga knjižničarskog društva*, 2, 1. [citirano: 2022-12-12]. Dostupno na: <https://sites.google.com/view/bez-uveza/arhiva-brojeva/god-2-br-1-2022/izlo%C5%BEba-sloboda-se-njegovim-imenom-zove>.

Prusac, L.; L. Martinić; I. Adžaga Ašperger (2022). ZKD NIS na IFLA WLIC 2022. *Bez uveza: E-bilten Zagrebačkoga knjižničarskog društva*, 2, 4. [citirano: 2022-12-12]. Dostupno na: <https://sites.google.com/view/bez-uveza/arhiva-brojeva/god-2-br-4-2022/nis-na-wlic2022>.

Špac H.; M. Priselac; S. Klarin Zadravec (2022). Obljetnica stradanja Vukovara obilježena izložbom „Sloboda se njegovim imenom zove“. *Glas@nsk.hr: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 8, 18: 68–69. [citirano: 2022-12-12]. Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/GLAS_NSK_e_izdanje_broj_18.pdf.

Zvonarek, D. (2022). Dr. sc. Ljiljana Sabljak, dobitnica Nagrade Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za 2020. godinu. *Glas@NSK.hr: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 8, 18: 40–41. [citirano: 2022-12-12]. Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/GLAS_NSK_e_izdanje_broj_18.pdf.

Zvonarek, D. (2022). Fiofest 2021.: Svečani klapski koncert u čast Dinku Fiju i predstavljanje digitalne zbirke „Maestro moj“. *Glas@NSK.hr: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 8, 18: 70–71. [citirano: 2022-12-12]. Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/GLAS_NSK_e_izdanje_broj_18.pdf.

Zvonarek, D. (2022). Jubilarna Noć knjige. *Glas@NSK.hr: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 8, 18: 54–55. [citirano: 2022-12-12]. Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/GLAS_NSK_e_izdanje_broj_18.pdf.

Zvonarek, D. (2022). Najljepše oblikovane hrvatske knjige u 2021. godini. *Glas@NSK.hr: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 8, 18: 58–59. [citirano: 2022-12-12]. Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/GLAS_NSK_e_izdanje_broj_18.pdf.

Zvonarek, D. (2022). Ostavština Dinka Fija na portalu Digitalne zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. *Glas@NSK.hr: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 8, 18: 24–25. [citirano: 2022-12-12]. Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/GLAS_NSK_e_izdanje_broj_18.pdf.

Zvonarek, D. (2022). Uz 40. obljetnicu smrti Miroslava Krležu. *Glas@NSK.hr: časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, 8, 18: 50–51. [citirano: 2022-12-12]. Dostupno na: https://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/01/GLAS_NSK_e_izdanje_broj_18.pdf.

Ostalo

Ilić-Olujić, T. Novi život stare razglednice u „Pozdravu iz Hrvatske“. *Blog Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*. [citirano: 2022-12-12]. Dostupno na: <http://nsk.hr/blog/novi-zivot-stare-razglednice-u-pozdravu-iz-hrvatske>.

Silaj, K. (2022). Lane Pirgo i dječak Željko – zajedno zauvijek protiv rata. *Blog Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*. [citirano: 2022-12-12]. Dostupno na: <http://nsk.hr/blog/lane-pirgo-i-djecak-zeljko-zajedno-zauvijek-protiv-rata>.

Silaj, K. (2022). Niš' ne kužim – u sjećanje na Maju Gluščević. *Blog Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*. [citirano: 2022-12-12]. Dostupno na: <http://nsk.hr/blog/nis-ne-kuzim-u-sjecanje-na-maju-gluscevic>.

Silaj, K. (2022). „Oblak čvoraka“ i dječji emocionalni svijet. *Blog Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*. [citirano: 2022-12-12]. Dostupno na: <http://nsk.hr/blog/oblak-cvoraka-i-djecji-emocionalni-svijet>.

Silaj, K. (2022). „Pošta za Li“ i jedna posebna ljubav. *Blog Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*. [citirano: 2022-12-12]. Dostupno na: <http://nsk.hr/blog/posta-za-li-i-jedna-posebna-ljubav>.

Silaj, K. (2022). Zoran Pongračić: „Krive su seka i seka“. *Blog Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*. [citirano: 2022-12-12]. Dostupno na: <http://nsk.hr/blog/zoran-pongரசic-krive-su-seka-i-seka>.

Silaj, K. (2022). Young Shin Susret u Dubrovniku. *Blog Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*. [citirano: 2022-12-12]. Dostupno na: <http://nsk.hr/blog/young-shin-susret-u-dubrovniku/>

Volarević, I. (2022). *Moja metkovska baština, što je to i kako je mogu čuvati?: brošura o kulturnoj baštini grada Metkovića namijenjena djeci osnovnoškolskog uzrasta*. Metković: Udruga mladih Kolektiv Metković.

Zvonarek, D. (2022). Slavoljub Penkala i dvije rukopisne pjesničke zbirke. *Blog Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*. [citirano: 2022-12-12].

Dostupno na: <http://nsk.hr/blog/slavoljub-penkala-i-dvije-rukopisne-pjesnicke-zbirke>.

7. FINANCIJSKO IZVJEŠĆE ZA 2022. GODINU

OSTVARENI PRIHODI I PRIMITCI U 2022. GODINI

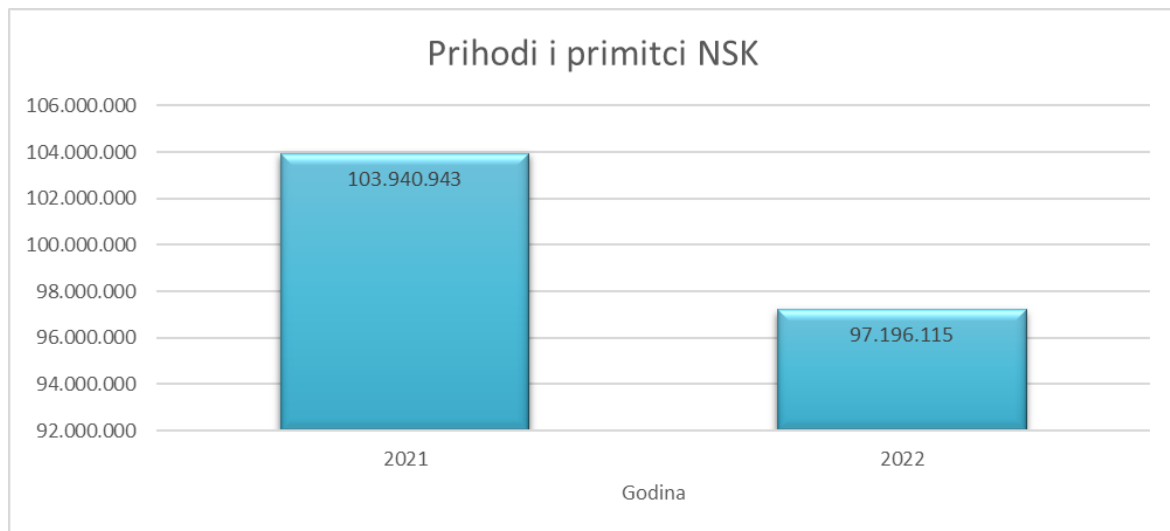
Tablica 38. Prihodi i primitci.

BR.	OPIS	OSTVARENO 2021.	OSTVARENO 2022.	INDEKS 4/3*100
1	2	3	4	5
1.	6 PRIHODI POSLOVANJA	103.872.340,00	97.110.138,63	93,5
<i>1.1.</i>	<i>63 POMOĆI IZ INOZEMSTVA I OD OSTALIH SUBJEKATA UNUTAR OPĆEG PRORAČUNA</i>	<i>27.291.501,00</i>	<i>2.145.948,12</i>	<i>7,9</i>
	<i>632 Pomoći od međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU</i>	<i>24.609.066,00</i>	<i>133.607,32</i>	
	6321 Tekuće pomoći od međunarodnih organizacija	12.038,00	99.696,32	
	6322 Kapitalne pomoći od međunarodnih organizacija	413.415,00	33.911,00	
	6323 Tekuće pomoći od institucija i tijela EU	24.183.613,00	0,00	
	<i>634 Pomoći od izvanproračunskih korisnika</i>	<i>1.126.190,00</i>	<i>0,00</i>	
	6341 Tekuće pomoći od izvanproračunskih korisnika	0,00	0,00	
	6342 Kapitalne pomoći od izvanproračunskih korisnika	1.126.190,00	0,00	
	<i>639 Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna</i>	<i>1.556.245,00</i>	<i>2.012.340,80</i>	
	6391 Tekući prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna	1.235.240,00	1.591.552,04	
	6392 Kapitalni prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna	60.000,00	66.266,00	
	6393 Tekući prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna temeljem prijensa EU	261.005,00	354.522,76	
<i>1.2.</i>	<i>64 PRIHODI OD IMOVINE</i>	<i>32.762,00</i>	<i>302.503,52</i>	<i>923,3</i>
	<i>641 Prihodi od financijske imovine</i>	<i>32.762,00</i>	<i>302.503,52</i>	
	6413 Kamate na oročena sredstva i depozite po videnju	0,00	686,16	
	6415 Prihodi od pozitivnih tečajnih razlika i razlika u promjeni valutne klauzule	24.665,00	166.037,36	
	6416 Prihodi od dividendi	8.097,00	0,00	
	6419 Prihodi od financijske imovine	0,00	135.780,00	
<i>1.3.</i>	<i>65 PRIHODI OD UPRAVNIH I ADMINISTRATIVNIH PRISTOJBI, PRISTOJBI POPOSEBNIM PROPISIMA I NAKNADAMA</i>	<i>696.138,00</i>	<i>820.198,96</i>	<i>117,8</i>
	<i>652 Prihodi po posebnim propisima</i>	<i>696.138,00</i>	<i>820.198,96</i>	
	6526 Ostali nespomenuti prihodi	696.138,00	820.198,96	

	Sufinanciranje cijene usluge- upisnine	666.205,00	790.660,00	
	Sufinanciranje cijene usluge- zakasnine	19.318,00	14.153,00	
	Ostalo	10.615,00	15.385,96	
1.4.	66 PRIHODI OD PRODAJE PROIZVODA I ROBE TE PRUŽENIH USLUGA I PRIHODI OD DONACIJA	5.859.147,00	6.396.624,48	109,2
	661 Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga	2.726.560,00	2.931.643,35	
	6614 Prihodi od prodaje proizvoda i robe	4.269,00	13.849,75	
	6615 Prihodi od pruženih usluga	2.722.291,00	2.917.793,60	
	Prihodi od zakupa poslovnog prostora	1.846.472,00	1.854.557,65	
	Ostalo	875.819,00	1.063.235,95	
	663 Donacije od pravnih i fizičkih osoba izvan općeg proračuna	3.132.587,00	3.464.981,13	
	6631 Tekuće donacije	23.000,00	5.500,00	
	6632 Kapitalne donacije	3.109.587,00	3.459.481,13	
	Obavezni primjerak, dar i zamjena	3.109.587,00	3.459.481,13	
1.5.	67 PRIHODI IZ NADLEŽNOG PRORAČUNA	69.986.167,00	87.406.769,29	124,9
	671 Prihodi iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti proračunskih korisnika	69.986.167,00	87.406.769,29	
	6711 Prihodi iz nadležnog proračuna za financiranje rashoda poslovanja	67.204.440,00	83.774.641,71	
	6712 Prihodi iz nadležnog proračuna za financiranje rashoda za nabavku nefinancijske imovine	2.781.727,00	3.632.127,58	
1.6.	68 KAZNE, UPRAVNE MJERE I OSTALI PRIHODI	6.625,00	38.094,26	575,0
	683 Ostali prihodi	6.625,00	38.094,26	
2.	7 PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	68.603,00	67.375,90	98,2
2.1.	72 PRIHODI OD PRODAJE PROIZVEDENE DUGOTRAJNE IMOVINE	68.603,00	67.375,90	98,2
	724 Prihodi od prodaje knjiga, umjetničkih djela i ostalih izložbenih vrijednosti	68.603,00	67.375,90	
	7241 Knjige	68.603,00	67.375,90	
3.	8 PRIMITCI OD FINANCIJSKE IMOVINE I ZADUŽIVANJA	0,00	18.600,00	
3.1.	83 PRIMICI OD PRODAJE DIONICA I UDJELA U GLAVNICI	0,00	18.600,00	
	833 Primici od prodaje dionica i udjela u glavnici tuzemnih kreditnih i ostalih financijskih institucija zvan javnog sektora	0,00	18.600,00	
	8331 Dionice i udjeli u glavnici tuzemnih kreditnih i ostalih financijskih institucija zvan javnog sektora	0,00	18.600,00	
	UKUPNO (1+2+3)	103.940.943,00	97.196.114,53	93,5

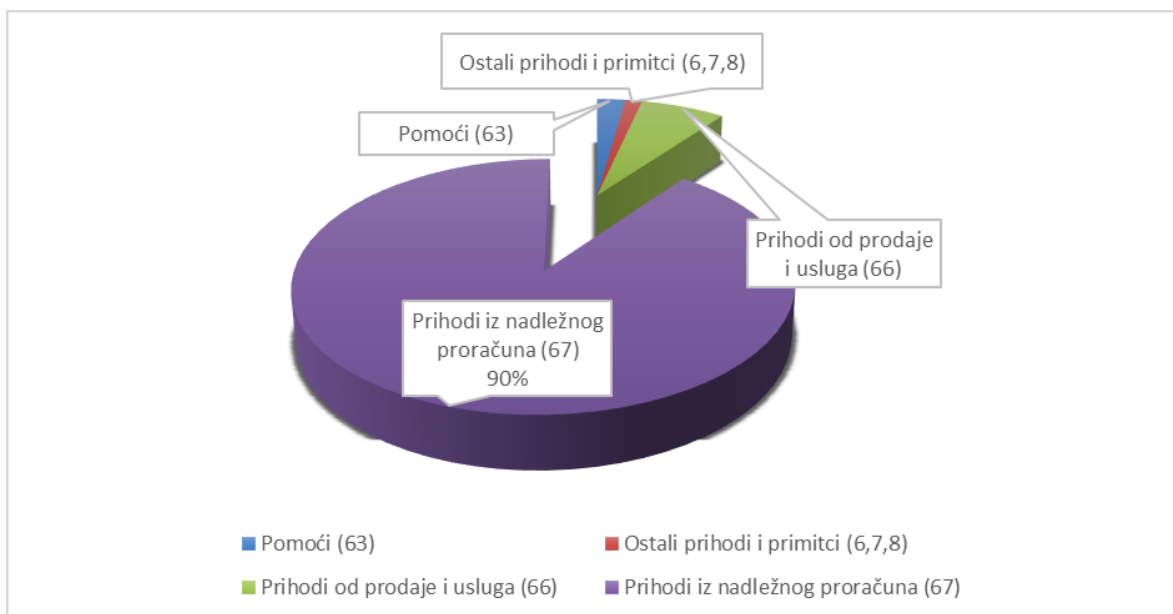
Ostvareni prihodi i primitci (razredi 6, 7 i 8) NSK u 2022. iznose 97.196.144,53 kune. Ako ih usporedimo s prethodnom 2021. godinom, kada su ostvareni prihodi i primitci iznosili 103.940.943,00 kune, možemo zaključiti kako su oni ostvareni u znatno nižem iznosu.

Razlog toga smanjenja rezultat je neostvarenja prihoda, ali samo u kategoriji projektnih aktivnosti koje su završene u 2021. godini, odnosno projekta *Zamjena plina halona 1301 čistim plinom FK5-1-12* koji je u cijelosti financirao Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, te projekta nabave inozemnih znanstvenih časopisa *e-Izvori* koji se financirao iz Europskoga socijalnog fonda (ESF-a). Sve ostale prihodovne kategorije ostvarene su povećano.

Slika 5. Ostvareni prihodi i primitci usporedno 2021. i 2022. godine.

Prema strukturi ostvarenih prihoda NSK (razredi 6 i 7) u 2022. godini koji iznose 97.177.514,53 kune, vidljivo je da su to najvećim udjelom prihodi iz nadležnoga proračuna (67) u iznosu od 87.406.769,29 kuna, prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i donacija (66) u iznosu od 6.396.624,48 kuna te prihodi od pomoći iz inozemstva i ostalih subjekata u sklopu općega proračuna (63) u iznosu od 2.145.948,12 kuna.

Slika 6. Ostvareni prihodi i primitci prema strukturi u 2022. godini.

U sklopu prihoda od poslovanja NSK je ostvarila prihode od tekućih i kapitalnih pomoći prema osnovama ugovorne jednogodišnje suradnje s međunarodnim organizacijama te višegodišnjega Ugovora o projektu *Citizen-enhanced Open Science in Southeastern Europe Higher Education knowledge hubs (CeOS_SE)* br. 2021-1-NL01-KA220-HED-000032004. NSK je ostvarila prihode od prijenosa između proračunskih korisnika, a koji se odnose na jednogodišnje ugovorene projekte s Ministarstvom kulture i medija, Ministarstvom znanosti i obrazovanja te na višegodišnji projekt *e-Kultura – Digitalizacija kulturne baštine*.

Znatan porast prihoda od nefinancijske godine NSK je u 2022. godini ostvarila na temelju dionica koje je posjedovala od Privredne banke Zagreb d.d. s obzirom na to da je jednostranom odlukom većinskih dioničara ostvaren otkup dionica malih dioničara. U skladu s time ostvaren je i primitak u sklopu skupine primitaka od financijske imovine. Prihodi od pozitivnih tečajnih kretanja novčanih jedinica s kojim NSK posluje s inozemstvom (EUR i USD), ostvareni su u iznosu od 166.037,36 kuna.

Ostvarene prihode prema posebnim propisima u NSK najvećim dijelom čine upisnine i zakasnine koje su ostvarene u iznosu od 820.198,96 kuna. Rast je ovih prihoda minimalan u odnosu na prethodnu godinu, no ostvaren je ipak zbog mjera koje je NSK poduzela kako bi osigurala dostupnost svih svojih usluga u okolnostima protuepidemijskih mjera.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga NSK u 2022. godini ostvareni su u iznosu od 2.931.643,35 kuna, što predstavlja porast u odnosu na 2021. godinu za devet (9) posto. Razlog je porasta poslovnih prihoda u dijelu poslovnoga odnosa sa zakupcima poslovnoga prostora u NSK, najvećoj mjeri uslužnih djelatnosti prema kojima je NSK mjerama poticala koliko je mogla njihov opstanak i ostanak u prostoru na temelju dugogodišnje uspješne poslovne suradnje.

Kategoriju prihoda koju čine kapitalne pomoći, donacije i ostale kapitalne pomoći u sklopu opće države i prihodi od prodaje nefinancijske imovine odnose se na obvezni primjerak,

zamjenu i dar knjiga, umjetnina i ostalih nespomenutih izložbenih vrijednosti koje NSK prima od nakladnika s obvezom dostavljanja obveznoga primjerka NSK, a trebaju se u skladu s pravomoćnim propisima prikazati i kao prihod i rashod. Stoga se i glavnina prihoda od donacija odnosi na kapitalne donacije na temelju knjiženja obveznoga primjerka, dara i zamjene u iznosu od 3.464.981,13 kuna.

NSK je tijekom 2022. godine ostvarila prihode iz nadležnoga proračuna za financiranje plaća i redovite djelatnosti u iznosu od 83.774.641,71 kunu te za financiranje rashoda nabave nefinancijske imovine u iznosu od 3.632.127,58 kuna.

Ostali prihodi ostvareni su na temelju javnonabavnih postupaka odustajanja od ponuda, povrata školarina te promjene prorate za obračun poreza na dodanu vrijednost za 2022. godinu.

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine ostvareni su u dijelu prihoda od prodaje knjiga u iznosu od 67.375,90 kuna.

Osim već spomenutih prihoda od nefinancijske imovine ostvarenih prodajom dionica Privredne banke Zagreb d.d., NSK je ostvarila i primitak prema istoj kategoriji u iznosu od 18.600,00 kuna.

OSTVARENI RASHODI I IZDATCI U 2022. GODINI

Tablica 39. Rashodi i izdatci.

BR.	OPIS	OSTVARENO 2021.	OSTVARENO 2022.	INDEKS 4/3*100
1	2	3	4	5
1.	3 RASHODI POSLOVANJA	93.598.613,00	87.642.589,97	93,6
<i>1.1.</i>	<i>31 RASHODI ZA ZAPOSLENE</i>	<i>42.363.407,00</i>	<i>45.299.956,55</i>	<i>106,9</i>
	<i>311 Plaće</i>	<i>35.010.017,00</i>	<i>37.500.398,41</i>	
	3111 Plaće za redovan rad	34.296.164,00	36.941.918,65	
	3113 Plaće za prekovremeni rad	313.475,00	414.516,57	
	3114 Plaće za posebne uvjete rada	400.378,00	143.963,19	
	<i>313 Doprinosi na plaće</i>	<i>5.736.476,00</i>	<i>6.176.756,79</i>	
	3132 Doprinosi za zdravstveno osiguranje	5.736.307,00	6.155.307,14	
	3133 Doprinosi za obvezno osiguranje u slučaju nezaposlenosti	169,00	21.449,65	
	<i>312 Ostali rashodi za zaposlene</i>	<i>1.616.914,00</i>	<i>1.622.801,35</i>	
<i>1.2.</i>	<i>32 MATERIJALNI RASHODI</i>	<i>50.475.384,00</i>	<i>41.463.412,97</i>	<i>82,1</i>
	<i>321 Naknade troškova zaposlenima</i>	<i>1.439.793,00</i>	<i>1.690.533,50</i>	
	3211 Službena putovanja	166.123,00	348.626,34	

	3212 Naknade za prijevoz, za rad na terenu i odvojeni život	1.205.698,00	1.196.544,28	
	3213 Stručno usavršavanje zaposlenika	67.972,00	145.362,88	
	<i>322 Rashodi za materijal i energiju</i>	<i>8.001.489,00</i>	<i>9.918.984,26</i>	
	3221 Uredski materijal i ostali materijalni rashodi	645.288,00	877.401,63	
	3223 Energija	6.686.009,00	7.825.037,94	
	3224 Materijal i dijelovi za tekuće i investicijsko održavanje	420.246,00	630.509,81	
	3225 Sitni inventar i auto gume	241.612,00	513.432,85	
	3227 Službena, radna i zaštitna odjeća i obuća	8.334,00	72.602,03	
	<i>323 Rashodi za usluge</i>	<i>40.767.322,00</i>	<i>29.174.673,99</i>	
	3231 Usluge telefona, pošte i prijevoza	255.374,00	264.009,18	
	3232 Usluge tekućeg i investicijskog održavanja	2.237.154,00	2.512.279,43	
	3233 Usluge promidžbe i informiranja	31.702.392,00	18.526.665,27	
	3234 Komunalne usluge	1.557.409,00	1.323.640,65	
	3235 Zakupnine i najamnine	233.559,00	584.216,97	
	3236 Zdravstvene i veterinarske usluge	39.875,00	179.570,00	
	3237 Intelektualne i osobne usluge	1.358.024,00	1.710.701,02	
	3238 Računalne usluge	722.038,00	1.080.499,11	
	3239 Ostale usluge	2.661.497,00	2.993.092,36	
	<i>324 Naknade troškova osobama izvan radnog odnosa</i>	<i>8.692,00</i>	<i>29.134,01</i>	
	<i>329 Ostali nespomenuti rashodi poslovanja</i>	<i>258.088,00</i>	<i>650.087,21</i>	
	3291 Naknade za rad predstavničkih i izvršnih tijela, povjerenstva i slično	50.089,00	41.727,88	
	3292 Premije osiguranja	5.916,00	3.068,81	
	3293 Reprzentacija	59.273,00	54.005,89	
	3294 Članarine i norme	92.750,00	106.034,38	
	3295 Pristojbe i naknade	40.760,00	65.680,94	
	3296 Troškovi sudskih postupka	9.000,00	377.457,68	
	3299 Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	300,00	2.111,63	
<i>1.3.</i>	<i>34 FINANCIJSKI RASHODI</i>	<i>279.523,00</i>	<i>635.107,88</i>	<i>227,2</i>
	<i>343 Ostali financijski rashodi</i>	<i>279.523,00</i>	<i>635.107,88</i>	

	3431 Bankarske usluge i usluge platnog prometa	28.526,00	37.161,51	
	3432 Negativne tečajne razlike i razlike zbog primjene valutne klauzule	246.262,00	81.023,38	
	3433 Zatezne kamate	4.735,00	511.922,99	
	3434 Ostali nespomenuti finansijski rashodi	0,00	5.000,00	
1.4.	36 POMOĆI DANE U INOZEMSTVO I UNUTAR OPĆE DRŽAVE	85.375,00	0,00	
	361 Pomoći inozemnim vladama	57.950,00	0,00	
	3611 Tekuće pomoći inozemnim vladama	57.950,00	0,00	
	368 Pomoći temeljem prijenosa EU sredstava	27.425,00	0,00	
	3681 Tekuće pomoći temeljem prijenosa EU sredstava	27.425,00	0,00	
1.5.	37 NAKNADE GRAĐ.I KUĆ. NA TEM.OSIG.I DRUGE NAKNADE	107.400,00	80.000,00	74,5
	372 Ostale naknade građanima i kućanstvima iz proračuna	107.400,00	80.000,00	
	3721 Naknade građanima i kućanstvima u novcu / stipendije i školarine	107.400,00	80.000,00	
1.6.	38 OSTALI RASHODI	287.524,00	164.112,57	57,1
	381 Tekuće donacije	191.039,00	67.375,90	
	3812 Tekuće donacije u naravi	68.603,00	67.375,90	
	3813 Tekuće donacije iz EU sredstava	122.436,00	0,00	
	383 Kazne, penali i naknade štete	96.485,00	96.736,67	
	3831 Naknade šteta pravnim fizičkim osobama	95.885,00	96.736,67	
	3835 Ostale kazne	600,00	0,00	
2.	4 RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE	7.607.372,00	7.552.353,04	99,3
2.1.	41 RASHODI ZA NABAVU NEPROIZVEDENE DUGOTRAJNE IMOVINE	12.140,00	71.316,25	587,4
	412 Nematerijalna imovina	12.140,00	71.316,25	
	4123 Licence	12.140,00	20.316,25	
	4124 Ostala prava	0,00	51.000,00	
2.2.	42 RASHODI ZA NABAVU PROIZV.DUGOTR.IMOVINE	6.208.937,00	6.848.269,39	110,3
	422 Postrojenja i oprema	2.375.271,00	1.740.725,06	
	4221 Uredska oprema i namještaj	2.090.052,00	1.278.719,66	
	4222 Komunikacijska oprema	202.759,00	99.314,60	
	4223 Oprema za održavanje i zaštitu	0,00	126.980,00	

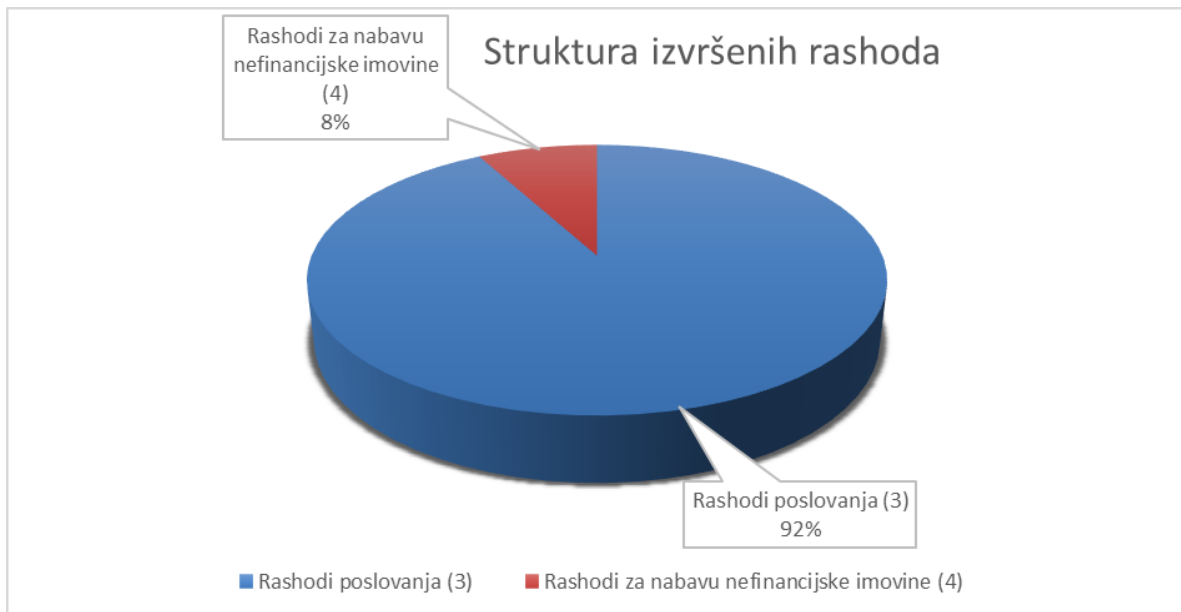
	4225 Instrumenti, uređaji i strojevi	5.000,00	9.547,85	
	4227 Uređaji, strojevi i oprema za ostale namjene	77.460,00	226.162,95	
	424 Knjige, umjetnička djela i ostale izložbene vrijednosti	3.701.041,00	3.884.841,50	
	4241 Knjige u knjižnicama (knjige, časopisi, ...)	3.231.455,00	2.706.304,15	
	4244 Ostale nespomenute izložbene vrijednosti	469.586,00	1.178.537,35	
	426 Nematerijalna proizvedena imovina	132.625,00	1.222.702,83	
	4262 Ulaganja u računalne programe	45.813,00	1.154.593,53	
	4263 Umjetnička, literarna i znanstvena djela	86.812,00	68.109,30	
2.3.	45 RASHODI ZA DODATNA ULAGANJA NA NEFINANCIJSKOJ IMOVINI	1.386.295,00	632.767,40	45,6
	451 Dodatna ulaganja na građevinskim objektima	1.386.295,00	632.767,40	
3.	5 IZDACI ZA FINANCIJSKU IMOVINU I OTPLATE ZAJMOVA	0,00	0,00	
	UKUPNO (1+2+3)	101.205.985,00	95.194.943,01	94,1

Ukupni rashodi i izdatci (razredi 3, 4 i 5) NSK u 2022. ostvareni su u iznosu od 95.194.943,01 kunu, što predstavlja smanjenje od šest (6) posto u odnosu na prethodnu 2021. godinu, kada su ostvareni u iznosu od 101.205.985,00 kuna. Razlog smanjenja rashoda povezan je i s čimbenicima ostvarenja prihoda i primitaka, odnosno završetkom projektnih aktivnosti u 2021. godini.

Slika 7. Ostvareni rashodi i izdatci usporedno 2021. i 2022. godine.

U ukupnim ostvarenim rashodima NSK, rashodi poslovanja s ostvarenih 87.642.589,97 kuna čine 92 posto, a preostalih osam (8) posto, čine rashodi za nabavu nefinancijske imovine u iznosu od 7.552.353,04 kune.

Slika 8. Struktura ostvarenih rashoda u 2022. godini.

Rashodi poslovanja

Rashodi za zaposlene povećani su sedam (7) posto u odnosu na prethodnu godinu, a odnose se na isplate plaće zaposlenika s obveznim doprinosima slijedom zakonskih povećanja te povećanja minuloga rada na razini svakoga zaposlenika. Tijekom 2022. godine povećao se i udio plaća za prekovremeni rad zbog aktivnosti koje su se nužno morale obavljati te zbog nedostatka radne snage jer na natječaje za upražnjena radna mjesta nije bilo prijava. Usporedno s 2021. plaće za posebne uvjete rada smanjile su se jer se tijekom 2022. godine nisu isplaćivali zaostaci stečenoga prava iz prethodnih godina, već samo redovite isplate.

Pregledom ostvarenih rashoda u 2022. može se primijetiti kako su se materijalni rashodi smanjili u odnosu na 2021. godinu i to samo u jednoj kategoriji usluga, dok su svi ostali rashodi znatno porasli. Rashodi za naknade troškova zaposlenih povećali su se u dijelu službenih putovanja koja su se najvećim dijelom ostvarivala na temelju odobrenih projektnih aktivnosti te u dijelu stručnoga usavršavanja zaposlenika koje NSK mora omogućivati za one zaposlenike čija su usavršavanja propisana zakonskim osnovama kao što su: služba osiguranja, vatrogasna služba i službe koje provode postupke javne nabave.

Rashodi za materijal i energiju povećali su se u svim troškovnim kategorijama slijedom tržišnih okolnosti u sklopu kojih je NSK provodila potrebne nabave. Najznatnije je povećanje rashoda zbog porasta cijene električne energije i plina.

Već spomenuto znatno smanjenje rashoda za usluge promidžbe i informiranja povezano je s uslugama nabave inozemnih znanstvenih elektroničkih baza i časopisa (*e-Izvori*) jer je projekt financiran sredstvima Europskoga socijalnog fonda završio u 2021. godini.

Sve ostale kategorije rashoda kao što su zdravstvene usluge – sistematski pregledi zaposlenika, intelektualne i osobne usluge, usluge zakupnine i najamnine (jednogodišnje licencije), računalne usluge i usluge koje NSK nabavlja od vanjskih pružatelja usluga (*outsourcing*) povećane su slijedom zakonskih aktivnosti – kolektivni ugovor, uvođenje eura kao službene novčane jedinice u Republici Hrvatskoj, dvojno iskazivanje cijena i dr.

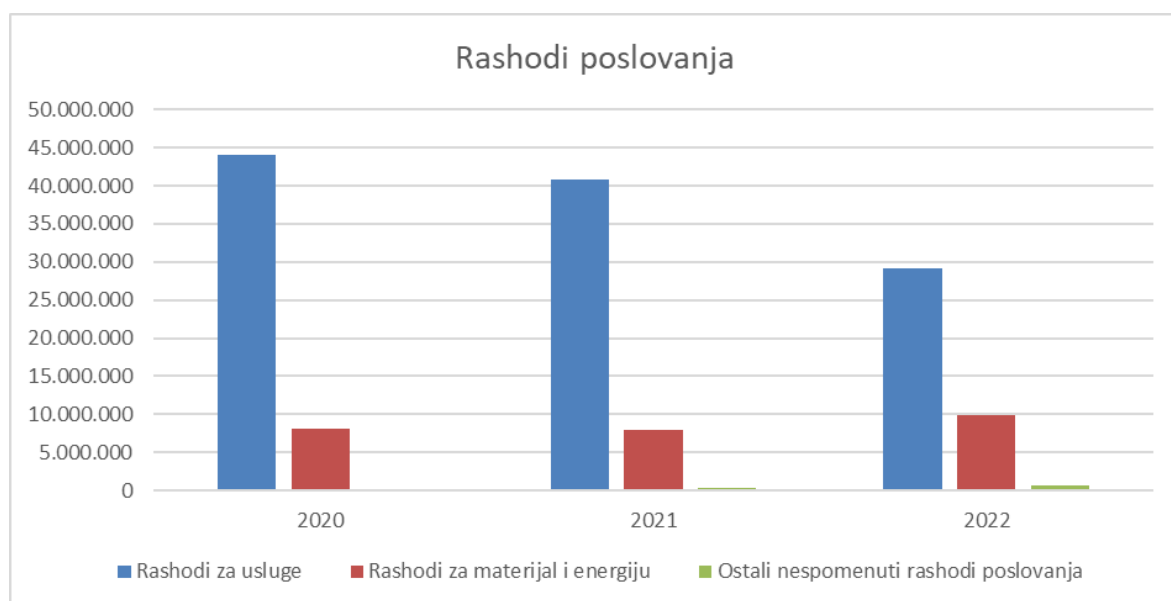
Naknade troškova osobama izvan radnoga odnosa povećane su s obzirom na to da su tijekom 2022. godine porasle projektne aktivnosti i suradnje s partnerima izvan NSK.

Ostali nespomenuti rashodi poslovanja povećani su u dijelu troškova koji su ostvareni prema pravomoćnim presudama radi isplate razlike u plaći na temelju odredbi Izmjena i dopuna Dodatku Sporazuma o osnovici za plaće u javnim službama sklopljena 26. listopada 2011. i arbitražne odluke od 7. prosinca 2011. godine.

Financijski rashodi ostvareni su u znatno većem iznosu u odnosu na prethodnu godinu u dijelu bankarskih usluga koje poslovna banka naplaćuje po redovitome trošku vođenja računa te transakcija koje se provode plaćanjem u inozemnim novčanim jedinicama. Negativne tečajne razlike slijedom nepovoljnoga tečaja u trenutku plaćanja inozemnih računa ostvarile su se u znatno manjem iznosu jer je u trenutku plaćanja tečaj poslovne banke bio povoljan prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke po kojem se inozemne novčane jedinice knjiže u poslovnim knjigama. Troškovi zatezних kamata povezani su s već spomenutim troškovima pravomoćnih presuda radi isplate razlike plaće.

Troškove za pomoći dane u inozemstvo i u sklopu opće države NSK u 2022. nije ostvarila jer je projekt *TRACE* završio 2021. godine. Školarine koje NSK plaća svojim zaposlenicima u 2022. godini ostvarene su u manjem iznosu u odnosu na prethodnu godinu jer se pojedini planirani upisi zaposlenika nisu ostvarili – fakulteti zbog nedovoljna broja prijava kandidata nisu otvorili studije.

Ostali rashodi poslovanja smanjili su se jer su se ostvarili samo troškovi za isplatu mjesečne rente – naknade štete koju NSK plaća prema pravomoćnoj presudi te troškova nabave knjižničnoga fonda.

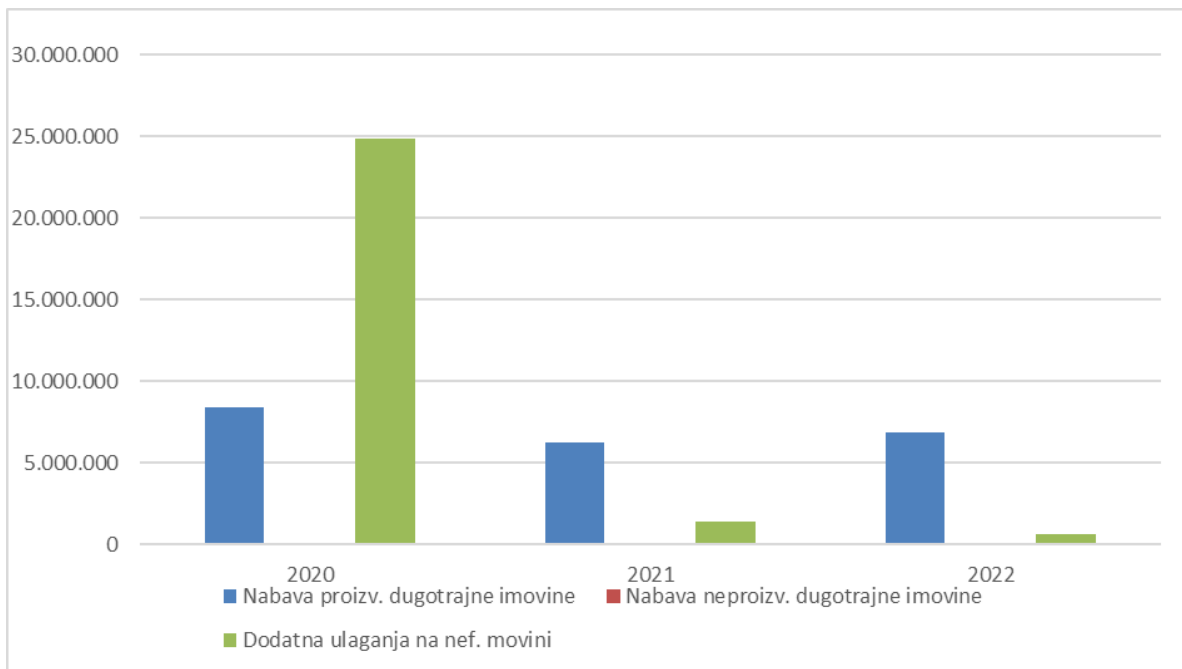
Slika 9. Usporedni prikaz ostvarenih rashoda poslovanja od 2020. do 2022. godine.

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine tijekom 2022. godine neznatno su smanjeni u odnosu na 2021. godinu.

Rashodi za nabavu neproizvedene dugotrajne imovine odnose se na potrebe koje ima NSK, a povezano s održavanjem sustava sigurnosti nabavom potrebnih višegodišnjih licencija.

Rashodi za knjige, umjetnička djela i ostale izložbene vrijednosti ostvareni su u 2022. godini u iznosu od 3.884.841,50 kuna. Dodijeljena sredstava iz državnoga proračuna za nabavu knjiga, umjetnina i ostalih nespomenutih izložbenih vrijednosti potrošena su u skladu sa svojom namjenom.

Slika 10. Usporedni prikaz ostvarenih rashoda za nefinancijsku imovinu od 2020. do 2022. godine.

REZULTAT POSLOVANJA

Rezultat poslovanja u 2022. višak je prihoda u iznosu od 2.001.171,52 kune te s prenesenim viškom prethodnih godina u iznosu od 8.181.456,29 kuna i ispravcima rezultata tijekom 2022. godine čini sveukupni višak prihoda i primitaka te iznosi 10.145.851,32 kune. Tijekom 2022. godine obavljen je ispravak rezultata poslovanja u skladu s pravilima proračunskoga računovodstva koja su se odnosila na povrat neutrošenoga prihoda iz 2021. godine suradniku iz projekta.

NSK je ostvarila višak prihoda poslovanja koji će u skladu sa Zakonom o izvršavanju Državnoga proračuna i preuzetim obvezama u bilanci ostvariti u 2023. poslovnoj godini te rasporediti višak prihoda poslovanja prema namjeni, a u skladu s poslovnim odlukama Osnivača i odgovornih tijela NSK.

REZULTAT POSLOVANJA U 2022.

UTVRĐIVANJE REZULTATA POSLOVANJA	
PRIHODI U 2022.	97.196.114,53
RASHODI U 2022.	95.194.943,01
REZULTAT TEKUĆE GODINE	2.001.171,52
VIŠAK PRETHODNIH GODINA	8.181.456,29
KOREKCIJA REZULTATA TIJEKOM 2022.	36.776,49
REZULTAT POSLOVANJA U 2022.	10.145.851,32

8. PRILOZI

8.1. DJELATNICINSK – PREDAVAČI CSSU-a

R. br.	Ime i prezime	Naziv edukacije	Mjesto i vrijeme održavanja
1.	dr. sc. Aleksandra Pikić Jugović, knjižničarska savjetnica	Webinar V.5. Sustav jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica – najčešće pogreške	Online 28. siječnja 2022.
		Webinar V.1. Metodologija anketnog istraživanja	Online 1. lipnja 2022.
		Webinar V.10. Osnove deskriptivne statistike za knjižničare s praktičnom primjenom u MS Excelu	Online 14. studenoga 2022. 21. studenoga 2022.
2.	Dunja Marija Gabriel, knjižničarska savjetnica	Webinar V.5. Sustav jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica – najčešće pogreške	Online 20. siječnja 2022. 2. veljače 2022.
		Tečaj II.18. Posebni programi poticanja čitanja: biblioterapijskim i logo-biblioterapijskim pristupom za osobe s problemima čitanja i osobe treće životne dobi	Šibenik 19. rujna 2022.
3.	mr. sc. Sonja Pigac, knjižničarska savjetnica	Webinar IV.10. Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: osposobljavanje za primjenu prema modelu „edukacija edukatora“: novine, časopisi i serijska tiskana građa	Online 15. veljače 2022.
		Webinar IV.10. Primjena Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: novine, časopisi i druga serijska tekstualna građa	Online 29. rujna 2022.
4.	Goranka Mitrović, knjižničarska savjetnica	Webinar V.3. Bibliometrijske analize i vrednovanje znanstvene produktivnosti znanstvenika hrvatske znanstvene zajednice: parametri koji se prikazuju u potvrdama i izvori iz kojih se povlače	Online 17. veljače 2022.
5.	mr. sc. Danijela Getliher, knjižničarska savjetnica	Webinar VII.2. Članstvo u Crossrefu posredništvom Hrvatskog ureda za DOI	Online 7. ožujka 2022.
		Webinar IV.1. Identifikatori i identifikacijski sustavi: međunarodni identifikatori knjižnične građe u NSK	Online 27. rujna 2022.
6.	Lucija Martinić, knjižničarka	Webinar VII.2. Članstvo u Crossrefu posredništvom Hrvatskog ureda za DOI	Online 7. ožujka 2022.
7.	Silvana Šehić, knjižničarka	Webinar VII.2. Članstvo u Crossrefu posredništvom Hrvatskog ureda za DOI	Online 7. ožujka 2022.

8.	Anita Katulić, viša knjižničarka	Webinar IV.2. Načela izgradnje predmetnog sustava	Online 28. ožujka 2022.
		Webinar I.12. Načela i praksa zaštite osobnih podataka u knjižnicama	Online 5. prosinca 2022.
9.	Suzana Dimovski, viša knjižničarka	Webinar IV.2. Načela izgradnje predmetnog sustava	Online 28. ožujka 2022.
10.	dr. sc. Marina Krpan Smiljanec, knjižničarska savjetnica	Webinar III.8. Kako? Za koga? Što? i Zašto? sačuvati knjižničnu baštinu	Online 30. ožujka 2022. 13. lipnja 2022. 7. prosinca 2022.
11.	dr. sc. Sofija Klarin Zadavec, knjižničarska savjetnica	Tečaj VIII.1. Virtualne izložbe	NSK 26. travnja 2022.
12.	Sanja Lapiš, knjižničarka	Tečaj VIII.1. Virtualne izložbe	NSK 26. travnja 2022.
13.	Iva Adžaga Ašperger, knjižničarka	Tečaj VIII.1. Virtualne izložbe	NSK 26. travnja 2022.
14.	Dolores Mumelaš, knjižničarka	E-tečaj III.7. Službene publikacije Republike Hrvatske i njihovo pretraživanje	Online dostupno od 25. svibnja 2022. do kraja 2023. godine.
15.	dr. sc. Tamara Štefanac, viša arhivistica i kustosica	Webinar II.25. Kibernetička sigurnost u poslovanju baštinskih ustanova	Online 12. rujna 2022.
16.	Renata Petrušić, viša knjižničarka	Webinar XI.7. Autorsko pravo i uporaba autorskih djela u digitalnom okruženju	Online 2. prosinca 2022.
		Webinar III.6. Digitalna glazbena građa u knjižnici – kako do nje i kako s njom	Online 8. prosinca 2022.
17.	dr. sc. Ana Vukadin, viša knjižničarka	E-tečaj IV.11. Primjena Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: identifikacija i opis agenata	Online dostupno od 15. rujna 2022. do kraja 2023. godine.
		Webinar IV.10. Primjena Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: uvod	Online 21. rujna 2022.
18.	Elia Ekinović Micak, viša knjižničarka	E-tečaj IV.11. Primjena Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: identifikacija i opis agenata	Online dostupno od 15. rujna 2022. do kraja 2023. godine.
		Webinar IV.10. Primjena Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: knjige i druga omeđena tekstualna građa	Online 23. rujna 2022.
		Webinar IV.10. Primjena Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: nadzor nad imenima i nazivljem	Online 4. studenoga 2022.
		Webinar IV.10. Primjena Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: odnosi između jedinica opisa	Online 11. studenoga 2022.

19.	Ana Knežević Cerovski, viša knjižničarka	Webinar IV.10. Primjena Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: nadzor nad imenima i nazivljem	Online 4. studenoga 2022.
		Webinar IV.10. Primjena Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: odnosi između jedinica opisa	Online 11. studenoga 2022.
20.	dr. sc. Mira Miletić Drder, knjižničarska savjetnica	Webinar IV.10. Primjena Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: Kartografska građa	Online 14. listopada 2022.
21.	Ingeborg Rudomino, knjižničarska savjetnica	Webinar IV.7. Arhiviranje weba: identifikacija, odabir, obrada i arhiviranje u Hrvatskom arhivu weba	Online 9. studenoga 2022.
22.	Gabriela Aleksić, dipl. ing. grafičke tehnologije	E-tečaj II.23. Osnove preventivne zaštite pisane građe	Online dostupno od 6. prosinca 2022. do kraja 2023. godine.
23.	dr. sc. Tatjana Mihalić, knjižničarska savjetnica	Webinar III.6. Digitalna glazbena građa u knjižnici – kako do nje i kako s njom	Online 8. prosinca 2022.
24.	Karolina Holub, knjižničarska savjetnica	Webinar IV.7. Arhiviranje weba: identifikacija, odabir, obrada i arhiviranje u Hrvatskom arhivu weba	Online 9. studenoga 2022.
		Webinar III.6. Digitalna glazbena građa u knjižnici – kako do nje i kako s njom	Online 8. prosinca 2022.

8.2. KNJIŽNIČNO-INFORMACIJSKI SUSTAV

Tablica 40. Povećanje ukupnoga broja novoizrađenih bibliografskih zapisa u sustavu NSK i ZAG te ukupno u šestogodišnjem razdoblju.

Godina	Broj bibliografskih zapisa NSK	Broj bibliografskih zapisa ZAG	Ukupno bibliografskih zapisa
2017.	979 668	419 052	1 428 131
2018.	1 012 361	457 463	1 502 517
2019.	1 046 648	456 409	1 537 344
2020.	1 080 769	467 404	1 582 294
2021.	1 117 141	4 76 742	1 630 255
2022.	1 152 717	489 011	1 641 728

Tablica 41. Ukupan broj zapisa o posjedovanju, zapisa o primjerku u sustavima NSK i ZAG te ukupno u šestogodišnjem razdoblju.

Godina	Zapisi o posjedovanju NSK	Zapisi o posjedovanju ZAG	Zapisi o posjedovanju ukupno	Zapisi o primjerku NSK	Zapisi o primjerku ZAG	Zapisi o primjerku ukupno
2017.	889 033	114 998	1 004 031	726 729	225 637	952 366
2018.	926 715	139 089	1 065 804	779 906	260 002	1 039 908
2019.	964 669	162 123	1 126 792	830 751	292 924	1 123 675
2020.	998 349	175 406	1 173 755	873 178	316 903	1 190 081
2021.	1 033 134	187 514	1 220 648	915 557	335 268	1 250 825
2022.	1 069 169	201 647	1 270 816	942 439	355 745	1 298 184

Tablica 42. Kretanje broja korisnika i posudbe u sustavima NSK i ZAG u šestogodišnjem razdoblju.

Godina	Korisnici sustava NSK	Broj posudbe građe – NSK	Korisnici sustava ZAG	Broj posudbe građe – ZAG	Korisnici ukupno
2017.	8394	11 939	10 287	31 982	30 620
2018.	↗ 8064	11 305	↗ 12 402	33 358	↗ 31 771
2019.	↗ 8235	9674	↗ 14 224	42 120	↗ 32 133
2020.	↘ 7728	7573	↗ 20 356	21 991	↗ 35 657
2021.	↘ 4605	8124	↘ 11 374	18 529	↘ 24 103
2022.	↗ 10 120	7435	↗ 16 986	23 797	↗ 27 106

Tablica 43. Trend korištenja portala Katalog NSK u trogodišnjem razdoblju.

Godina	Ostvareno 2020.	Ostvareno 2021.	Ostvareno 2022.
Sesije ili posjeti	422 942	↘ 260 362	↗ 271 734
Pregled stranice	3 767 593	↘ 3 700 915	↘ 3 657 717
Broj korisnika	260 837	↘ 85 172	↗ 94 509

8.3. MEĐUNARODNA ČLANSTVA NSK

NSK i njezini djelatnici članovi su međunarodnih udruga, baza podataka i sustava za razmjenu podataka:

CDNL – [The Conference of Directors of National Libraries](#) (Konferencija ravnatelja nacionalnih knjižnica)

CENL – [The Conference of European National Librarians](#) (Konferencija ravnatelja europskih nacionalnih knjižnica)

[DART Europe](#) (Europski digitalni repozitorij disertacija)

DOI – [Digital Object Identifier](#) (Digitalni identifikator objekta)

ENA – [Europeana Network Association](#) (Udruga Europeana mreže)

EURIG – [The European RDA Interest Group](#) (Europska grupa za praćenje RDA)

Europeana – [European digital library](#) (Europska digitalna knjižnica)

IAML – [International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres](#) (Međunarodna udruga glazbenih knjižnica, arhivskih i dokumentacijskih centara)

ICA – [International Cartographic Association](#) (Međunarodno kartografsko udruženje)

ICDL – [International Children's Digital Library](#) (Međunarodna dječja digitalna knjižnica)

IFLA – [International Federation of Library Associations](#) (Međunarodna federacija knjižničarskih društava)

IIPC – [International Internet Preservation Consortium](#) (Međunarodni konzorcij za trajnu pohranu internetskih sadržaja)

[Index Translationum](#) (UNESCO-ova svjetska bibliografija prijevoda)

ISBN – [International Standard Book Number](#) (Međunarodni standardni knjižni broj)

ISMN – [International Standard Music Number](#) (Međunarodni standardni broj notirane građe)

ISSN – [International Standard Serial Number](#) (Međunarodni standardni broj serijske publikacije)

LIBER – [Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche](#) (Udruga europskih znanstvenih knjižnica)

[Manuscriptorium – Digital Library of Written Cultural Heritage](#) (Češka nacionalna knjižnica)

[UDC Consortium](#) (UDK Konzorcij)

VIAF – [Virtual International Authority File](#) (Virtualna međunarodna normativna baza).